

МІНІСТЕРСТВО УКРАЇНИ У СПРАВАХ СІМ'Ї, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ВСЕУКРАЇНСЬКА МОЛОДІЖНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«СОЮЗ ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ»

ОБДАРОВАНА МОЛОДЬ УКРАЇНИ

**Оцінка сучасного стану
та поширення перспективного досвіду роботи
з обдарованою молоддю в регіонах України**

За редакцією Терепищого С.О.

Київ
2008

УДК 37.013(477)
ББК 74.04(4УКР)
О-13

Видано на кошти гранта Президента України для обдарованої молоді

Керівник проекту:

Терепищій С.О., голова Правління Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Союз обдарованої молоді» – представництва Всесвітньої Ради для Обдарованих і Талановитих Дітей в Україні

Колектив співавторів:

Терепищій С.О., Антонова О.Є., Науменко Р.А., Пінчук Н.І., Майоров М.В., Решновецький С.Л.

За редакцією *Терепищого С.О.*

Наукові консультанти:

Дмитренко Степан Петрович, кандидат політичних наук
Кобернік Сергій Георгійович, кандидат педагогічних наук
Юрченко Віктор Іванович, кандидат психологічних наук

О-13 Обдарована молодь України: оцінка сучасного стану та поширення перспективного досвіду роботи з обдарованою молоддю в регіонах України / *Терепищій С.О., Антонова О.Є., Науменко Р.А.* та ін. – Київ: ВМГО «Союз обдарованої молоді», 2008. – 156 с.: іл.
ISBN 978-966-7865-89-4

Книга містить оглядову інформацію про філософсько-наукові основи феномену обдарованості, засади державної підтримки обдарованих, оцінку сучасного стану та досвід роботи з обдарованими молодими людьми окремих середніх і вищих навчальних закладів, благодійних фондів, громадських об'єднань та молодіжних засобів масової інформації. Наводяться результати соціологічного дослідження серед обдарованої молоді та її наставників.

Видання буде корисне в якості практичного посібника для державних органів, установ освіти, громадських організацій та всіх, хто цікавиться питаннями обдарованої молоді в Україні.

УДК 37.013(477)
ББК 74.04(4УКР)

Видання розповсюджується безкоштовно

Шановні друзі!

Щиро вітаю Всеукраїнську молодіжну громадську організацію «Союз обдарованої молоді» з появою цікавої і важливої книжки про сучасний стан і позитивний досвід роботи з юними талантами в різних регіонах України.

Для кожної країни найбільшу цінність становлять освічені люди, які знайшли своє місце в житті, сповна реалізували власні творчі й професійні можливості, інтелектуальні та організаторські здібності. Саме вони є головним рушієм прогресу у всіх сферах діяльності суспільства і держави.

Упевнений, що одним із пріоритетних напрямів роботи державної влади в Україні має бути постійна підтримка обдарованих молодих учених, митців та спортсменів – потужного потенціалу творення майбутнього України.

Я глибоко зацікавлений у тому, щоб ви, талановиті й ініціативні молоді люди, були фізично і духовно досконалыми, мали широкі перспективи, віддано працювали на благо України та її народу.

Бажаю вам дальшого зростання, творчого натхнення і незламної віри у свої сили.

Президент України

Віктор ЮЩЕНКО

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'V. Yushchenko', written on a light blue background.

Шановні друзі!

XXI століття відкриває перед нами небачені перспективи. Але для того, щоб їх побачити, потрібно думати по-новому – щоб зрозуміти нову духовність, нову людину, нові цінності. Змінюється час, змінюються уявлення, змінюється людина.

Людиноцентризм – це вимога часу. Ми знаємо, що нестерпним тягарем стали обіцянки XX століття. Сучасні і прийдешні технічні досягнення також нелегкою ношею ляжуть на плечі людей, як лягли на їх плечі соціальні і наукові революції минулого століття, що обернулися тоталітаризмом, геноцидом, загрозою ядерної війни і т.д.

Не сприяє оптимізму всенаростаючий вплив цивілізації, що перетворює навіть найвидатніших з нас в «гвинтики».

Велика відповідальність лягає на освіту: її обов'язок – виростити творчу людину, здатну відповісти на виклики XXI століття. Адже це час постійних нестримних змін, час формування нового буття, до якого людину потрібно підготувати.

Особлива роль в суспільстві належала, належить і буде належати обдарованій особистості, що здатна на творення інновацій. Але в часи системних змін саме така особистість потребує особливої уваги та підтримки, що може бути забезпечена лише завдяки конструктивній співпраці державних інституцій та структур громадянського суспільства.

Я хочу привітати Сергія Терепищого та Всеукраїнську молодіжну громадську організацію «Союз обдарованої молоді» з цим виданням, яке стане хорошим початком плідної роботи і побажати твердої віри в свої переконання, самовдосконалення і розвитку в інтересах обдарованої молоді України.

З повагою

**Президент Академії
педагогічних наук України,
академік НАН України, професор**

Василь КРЕМЕНЬ

Шановні читачі!

Сучасна Україна належить до суспільств перехідного типу. Це означає, що розвиток у ній відбувається одночасно з пошуком та формуванням загальної ідеології (парадигми, моделі) суспільно-економічного, політичного та соціокультурного розвитку, узгодженням відповідного зразка, ідеалу, на який можна було б зорієнтуватись і який би сприйняла переважна більшість населення.

Вагома роль у формуванні і практичній реалізації такої моделі розвитку належить громадським організаціям, які є важливою складовою громадянського суспільства. Дуже приємно, що в українському молодіжному русі діють не лише zaangażовані «молодіжні крила» політичних партій, але й незалежні об'єднання молоді.

Одним із таких об'єднань є Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Союз обдарованої молоді», яка протягом тривалого часу піднімає надзвичайно актуальну проблему підтримки обдарованої молоді у своїй Батьківщині.

Нині відбувається утвердження Союзу як авторитетної і ефективної організації, яка не лише говорить про наявні проблеми, але й здійснює ряд проектів та програм спрямованих на їх розв'язання.

Я щиро вітаю Сергія Терепищого та творчу спільноту Союзу обдарованої молоді з виходом в світ цього видання. Союз має хороші перспективи і можливості – насамперед інтелектуальні і організаційні для того, щоб в найближчий час стати громадським центром вирішення проблем обдарованої молоді.

Вірю в невичерпний талант і творчі можливості української молоді і щиро бажаю їй реалізувати свій потенціал для розбудови України.

З повагою

**Голова Наглядової Ради
ВМГО «Союз обдарованої молоді»,
ректор НПУ імені М.П. Драгоманова,
академік АПН України, професор**

Віктор АНДРУЩЕНКО

Дорогі українські друзі!

Дозвольте звернутися до вас від імені Всесвітньої Ради для Обдарованих і Талановитих Дітей (World Council for Gifted and Talented Children), що була створена в 1975 році на Першій Світовій Конференції з проблем обдарованості в Лондоні (Велика Британія).

Місія Всесвітньої Ради для Обдарованих і Талановитих Дітей – сконцентрувати увагу світового співтовариства на обдарованих і талановитих дітях та гарантувати реалізацію їх потенціалу на благо всього людства.

На даний час Всесвітня Рада є найбільш авторитетною організацією, що об'єднує у планетарному масштабі континентальні і регіональні федерації, національні союзи, а також творчих педагогів, дослідників, батьків, освітні установи, що займаються питаннями обдарованості.

Всесвітня Рада співпрацює з провідними всесвітніми, регіональними і національними організаціями, консультує уряди країн щодо питань освіти, встановлює і присуджує міжнародні нагороди, організовує всесвітні конференції. Азіатсько-Тихоокеанська і Латиноамериканська Федерації, Європейська Рада Високо Здібних (ЕСНА), Євро-талант (Eurotalent) та Національні союзи США, Великобританії та інших країн є членами Всесвітньої Ради.

Ми високо цінуємо той факт, що у червні 2007 року партнером і представником Всесвітньої Ради в Україні стала Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Союз обдарованої молоді» (Union of Gifted Youth).

Союз обдарованої молоді демонструє ефективну роботу та має значний потенціал для розвитку у сфері реалізації програм для обдарованих дітей та молоді.

Я щиро вітаю голову Союзу Сергія Терепишого та його команду з успішним завершенням проекту і випуском цієї книги. Всесвітня Рада і надалі буде співпрацювати із Союзом обдарованої молоді для створення оптимальних умов розвитку для обдарованої молоді в Україні.

Бажаю вам, друзі, міцного здоров'я, творчого натхнення та цікавих і корисних проєктів.

Щиро Ваш

**Президент WCGTC,
Професор**

ДЕН-МО TSAI

У кожного є який-небудь дар, навіть якщо це просто дар бути хорошим другом.

М. Андерсон

Загальновідомо, що обдарована молодь – це майбутня еліта будь-якої країни у всіх сферах: це лідери, бізнесмени, науковці, митці, спортсмени. Відтак – це безпека, благополуччя і гордість нашої української держави. Але я далеко від думки, що є люди які не мають здібностей ні до чого. Я твердо переконаний, що кожна людина по-своєму обдарована. Просто дехто не зміг в силу різних обставин вчасно помітити ці здібності і розвинути їх до рівня обдарованості, таланту чи навіть геніальності.

Творчі, соціально активні молоді люди дуже потрібні нашій державі, але й вона має створювати умови для розвитку їх потенціалу на батьківщині.

Як загрозу національній безпеці України я розглядаю сталу тенденцію виїзду обдарованої молоді закордон. Саме тому від роботи з обдарованою молоддю сьогодні залежить існування України завтра.

Представники державного, приватного та громадського секторів мають спільно працювати на створення цілісної системи підтримки обдарованої молоді в Україні. Ця система передусім має включати чітку законодавчу та науково-методичну базу, підготовку загальноосвітніх закладів та вищих шкіл до цієї роботи, ресурсне забезпечення, суспільне визнання та матеріальне заохочення обдарованої молоді та її наставників, соціальну складову.

Дуже прикро, але нині ніхто не займається обдарованою молоддю системно, постійно та цілеспрямовано. Соціологічне дослідження ВМГО «Союз обдарованої молоді» (СОМ) пока-

зує, що при декларованій всіма підтримці обдарованих дітей та молоді, насправді вони, у переважній більшості, полишені самі на себе і мають підтримку, як правило, лише від батьків.

Існує не надумана (як багато з того, що пропагується ЗМІ), а справжня потреба в суспільстві у вирішенні або хоча б урегулюванні цієї проблеми, одним із аспектів якої є науковий супровід освітнього процесу обдарованих дітей.

Протягом тривалого часу в Україні був відсутній єдиний науковий центр, що супроводжував би роботу із обдарованими дітьми і молоддю. У серпні 2007 року за ініціативи Президента Академії педагогічних наук України В.Г. Кременя та Президента Малої академії наук С.О. Довгого Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про створення Інституту обдарованої дитини при АПН України. Переконаний, що цей науково-дослідний інститут стане центром інноваційних розробок та наукового супроводу роботи із обдарованими дітьми та молоддю.

Однак, науковою складовою проблема обдарованої молоді далеко не вичерпується. Очевидно, що роботи у цьому напрямі вистачить всім. Вагоме слово тут мають сказати меценати та підприємці, яким небайдужа доля нашої країни. Дуже важлива роль належить незалежним громадським організаціям.

Союз обдарованої молоді, який я маю честь очолювати, вважає своїм першочерговим завданням привернення уваги суспільства до даної проблеми. Маємо спільно змінити відношення людей із пасивного співчуття до конкретних дій.

Саме з цією метою ми створили книгу, яку ви тримаєте в руках. Вона не побачила б світ без людей, які нам допомагали.

Передусім, я хочу висловити глибоку вдячність Президенту України Ющенку Віктору Андрійовичу, який вважає державним пріоритетом підтримку обдарованої молоді і завдяки гранту якого видано цю книгу.

Слова щирої вдячності я адресую Андрущенку Віктору Петровичу, доктору філософських наук, професору, академіку АПН України, ректору Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова за неоціненну підтримку, мудрі поради і розуміння.

Щиро дякую авторам цього видання за їх копітку та важливу роботу, завдяки чому нам спільно вдалося розкрити тему дослідження.

Ця книга була б набагато гіршою без роботи наукових консультантів. Я щиро вдячний Дмитренку Степану Петровичу, Коберніку Сергію Георгієвичу та Юрченку Віктору Івановичу за допомогу у формуванні концепції та змісту даного видання.

Слова вдячності хочу висловити також Президенту Всесвітньої Ради для Обдарованих і Талановитих Дітей, пану Ден-Мо Тсаю (Den-Mo Tsai), за сприяння діяльності Союзу обдарованої молоді на міжнародній арені і надання цінних матеріалів щодо міжнародного досвіду роботи із обдарованою молоддю.

Велика вдячність Голові Асоціації Студентів Українського Вільного Університету (м. Мюнхен, Німеччина), моєму другу, др. Ярославу Коту. Також адресую подяку багатьом партнерам і друзям СОМу в США, Канаді, Франції, Великій Британії, Австрії, Швеції, Польщі, Литві, Росії, Білорусії, Кубі, Бразилії, Індії, Індонезії, Туреччині та Саудівській Аравії. Вибачте друзі, що не можу вас всіх перерахувати, бо це зайняло б декілька сторінок.

Особливо хочу подякувати постійним партнерам і друзям СОМу по громадському сектору в Україні.

Дякую членам Наглядової та Наукової Рад СОМу за їх допомогу в діяльності нашої організації.

Щиро вдячний Белих Тамарі Василівні, головному редактору науково-популярного журналу для юнацтва «Країна знань» за всебічне сприяння у підготовці цього видання.

Дуже вдячний моїм друзям і помічникам – Комаренко Олені, Захарченку Олексію, Синільнику Олегу, Горбаню Дмитру, Мозковій Ользі, Копач Анні, Новик Наталії та Матвійчук Аліні за самовіддану і безкорисну допомогу.

Хочу подякувати загальноосвітнім та вищим навчальним закладам, благодійним фондам, громадським організаціям, молодіжним видавням за надані матеріали щодо досвіду їх роботи.

Також дякую співробітникам Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту та

Головного управління у справах сім'ї та молоді м. Києва за сприяння здійсненню проекту.

Окрема сердечна вдячність моїм батькам – Гарбар Лідії Вікторівні і Терепищому Олександру Сергійовичу за все, що вони роблять для мене та моїм вірним друзям, що завжди мене підтримують.

Насамкінець маю зробити декілька важливих застережень щодо проекту «Оцінка сучасного стану та поширення перспективного досвіду роботи з обдарованою молоддю в регіонах України», підсумком якого є ця книга.

Ми не ставили собі за мету вичерпне дослідження проблеми обдарованості, оскільки це неможливо в силу багатоаспектності даного феномену. Книга «Обдарована молодь України» не претендує на наукове відкриття чи створення повної бази даних суспільних інституцій, що працюють із обдарованою молоддю, це передусім оглядове інформаційне видання, яке розпочинає системну роботу СОМу в цій сфері.

Я дуже засмучений, що брак ресурсів та часу не дозволив нам включити в цю книгу об'ємного доробку українських вчених з теоретичних питань феномену обдарованості, оригінальних технологій та методик роботи із обдарованими, цікавого досвіду багатьох закладів освіти, громадських організацій та вражаючих досягнень української молоді. Але з іншого боку дане видання – теж показник сучасного стану роботи із обдарованою молоддю. Перекоаний, що ця книга не остання і нас чекає велика робота попереду.

Еріка Йонк якось сказала: «У кожній людині є талант. Тільки рідко зустрічається мужність слідувати за своїм талантом». Хочу побажати, щоб нам усім вистачило мужності вірити у свій талант і йти за ним, незважаючи на будь-які труднощі.

Ця книга є стимулом для усвідомлення важливості теми, це запрошення до конструктивного діалогу та об'єднання зусиль.

СОМ, як представник Всесвітньої Ради для Обдарованих і Талановитих Дітей в Україні, завжди відкритий до співпраці задля майбутнього – обдарованої молоді України.

З найкращими побажаннями,

**Володар гранту Президента України
для обдарованої молоді,
Голова Правління Всеукраїнської
молодіжної громадської організації
«Союз обдарованої молоді»**

Сергій ТЕРЕПИЩИЙ

Розділ 1.

Філософські та психолого-педагогічні основи феномену обдарованості

1.1. Екскурс в історію вивчення обдарованості

Ще з давніх часів люди цікавилися природою таланту і геніальності. Тривалий час обдарованість розглядали як інтелектуальну і виміряли тестами інтелекту. Пізніше почали розробляти інтегрований підхід у розумінні цього поняття. Сьогодні обдарованість розглядають як цілісну інтелектуально-особистісну характеристику. Але, не зважаючи на досить широкий практичний та теоретичний досвід вивчення проблеми, без відповіді залишається багато питань, а саме: Кого вважати обдарованим? Що впливає на розвиток обдарованої особистості? За якими критеріями діагностувати та диференціювати обдарованість?

Якщо прослідкувати історію розвитку цивілізації, то не можна не помітити одного цікавого факту: генії та видатні особистості з'являлися групами, в один і той же час. Такий сплеск, наприклад, відбувся у золоте століття часів Перикла. Цьому державному діячеві слугували такі визнані в усьому світі генії як скульптор Фідій, творець невмирущих трагедій Софокл, видатні філософи Сократ, Платон, Анаксагор, Зенон і Протагор. Майже всі вони були громадянами Афін і сформувалися саме в цьому середовищі. Ми не маємо інформації генетиків про спадкові переваги жителів Афін. Як здається, причина в середовищі, яке стимулює той чи інший вид діяльності, творчості, обдарування. Всі ці люди належали до однієї соціальної верстви зі стійкими традиціями, які підкріплювалися соціальною наступністю. У спілкуванні один з одним, у взаємовпливі одне на одного, а також, завдяки тому, що їхня творчість була необхідна не

тільки вузькому колу фахівців, але й широкому загалу, усі вони змогли реалізувати свої природні задатки.

В Італії XIV ст. торговці та ремісники напередодні домоглися відміни кріпосного права та утворили могутній прошарок міського населення, який вже був здатен сприймати живопис, архітектуру, музику (люди по декілька годин щотижня проводили у храмах – католицька церква окрім 52 неділь має більше півсотні релігійних свят). У церкві міський людина спочатку просто дивився, не сприймаючи нічого навкруги, а вже потім почав слухати, сприймати музику та шедеври мистецтва.

У XIV столітті у Флоренції від восьми до десяти тисяч людей відвідували початкову школу, не менше тисячі ходили в середню та від п'ятисот до шестисот парубків щорічно відвідували вищі навчальні заклади. Так логічно настала епоха Відродження.

Епоха Відродження – це епоха масового захоплення культурою, знаннями, мистецтвом, широкого попиту на живопис та живописців не тільки з боку меценатів. У великій кількості майстерень обдаровані учні, обговорюючи, змагаючись, сперечаючись, навчаючись, створювали ту неповторну атмосферу, в якій розпочинався процес творчості, завдяки чому обов'язково повинен був розкритися особливо обдарований та цілеспрямований геній на зразок Мікеланджело та Леонардо да Вінчі.

Можна зробити висновок: де б не створювалися ідеальні та навіть оптимальні умови, суспільний попит, соціальне замовлення на той чи інший талант – це обов'язково стимулювало появу особливо обдарованих і навіть геніальних людей. Хоча треба зазначити, що кількість потенційних геніїв у всі епохи і часи однакова, міра їхньої реалізації залишається мізерно мала.

Великий талант вимагає великої працелюбності.

П.І. Чайковський

У зв'язку з цим спробуємо проаналізувати розвиток поглядів на природу обдарованості, ступінь розробленості проблеми та виокремити актуальні позиції щодо цього дуже складного і неоднозначного, але цікавого феномену, – обдарованості.

Найдавніші філософські роздуми з приводу обдарованості стосувались природи цього феномену. Протягом тривалого часу філософів і вчених турбувало питання: Звідки у людини береться унікальний дар та чому він проявляється далеко не у кожного? Ніяких інших пояснень, окрім «божественного осяяння», не існувало. Водночас, поняття «обдарованість» до XIX століття не вживалось. Широкого розповсюдження набув термін «геній». Як підкреслює А.І.Савенков, в античній культурі «геній» сприймався як фігура міфологічна, яка поєднує в собі безсмертне божество та смертну людину. Саме це сприйняття про поєднання божественного духу з людиною і було основою поняття генія в європейській філософії та в повсякденній свідомості аж до кінця XIX століття. З прадавніх часів геніальність асоціювали з її проявами переважно в мистецтві. Державні діячі, воєначальники і навіть учені не могли називатися геніями, хоча спроби поставити під сумнів таку точку зору висувалися.

Погляди представників античної філософії можна розділити на два полюси. Перші (Платон, Посідоній, Сенека, Плотін) заперечують існування свободи. Вони стверджують зумовленість розвитку людини, існування долі, детермінованість людських проявів. Для них обдарованість – дар вищих сил, уособлення божества в людині. Для Платона, наприклад, джерелом творчості є одержимість, яка виникає від вищих сил і не підвладна ніякому впливові з боку людини – ні викликати натхнення, ні відмовитися від нього неможливо. Так само неможливий і розвиток обдарованості. Більш того, Платон вважав, що розвиток може перетворити творчість у ремесло.

Представники другого табору (Геракліт, Епікур, Аристотель) наголошують на активності волі людини, яка проявляється у здатності керувати своїми талантами. Геракліт вважав, що всі люди мають здібність до істинного пізнання, але користується цією здібністю мен-

шість. Людина, за висловом Аристотеля, сама вирішує, на що спрямовувати свою діяльність. Спрямувавши її на досягнення моральної досконалості, людина відкриває істину та стає мудрецем.

В епоху класицизму має місце більш активне обговорення божественної та земної природи походження художніх талантів.

У вивченні проблем обдарованості епохи філософії Нового часу окреме місце посідає постать Джона Локка, який висунув низку фундаментальних теоретичних положень. Головними з них можна назвати такі: знання загального та істина побудовані на досвіді; розум людини спочатку є «чиста дошка» («*tabula rasa*»); немає нічого в розумі, чого не було до цього у відчуттях.

Багато вчених підкреслюють суперечливість поглядів теоретиків епохи Просвітництва. З одного боку, Ф. Хатчесон, Г. Лейбніц, Р. Декарт вважали обдарованість феноменом, зумовленим природою. З іншого, К. Гельвецій, Д. Дідро стверджували, що природа свої дари розподіляє порівну. Звідси випливає необхідність загальної освіти та виховання. Таким чином основною ідеєю епохи Просвітництва є твердження про те, що кожна людина здатна досягти будь-якого рівня геніальності, їй лише необхідні завзятість і сприятливий вплив навколишнього середовища.

Представники німецької класичної філософії також мають наукові роботи стосовно походження обдарованості. Так, І. Кант вважав, що геній – це здатність створювати те, до чого немає певних правил. Геній є протилежністю наслідуванню, і те, що ми називаємо «академічною обдарованістю» (або здатність легко засвоювати навчальний матеріал), протилежне обдарованості.

Для А. Шопенгауера геній – той, хто здатен до «активної уяви», створення нових образів. Суть геніальності – це здібність до пізнання головного і загального, що існує. Геній об'єктивний, присвячує себе розв'язанню загальнолюдських проблем, відкинувши особисті.

У зв'язку з тим, що І. Кант й А. Шопенгауер талант пов'язували саме зі здатністю до пізнання, їх можна вважати родоначальниками

У кожній людині сонце. Тільки дайте йому світити.

Сократ

когнітивного напрямку у вивченні обдарованості. Головна властивість генія не тільки вдосконалення старого, але й породження нового.

Як розділ науки психологія здібностей сформувалась у XIX ст. Її засновником став Ф. Гальтон, який досліджував проблему походження таланту. Він вважав, що талант є спадковою рисою. На його думку, є очевидним той факт, що на розвиток обдарованості впливають два чинники: спадковість і середовище. Ф. Гальтон намагався виявити їх співвідношення. Він запропонував методіку близнюкового методу (виховання близнюків разом і окремо один від одного).

Структуру обдарованості Ф. Гальтон називає триединою. Спадково може передаватися сполучення обдарованості (розум, талант), енергії та здатності до важкої наполегливої праці. Останній складник будь-якої обдарованості визнавали багато відомих дослідників. Так, В. Бадрак у своїй книзі «Антологія геніальності» наводить біографічні відомості видатних людей різних історичних епох, таких як Демосфен, Т. Едісон, А. Ейнштейн, М. Ломоносов, В. Ван Гог та ін., і тим самим доводить, що всі ці безумовно талановиті особистості вирізняються несамовитою завзятістю та працьовитістю.

Наступним вирішальним кроком на шляху розвитку уявлень про геніальність є початок XX століття – період розробки ідей інтелектуальної обдарованості. Поняття «інтелект» та «інтелектуальна обдарованість» спочатку в психології, а потім і в педагогіці набули певного значення в результаті розвитку у цей період психодіагностики та психометрії. Роботи Ф. Гальтона дали основу для створення першої тестової методіки, вивчення інтелекту (А. Біне, Т. Сімон). Так у розвитку науки про обдарованість виник новий напрям дослідження – інтелектуалістичний. Ця практика викликала багато суперечок насамперед тому, що цей показник мало говорив про можливості досягнення успіху в житті, особливо, у творчій діяльності.

У цей час у рамках асоціативної психології створюють функціональний підхід до обдарованості. В. Вундт, Д. Міль, Г. Спенсер та ін. вважали, що душі властиво три якості: чуттєвість, воля і мислення. Велике місце в асоці-

ативній психології займала проблема пізнавальних процесів, до яких, окрім мислення, були віднесені увага, пам'ять, сприймання. На основі цих досліджень почали розроблятися методіки вимірювання індивідуальних відмінностей, які були покликані ідентифікувати обдарованість.

По суті одночасно розвивався інший підхід, який отримав назву інтегративного, в руслі якого обдарованість розглядалася не як особливе поєднання різних психічних функцій, а як інтегративна особистісна характеристика. Таким чином, у наукову термінологію увійшло поняття «загальна обдарованість» (В. Штерн, Е. Клапаред та ін.).

Водночас починає відроджуватися вихідне положення про розумові здібності, а, відповідно, і про розумову обдарованість. Як відомо, розумом традиційно вважали, в першу чергу, не дії на основі наслідування або алгоритму рішень (що, переважно, і виявлялося за допомогою тестів інтелекту), а самостійне надбання нових знань, їхнє перенесення в інші ситуації, розв'язання нових проблем. Як наслідок, більшість дослідників схиляються до думки, що головну характеристику, яка визначає потенціал особистості, є не інтелект у його усталеному сприйнятті (не те, що вимірюється тестами інтелекту), а здатність до творчості (те, що Дж. Гілфорд назвав «креативністю»).

Одним з піонерів цього напрямку став американський дослідник, учитель П. Торренс. Спостерігаючи за своїми учнями, він прийшов до висновку, що успішність у навчанні та високий інтелект не є обов'язковою умовою реалізації людини в творчості, для цього необхідне щось інше, а саме, творчі здібності.

Таким чином розпочався концептуальний напрям дослідження, який включає розробку системи поглядів на обдарованість як інтегральне явище. В рамках цього напрямку знаходять своє вирішення проблеми виникнення, розвитку та формування обдарованості; навчання талановитих дітей; самореалізації обдарованих дітей і дорослих.

Сумна доля чекає того, хто наділений талантом, але замість того, щоб розвивати і удосконалювати свої здібності, надмірно підноситься і вдається до неробства і самолюбвання. Така людина поступово втрачає ясність і гостроту розуму, стає відсталою, ледачою і обростає іржею нещастя, що роз'їдає плоть і душу.

Леонардо да Вінчі

1.2. Сучасне розуміння поняття «обдарованість»

Важливим етапом вивчення будь-якої проблеми є чітке визначення категорійного апарату дослідження. До базових понять нашого дослідження слід віднести такі: «обдарованість», «талант», «геніальність» та низку підпорядкованих понять, серед яких: «здібності», «задатки».

Зазначимо, що на сьогодні не існує універсального, визнаного і прийнятого всіма дослідниками визначення поняття «обдарованість». Найвідомішим і найпоширенішим у західній науці є визначення, запропоноване В. Штерном, який розумів обдарованість як загальну здатність індивіда свідомо орієнтувати своє мислення на нові вимоги, як загальну здатність психіки пристосовуватися до нових завдань і умов життя. І хоча цей підхід зазнав критики ще на початку ХХ століття, запропоноване В. Штерном визначення залишається одним із провідних у сучасному трактуванні проблеми обдарованості.

Базові категорії нашого дослідження можуть бути вибудовані у певній ієрархії відповідно до обраного критерію, а саме:

- ◆ відповідно до їхньої появи в історичному контексті: *геній – талант – обдарованість*;
- ◆ відповідно до значущості та теоретичного наповнення сутності понять: *обдарованість – талановитість – геніальність*.

У філософських трактатах минулого, у художніх творах і побуті на перших етапах становлення проблеми вивчення здібностей та обдарувань людини частіше використовують не термін «обдарованість», а поняття – «геній» (від латинського – *genius* – дух). У давньоримській міфології генієм називали доброго Духа, який формує характер людини та оберігає її впродовж життя («даймоній» Сократа).

Визначень поняття «геніальність» існує безліч. Вивчаючи це питання, В. Ефроїмсон зазначав, що геніальність визначають і як «здатність у період дозрівання ідеї повністю ігнорувати все, що не стосується досліджуваної проблеми», і як «здатність до концентрації, що переходить у транс», і як «природну інте-

лектуальну силу дуже високого рівня, виняткову здібність до творчості, що вимагає уяви, оригінального мислення, винаходу чи відкриття»...

Філософська думка розуміє під геніальністю (від лат. *genialis* – властивий генієві, плідний) найвищий прояв творчих сил людини, діяльність якої має всесвітньо історичне значення. Термін «геніальність» уживають як для позначення здібності людини досягти видатних результатів у певній галузі, так і для оцінки результатів творчості.

Тлумачення природи геніальності завжди були неоднозначними. Давньогрецький мислитель Платон видатні здібності вважав даром божого Еросу; Аристотель геніальність людини пояснював природним даром. У платонізмі і неоплатонізмі геніальність розглядають як «божественне натхнення». Видатний німецький філософ І. Кант також схилився до думки, що геніальність надається від природи, адже геній творить своє розуміння свободи, створюючи при цьому принципово нові цінності.

Для поглядів Т. Карлейля і Ф. Ніцше характерні культ генія, протиставлення його звичайним людям. Ж.-Ж. Руссо одним із перших виступив проти фетишизації таланту, порушивши проблему егоїзму генія (егоїзм він вважав за найбільше моральне зло). Проте ця позиція не має нічого спільного зі спробою дискредитувати талант, яку здійснив Ч. Ломброзо, ототожнюючи геніальність із безумством, позбавляючи її будь-якого змісту.

Наполеон стверджував, що геніальність полягає в умінні відрізнити важке від неможливого. А. Камю вважав, що геній – це розум, який знає свої межі, людина, яка усвідомлює свої можливості, тобто особистість, яка пізнала себе і змогла реалізувати свої потенції, свій дар.

У ХІХ–ХХ ст. геніальність стає предметом психологічних, соціально-психологічних, соціологічних досліджень, в яких виявилася наукова неспроможність виділити загальні психологічні або патопсихологічні риси геніальності, неправомірність розгляду генія як особливого типу особистості.

Дослідники в галузі *фізіології мозку* стверджують, що у мозку геніїв проходять ду-

Якщо весь час думати «Я – геній», зрештою ти ним станеш.

Сальвадор Далі

же швидкі хімічні процеси, які стимулюють розвиток логіки мислення. І таланту, і геніальності допомагає своєрідна функціональна будова мозку. Всі клітини мозку тісно пов'язані між собою, і що швидше встановлюються зв'язки між ними, то талановитіша особистість.

У психологічній науці під геніальністю розуміють «особистісну характеристику людини, найвищий ступінь розвитку її обдарованості, таланту»; «найвищий ступінь розвитку здібностей, що проявляється у творчій діяльності, результати якої мають історичне значення у житті суспільства, розвитку літератури, науки і мистецтва».

Отже, геніальність людини проявляється у творчій діяльності, результати якої мають соціально-групову і вселюдську значущість. Якісний стрибок у діяльності індивіда, що підносить його творчість на рівень геніальності, настає внаслідок величезного напруження всіх фізичних і нервово-психічних зусиль у поєднанні з об'єктивними потребами і закономірностями розвитку історичної практики певного класу, народу. Тобто загальною тенденцією у дослідженні феномена геніальності є думка про те, що сутність генія неможливо зрозуміти, якщо ігнорувати продукти його творчості, а також епоху, в яку він жив і творив.

Довгий час вважалося, що, створюючи дитині можливості для всебічного розвитку, можна виховати з неї геніальну особистість. Однак усебічний розвиток особистості ще не означає її геніальності. Майже всі генії доби Відродження, незважаючи на різнопланову обдарованість, увійшли до історії лише завдяки якомусь одному своєму виду діяльності. Наприклад, Леонардо да Вінчі – геніальний учений і винахідник, відомий глибокими працями у галузі анатомії, ботаніки, математики, картографії, геології, аеронавтики, оптики, механіки тощо, однак людство пам'ятає його перш за все як художника. Й. Гете був державним діячем і працював у галузі математики, але відомий нам як письменник, видатними творами якого захоплюються і сьогодні. Можливо, розквіт геніальності, таланту, обдарувань відбувається лише за умови, що людина займається саме тим видом діяльності, що призначений їй долею. Ймовірно, саме тоді

встановлюється рівновага з собою, що сприяє розвитку й утвердженню особистості.

Геніальність – це максимальний прояв творчої обдарованості. Цим даром, безумовно, володіє далеко не кожний, хоча Ш. Фур'є мріяв про суспільство, в якому такий унікальний феномен, як геніальність, стане масовим явищем.

Американський учений-психолог Р. Ельберт виділив чотири ознаки генія, серед яких:

- ◆ величезна продуктивність праці;
- ◆ розробка стрижневої проблеми;
- ◆ довговічність соціального визнання;
- ◆ наявність прихильників і послідовників, нерідко після смерті.

Д. Саймонтон (США) виділив сім чинників, які сприяють прояву геніальності. Серед них особливе місце посідає «дух часу», соціальний клімат, наявність потреби у таланті.

Із психологічної точки зору творчий процес генія принципово не відрізняється від творчого процесу інших обдарованих людей. Відмінність геніальної людини від талановитої полягає у більшій суспільній значимості діяльності генія, який створює нову епоху у своїй сфері діяльності.

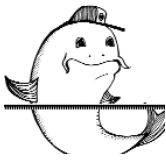
Існує формула розмежування генія і талановитої людини: «Геній робить те, що повинен, талант – те, що може». Ця формула підкреслює підкореність генія тому завданню, яке ставить перед ним його внутрішня сутність, його захопленість своєю творчістю, неминучість напруги всіх сил для досягнення поставленої мети, для вирішення поставленого завдання. На думку В. Ефрoїмсона, якби в геніїв не було цього фанатичного прагнення, то вони (при всіх своїх здібностях), народившись вундеркіндами, так ними б і лишалися.

Отже, геніальність, як вищий рівень творчих проявів людини, відображається у творчості, яка має видатне значення для життя суспільства. Геніальна людина впродовж тривалого часу виконує величезну працю, яка суттєво впливає на інших людей протягом багатьох років. Для генія характерний надзвичайно високий рівень розвитку всіх природних можливостей до виконання певного виду діяльності, величезна суспільна вагомість результатів творчості, що

Геній – сумління минулого і розум майбутнього.

Анатоль Франц

передбачає *одночасне використання всього потенціалу людини.*

Наступним за термінами «геній» і «геніальність» широко розповсюдженим є поняття «**талант**» (від грецького – *talanton*, букв. – терези). Талантом називають високий ступінь розвитку здібностей, а геніальністю – вищий ступінь прояву таланту. Отже, геніальність є талантом найвищого рівня. Талант у свою чергу, є обов'язковою підструктурою геніальності.

М. Бердяєв, порівнюючи талант і геніальність, зазначав, що у таланті є помірність і поміркованість – геніальність є завжди безмірна. Природа геніальності завжди революційна. Талант діє всередині культури з її науками і мистецтвом. Геніальність не знає обмежень. Талант є дисциплінованість, геніальність – це зухвалість. Талант – від цього світу, геніальність – від світу іншого. У долі геніальності присутня святість жертвовності, якої позбавлена доля таланту.

Філософи називають талантом високий рівень обдарованості людини до певного виду творчості (діяльності). Талант характеризується здібністю до творчих досягнень, які залишаються, за словами В. Белінського, «у межах сфери, відкритої генієм».

У *психологічній науці* талант визначають як «природний хист, обдарованість, вища здібність людини до певного виду діяльності (творчої, наукової, політичної, виробничої)»; «видатні здібності в одній або кількох галузях діяльності»; «здібності, які виявляються у суспільно визнаних здобутках».

Деякі сучасні дослідники, зокрема Є. Рапацевич, стверджують, що талант не стільки наукове, скільки побутове поняття, оскільки не існує теорії і методів діагностики талановитості. Навіть значення терміну «талант» цей учений визначає досить нечітко. Воно вживається або як синонім «обдарованості» – високий рівень розвитку здібностей, який проявляється у творчих досягненнях; або як соціальна характеристика людини, що зробила значний внесок у розвиток культури, промисловості тощо (тобто, поняття близьке до терміну «геніальність»).

Сучасна *педагогіка* під талантом розуміє якісно вищий рівень здібностей особистості.

Передумовою розвитку таланту є задатки людини, які можуть перетворюватися на реальність за наявності сприятливих соціальних чинників. На думку академіка С. Гончаренка, талант – це *поєднання* певного ступеня генетично зумовленої *обдарованості з працею.*

Формування таланту розпочинають з раннього дитинства, спочатку як психологічне визначення природних задатків і схильностей до певного виду діяльності, пізніше як закріплення здібностей і, нарешті, як високий вияв творчості у зрілому віці. Талановитість щодо окремих видів творчості (музики, співу, складання віршів, малювання, конструювання) може виявлятися вже в дошкільному віці. Тому завданням батьків, вихователів, учителів є вчасна ідентифікація таланту і сприяння його становленню. Так, у музиці, малюванні, математиці, лінгвістиці, техніці талант проявляється, як правило, у ранньому віці; літературні, наукові, організаторські таланти – у більш пізньому. Нерівномірною є і продуктивність талановитих людей упродовж життя. Існують навіть 6–7 річні цикли змін творчої продуктивності, а також вікові максимуми («вершини»). При цьому у різних творчих людей є різна кількість таких вершин. Зазвичай перший максимум творчої активності має місце в науці у віці 35–40 років, у поезії – у 24–30 років і т.ін.

Широке використання у науковій літературі терміна «**обдарованість**» пов'язано з періодом утвердження педагогіки, а потім і психології як самостійних наук. Коренем слова «обдарованість» є «дар», тому як в українській, російській, так і в англійській (*gifting*) мовах це поняття має однозначне трактування – подарунок. Цим ніби підкреслюють, що людина володіє чимось таким, що нею не заслужено, не зароблено, а тим, що їй подаровано від народження. Визнаючи можливість існування такого дару, ми визнаємо факт існування індивідуальних відмінностей між людьми, які зумовлені не тільки впливом навколишнього середовища та виховання, але й іншими, можливо, на сьогодні ще не відомими чинниками. Природно, що одним із найважливіших питань, яке хвилювало вчених протягом

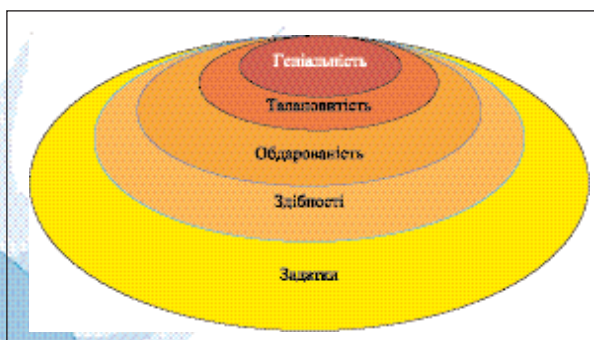
Думай, що ти здатний на те або інше звершення, або думай, що не здатний: так або інакше ти правий.

Генрі Форд

багатьох століть, була проблема походження цього дару.

Більшість сучасних вітчизняних дослідників схильється до думки, що основою обдарованості є *здібності* – сукупність індивідуально-психологічних особливостей, які є умовою успішного, високоякісного виконання людиною певної діяльності і зумовлюють різницю в динаміці оволодіння потрібними для неї знаннями, вміннями та навичками. Ступенями розвитку здібностей є обдарованість, талант і геніальність. І якщо геніальність – це доля небагатьох, то здібностями до певних видів діяльності і здатністю до творчості може і повинен оволодіти кожний (див. мал. 1).

Мал. 1. Взаємозалежність основних категорій дослідження

Обдарованість – це природні схильності до певного виду діяльності: задатки, розвинуті відповідним вихованням, високий рівень розвитку здібностей людини; завдяки чому вона досягає значних успіхів у певних галузях діяльності. Розрізняють обдарованість технічну, художню, артистичну та ін.

Обдарованість розвивається у процесі виховання, навчання, трудової діяльності. Розвиток обдарованості людей залежить від умов матеріального життя суспільства, його культури, панівних у ньому суспільних відносин.

Незважаючи на значний досвід роботи з обдарованими дітьми, у світовій науці немає єдиного підходу, по-перше, до визначення самого поняття «обдарованість», а по-друге, до розробки загальноприйнятої концепції обдарованості. На сьогодні існує більше ста визначень поняття «обдарованість». Довгий час головним показником обдарованості визнавався здебільшого *інтелект*. Фундамен-

тальні дослідження Л. Термана (1959), спрямовані на доведення стабільності показників інтелекту, призвели до того, що протягом багатьох років у ролі робочого визначення обдарованості, її еквівалентом був рівень інтелекту, визначений і оцінений за відповідними тестами. Останнім часом для визначення обдарованості і талановитості застосовують формулу, запропоновану Комітетом із питань освіти США, яка враховує також академічні успіхи особистості. За їхнім визначенням (Marland, 1977), «обдарованість – це якість людської особистості, яка може бути виявлена професійно підготовленими людьми, і визначається трьома взаємопов'язаними параметрами: випереджальним розвитком пізнання, психологічним розвитком та фізичними даними». Згідно такого підходу обдарованими і талановитими дітьми можна назвати тих, хто, «за оцінкою досвідчених спеціалістів, через видатні здібності демонструє високі показники в одній або кількох сферах: інтелектуальній; академічних досягнень; творчого або продуктивного мислення; спілкування і лідерства; художньої діяльності; рухової активності». Така формула визнає, що індивід може відзначатися функціональними або потенційними можливостями у низці сфер: інтелектуальній, художній, психомоторній, у сфері спілкування. Таке вузько психологічне визначення обдарованості деякі американські вчені сприйняли критично, оскільки воно не враховує однієї з найважливіших характеристик обдарованості, яка суттєво впливає на ефективність виконуваної діяльності – *мотивацію*.

Теоретичні питання обдарованості досліджували й вітчизняні вчені Б. Ананьєв, А. Брушлинський, П. Гальперін, О. Ковальов, Г. Костюк, М. Лейтес, О. Леонтьєв, В. Мясичев, С. Рубінштейн, Б. Теплов та ін. Так, Б. Теплов вважав, що обдарованість – це якісно своєрідне сполучення здібностей, від якого залежить імовірність більшого або меншого успіху під час виконання тієї чи іншої діяльності.

А. Петровський наголошував на багатозначності терміна «обдарованість», вказував на багатоаспектність проблеми її вивчення. Він визначав обдарованість як:

Єдине обмеження, яке накладається на наші здібності – це наша нездатність визнати власні необмежені можливості.

Джим Рон

- ◆ якісне своєрідне поєднання здібностей, що забезпечує успішне виконання дій;
- ◆ загальні здібності;
- ◆ розумовий потенціал або інтелект;
- ◆ сукупність природних задатків;
- ◆ талановитість.

Г. Костюк тлумачив обдарованість як індивідуальну *своєрідність здібностей людини*, вказуючи на значущість природних даних кожної особистості як сили, яка є вихідною внутрішньою спонукою розвитку здібностей. При цьому під здібностями він розумів істотні властивості людської особистості, що виявляються в її цілеспрямованій діяльності та зумовлюють її успіх. Природними можливостями розвитку, які створюють внутрішні умови для розвитку здібностей людини до певних видів діяльності, він визнавав задатки, розглядаючи здібності як реалізовані певною мірою задатки.

М. Лейтес під терміном «обдарованість» розумів *набір здібностей*. Він вважав, що дитяча обдарованість виявляється у *схильності до праці*, у гострій потребі дитини займатися певним видом діяльності. До того ж не будь-яка діяльність розвиває, а лише та, у процесі якої виникають позитивні емоції.

Саме *емоційні реакції і стан дитини* є, на думку Є. Яковлевої, основними формами усвідомлення нею своєї індивідуальності. За Л. Слободенюк, обдарованість – це не лише своєрідне поєднання здібностей людини, а ще й *сукупність її особистісних характеристик*. В. Чудновський і В. Юркевич визначають обдарованість як *високий рівень розвитку загальних і спеціальних здібностей*.

На думку російського дослідника О. Матюшкіна, обдарованість є *комплекс інтелектуальних, творчих та мотиваційних чинників*. У структурі творчої особистості він виокремлює п'ять структурних компонентів:

- ◆ домінуюча роль пізнавальної мотивації;
- ◆ дослідницька, творча активність, яка проявляється у знаходженні нового, у постановці й розв'язанні проблем;
- ◆ можливості досягнення оригінальних рішень;
- ◆ можливості прогнозування і передбачення;
- ◆ здатність до створення ідеальних еталонів, що забезпечують високі естетичні, моральні, інтелектуальні оцінки.

При цьому цей дослідник відзначає принципово важливий, на його думку, момент: обдарованість, талановитість необхідно пов'язувати з особливостями власне творчої діяльності, проявами творчості, функціонування «творчої людини».

Д. Богоявленська зазначає, що поняття «обдарованість» можна розкрити лише у межах системного підходу, розуміючи її як системну якість психіки (чи особистості), що має здатність розвиватися впродовж життя людини. При цьому, спираючись на думку Б. Теплова, вона зазначає, що обдарованість не можна сприймати як просту суму здібностей: порівняно із здібностями вона постає як нова якість. Дослідниця запропонувала термін «інтелектуальна активність» як інтегральна властивість певної системи, основними компонентами якої є:

- ◆ інтелектуальні чинники розумової діяльності (загальні розумові здібності);
- ◆ неінтелектуальні чинники розумової діяльності (насамперед мотиваційні).

При цьому «інтелектуальна активність» не зводиться ані до перших, ані до других чинників окремо.

Аналіз праць вітчизняних і зарубіжних учених дав змогу українській дослідниці Л. Липовій сформулювати поняття обдарованість як *комплекс задатків і здібностей*, що за сприятливих умов дають змогу потенційно досягти *значних успіхів у певному виді діяльності* (чи діяльності) порівняно з іншими людьми. Отже, обдарованість у її тлумаченні є інтеграцією різних здібностей із метою досягнення позитивних результатів у конкретній діяльності.

В. Войтко визначав обдарованість як «високий рівень задатків і схильностей, результат і свідчення високого інтелектуального розвитку людини». Таким чином, він, а також багато інших учених (Л. Терман, 1959 р., Галлахер, 1966 р.) головним показником обдарованості розглядали інтелект, звужуючи поняття «обдарованість» до поняття «інтелектуальна обдарованість».

Український педагогічний словник (1997 р.) пропонує визначати обдарованість як «індивідуальну потенційну своєрідність задатків людини, завдяки яким вона може до-

Талант варто було б заохочувати, але ми навіть не навчилися його пробачати.

Володимир Бірашевч

Таблиця 1. Основні ознаки поняття «обдарованість»

№ з/п	Категорійні ознаки	Кількість авторів (у %)
1.	Наявність видатних здібностей (загальні здібності), розвиток яких перевищує середній рівень	46
2.	Високий рівень розвитку інтелекту	42
3.	Можливість досягнення видатних успіхів у тому чи іншому виді діяльності, спрямованість на певний вид діяльності	42
4.	Наявність творчих здібностей (креативності)	33
5.	Наполегливість, висока працездатність, захопленість проблемою (мотивація, спрямована на завершення)	33
6.	Наявність здібностей до виконання певного виду діяльності (спеціальні здібності)	25
7.	Позитивне емоційне ставлення до виконуваного виду діяльності	17
8.	Внутрішні властивості особистості, що базуються на генетичних умовах	12,5
9.	Сприятливе навколишнє середовище	8
10.	Рівень самоповаги, «Я» - концепція	8
11.	Наявність ціннісних змістів індивідуальної свідомості	4
12.	Фактор удачі (щасливий випадок)	4
13.	Знання (врудиція)	4
14.	Рівень досягнень (вище за середній)	4

сягнути значних успіхів у певній галузі діяльності».

О. Кульчицька стверджує, що обдарованість – це явище складне, комплексне, яке включає набір когнітивних, сенсорних та особистісних якостей людини. На її думку, поняття обдарованості містить такі основні компоненти: *високий інтелектуальний рівень, здібність людини до творчості та наполегливість*, яка становить основну якість особистості, своєрідний «сплав» бажання досягти успіху, емоційну захопленість справою та інтерес до тієї галузі знань, якою займається людина.

Досліджуючи структуру творчої обдарованості, В. Моляко виокремлює шість її основних параметрів, а саме:

- 1) *сферу реалізації обдарованості, її переважаючий тип;*
- 2) *вияви творчості;*
- 3) *вияви інтелекту;*
- 4) *динаміку діяльності;*
- 5) *рівні досягнень;*
- 6) *емоційну забарвленість.*

Серед сучасних концепцій обдарованості найбільш визнаною є модель, яка складається з трьох компонентів: **здібностей** (за-

гальних і спеціальних), що сягають рівня розвитку, вищого за середній, **креативності** особистості; **мотивації** (спрямованості, наполегливості) особистості до певного виду діяльності.

Отже, підходів до розуміння і визначення поняття «обдарованість» на сьогодні існує безліч (за даними деяких дослідників – більше 100). Аналіз педагогічної й психологічної літератури, зокрема розробок вітчизняних (Г. Бурменської, Ю. Гільбуха, М. Гнатка, С. Гончаренка, О. Кульчицької, М. Лейтеса, О. Матюшкіна, В. Моляка, О. Музики, А. Петровського, С. Рубінштейна, В. Слуцького, Б. Теплова та ін.) та зарубіжних (Б. Блума, Дж. Гілфорда, Ф. Монкса, Дж. Рензулі, А. Танненбаума, Л. Термана, П. Торранса та ін.) дослідників дозволив нам визначити основні суттєві ознаки поняття «обдарованість» (табл. 1).

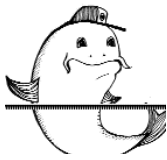
Результати аналізу засвідчили, що поняття обдарованість окреслює значне коло різних значень, а саме:

- ◆ системна якість психіки, яка розвивається впродовж усього життя, визначає можливість досягти людиною винятково високих результатів в одному чи

*Здібним заздрять, талановитим шкодять,
геніальним – мстять.*

Нікколо Паганіні

декількох видах діяльності порівняно з іншими людьми;

- ◆ спадкові передумови рівня розумового розвитку, що характеризує кожну людину;
- ◆ здібність до видатних досягнень у будь-якій соціально значимій сфері людської діяльності, а не тільки в академічній галузі;
- ◆ ступінь вираження таланту;
- ◆ одна з головних суб'єктивних детермінант активності людини, що забезпечує високий рівень цієї активності;
- ◆ досягнення і можливість досягнень (тобто необхідність урахування і тих здібностей, що вже проявилися, і тих, які можуть проявитися).

Здійснений нами контент-аналіз поняття «обдарованість» дає підстави виокремити **провідні ознаки**, що характеризують його сутність, а саме:

- ◆ наявність видатних загальних (спеціальних) здібностей, розвиток яких перевищує середній рівень; якісно своєрідне їх поєднання, що забезпечує успішність виконання одного чи кількох видів діяльності (спільна дія здібностей становить певну структуру, дає змогу компенсувати недостатність окремої здібності за рахунок переважного розвитку інших);
- ◆ наявність передумов для розвитку творчих здібностей (креативність), що зумовлює здатність особистості до творчого пошуку, до генерування нових, оригінальних ідей, знаходження нетрадиційних способів розв'язування проблемних ситуацій і задач;
- ◆ значний розумовий потенціал або високий інтелектуальний рівень; цілісна індивідуальна характеристика пізнавальних можливостей і здібностей до навчання;
- ◆ сукупність задатків, природних даних, які характеризують ступінь прояву та своєрідність вроджених передумов здібностей.
- ◆ наявність зовнішніх та особистісних передумов для визначних досягнень у діяльності; позитивне емоційне ставлення до виконання діяльності, що надає їй розвивального характеру;
- ◆ розвиток наполегливості, мотивації, спрямованої на вирішення певних завдань;

- ◆ наявність ціннісних змістів індивідуальної свідомості.

Отже, на основі проведеного категорійного аналізу нами сформульовано робоче визначення поняття **обдарованості як індивідуальної потенційної своєрідності спадкових (задатки), соціальних (сприятливе соціальне середовище) та особистісних (позитивна «Я – концепція», наявність відповідних вольових якостей, спрямованість, наполегливість тощо) передумов для розвитку здібностей особистості до рівня вище за умовно «середній», завдяки яким вона може досягнути значних успіхів у певній галузі діяльності.**

1.3. Концепції, види та критерії визначення обдарованості

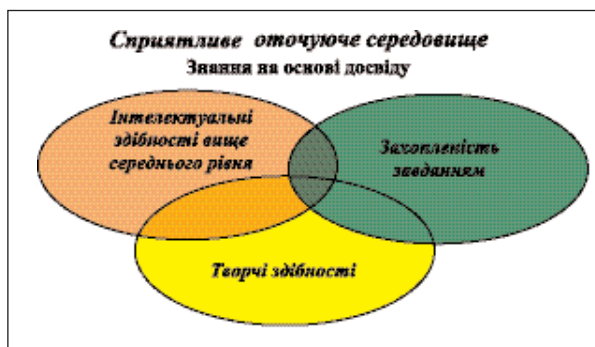
На сьогодні кількість концепцій обдарованості надзвичайно велика. Але можна сказати, що найвідомішою та найпрогресивнішою з них вважають концепцію Дж. Рензуллі, яка базується на трирівневій моделі обдарованості (мал. 2).

За Дж. Рензуллі обдарованість є поєднанням трьох характеристик: інтелектуальних здібностей, які перевищують середній рівень, креативності та наполегливості (мотивації, яка орієнтована на задачу). Крім того, в теоретичній моделі враховані знання, отримані на основі досвіду, та сприятливе навколишнє середовище. Обдаровані люди мають можливості розвитку цієї системи якостей і застосування своїх здібностей у будь-якій сфері людської життєдіяльності. Дж. Рензуллі вважає, що кількість обдарованих дітей може бути значно ширшою, ніж той відсоток, який виявляють за допомогою тестів інтелекту та тестів досягнень. Інтелектуальні здібності є необхідною, але недостатньою умовою високих звершень. На думку вченого, існують такі здібності, які можуть бути розвинутими у широкого загалу дітей. Модель збагаченого навчання Дж. Рензуллі складається з набору спеціальних методів, а саме:

Головна ознака таланту – це коли людина знає, чого вона хоче.

П. Капіца

Мал. 2. Трьохкільцева модель обдарованості Дж. Рензуллі.

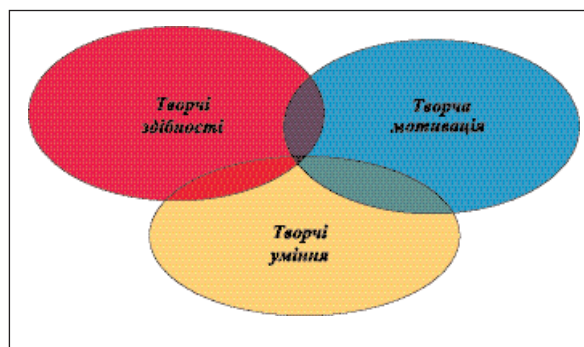
- ◆ стимулювання діяльності школярів;
- ◆ розвиток інтересу до навчання;
- ◆ підвищення успішності інтеграції великого обсягу навчальних засобів і навичок діяльності в різноманітні галузі шкільного навчання.

Виділена Дж. Рензуллі триада в дещо модифікованому вигляді присутня в більшості сучасних моделях обдарованості. Наприклад, багато спільних рис ми знаходимо в концепції обдарованості П. Торренса.

В розробленій П. Торренсом триаді структурних одиниць обдарованості є творчі здібності, творчі вміння та творча мотивація. «Творчість, у розумінні вченого, – природний процес, породжений сильним прагненням людини у знятті напруги, яке виникає в ситуації незавершеності та невизначеності» Розроблені ним на основі власної концепції обдарованості методики діагностики креативності широко застосовують в усьому світі при ідентифікації обдарованих дітей.

Обдарованість реально існує лише через розвиток. Таке розуміння призвело до створення багатофакторних теоретичних моделей обдарованості. До них можна віднести так звану «мультифакторну модель обдарованості» Ф. Монкса. Він доповнює три перехресних «кола Дж. Рензуллі» трикутником, який пояснює основні чинники макросередовища: сім'я, школа, однолітки.

Цікавий варіант, подібний до моделі обдарованості Ф. Монкса, запропонував А. Танненбаум. Його «п'ятифакторна модель обдарованості» відображає тезис про те, що лише наяв-

Мал. 3. Модель обдарованості П. Торренса

ність видатних інтелектуальних і творчих здібностей не може гарантувати реалізацію особистості у творчій діяльності. Для цього необхідно наявність п'яти умов, які включають зовнішні та внутрішні чинники:

- ◆ чинник «G» або загальні здібності;
- ◆ спеціальні здібності в конкретній галузі;
- ◆ особливі характеристики неінтелектуального характеру в конкретній сфері (особистісні, вольові);
- ◆ відповідне розвитку цих здібностей оточення (сім'я, школа тощо), яке стимулює;
- ◆ випадкові чинники.

Довготривале дослідження К. Хеллера щодо виявлення та спеціального навчання обдарованих дітей побудоване на розробленій ним багатофакторній моделі, яка отримала назву «Мюнхенської».

Модель (див мал. 4) включає такі компоненти: *чинники обдарованості* (інтелектуальні здібності, креативність, соціальну компетентність тощо); *чинники середовища* (мікроклімат у родині, класі тощо); *сферу досягнень* (спорт, художнє мистецтво, техніка) та *некогнітивні особистісні особливості* (подолання стресу, мотивація досягнень, стратегія роботи та навчання тощо).

Мюнхенська модель обдарованості є базовою моделлю для диференціації різних видів обдарованості, глибокого аналізу високих досягнень у різних галузях життєдіяльності.

У 1998 році російські вчені-психологи спробували узагальнити світовий і вітчизняний досвід та розробили «Робочу концепцію обдарованості». Авторський колектив (Д. Бо-

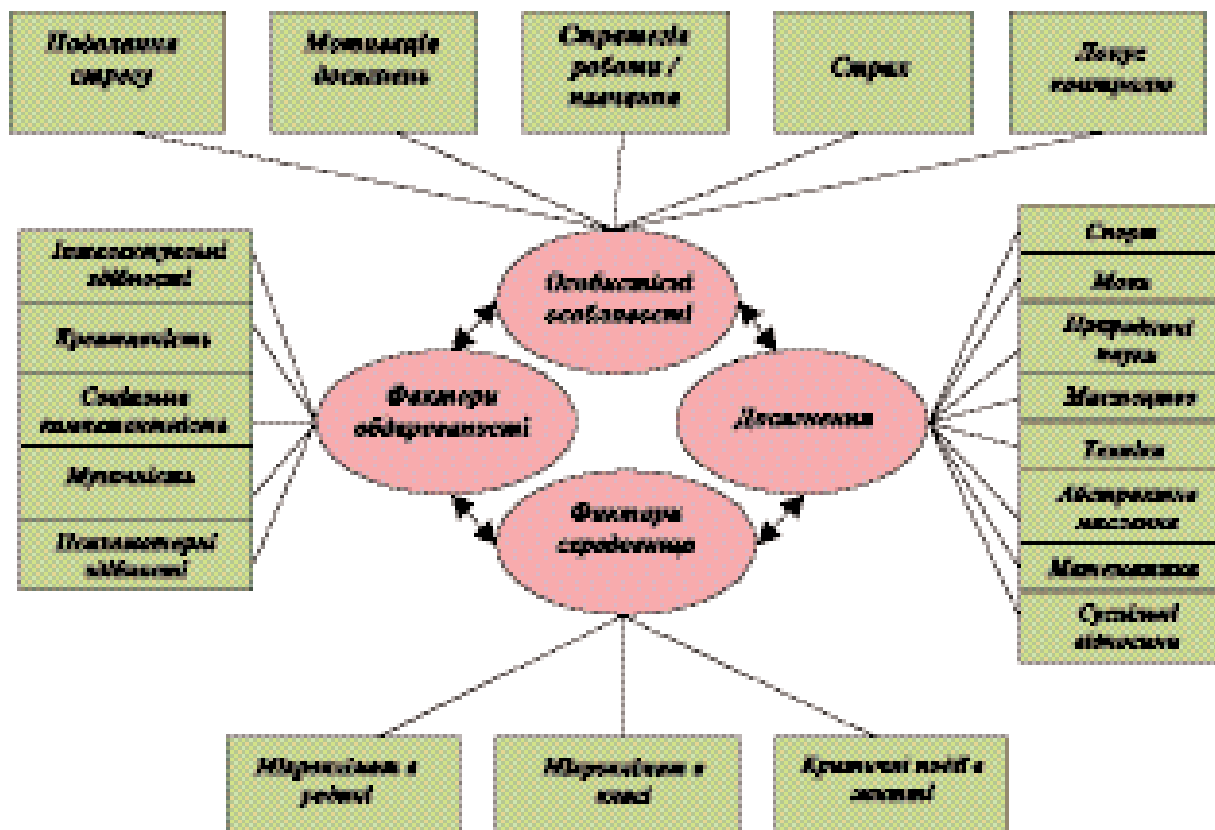
Талант – це віра в себе, в свою силу...

Максим Горький

ОБДАРОВАНА МОЛОДЬ УКРАЇНИ

Мал. 4. Мюнхенська модель обдарованості (по К. Хеллеру)

гоявленська, В. Шадріков, В. Дружинін, Н. Лейтес, А. Матюшкін, М. Холодна, В. Юркевич та ін.) виходили з того, що існуючі в світі на сучасному етапі розвитку психології різноманітні або навіть суперечливі моделі обдарованості створюють певні труднощі у роботі з талановитими дітьми. За визначенням авторів концепції, «обдарованість – це системна якість психіки, яка розвивається протягом усього життя, та визначає можливість досягнення людиною вищих результатів у одному або декількох видах діяльності порівняно з іншими людьми».

Цікавою є пропозиція авторів концепції представити «ядро обдарованості» не у вигляді трьох, як у зарубіжних концепціях, а у вигляді двох основних компонентів – інструментального та мотиваційного. Мотивація диференційована цими дослідниками за п'ятьма основними ознаками: підвищена ви-

біркова чутливість до певних аспектів предметної діяльності (ПВЧ); яскраво виражений інтерес до певного роду занять або діяльності, надзвичайно висока захопленість предметом (ЯВІ); підвищена пізнавальна потреба (ППП); перевага парадоксальної, суперечливої та невизначеної інформації (ППІ); висока критичність до результатів власної діяльності, схильність ставити надскладні цілі, прагнення досконалості (ВК).

У «Робочій концепції обдарованості» названі такі критерії класифікації видів обдарованості:

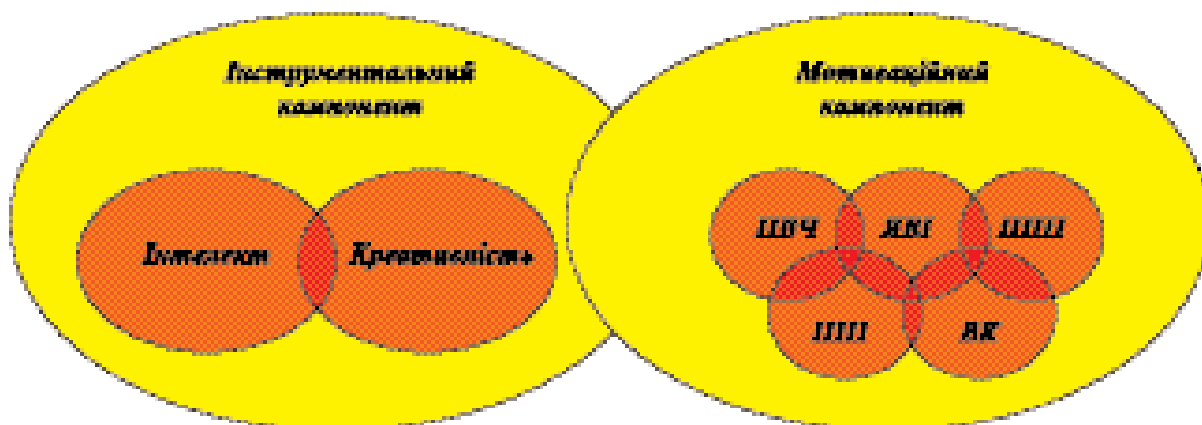
- ◆ вид діяльності та відповідні їй сфери психіки;
- ◆ ступінь сформованості обдарованості;
- ◆ форма прояву;
- ◆ широта прояву в різноманітних видах діяльності;
- ◆ особливості вікового розвитку.

Знайомство зі спробами систематизації типів обдарованості дає змогу констатувати

Майже ніколи не робилося нічого великого в світі без участі генія.

Вольтер

Мал. 5. Модель обдарованості («Робоча концепція обдарованості»)

неоднозначність і суперечливість вирішення даної проблеми. В основі будь-якої спеціальної обдарованості лежить загальна обдарованість, структурними одиницями якої є інтелект, креативність і мотивація. Жодного з цих складників не можна відокремити від інших, бо об'єднавшись, вони утворюють єдність. При цьому не треба розглядати розумову та творчу обдарованість окремо від інших видів, тому що високий рівень інтелекту, креативності і мотивація властиві всім видам спеціальної обдарованості. Така обдарованість забезпечує високий рівень досягнень у певній діяльності.

Отже, нами виділено такі підходи до розуміння сутності обдарованості:

- ◆ видатний інтелект,
- ◆ творчі здібності,
- ◆ індивідуальне поєднання здібностей,
- ◆ властивості цілісної особистості.

Не менш важливим для характеристики різних підходів до розуміння обдарованості є проблема критеріїв, тобто за якими конкретними ознаками можна ідентифікувати людину як обдаровану.

Найрозповсюджений критерій обдарованості – досягнення. За визначенням К. Хеллера, «обдарованість – це індивідуальна здібність до видатних досягнень у порівнянні з референтною групою».

Поширеним у наш час є також психометричний критерій. Обдарованими вважають

людей, які успішно виконали завдання спеціальних тестів. Витонченою критикою психометричного підходу є відомий афоризм Е. Беринга: «Обдарованість – це те, що вимірюють тестами обдарованості». Тут влучно зафіксовані майже всі обмеження та недоліки тестової діагностики обдарованості.

Існує також *кількісний критерій*: на основі статистичних досліджень виявлено, що 2–5% будь-якої популяції людей досягають найвищих результатів, які суттєво відрізняються від досягнень інших людей. Саме таких людей і вважають обдарованими за логікою кількісного критерію.

За критерієм «вид діяльності та відповідній сфері психіки» науковці виділяють види обдарованості в межах п'яти видів діяльності з урахуванням трьох психічних сфер (інтелектуальної, емоційної, мотиваційно-вольової).

Основні види діяльності такі:

- ◆ теоретична (пізнавальна);
- ◆ практична;
- ◆ художньо-естетична;
- ◆ комунікативна;
- ◆ духовно-ціннісна діяльність.

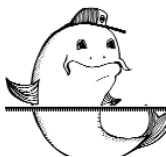
Наведеним видам діяльності відповідають певні види обдарованості (мал. 6).

За критерієм «ступінь сформованості обдарованості» виділяють актуальну та потенційну обдарованість. Як зазначають автори «Робочої концепції обдарованості», актуальна обдарованість – це психологічна характери-

Ми зневажатимемо ті століття, які не створили жодного генія. Генії складають гордість народів, до яких належать: рано чи пізно їм споруджують статуї і в них бачать добродійників людського роду.

Дені Дідро

ОБДАРОВАНА МОЛОДЬ УКРАЇНИ

Мал. 6. Основні види обдарованості

стика з такими наявними показниками психічного розвитку, коли діяльність у певній предметній сфері виконується на більш високому рівні у порівнянні з віковою та соціальною нормою.

Потенційну обдарованість визначають як психологічну характеристику особистості, яка має лише певні психічні можливості (потенціал) для реалізації високих досягнень у певному виді діяльності, але на цей момент не може їх реалізувати.

За критерієм «форма прояву» розрізняють явну та приховану обдарованість. І якщо явна обдарованість проявляється в діяльності яскраво та виразно, навіть за несприятливих умов, то прихована обдарованість реалізується в діяльності в менш виразній, замаскованій формі. Розведення понять явної та

прихованої обдарованості важливе для практичної роботи психологів у освітній сфері, творчим кредо яких повинен стати гасло: **«Кожна дитина обдарована. Наше завдання – з'ясувати своєрідність її обдарованості та допомогти реалізувати її»**. Обдарованість може не проявлятися через особливості характеру дитини (сором'язливість), несприятливих умов середовища (відсутність певної діяльності для прояву обдарованості), індивідуальні умови розвитку. Дослідження В. Штерна виявили цікавий факт: серед школярів, яких виключили зі школи за неуспішність, 20% були інтелектуально обдарованими. Це може слугувати прикладом існування прихованої обдарованості.

За критерієм «широта прояву в різноманітних видах діяльності» обдарованість умов-

Талант – це здатність вірити в успіх.

Д. Леннон

но поділяють на загальну та спеціальну. Загальну обдарованість В. Шадриков визначає як придатність до широкого кола діяльностей. Це певна загальна здібність, яка має прояв у високій продуктивності майже будь-якої діяльності.

Спеціальна обдарованість виявляється у високих досягненнях у конкретних видах діяльності (музика, спорт, техніка тощо). Спеціальна обдарованість пов'язана з так званими спеціальними задатками, наприклад, музичний слух, гнучкість пальців і т.ін.

За критерієм «особливості вікового розвитку» обдарованість розділяють на ранню та пізню. Вирішальними її показниками психологи вважають темп психічного розвитку особистості та ті вікові етапи, коли обдарованість реалізується максимально.

Отже, частково розглянувши такий складний феномен як обдарованість, можна зробити такі висновки:

1. На сучасному етапі розвитку науки обдарованість розуміють як складне багатопланове явище.
2. Існує багато різних визначень обдарованості, серед яких психологи основним приймають таке: «Обдарованість – системна якість психіки, яка розвивається протягом усього життя людини та визначає можливість досягнення вищих, порівняно з іншими людьми, результатів у одній або декількох видах діяльності».
3. Різні напрями вивчення обдарованості є багатфакторними моделями, які включають у себе когнітивні, творчі та особистісні компоненти.
4. Прояв видатних здібностей у дитинстві не є показником обов'язкової наявності обдарованості в майбутньому.
5. Більшість учених вважають, що головним завданням на сучасному етапі досліджень із цієї проблеми повинна стати робота, спрямована на розвиток, підтримку та психологічну допомогу обдарованих особистостей різних вікових груп, а особливо обдарованої молоді.

Я не вірю в геніїв, що не відбулися. Якщо ти талановитий, то обов'язково досягнеш успіху.

Рената Літвінова

Розділ 2.

Обдарована особистість: оцінка сучасного стану проблеми

2.1. Державний супровід і підтримка обдарованої молоді в Україні

«Ми повинні підтримати людину талановиту.
Це місія держави».

В.А.Ющенко,
Президент України

Кожна цивілізована держава дбає про своє майбутнє, підвалини якого започатковують молоді громадяни. Прямий зв'язок виховання з процесом державотворення та національного відродження України надає йому особливої актуальності. Для того, щоб людина навчилася мислити і діяти по-новому, необхідно вже з дитячих років зорієнтувати її на самооцінку, самостійність, саморозвиток й самореалізацію. Тому особистісно орієнтоване виховання у наш час – це не лише висока гуманістична мета, а й передусім потужна сила соціально-економічного розвитку на шляху євроінтеграції України.

Одним із пріоритетних напрямів державної освітньої політики є турбота про обдаровану і талановиту молодь, її творчий, інтелектуальний, духовний і фізичний розвиток. Адже молодь – це той потенціал держави, який буде визначати шляхи розвитку науки, техніки, економіки, мистецтва.

Усі розвинуті країни світу багато роблять для підтримки обдарованої молоді. Так, наприклад, у 2000 році було прийнято «План економічного і соціально оновлення Європи до 2010 року» так звану Лісабонську стратегію, якою передбачається перетворити економіку Європейського Союзу на найефективнішу у світі структуру. За підрахунками ек-

пертів одним з важелів успіху у цьому напрямі є підготовка у найкоротший термін додатково 700 тисяч молодих науковців. Як показує практика багатьох держав, за такою схемою діють більшість європейських освітніх проектів, на які країни-члени Європейського Союзу не шкодують мільйонних коштів для стимулювання молоді до науково-дослідницької роботи. Державна підтримка обдарованої молоді активно здійснюється також і в країнах ближнього зарубіжжя – Росії, Білорусі, Казахстані.

За даними Міністерства освіти і науки України, щороку близько 3 млн. школярів (60% від загальної кількості) залучаються до участі у Всеукраїнських учнівських олімпіадах, які проводять із 15 предметів, що вивчаються у загальноосвітніх навчальних закладах. Шко-

Молода людина позбавлена таланту – це старець.

Жюль Ренар

лярі змагаючись в особистій першості, виявляють самобутні таланти, нестандартні підходи до розв'язання творчих завдань і вміння застосовувати набуті знання.

Завершальним етапом предметних олімпіад є міжнародні учнівські олімпіади з навчальних предметів – престижні інтелек-

туальні змагання, учасниками яких є обдаровані молоді люди з багатьох країн світу. Юні інтелектуали України щороку показують високі результати в цих змаганнях.

Школярі незалежної України у складі окремих команд у 1993 році почали брати участь у міжнародних учнівських олімпіадах з математики, фізики, хімії, біології, інформатики та обчислювальної техніки, а з 1996 року – в олімпіаді з екології. За цей час 386 школярів України вибороли 326 медалей різного ґатунку, із них 57 золотих, 123 срібних, 146 бронзових; 19 учасників нагороджено Почесними грамотами.

В Україні створено потужну систему відбору та підготовки учнів до міжнародних учнівських олімпіад. До цієї роботи залучають науковців, вчителів, студентів, аспірантів, докторантів. Дослідження проводять як на базі середніх загальноосвітніх навчальних закладів, так і в лабораторіях університетів, науково-дослідних інститутів та ін. Свідченням високого наукового рівня олімпіадного руху України є досягнення національних учнівських команд у міжнародних олімпіадах із математики, фізики, хімії, біології, екології та інформатики. За 14 років 361 учасник виборов 295 медалей (49 золотих, 115 срібних, 131 бронзову) і 19 почесних грамот. Зокрема, у міжнародних змаганнях 2006 року 26 учнів з України

здобули 25 нагород, із них 24 медалі різного ґатунку (4 золоті, 10 срібних, 10 бронзових) та 1 почесну грамоту.

У міжнародних учнівських олімпіадах 2007 року (у травні – серпні) взяли участь 26 школярів. Вони здобули 25 медалей: 6 золотих, 5 срібних, 14 бронзових (див. табл. 2).

2007 року в олімпіаді з біології взяли участь 35 країн; в олімпіаді з хімії – 68 країн (265 учасників); в олімпіаді з математики – 93 країни; в олімпіаді з фізики 71 країна (350 учасників), в олімпіаді з інформатики 77 країн (285 учасників). В олімпіаді з екології було представлено 94 проекти 135 учасників з 35 держав світу.

Міжнародна учнівська олімпіада з математики відбулася у В'єтнамі (м. Ханой). Команда України із шести учасників виборола 3 золоті, 1 срібна та 2 бронзові медалі.

У Міжнародній олімпіаді з фізики в Ірані (м. Ісфахан) усі п'ятеро членів команди нашої держави одержали нагороди – 2 золоті та 3 бронзові медалі.

Міжнародна хімічна олімпіада відбулася в Росії (м. Москва). У змаганнях взяли участь четверо юних хіміків з України, які здобули 1 срібну та 3 бронзові медалі.

У Міжнародній олімпіаді з біології в Канаді (м. Саскатун) четверо учасників з України вибороли 3 бронзові медалі.

Міжнародна учнівська олімпіада з екології традиційно пройшла в Туреччині (м. Стамбул), нашу державу в змаганнях представили троє школярів. Вони одержали 2 срібні та 1 бронзову медалі.

Успішною була участь нашої команди в олімпіаді з інформатики в Хорватії (м. Загреб). Усі четверо українських школярів стали

Звичайно, покликання допомагає звільнити в собі людину – але треба ще, щоб людина могла дати волю своєму покликанню.

Антуан де Сент-Екзюпері

переможцями змагань і вибороли 1 золоту, 1 срібну та 2 бронзові медалі.

Вагомі досягнення школярів України у міжнародних інтелектуальних змаганнях є результатом високого науково-методичного рівня проведення всеукраїнських учнівських олімпіад і відбірково-тренувальних зборів, за результатами яких було сформовано національні команди школярів України.

До складу команд школярів України, що взяли участь у міжнародних змаганнях, увійшли учні з 12 регіонів України: 6 учнів з м. Києва, по 3 учні з Донецької, Львівської областей, по 2 із Кіровоградської області та м. Севастополя, а також по 1 учню з Автономної Республіки Крим, Івано-Франківської, Київської, Одеської, Харківської, Херсонської, Хмельницької областей та 3 учні Українського фізико-математичного ліцею Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Більшість українських школярів уперше були учасниками міжнародних олімпіад, однак троє учнів – Медвідь Володимир (Львівський фізико-математичний ліцей при Львівському національному університеті імені Івана Франка), Радченко Данило (Києво-Печерський ліцей № 171 «Лідер» м. Києва), Нейтер Даниїл (Український фізико-математичний ліцей Київського національного університету імені Тараса Шевченка), другий рік поспіль брали участь у міжнародних змаганнях і знову вибороли нагороди – золоті медалі.

Творчі здобутки українських школярів у міжнародних змаганнях є свідченням наполегливої самовідданої праці освітян України.

Успішно реалізує заходи щодо виявлення, творчого розвитку обдарованих школярів Український фізико-математичний ліцей Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У 2007 році троє його вихованців брали участь у міжнародних учнівських олімпіадах з математики та інформатики і вибороли 2 золоті та 1 срібну медалі.

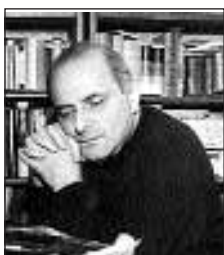
Високі досягнення має педагогічний колектив Києво-Печерського ліцею № 171 «Лідер» м. Києва. У складі команд міжнародних учнівських олімпіад 2007 року було четверо вихованців цього навчального закладу, які вибороли 1 золоту, 1 срібну та 2 бронзові медалі.

Протягом двох останніх років учасниками міжнародних олімпіад є учні Ліцею інформаційних технологій Олександрійської міської ради Кіровоградської області. У 2007 році двоє його вихованців поповнили українську скарбницю учнівських досягнень на міжнародній арені двома бронзовими медалями.

Успіхи українських школярів у міжнародних олімпіадах значною мірою залежать від наукових керівників, які готують їх. Багато зусиль до цієї справи щороку докладають науковці Київського та Харківського національних університетів, які залучаються до проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад та відбірково-тренувальних зборів з підготовки школярів до міжнародних змагань.

Усі переможці міжнародних учнівських олімпіад 2007 року, які закінчили школу, стали студентами вищих навчальних закладів. Вітчизняним навчальним закладам надали перевагу 17 випускників із 20: у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка навчаються 12 переможців міжнародних олімпіад, 2 – у Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна, по одному - в Донецькому національному університеті, Національному медичному університеті ім. О. Богомольця, Буковинському державному медичному університеті.

Щороку українські школярі блискуче виступають у Міжнародній Менделєєвській олімпіаді з хімії. Таким був виступ команди юних хіміків у травні 2007 року в Мінську (Білорусь), де наші учні отримали 1 золоту медаль, 3 срібні, 4 бронзові, посівши 2-е командне місце се-

Тому, хто має геніальність, талант, освіту т.ін., знадобилося б також і нахабство. Тому, хто має нахабство, такі дрібниці вже не потрібні.

Станіслав Ежи Лец

ред 16-ти країн-учасниць. Проте слід зазначити, що є ще невикористані резерви у підготовці дітей до міжнародних олімпіад, зокрема: забезпечення експериментальної частини відбірково-тренувальних зборів.

Як показує аналіз активності участі школярів у різних видах змагань, цікавою формою є командні змагання – **турніри**. Вони захоплюють молодь, спонукають її до практичної наукової діяльності, формують компетентність, вміння працювати в команді. Участь обдарованих дітей у турнірах сприяє розвитку їхніх творчих здібностей, успішній соціалізації.

Серед інтелектуальних змагань зростає популярність **Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України**. Сьогодні Мала Академія наук України – це 27 територіальних відділень (за кількістю обласних центрів). До 40 типів наукових секцій як складників шести наукових відділень: фізико-математичного, техніко-технологічного, обчислювальної техніки і програмування, історико-географічного, мистецтва та філології, хіміко-біологічного. Понад 300 позашкільних навчальних закладів різних типів обласного та міського підпорядкування є координаційно-методичними центрами діяльності МАН.

Аналіз учнівських робіт, представлених на конкурс, свідчить про те, що поліпшується їхня якість, розширюються галузі знань, за якими проводять дослідження. Поступово зростає кількість учнів – учасників конкурсу загальноосвітніх закладів сільської місцевості. Найпопулярнішими напрямками серед учнівської молоді є секції відділень філології та мистецтвоз-

навства, історико-географічного та хіміко-біологічного. Масовими є також є відділення фізико-математичного, економічного напрямку, обчислювальної техніки та програмування.

Мала академія наук започаткувала та реалізує проекти, спрямовані на створення додаткових можливостей для навчання талановитих дітей, які бажають займатися науково-дослідницькою роботою. Це Всеукраїнський конкурс наукових розробок на замовлення провідних підприємств, конкурси науково-дослідницьких робіт із тих галузей науки, які мають дефіцит молодих наукових кадрів. Також розпочала діяльність Вища школа Малої академії наук України з метою забезпечення умов для наукових досліджень тих дітей, які вже мають гарний рівень підготовки і певні досягнення з тих чи інших галузей науки.

У 2007–2008 н. р. Міністерством освіти і науки України започатковано цікаві проекти для школярів сільської місцевості, де немає потужної наукової школи. Одним із таких є проект «Віртуальна школа МАН», який спрямований на забезпечення on-line обміну інформацією між учнями старших класів, учителями та викладачами за програмою навчання у МАН, а також on-line доступу до бібліотечних ресурсів.

Водночас, є проблеми, розв'язання яких пов'язане з вирішенням питань на державному рівні, а саме: посилення матеріально-технічного забезпечення закладів, які готують дітей до подальшої наукової роботи, створення умов для тісної співпраці з ВНЗ та галузевими інститутами НАН України, поліпшення роботи інститутів післядипломної освіти щодо роз-

*Геній за своєю природою незатишний.
А народ любить затишність.*

Вальзер Роберт

ОБДАРОВАНА МОЛОДЬ УКРАЇНИ

Таблиця. 2. Призери міжнародних учнівських олімпіад 2007 року

№ п/п	Прізвище, ім'я	Загальноосвітні навчальні заклади, де навчалися призери міжнародних учнівських олімпіад	Медаль міжнародної олімпіади 2007 р.	Навчальні заклади, де навчаються призери олімпіад
Математика				
1	Медвідь Володимир	Львівський фізико-математичний лицей при Львівському національному університеті імені Івана Франка	золота	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
2	Мищенко Павло	Донецький загальноосвітній спеціалізований санаторний інтернатний заклад II-III ступенів "Ерудит" для обдарованих дітей	золота	Учень 11 класу Донецького загальноосвітнього спеціалізованого санаторного інтернатного закладу II-III ступенів "Ерудит" для обдарованих дітей
3	Радченко Данило	Києво-Печерський лицей №171 "Лідер" м.Києва	золота	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
4	Богданський Віктор	Києво-Печерський лицей №171 "Лідер" м.Києва	срібна	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
5	Ніколаєнко Станіслав	загальноосвітня школа № 64 м. Донецька	бронзова	Донецький національний університет
6	Шишацький Юрій	Києво-Печерський лицей №171 "Лідер" м.Києва	бронзова	Учень 11 класу Києво-Печерського лицей №171 "Лідер" м.Києва
Фізика				
1	Агарков Дмитро	Український фізико-математичний лицей Київського національного університету імені Тараса Шевченка	золота	Московський фізико-технічний інститут
2	Манаков Максим	Гімназія №1 ім.О.С.Пушкіна м.Севастополя	золота	Московський фізико-технічний інститут
3	Бондаренко Кирило	Києво-Печерський лицей №171 "Лідер" м. Києва	бронзова	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
4	Буланчук Павло	Маріупольський міський лицей Донецької області	бронзова	Московський фізико-технічний інститут
5	Штанько Олександр	Херсонський фізико-технічний лицей при Херсонському національному технічному університеті та Дніпропетровському національному університеті	бронзова	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Екологія				
1	Моцар Олена	середня загальноосвітня школа I-III ступенів №10 м.Сімферополя	срібна	Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Талант сам по собі безцінний і набуває забарвлення тільки в застосуванні.

М. Є. Салтиков-Щедрін

№ п/п	Прізвище, ім'я	Загальноосвітні навчальні заклади, де навчалися призери міжнародних учнівських олімпіад	Медаль міжнародної олімпіади 2007 р.	Навчальні заклади, де навчаються призери олімпіад
2	Шуліка Марія	загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №21 м.Севастополя	срібна	Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна
3	Сибірна Анастасія	Львівська лінгвістична гімназія	бронзова	Учениця 11 класу Львівської лінгвістичної гімназії
Хімія				
1	Червак Остап	Львівський фізико-математичний лицей при Львівському національному університеті імені Івана Франка	срібна	Учень 11 класу Львівського фізико-математичного лицю при Львівському національному університеті імені Івана Франка
2	Балабон Ольга	загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1 м.Старокостянтинова Хмельницької області	бронзова	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
3	Поліщук Кирило	Рішельєвський лицей м.Одеси	бронзова	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
4	Ткаченко Володимир	Куп'янська гімназія №1 Куп'янської міської ради Харківської області	бронзова	Харківський національний університет ім.В.Н.Каразіна
Біологія				
1	Бова Дарія	гімназія № 315 м. Києва	бронзова	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
2	Кобилінський Олександр	Український медичний лицей Національного медичного університету імені О.Богомольця	бронзова	Національний медичний університет імені О.Богомольця
3	Ковалик Леся	Бучанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №4 Київської області	бронзова	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інформатика				
1	Нейтер Даниїл	Український фізико-математичний лицей Київського національного університету імені Тараса Шевченка	золота	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
2	Коротков Андрій	Український фізико-математичний лицей Київського національного університету імені Тараса Шевченка	срібна	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
3	Сімененко Руслан	Лицей інформаційних технологій Олександрійської міської ради Кіровоградської області	бронзова	учень 11 класу лицю інформаційних технологій Олександрійської міської ради Кіровоградської області
4	Джуманязов Рустам	Лицей інформаційних технологій Олександрійської міської ради Кіровоградської області	бронзова	учень 11 класу лицю інформаційних технологій Олександрійської міської ради Кіровоградської області

Людина, що володіє природним талантом, відчуває найбільше щастя тоді, коли використовує цей талант.

Й. Гете

робки науково-методичного забезпечення роботи з обдарованою молоддю.

У практиці роботи багатьох позашкільних навчальних закладів України існують різні форми заохочення переможців, призерів Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів та юних талантів, зокрема матеріальне заохочення: отримання щомісячної стипендії, нагородження цікавими пізнавальними поїздками по Україні, закордон, путівками до МДЦ «Артек» і «Молода гвардія» та ін.

Як свідчить приклад Малої Академії наук України це не гра у науковців, а серйозна копітка робота з учнівською молоддю, яка має конкретні результати, що здебільшого формують вагомий соціальний і економічний ефект і мають велике соціальне значення.

Вивчення досвіду виховної діяльності обдарованої молоді підтверджує, що засобами позашкільної освіти можливо оптимально задовольнити потреби особистості, яка робить крок у велику науку. Аналіз тематики наукових

праць юних дослідників, які подають на щорічний Всеукраїнський конкурс-захист, свідчить, що перевагу вони надають таким питанням: нові та недосліджені сторінки історії України, української державності, української культури і літератури; розвиток економіки в Україні, підготовка молоді до життя в ринкових умовах господарювання; розвиток держави і права; комп'ютеризація та використання обчислювальної техніки; розвиток таких наук як психологія, математика, фізика, хімія, біологія, медицина, мовознавство тощо. Юні науковці, як правило, вибирають тематику наукового дослідження переважно з проблеми, вивчення якої допоможе їм обрати майбутню професійну діяльність.

Важливим завданням системи позашкільної освіти є **пошук і підтримка талановитих і обдарованих учнів, створення умов для їхнього розвитку**. Ця робота важка, складна, але надзвичайно перспективна для нашої держави, тому що саме талановиті сьогодні діти – це майбутні вчені, професіонали та лідери, які визначатимуть соціальний, економічний прогрес України.

Проведене серед членів Київської МАН «Дослідник» опитування свідчить про їх прагнення до того, щоб:

- ◆ бути освіченою, конкурентноздатною особою у суспільстві з ринковою економікою;
- ◆ планувати власну життєву стратегію, професійно самовизначитися;
- ◆ орієнтуватися у системі найрізноманітніших і неоднозначних цінностей при проведенні науково-дослідницької роботи;
- ◆ визначити своє життєве кредо, бути соціально активним.

Для забезпечення цих прагнень дітей і молоді педагогічні колективи наукових секцій і гуртків працюють над створенням для юних науковців такого соціокультурного середовища, у якому вони змогли б максимально реалізувати свої природні дані.

Серед пріоритетних змагальних форм юних дослідників слід зазначити наймасовіший у Європі Міжнародний математичний конкурс «Кенгуру» та Всеукраїнські учнівські конкурси фізичний «Левеня» та природничий «Ко-

*Геній – це талант винаходу того, чому не можна
учити або навчитися.*

Іммануїл Кант

лосок». У 2006 році започатковано Всеукраїнський конкурс юних дослідників і винахідників «Едісони XXI століття» для учнів 5–8 класів загальноосвітніх навчальних закладів і заочний математичний конкурс «Золотий ключик» для учнів 4–9 класів. Важливою особливістю таких інтелектуальних конкурсів є те, що в них беруть участь різні вікові категорії дітей. Це дає можливість вибудувати цілісну систему роботи з обдарованою молоддю.

Переможці всеукраїнських та міжнародних учнівських олімпіад отримують стипендії Президента України, Кабінету Міністрів України, їх зараховують до вищих навчальних закладів без вступних випробувань за напрямом підготовки (спеціальності), де профілюючим є предмет, з якого вони змагалися, а їхніх вчителів-наставників відзначають державними нагородами та іншими подарунками.

Обласні управління освітою додатково впроваджують власну систему заохочень для обдарованої молоді та її наставників. Так, наприклад, з 4 до 58 цього року збільшилась кількість стипендій у Черкаській області. Сума, що виділена з місцевого бюджету, складає 104 тис. грн., що у 16 разів більше, порівняно з минулим роком. Цей досвід Черкаської переймають інші ОДА.

Важливу роль у підтримці здібної й обдарованої молоді відіграє також Міжнародний конкурс з української мови ім. Петра Яцика, який проводять щорічно завдяки спільним зусиллям МОН України, Ліги українських меценатів та Освітньої фундації Петра Яцика (Канада). Конкурс переріс у широкомасштабний марафон, кількість його учасників становить майже 5 мільйонів (у 2001 – близько 12 тисяч). За одноставним визначенням журналістів, конкурс є наймасштабнішим національно-патріотичним проектом за роки незалежності України. Меценати мовного конкурсу – десятки доброчинців з України, Канади, США, Австралії.

В Україні для покращення роботи з обдарованою молоддю Міністерством освіти і науки України за участі Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Союз обдарованої молоді» розроблена Державна цільова програма роботи з обдарованою молоддю на

2007-2010 роки. Реалізація програми передбачається на двох рівнях: національному та регіональному. На національному рівні передбачено: удосконалення нормативно-правової бази щодо підтримки обдарованої молоді, робота з громадськістю зі створення сприятливого середовища для розвитку та самореалізації обдарованої молоді; створення та систематичне поповнення банку даних «Обдарованість»; здійснення науково-методичного та психолого-педагогічного супроводу виявлення, відбору та підтримки обдарованої молоді; розроблення індивідуальних програм їх супроводу; пошук альтернативних шляхів ефективної реалізації творчих здібностей обдарованої молоді в усіх сферах життя; створення Української спеціалізованої школи-інтернату для інтелектуально обдарованих дітей як навчального закладу, координаційного центру з науково-методичної роботи відповідних обласних навчальних закладів, вирішення питання його розміщення; удосконалення професійної підготовки (перепідготовки) педагогічних працівників, зокрема щодо методологічних

Геніальна людина не є тільки моральна істота, яким бувають звичайні люди; навпаки вона є носієм інтелекту багатьох століть і цілого світу. Тому вона живе більше заради інших, ніж заради себе.
Артур Шопенгауер

основ роботи з обдарованою молоддю; реалізація системи соціальної підтримки та заохочення обдарованої молоді.

На регіональному рівні Програма буде реалізуватися шляхом створення республіканської в Автономній Республіці Крим, відповідних обласних, Київської та Севастопольської міських програм, які передбачатимуть створення регіонального банку даних про обдаровану молодь; створення обласних спеціалізованих шкіл-інтернатів для інтелектуально обдарованих дітей, розширення мережі гімназій, ліцеїв, колегіумів, навчальних закладів із поглибленим вивченням профільних предметів; запровадження сучасних методик виявлення, навчання, виховання та соціально-педагогічної підтримки обдарованої молоді; забезпечення ефективної діяльності загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів із метою створення умов для розвитку особистості та вироблення в неї самобутніх професійних якостей; розширення системи підготовки (перепідготовки) педагогічних працівників, які працюють з обдарованою молоддю; популяризація здобутків обдарованої молоді, кращого педагогічного досвіду роботи з обдарованою молоддю; сприяння підвищенню кваліфікації педагогічних працівників із питань роботи з обдарованою молоддю; створення дієвої системи стимулювання обдарованої молоді та її наставників.

Варто відзначити, що всі заходи, передбачені Державною програмою, стануть реальністю за умови внесення до видатків державного бюджету відповідної позиції. Проте, у 2007 році кошти на реалізацію цієї програми у державному бюджеті не передбачені. Будемо сподіватися, що в майбутньому ситуація зміниться.

На виконання Указу Президента України № 1013/2005 від 4.07.2005 р. «Про невідкладні заходи щодо функціонування та розвитку освіти в Україні» щодо розробки та затвердження програми роботи з обдарованою молоддю на 2006–2010 роки, спрямовану на створення в Україні сприятливих умов для пошуку, підтримки і стимулювання інтелектуально і творчо обдарованих дітей та молоді, самореалізації творчої особистості в сучасному суспільстві

розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2007 р. № 635-р згідно з рішенням Президії Академії педагогічних наук України від 7 лютого 2007 р., протокол № 1-7/2-45 було створено Інститут обдарованої дитини.

Основними завданнями новоствореного інституту є:

- 1) здійснення фундаментальних і прикладних досліджень, зорієнтованих на розроблення нових напрямів роботи з обдарованими учнями і студентами, шляхом створення теоретико-методологічних і методичних засад розвитку ефективних систем виявлення, навчання і професійної орієнтації обдаровано молоді;
- 2) сприяння максимальному наближенню навчання і виховання дітей в Україні до здібностей кожної дитини, формування інноваційної особистості, утвердження дитиноцентризму в освіті;
- 3) розроблення, випробування й упровадження педагогічних технологій обдарувань кожної дитини у певних галузях життєдіяльності й педагогічний супровід її творчого, інтелектуального і фізичного розвитку;
- 4) підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів за відповідними спеціальностями для роботи з обдарованою молоддю;
- 5) організація та проведення наукових, науково-методичних і науково-практичних конференцій, конгресів, симпозіумів, семінарів з проблем виявлення та підтримки обдарованої молоді;
- 6) науково-просвітницька діяльність, ознайомлення широких верств населення України з результатами роботи Інституту та популяризація здобутків обдарованих дітей і молоді;
- 7) поглиблення міжнародного співробітництва у сфері нових педагогічних технологій навчання і виховання обдарованих дітей і молоді.

Крім зазначених завдань, перспективним напрямом роботи Інституту є розробка концептуальних засад та формування державної політики у сфері підтримки обдарованої молоді. Новостворений інститут на цьому етапі бере активну участь у реалізації вищезазначеної Державної програми, розширює наукове

*Для людини з талантом і любов'ю до праці
не існує перешкод.*

Людвіг Ван Бетховен

співробітництво з ВНЗ, школами, позашкільними закладами, громадськими організаціями, зокрема тісно співпрацює з *ВМГО «Союз обдарованої молоді»*.

На основі багаторічного наукового аналізу запитів батьків, дітей, зацікавленості представників педагогічної громадськості, працівників науки, освіти та суспільства в цілому, на сучасному етапі відпрацьовані **основні засади державної політики** щодо підтримки обдарованої молоді в Україні. Ця політика здійснюється на таких **принципах**:

- ◆ *доступності наукових, мистецьких і спортивних закладів* для обдарованої молоді незалежно від місця її проживання, етнічного і соціального походження, мовних та інших ознак;
- ◆ *індивідуалізації* роботи з обдарованою молоддю відповідно до її інтересів;
- ◆ *самореалізації та самоактуалізації*;
- ◆ *добровільності*;
- ◆ *достатності* організаційного, науково-методичного забезпечення;
- ◆ *правового захисту* інтересів обдарованої молоді.

Аналіз державної політики у сфері роботи з обдарованою молоддю дає змогу визначити її головні соціально значущі **завдання**:

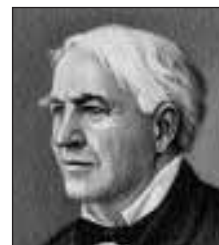
- ◆ громадянське виховання особистості;
- ◆ пошук, розвиток і державна підтримка здібної, обдарованої, талановитої молоді;
- ◆ формування соціально адаптованої особистості та її громадського досвіду;
- ◆ пропаганда важливості наукових досліджень, мистецьких пошуків молодих людей та захист їхніх авторських прав;
- ◆ задоволення молоді у професійному самовизначенні та творчій самореалізації.

Українськими науковцями і педагогами розроблена широка палітра освітніх технологій, які сприяють становленню обдарованої молоді через конкретно продуктивні чи конструктивно продуктивні форми і методи навчання і виховання відповідно напрямів, що визначені навчально-виховними програмами. Тому **одним із основних завдань держави має стати увага до наставників обдарованої молоді**.

Детальне вивчення зазначеного питання дає змогу узагальнити думку про те, що в Ук-

Теній – це 1 відсоток натхнення і 99 відсотків поту.

Томас Алва Едісон

раїні досить велика кількість учених-патріотів, які безкоштовно віддають свої знання та досвід юним науковцям для розвитку та зміцнення вітчизняної науки. Прикро, що їхня праця базується на ентузіазмі й практично не фінансується державою.

На сучасному етапі надзвичайно важливою є справа подальшої державної підтримки розвитку обдарованої молоді України. На цьому шляху залишається ще багато невирішених питань, серед яких першочерговими є такі:

- ◆ пошук нових структур, механізмів управління освітою обдарованої молоді;
- ◆ фінансування наукових досліджень, творчих і спортивних заходів обдарованої молоді;
- ◆ створення рівних можливостей для розвитку обдарованості молоді з різних верств і регіонів;
- ◆ адресна соціально-економічна підтримка обдарованих сиріт, молоді з багатодітних родин, із неблагополучних сімей, з особливими потребами та обдарованої молоді з сільської місцевості.

Усім відомо, що для багатьох обдарованих молодих людей успіхи приходять через кропітку нелегку працю, інші припиняють її вже на початкових етапах, і лише небагато з них досягають справжніх успіхів. Одним із складників такого успіху є намагання педагогів створити індивідуальну програму розвитку, за якою кожна дитина має можливість розкрити свої природні задатки та обдарування в індивідуальному темпі.

Отже, розвивальний і соціалізуючий вплив роботи з обдарованою молоддю, насамперед, виявляється в розкритті індивідуальних якостей особистості, розширенні соціального досвіду через набуття додаткових знань, умінь і навичок.

Важливим питанням державної ваги у справі роботи з обдарованими дітьми є також проведення та впровадження фундаментальних і прикладних досліджень, спрямованих на розв'язання теоретичних, методологічних і практичних проблем виявлення та розвитку творчих обдарувань дітей та молоді, які сприятимуть соціально-економічному, політико-правовому та духовно-культур-

ному розвитку громадянина, суспільства, держави.

Поряд із науковим дослідженнями має вестись різностороння і глибока практична робота щодо підтримки ініціатив обдарованої молоді.

Прикладом уваги держави до проблем розвитку обдарованої молоді є щорічне присудження Грантів Президента України для обдарованої молоді, запроваджених Указом Президента України № 945 від 2 серпня 2000 року. Щороку присуджують 60 таких грантів. Максимальний розмір кожного гранту складає до 75 тисяч гривень. Для одержання гранта претендент не пізніше 15 травня року, що передуює року виплати гранта, подає пакет документів до Міністерства України у справах сім'ї молоді та спорту. Проект має складатися з чотирьох основних розділів, у яких розкривають такі питання:

Розділ 1. Актуальність, мета й завдання проекту

Актуальність проекту.

Наявна ситуація з обраною автором проблематики, викладення існуючих спроб її розв'язання.

Мета проекту.

Завдання проекту.

Шляхи реалізації проекту.

Робота, здійснена автором у ході підготовки проекту.

Чи подавався проект на здобуття грантів до інших установ та організацій?

Розділ 2. План реалізації проекту

Викласти етапи проекту за схемою:

– назва етапу;

– термін реалізації етапу;

– опис заходів для здійснення етапу;

– результати здійснення етапу.

Розділ 3. Ресурси, необхідні для реалізації проекту

Залучення яких фахівців (прізвище, місце навчання/роботи, контактні телефони) і для виконання якої конкретної роботи передбачено проектом.

Які організації залучено до реалізації проекту (повна назва, місцезнаходження, прізвище, ім'я, по батькові керівника, контактні телефони); характер співпраці.

Існує щось рідкісніше, тонше, більш дивовижне, ніж обдарованість. Це здатність визнавати обдарованість інших.

Елберт Хаббард

Детальніше з порядком надання обдарованій молоді щорічних грантів Президента України можна ознайомитися на офіційному сайті Міністерства України у справах сім'ї молоді та спорту – <http://www.kmu.gov.ua/sport>.

Проте, незважаючи на наявні з боку влади зусилля щодо підтримки обдарованої молоді, залишається актуальною інтенсифікація цієї роботи в напрямку максимально широкого охоплення молоді, яка не має почувати себе непотрібною у власній державі.

2.2. Міжнародний досвід роботи з обдарованою молоддю

Для підвищення ефективності роботи щодо виявлення, навчання та виховання обдарованих дітей важливого значення набуває вивчення зарубіжного досвіду в цій сфері.

Виявлення та розвиток обдарованих дітей і молоді займає чільне місце в освітній політиці розвинутих країн світу, оскільки талант не лише величезне суспільне багатство, але й основа науково-технічного і економічного прогресу.

У більшості розвинутих країн світу давно зрозуміли, що успіх нації все більше залежить від обдарованих учнів і студентів, незважаючи на їх походження чи соціальну належність. Часи «продажу» місць до престижних вищих шкіл (Оксфорд, Кембридж тощо) дітям багатіїв проходять, адже діти можновладців не завжди обов'язково розумні й здібні. *У розвинутих країнах уже не задовольняються лише пошуком обдарованих дітей, але й докладають зусиль для створення у суспільстві відповідної атмосфери, що сприяє їхній самореалізації.*

Аналіз досліджень із порівняльної педагогіки, зокрема робіт М. Бургіна, А. Василюк, Н. Воскресенської, К. Корсака, Т. Кошманової, В. Кравця, Л. Михайлюка, В. Оконя, Л. Пуховської, А. Сбруєвої, Н. Сергеевої, Г. Степенко, Н. Теличко, Н. Яковець та ін., дав нам змогу виокремити особливості навчання і виховання

обдарованих дітей і молоді у провідних країнах світу, зокрема у США, Ізраїлі, Японії та країнах Західної Європи.

Перші кроки у розробці проблеми виявлення та навчання обдарованих дітей були зроблені у країнах Європи та США ще на початку ХХ століття. Варто лише згадати наукові розвідки Ф. Гальтона та С. Берта (Великобританія), широкомасштабні дослідження Л. Термана (США), розробку психометричних методик А. Біне та Т. Симоном (Франція), створення оригінальних систем навчання Р.Штайнером та А. Зіккінгером (Німеччина) тощо.

Однак інтенсивно цей процес почав розвиватися лише після II Світової війни, особливо у 1960-х рр. унаслідок технологічних змагань із колишнім Радянським Союзом за перевагу в космосі, коли суттєво зріс інтерес до фізичних і технологічних наук, а також і до студентів, які мали особливі обдарування у цих сферах. Так, у США це явище відоме як «ера супутника». У 1958 році конгрес США оголосив так званий «Освітній Акт Національної Оборони», завданням якого було надання допомоги вчителям у створенні програм виховання обдарованих дітей. Тоді популярним був жарт: «Або ми маємо негайно зайнятися фізикою і математикою, або нам усім доведеться вивчати російську мову». Не проводячи жодних паралелей варто зауважити, що в сучасній Україні практично всі вивчають англійську мову.

Американці створили програму розвитку інтелектуального потенціалу країни – програму «Меріт», суть якої полягала у відборі найперспективніших старшокласників, орієнтуючись на відгуки вчителів про зацікавленість дітей у науках, нестандартність їхнього мислення. Щороку відбирали близько 600 тисяч учнів, серед яких за допомогою спеціальних тестів виділяли вже близько 35 тисяч осіб з найкращими показниками і забезпечували їх субсидіями, стипендіями, приймали без екзаменів у найкращі коледжі, створювали для них найсприятливіші умови (їм оплачували наукові експерименти, після закінчення освіти запрошували на роботу до провідних фірм країни). Витрати на створення інтелектуального

Великий талант завжди супроводжує великодушне серце.

Теофіль Готье

потенціалу взяла на себе країна. Якими були наслідки реалізації цієї програми добре відомо з успіхів американців у галузі науки і техніки, зокрема в освоєнні космосу.

Отже, з середини 50-х років ХХ століття в розвинутих країнах розпочалися інтенсивні дослідження проблеми обдарованості. Так, у Великобританії 1950 року було засновано Національну Асоціацію обдарованих дітей, створено Центр досліджень обдарованих дітей та молоді. Подібна асоціація була створена у Франції 1971 року, у Канаді – 1975 року. У США 1972 року Державний Комітет з освіти запропонував ученим розробити Програму з розвитку обдарованості й дати їй визначення. У Німеччині впроваджено особливу службу консультацій з питань соціального навчання найздібніших учнів. У Франції з середини 80-х років у деяких навчальних закладах з'явилися класи для обдарованих учнів. У квітні 1989 року в Москві при Інституті психології АПН Росії відкрито Центр творчої обдарованості, на базі якого стали з'являтися школи для обдарованих дітей.

На початку 1980-х рр. у США та європейських державах було започатковано розвиток нової прикладної галузі психології – психології талановитих і обдарованих, до завдань якої належать вивчення психологічних особливостей прояву обдарованості, причин затримки у розвитку таланту в дитячі роки, а також розробка методів організації психологічної допомоги обдарованим дітям.

З 1975 року існує Всесвітня Рада для Обдарованих і Талановитих Дітей (WCGTC). Ця глобальна організація виникла завдяки ідеям Генрі Колінса, видатного Британського педагога, що працював з обдарованою молоддю. Завдяки його зусиллям Перша Світова Конференція відбулася в Лондоні у вересні 1975 року. Були присутні понад 500 учасників з п'ятдесяти трьох держав. Протягом Лондонської конференції, учасники запропонували створити постійну організацію, з метою подальшого розвитку обдарованої молоді в усьому світі.

Місія Всесвітньої Ради для Обдарованих і Талановитих Дітей – сконцентрувати увагу світового співтовариства на обдарованих і та-

лановитих дітях та гарантувати реалізацію їхнього потенціалу на благо всього людства.

Для реалізації поставленої мети, Всесвітня Рада здійснює такі заходи:

- ◆ об'єднує організації та людей у всьому світі, що займаються питаннями обдарованих дітей та молоді;
- ◆ формує громадську думку щодо розуміння того, що обдаровані і талановиті діти та молодь – цінний глобальний актив, який може спільними зусиллями докорінно змінити ситуацію в світі;
- ◆ ініціює, проводить і підтримує дослідження природи обдарованості, талантів, творчого потенціалу, освіти і розвитку обдарованих і талановитих дітей;
- ◆ створює можливості для міжнародного обміну ідеями, методиками роботи з обдарованою молоддю;
- ◆ впливає на уряди країн з метою створення для обдарованих дітей і молоді спеціальних освітніх програм та надання можливостей для розвитку їхніх здібностей;
- ◆ переконує, щоб уряди держав співпрацювали з національними організаціями, що займаються проблемами обдарованості;
- ◆ здійснює проекти, які об'єднують обдарованих і талановитих дітей і молодь у всьому світі;
- ◆ заохочує батьків підтримувати та розвивати потенціал обдарованих дітей і молоді.

Всесвітня Рада співпрацює з провідними всесвітніми, регіональними і національними організаціями, консультує уряди країн щодо питань освіти, встановлює і присуджує міжнародні нагороди, організовує всесвітні конференції. Азіатсько-Тихоокеанська і Латиноамериканська Федерації, Європейська Рада високо-здібних (ECHA), Євроталант (Eurotalent) та Національні союзи США, Великобританії і інших провідних країн є членами Всесвітньої Ради.

У червні 2007 року єдиним представником Всесвітньої Ради для Обдарованих і Талановитих Дітей в Україні завдяки своїй діяльності стала Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Союз обдарованої молоді».

Талант великих душ в пізнанні великого в інших людях.

Н.М.Карамзін

Аналіз досвіду провідних країн світу засвідчує, що науковцями і педагогами напрацьовано рекомендації, які охоплюють всі етапи процесу навчання обдарованих дітей і молоді від їхньої ідентифікації до окремих пропозицій щодо вибору стратегій, форм і методів педагогічної взаємодії з ними.

Коли йдеться про роботу з обдарованими дітьми, то перш за все порушується питання про систему їх ідентифікації. Цим терміном у психології і педагогіці позначають процедуру різнобічного процесу виявлення і відбору обдарованих дітей та молоді.

Аналіз показує, що у деяких державах існують спеціальні школи для обдарованих дітей, у деяких країнах таких шкіл немає. Так, в Англії не існує спеціальних шкіл для обдарованих дітей (окрім музичних і хореографічних), оскільки більшість дослідників вважає, що навчання обдарованих учнів має здійснюватися у будь-яких типах навчальних закладів. Умови для навчання дітей різного рівня здібностей створюють на основі диференціації та селекції. Диференціація навчання здійснюється всередині кожного типу шкіл, ґрунтується на інтересах і здібностях учнів, набуває складних форм і має різний характер на різних ступенях навчання, має яскраво виражений і всеохоплюючий характер.

У школах Англії можна виділити два типи диференціації навчання:

- 1) навчання різних груп учнів знанням, умінням і навичкам неоднакового рівня та обсягу залежно від їхніх здібностей (групування за здібностями);
- 2) поглиблене вивчення низки предметів або циклів предметів.

У США виокремлюють такі форми диференційованого навчання: групування за рівнем викладання того чи іншого предмета (поділ на потоки); варіювання складом учнів від предмета до предмета залежно від рівня знань, якого вони досягають (тимчасові навчальні групи).

Учнів поділяють на «потоки», «стрічки», «сети» з метою створення гомогенних груп, у яких можна набагато ефективніше організувати навчання дітей усіх рівнів здібностей, а особливо обдарованих: потоки – групи за здібно-

стями; стрічки – більш великі групи за здібностями (три-чотири групи по 120-140 учнів, де відсутня внутрішня диференціація навчання); сети – змінні групи учнів, які виявили здібності у вивченні одного предмета. Відповідно, один предмет учні вивчають в одній групі, що працює з певною швидкістю, інший предмет – в іншій, яка працює з іншою швидкістю). В окремих школах створюють спеціальні потоки для обдарованих дітей (Express Stream), де навчання здійснюється на високому рівні складності. Існують і змішані групи – класи, що охоплюють учнів із різними здібностями.

Цікавим є досвід «**відкритих шкіл**» у Франції, в основу навчально-виховного процесу яких покладено принцип «**поваги до індивідуального ритму розвитку кожної дитини**», що передбачає поділ учнів на групи за здібностями. «Сильні» учні вивчають шкільну програму більш ґрунтовно і здобувають більший загальноосвітній мінімум, ніж «слабкі». Тут немає невстигаючих, адже перед кожним ставляться вимоги, відповідні до його сил і здібностей.

У **старшій середній школі** навчання, як правило, профільне. Так, навчання дітей у середній школі Франції здійснюють за програмами різного рівня – «полегшеною», «звичайною» і «поглибленою». Вони не мають жорстко окреслених меж, як спеціалізовані напрямки навчання. Створюють так звані «різнорідні класи», де невстигаючі і сильні учні вивчають програму індивідуальним темпом.

Із викладачів одного класу формують **раду викладачів**, функція якої – виявлення схильностей учнів, вироблення пропозицій щодо профорієнтації кожного з них. У роботі ради викладачів бере участь радник із профорієнтації.

Розробка проблематики здібностей та нахилів дитини мала, на думку дослідників, зокрема Л. Михайлюка, позитивні наслідки: у Франції створено чи не найкращу у світі систему профорієнтації. Вона спрямована на виявлення здібностей учнів та допомогу у виборі подальшого шляху навчання. Робота з орієнтації складається з вивчення особистості учня, виявлення його здібностей, рівня підготовки, визначення потреб економіки конкрет-

Я б назвав творчість самою суттю життя в світі знань і краси.

В.А.Сухомлинський

них спеціалістах, інформування батьків та учнів про наявні можливості продовження професійного навчання і працевлаштування. Участь у ній беруть учителі, радники з орієнтації, шкільні психологи та медики, працівники служби соціального забезпечення.

Центральним органом орієнтації є Національне бюро інформації з питань освіти та професій, існують департаментська рада з орієнтації, рада викладачів, класу. Основними етапами, коли вказані органи орієнтують, тобто рішуче впливають на долю дитини, є V і III класи середньої школи. Після V-го класу учні, залежно від здібностей: ідуть учитися до IV-го класу коледжу середньої освіти; залишаються у V-му класі на наступний рік; за згодою батьків ідуть учитися у професійні класи, де готуються до вступу у професійний або загальноосвітній навчальний заклад; ідуть учитися до професійного ліцею. Після III-го класу: ідуть учитися до II-го класу ліцею; вступають до професійного ліцею; стають до учнівства на виробництві.

У ліцеї теж є диференціація навчання за трьома секціями: гуманітарна (А), природничо-математична (С), технічна (Т) – 1 і 2 класи. В останньому класі навчання організовано за 9 секціями: А – філософія і філологія, В – економічні та соціальні науки, С – математика і фізика, Д – математика і природничі науки, Е – агрономія і техніка, Є – математика і техніка, І – промисловість, К – економіка, Н – інформатика. Для продовження освіти у ВНЗ кращі шанси мають секції А, С і Д, найбільш підготовленими для трудової діяльності є випускники секцій І, Е і Н. Найбільшим престижем користуються секції, які дають серйозну природничо-математичну підготовку, перш за все секції «С» і «Д», на які орієнтуються кращі учні. Вирішальне слово при направленні ліцеїста в одну з цих секцій належить шкільній раді з орієнтації.

Навчання у старшій середній школі Японії починається із вступних іспитів у вигляді тестів, що визначають успішність навчання учнів з окремих предметів та коефіцієнт розумової обдарованості. Після восьми років, протягом яких здібні і не дуже здібні рухаються вперед однаковими темпами, дев'ятикласники проходять через дуже суворі випробування, щоб

визначити, хто може вступити до першокласної загальноосвітньої школи, хто піде до хорошої приватної школи, а кого направлять до професійно-технічного училища. Отже, навчання стає диференційованим, із поділом на потоки та профілі. Виділяють два відділення: загальноосвітнє та професійне. Перше відділення поділяється на академічний (гуманітарний та природно-математичний) та загальний профілі. Друге відділення – на сільськогосподарський і риболовний, промисловий, комерційний, домогосподарський профілі та на цikli більш вузької спеціальності.

Академічний профіль готує учнів до вступу в університет. На загальному профілі знання мають більш прикладний характер. Тут вивчають ті ж предмети, що і на академічному, але на нижчому рівні. Загальноосвітня програма професійного відділення зведена до мінімуму, оскільки воно готує учнів до праці з певної спеціальності.

У США виділяють три профілі: академічний, загальний та виробничий (трудоий). Відбір учнів до відповідного потоку здійснюють дуже ретельно. Враховують середній бал, думку вчителів, рекомендації тестів щодо IQ учня (інтелектуальні здібності), рекомендації працівника профорієнтаційної служби. Навчання на академічному профілі є підготовкою до вступу у вищий навчальний заклад і дає оптимальні результати, оскільки забезпечує максимальні можливості отримання знань високої якості, що корелюють з особистісними властивостями і професійними планами школярів.

У цьому зв'язку заслуговують на увагу різні види індивідуальних програм, що запроваджують на академічних потоках: незалежні, збагачені, прискорені, просунуті, професійно спрямовані, елективні. Залежно від подальшого професійного вибору школяра навчання може мати гуманітарну, суспільствознавчу, природничу або іншу орієнтацію.

Для того, щоб закріпитися у привілейованій групі «академічно здібних», бажані такі характеристики:

- 1) невимушеність спілкування з дорослими;
- 2) високий рівень вербальних навичок;
- 3) лідерські якості;

Головне дарування великої людини – уміти обирати людей за їх талантами.

А.В. Суворов

- 4) охайна зовнішність;
5) здатність адаптуватися у групі.

Ще й сьогодні існують досить суперечливі підходи до врахування індивідуальних відмінностей у розумових здібностях учнів. Аналізуючи стан розвитку цієї проблеми у школах США, В. Кравець зазначає, що одним з основних питань, навколо яких точиться гостра полеміка, є доцільність навчання учнів із високим інтелектом у гомогенних класах. Висловлюють заперечення проти однорідного (гомогенного) групування учнів, вважаючи його недемократичним. Аргументується це тим, що подібна практика позбавляє обдарованих учнів можливості спілкування з менш обдарованими, і тим самим перешкоджає взаєморозумінню серед молоді. На думку багатьох педагогів, за такої взаємоізоляції учні з середніми здібностями, а також із затримками у розумовому розвитку не отримують потрібних стимулів, що виникають при взаємодії в класі з більш обдарованими однолітками. Критики навчання у гомогенних групах зазначають, що кожний клас повинен відображати наявність різних рівнів розумових здібностей серед учнів, що відповідає ситуації у суспільстві в цілому з точки зору індивідуальних відмінностей громадян. Вони стверджують також, що подібна практика породжує інтелектуальний снобізм із боку обдарованих учнів і комплекс неповноцінності в учнів із здібностями, нижчими за середній рівень.

У США було проведено цілий спектр досліджень щодо впливу поділу учнів на потоки згідно з рівнем навчальних умінь та інтелектуальних здібностей на самооцінку школярів, на їхню «Я-концепцію», на успіхи у навчанні. Цими дослідженнями було доведено, що ті учні, хто навчається у класі для дітей із низьким рівнем здібностей, схильні вважати себе невдахами. Вони часто залишають школу і мають асоціальну поведінку. Всяке групування дітей у процесі навчання, яке пов'язане з «навішуванням ярликів», може слугувати каталізатором формування у них низької самооцінки. Ярлики здатні принизити і навіть знищити людину, нерідко вони «виправдовують» принизливе ставлення до того, хто його зовсім не заслуговує. Багато дітей змушені терпіти вороже ставлен-

ня до себе, перебувати у жалюгідному стані тільки тому, що за ними надто рано закріпився образ «недорозвинутих», «неврівноважених», «нездатних», «неадаптивних».

У своєму дослідженні відомий англійський педагог і психолог Р. Бернс робить висновок, що у питанні про недоліки і переваги поділу на потоки вирішальним чинником є не організаційний принцип сам по собі, а настанови й очікування вчителів. У школах, де загальна атмосфера є демократичною, теплою, де вчителі готові надати підтримку кожному школяреві, учні всіх трьох потоків мають приблизно однаковий рівень самооцінки. Разом з тим учений визнає, що поділ на потоки посилює негативні уявлення про свої навчальні здібності у школярів, що не потрапили до класу для тих, хто добре навчається.

Прихильники навчання в однорідних групах висувують свої аргументи. Серед них насамперед фігурує положення про «демократизм змагання рівних»; про досягнення на основі диференціації найкращих результатів у навчанні як слабких, так і сильних учнів; про групування учнів як оптимальну умову навчання слабких, сильних і середніх учнів; про інтенсифікацію пізнавального просування академічно здібних учнів.

Диференціація, що ґрунтується на відмінностях у розумових здібностях, надає можливості інтелектуального розвитку всіх відповідно до їхніх здібностей. Методика викладання, матеріали, що використовуються, – все відповідає певному рівневі здібностей учнів. Прихильники гомогенного групування доводять, що школярі вміють правильно порівнювати свої здібності. Крім того, не варто вводити учнів в оману, навіюючи їм думку про те, що в школі в усіх однакові здібності. Адже в майбутньому молодому поколінню доведеться зіткнутися з розмаїттям професій і соціальних обов'язків громадян, і до цього треба адаптуватися ще у школі.

Навчання в однорідних групах, водночас, також може набирати різних форм. Це, насамперед, *створення спеціальних шкіл для обдарованих дітей* та дітей із затримками в інтелектуальному розвитку, *створення спеціальних класів* у звичайній школі. Обдарова-

Швидкий і повний вогню геній долає те, що зупиняє звичайні розуми.

Франсуа де Ларошфуко

ний учень може бути зарахований до такого класу з усіх предметів або вивчати в ньому лише ті з них, з яких він виявляє особливі здібності. Групування учнів за здібностями супроводжується відповідними модифікаціями шкільної програми, коли кожна група вчиться за своїм профілем навчання.

Незважаючи на суперечки, обидві ці форми навчання застосовують у системі освіти США та інших країн.

За умов жорсткої конкуренції на ринку праці молодь розвинутих країн неминуче залучається до змагань за право бути кращим. Так, учні Німеччини рано беруть участь у *конкуренції за право навчатися у престижній школі*. Система екзаменів, тестів, інших форм навчального контролю сприяє змагальності, коли основним кредо шкільного життя стає боротьба за високу успішність. До гімназії не вступає той, хто не може знайти, утвердити себе, досягти необхідного результату, успіху. Вся система організації навчання характеризує гімназію як школу селективну, привілейовану, орієнтовану безпосередньо на підготовку до вступу в університет.

У школах Японії подібна конкуренція офіційно не заохочується, фактично кожний учень прагне отримати відмінні оцінки на екзаменах, потрапити спочатку до престижної старшої середньої школи, потім – до престижного університету, і це переростає у подальшому в напружену конкуренцію за місце у престижних фірмах і в житті в цілому. Конкуренція між учнями здійснюється не відкрито (як, наприклад, в американській школі), а приховано, при зовнішньому дотриманні й декларуванні рівності у навчанні. Згідно з японською традицією, а також у результаті специфічного розуміння японцями рівності, вчитель на уроках не виділяє ні хороших, ні поганих учнів, прагнучи підтримувати на високому рівні загальну успішність усього класу. Проте регулярно проводять тестування, і діти знають свої показники успішності і своє місце в IQ-ієрархії.

Дієвим засобом мотивації японських школярів до досягнення ними високих результатів у навчанні є відбір підприємцями майбутніх працівників безпосередньо з випу-

сників школи. Наприкінці навчального року представники фірм відвідують середні школи, де виявляють кращих учнів. Кращий учень класу буде закріплений за найкращою фірмою, другий або третій за успішністю учень – відповідно за фірмою другого чи третього рангу тощо. Гарне навчання у подальшому стане вже моральним обов'язком учня стосовно фірми, що очікує його на роботу. В Японії, як і в інших розвинутих країнах, діє принцип «якісна освіта – престижна робота». Однак японцями до цієї формули внесені певні корективи: **«здібності + наполеглива навчальна праця = відмінні показники успішності = статус еліти»**.

Японська школа функціонує під девізом: «Успіху добиваються невтомною працею», «Якщо відстаєш, наполегливіше працюй над собою». У школі панує принцип: «Працювати на межі своїх можливостей». У цих фразах полягає основний принцип навчання в Японії.

Провідне місце серед методів навчання належить проблемному і дослідницькому підходам, застосування яких у поєднанні з іншими сприяє творчому розвитку обдарованих учнів, зростанню їхнього інтелектуального потенціалу. Великі можливості для застосування дослідницького методу надає навчання у межах інтегрованого курсу за допомогою методу проектів. В англійській школі на старшому етапі широко застосовують метод самостійних розробок проектів, при якому учні, користуючись лише консультаціями вчителя, самі визначають предмет дослідження, складають план його реалізації, підбирають необхідні джерела і здійснюють дослідження. У цій роботі великої допомоги надають викладачі вищих навчальних закладів, працівники бібліотек, музеїв та інші.

Особливим методом навчання обдарованих дітей є *менторство* – індивідуальне навчання, яке полягає в тому, що ментор (вихователь) тривалий час індивідуально працює з дитиною, формуючи її особистісні якості, інтелект не як учитель, а як товариш. Е. Торранс зазначав, що дитина, вихована в умовах менторства, має набагато більший, ніж в однолітків, коефіцієнт інтелекту, в неї швидше формується «Я-образ», адекватніша самооцінка.

Талант чоловіка те ж, що краса жінки, – всього лише обіцянка. Для того, щоб бути дійсно великим, його серце і характер повинні бути рівні його таланту.

Оноре де Бальзак

Ментор може періодично збирати вихованців у групу, проводити процес навчання класичним методом.

Проблемі обдарованості приділяють велику увагу і у вищих навчальних закладах розвинутих країн. Так, у ВНЗ Німеччини традиційним є заохочення обдарованих студентів і молодих учених, яке розпочинається з ґрунтового відбіркового конкурсу, що проводиться серед абітурієнтів, чиї кандидатури запропоновано школою, переможців усіляких конкурсів, учнів початкової і середньої, художньої і музичної шкіл, а також серед інших кандидатур (скажімо, докторанти можуть самі висунути свою кандидатуру). Стипендіати заохочуються не тільки матеріально. Їм допомагають особисті консультанти, для них організують мовні курси, влітку вони мають можливість проходити практику на підприємствах, відраджаються за кордон. Також інтенсивно, хоча і не в такому обсязі, надають матеріальну допомогу обдарованим студентам благодійні громадські організації.

Обдаровані учні Ізраїлю, які складають, за підрахунками чиновників від освіти, 23% від усіх школярів, після відповідного тестування навчаються за більш складними програмами у спеціалізованих школах або відвідують додаткові заняття, навчаючись у звичайній школі. Для вступу до ВНЗ необхідно пройти загальноізраїльський психометричний іспит. Він складається з тестів на перевірку обсягу словникового запасу, здібностей до логічного мислення, рівня знання математики і володіння англійською. Психометричний тест проводять у жорстко встановлений термін незалежним Ізраїльським центром тестування й оцінки. До кожного питання надається кілька варіантів відповідей, з яких необхідно обрати правильний. Результати оцінюють за шкалою від 200 до 800 балів і дійсні протягом семи років. Вони розсилаються в усі вищі навчальні заклади країни. Перескладати тест у випадку провалу можна необмежену кількість разів, однак не раніше 10-и місяців після попередньої спроби.

За останні десятиліття педагогами-дослідниками накопичено значний досвід стосовно організації навчання обдарованих дітей та

молоді на основі спеціально розроблених для цього програм. Ці програми можна поділити на кілька груп.

◆ *Перша група передбачає створення шкіл для талановитих дітей за місцем проживання, літні програми (типу гувернерських шкіл), а також академічний проект «Пошук талантів».* Усі вони розвивалися в освітніх закладах як альтернативні навчальні програми.

◆ *Друга група – це авторські програми для обдарованих дітей, створені самими педагогами.*

◆ *Третя група – загальнонаціональні програми на зразок програми «Меріт» або федеральної програми для обдарованих і талановитих дітей «Javits Gifted and talented educational program» Дж. Джевітса.*

Вивчення міжнародного досвіду фахівців із питань дитячої обдарованості дає підстави стверджувати, що при розробці програм для здібних дітей освітнім закладам доцільно дотримуватися таких принципів:

1. Визначити сильні та слабкі сторони кожного учня і створити індивідуальну програму навчання обдарованої дитини, провідною метою якої має бути розвиток її творчих здібностей.
2. Індивідуальна програма має складатися з різноманітного навчального матеріалу, що відповідає інтересам обдарованої дитини; передбачає оптимальний та поступовий перехід учня від одного ступеня загального розвитку до наступного; характеризується чіткою системою оцінювання.
3. Обдарована дитина, яка навчається в одному класі зі звичайними учнями, повинна мати можливість спілкуватися з однолітками свого рівня розвитку.
4. Школа має підтримувати безпосередній зв'язок із батьками обдарованої дитини.
5. Слід залучати до навчання обдарованих дітей талановитих фахівців, які мають спеціальну підготовку.

Отже, на сучасному етапі дослідження проблеми обдарованості можна виділити низку провідних стратегій у побудові процесу навчання обдарованих дітей, які можуть застосовуватися при створенні спеціальних

Немає істинної геніальності і повного розквіту духовних сил без величі характеру.

Вільгельм Вундельбанд

програм. Серед них найбільш визнаними та перевіреними часом є такі:

1. **Прискорення**, що пропонує оволодіння змістом освіти інтенсивним темпом за спеціальними програмами, враховує здатність дітей швидко засвоювати навчальний матеріал. Може здійснюватися у кількох напрямках, а саме: більш ранній початок навчання дитини у школі; «перестрибування» через класи; перехід до старшої вікової групи, однак тільки з деяких предметів; більш раннє вивчення курсу, який пізніше вивчатиметься всім класом; тимчасове переведення обдарованих учнів до спеціальних груп. Проте такий темп навчання нерідко породжує нові проблеми, оскільки інтелектуальна перевага дитини не завжди супроводжується психологічною зрілістю. Окрім того, часто виявляються прогалини у знаннях дитини, які стають помітними на наступних стадіях навчання.
2. **Поглиблення**, при якому передбачено більш глибоке вивчення навчальних дисциплін з певних галузей знань. Такий тип стратегії навчання ефективний стосовно дітей, які виявили підвищений інтерес до конкретної галузі знань або сфери діяльності. Практика такого навчання дає змогу відзначити низку позитивних результатів, а саме: високий рівень компетентності у певній галузі знань, сприятливі умови для інтелектуального розвитку учнів тощо. Однак застосування поглиблених програм не вирішує всіх проблем, зокрема: не всі обдаровані діти виявляють зацікавленість певною сферою знань чи діяльності на ранніх стадіях свого розвитку; занадто рання спеціалізація навчання не завжди сприяє загальному розвитку дитини.
3. **Збагачення**, що орієнтоване на якісно вищий рівень змісту освіти з виходом за межі традиційної тематики завдяки міждисциплінарних зв'язків. Крім того, збагачена програма передбачає оволодіння учнями різноманітними способами і прийомами розумової дослідницької діяльності. Таке навчання може здійснюватися

як у межах традиційного освітнього процесу, так і під час участі учнів у дослідницьких проектах, спеціальних інтелектуальних тренінгах тощо. Як правило, використовують у роботі з класами, в яких навчаються діти з різними здібностями. Якісно збагачена програма має бути гнучкою, передбачати розвиток продуктивного мислення, індивідуальний підхід при її використанні, створювати умови, за яких учень міг би навчатися з притаманною йому швидкістю, самостійно обирати навчальний матеріал і методи навчання.

4. **Проблемність** навчання, що передбачає стимулювання особистісного розвитку учнів в умовах застосування педагогами оригінальних методів подання матеріалу, пошуку нових значень і альтернативних інтерпретацій базових понять, використання дослідницьких методів у процесі навчання тощо. Як правило, такі програми є компонентами збагачених програм або існують як самостійні тренінгові позанавчальні програми.

Слід відзначити перспективність стратегій збагачення та проблемності навчання, які дають змогу максимально врахувати особливості обдарованих дітей. Саме тому вони мають певною мірою використовуватися як у прискореному, так і в поглибленому варіантах побудови навчальних програм.

Отже, підсумовуючи досвід роботи з обдарованою молоддю в розвинутих країнах, можна виділити три основні підходи, які широко використовують:

- ◆ *Перший підхід* полягає в тому, що обдаровані діти навчаються і виховуються в умовах звичайного класу, однак за індивідуальними програмами, які містять елементи «збагачення» і «прискорення».
- ◆ *Другий підхід* – створення для обдарованих дітей особливих класів у структурі звичайної школи.
- ◆ *Третій підхід* – організація для цього контингенту учнів спеціальних шкіл.

Усі три підходи передбачають надання учням можливості витратити частину навчального часу на самостійну роботу у бібліотеці,

Всі талановиті люди пишуть по-різному, всі бездарні люди пишуть однаково і навіть одним почерком.

Ілля Ільф

яка має бути забезпечена для цього всім необхідним.

Перевага надається спеціальним класам для обдарованих дітей, що функціонують у структурі загальноосвітньої школи. Такі класи не відгороджують цих дітей від інших школярів, крім того, надають їм можливість учитися з такими самими або ще більш обдарованими учнями. Другим важливим напрямом є функціонування різних факультативних програм і курсів, проведення творчих конкурсів, олімпіад.

У роботі з обдарованою молоддю беруть участь не лише навчальні заклади. Ця функція покладена також на батьків, розгалужену мережу різних консультаційних агентств і служб, державні освітні органи, велику роль відіграють громадські організації.

2.3. Обдарована молодь України в соціологічному вимірі

У вересні та жовтні 2007 року активістами місцевих осередків ВМГО «Союз обдарованої молоді» вперше в Україні було проведено соціологічне опитування подібного роду та масштабу серед обдарованої молоді та її наставників. Відповідно було розроблено дві анкети в кожній з яких передбачено 10 запитань.

У процесі дослідження було опитано 2000 молодих людей з усіх 27 регіонів України у віці від 14 до 35 років, що мають досягнення у мистецтві, науці або спорті. Ми дуже вдячні всім, хто взяв участь у нашому дослідженні. Наводимо окремі результати обробки отриманих даних.

Відповіді на *перше* питання «**Кого Ви могли б назвати обдарованою людиною?**» виявились дуже цікавими. Так виглядають десять найбільш часто повторюваних ознак (у порядку зменшення частоти згадування):

- 1) людина, що здатна творити
- 2) всебічно розвинута людина
- 3) людина, що має природний дар

- 4) людина, що досягла успіху в своїй справі
- 5) людина, що вміє використовувати природні задатки
- 6) людина, що вірить у свої сили
- 7) людина, що живе заради інших
- 8) людина – оптиміст
- 9) людина, яка може щось змінювати (удосконалювати)
- 10) людина, що має нагороди (премії, іменні стипендії тощо)

Відповіді на *другий* пункт анкети «**Зазначте, будь ласка, сферу Ваших інтересів**» підтвердили загальновідому тезу: талановита людина – талановита у всьому. Жодний із респондентів не вказав менше трьох сфер інтересу. Досить часто зустрічались відповіді на зразок: «Психологія, географія, театр, поезія, туризм, велоспорт, молодіжне громадське життя». Визначена десятка найбільш часто згадуваних захоплень (у порядку зменшення частоти згадування), які ми дозволили собі згрупувати у загальні поняття, виглядає таким чином:

- 1) гуманітарні науки
- 2) література (проза та поезія)
- 3) спорт
- 4) громадське життя
- 5) точні науки
- 6) образотворче мистецтво
- 7) музичне мистецтво
- 8) хореографія
- 9) туризм
- 10) природничі науки

Відповіді на *третьє* запитання анкети «**Чи існував (існує) у Вас ідеал для наслідування. Якщо так, то хто це?**» згрупувати досить важко. Цікаво, що 47,5% респондентів відповіли на це питання негативно. На другому місці серед відповідей були названі батьки і конкретні вчителі (викладачі) – 37%. Лише 15,5% назвали відомих особистостей («зірок») у якості ідеалу для наслідування.

Четверте запитання звучало так «**Чи відчували Ви свою несхожість з однолітками, коли навчались (у школі, інституті)?**»

- а) так – 23%;
- б) ні – 70%;

Є великі люди серед маленьких людей і є великі люди серед великих людей.

Джордж Бернард Шоу

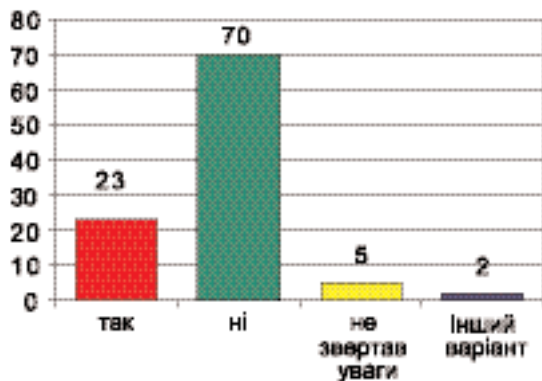

ОБДАРОВАНА МОЛОДЬ УКРАЇНИ

в) не звертав уваги – 5%;

г) інший варіант – 2%.

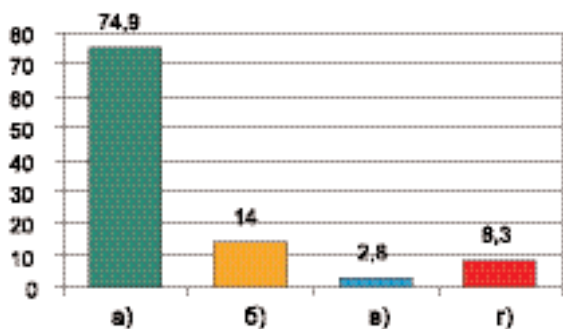
Відповіді на *п'яте* запитання «Хто Вас найкраще підтримує (вав)?» розподілилися наступним чином:

а) батьки – 74,9%;

б) педагоги – 14%;

в) адміністрація навчального закладу – 2,8%;

г) інший варіант – 8,3%.

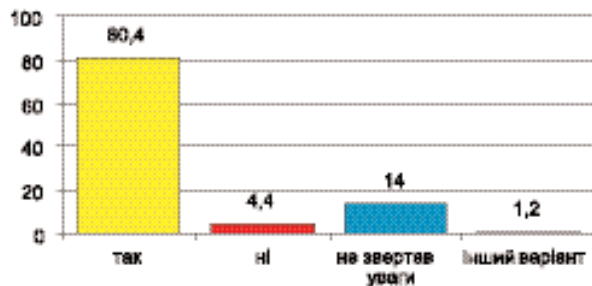
Показовими є результати відповідей на *шосте* запитання «Чи перешкоджає щось реалізовуватись Вашій обдарованості?»:

а) так – 80,4%;

б) ні – 4,4%;

в) не звертав уваги – 14%;

г) інший варіант – 1,2%.

Відповіді на *сьоме* запитання анкети «Які якості допомогли реалізуватися Вашим талантам?» були згруповані і розташовані у порядку зменшення частоти згадування і набули такого вигляду:

- 1) наполегливість;
- 2) активність;
- 3) старанність;
- 4) життєрадісність;
- 5) працелюбність;
- 6) відповідальність;
- 7) віра в себе;
- 8) оптимізм;
- 9) комунікабельність;
- 10) нестандартність мислення.

На *восьме* запитання «Як Ви вважаєте, що про Вас думають» найчастіше ми отримали такі відповіді:

а) *друзі*: добрий(а), активний(а), життєрадісний(а);

б) *батьки*: спокійний(а), добрий(а), чуйний(а);

в) *педагоги*: сумлінний(а), відповідальний(а), наполегливий(а).

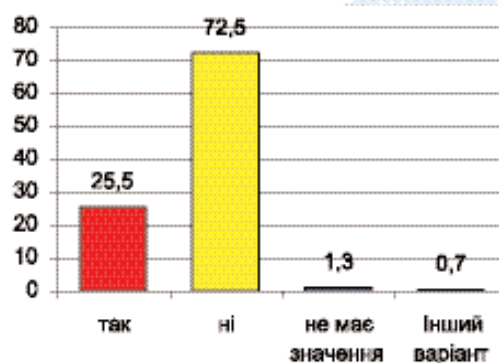
Відповіді на *дев'яте* запитання «Чи відчуваєте Ви підтримку з боку держави?» розподілились так:

а) так – 25,5%;

б) ні – 72,5%;

в) не має значення – 1,3%;

г) інший варіант – 0,7%.

Серед відповідей на *десяте* запитання «Які заходи, на Ваш погляд, необхідно проводити з обдарованими дітьми та мо-

Щоб красу створити, потрібно самому бути чистим душею.

М.І. Глінка

лоддю для реалізації їх талантів?» найчастіше згадувались такі:

- 1) проводити прозорі конкурси, змагання;
- 2) сприяти розвитку молодіжних громадських організацій;
- 3) проводити навчання, тренінги, семінари, конференції;
- 4) забезпечувати спілкування молоді з ровесниками з інших країн;
- 5) популяризувати досягнення молоді у різних сферах.

З числа наставників було опитано 500 учителів і викладачів з усіх 27 регіонів України, що займаються розвитком обдарованої молоді. Висловлюємо вдячність за співпрацю шановним наставникам та пропонуємо наслідки обробки одержаних даних.

Найчастіше відповіді на *перше* запитання анкети «**Яку дитину Ви могли б назвати обдарованою?**» були такими:

- 1) має успіхи у певному виді діяльності
- 2) має творчі здібності
- 3) має нестандартне мислення
- 4) перемагає на олімпіадах, конкурсах-захистах МАН
- 5) легко засвоює основний і додатковий матеріал уроку
- 6) вирізняється допитливістю
- 7) успішно навчається і відвідує позаурочні заходи
- 8) має великі природні здібності
- 9) успішно бере участь в учнівських конференціях
- 10) має гарних батьків, що слідкують за розвитком своєї дитини

Відповіді на *друге* запитання «**Чи відрізняються обдаровані діти від інших учнів? Якщо так, то чим саме?**» виглядали так:

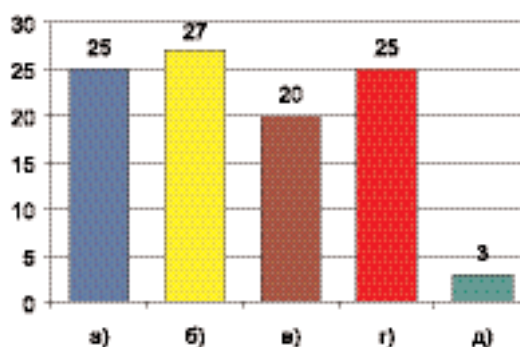
- а) ні, не відрізняються – 7%;
- б) так, відрізняються – 93%

Відрізняються:

- 1) творчим підходом;
- 2) старанністю;
- 3) активністю;
- 4) успішністю;
- 5) цілеспрямованістю.

Третє запитання «**Які, на Ваш погляд, найкращі форми і методи роботи з обдарованими дітьми?**» продемонструвало такі результати:

- а) участь у конкурсах, вікторинах, олімпіадах тощо – 25%;
- б) додаткові завдання з предметів, що цікавлять – 27%;
- в) навчання за індивідуальними планами – 20%;
- г) відвідування позашкільних закладів освіти (гуртки, секції, групи за уподобаннями тощо) – 25%;
- д) інший варіант – 3%.

Відповіді на *четверте* запитання «**Чи існують у обдарованих, на Вашу думку, проблеми? Якщо «так», то які?**» були такими:

9% респондентів вказали, що у обдарованих не має специфічних проблем; 91% зазначили про наявність таких проблем. Найчастіше проблемами є: замкнутість в собі, неприйняття однолітками, нерозуміння батьками, формальне ставлення педагогів та адміністрації навчального закладу тощо.

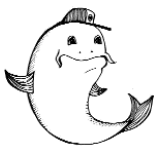
П'яте запитання анкети «**Чи проводиться у Вашому закладі планомірна робота щодо виявлення та підтримки обдарованих дітей та молоді?**» після обробки дало такі результати:

- а) ні, не проводиться – 20%;
- б) проводиться з ініціативи педагога – 35%;
- в) проводиться з ініціативи психолога – 27%;
- г) проводиться з ініціативи керівництва – 18%.

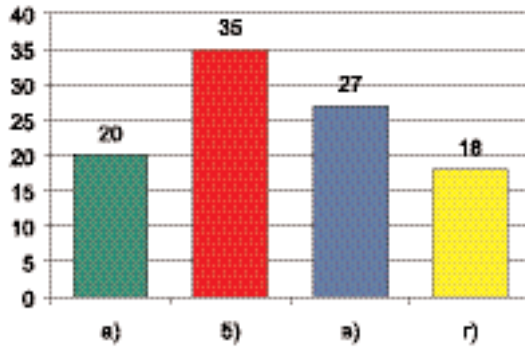
Талановита людина - талановита у всьому.

Ліон Фейхтвангер

ОБДАРОВАНА МОЛОДЬ УКРАЇНИ

Відповідаючи на *шосте* запитання «Які здібності та вміння, на Ваш погляд, необхідно розвивати у обдарованих дітей?» наставники обдарованої молоді вказали наступне:

- 1) упевненість у власних силах;
- 2) уміння доводити справу до кінця;
- 3) цілепокладання;
- 4) аналітичні здібності;
- 5) критичне мислення.

Аналіз відповідей на *сьоме* запитання «Які якості особистості притаманні обдарованій дитині?» дало наступні результати:

- 1) активність;
- 2) наполегливість;
- 3) цілеспрямованість;
- 4) бажання бути кращим;
- 5) працелюбність.

Відповідаючи на *восьме* запитання «Яким, на Вашу думку, повинен бути вчитель, що працює з обдарованими дітьми?» педагоги найчастіше вказували такі якості:

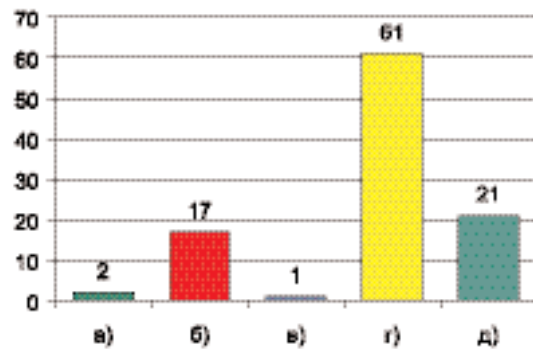
- 1) бути творчим;
- 2) бути небайдужим;
- 3) мати психологічну підготовку;
- 4) бути чуйним;
- 5) бути терплячим.

Серед відповідей на *дев'яте* запитання «Які заходи, на Ваш погляд, необхідно проводити для розвитку обдарованих дітей та молоді?» найчастіше називались такі:

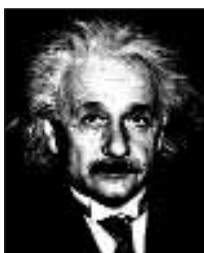
- 1) проведення олімпіад, конкурсів-захистів МАН, турнірів тощо
- 2) літні школи для обдарованих
- 3) спеціалізовані оздоровчі табори
- 4) оплата додаткових годин педагогічним працівникам для роботи із обдарованими
- 5) підвищення кваліфікації вчителів і психологів

Показовим є розподіл відповідей на останнє *десяте* запитання «Чи достатньо уваги приділяється, на Вашу думку, обдарованості у нашій державі?»:

- а) так, достатньо – 2%;
- б) не зовсім приділяється – 17%;
- в) важко сказати – 1%;
- г) недостатньо – 61%;
- д) зовсім не приділяється – 21%.

Отже, результати соціологічного опитування дозволяють зробити висновок, що представники обдарованої молоді та їх наставники мають приблизно однаковий погляд на різні аспекти проблеми обдарованості. Одержані дані свідчать про те, що в Україні на сучасному етапі розвитку держана політика щодо підтримки обдарованої молоді потребує докорінних змін та вдосконалення. Адже саме інтелектуальна еліта нації, нова генерація громадського суспільства здатні у найближчому майбутньому покращити соціально-економічний стан нашої держави та істотно змінити її рейтинг в Європі та світі.

Видатні особистості формуються не за допомогою красивих слів, а власною працею і її результатами.

Альберт Ейнштейн

Розділ 3.

Перспективний досвід роботи суспільних інститутів з обдарованою молоддю

3.1. Загальноосвітні навчальні заклади

Державний ліцей м. Білої Церкви Київської області

Адреса закладу:

09107, Україна, м. Біла Церква, Київська обл.
вул. Павличенко, 30

Тел. / факс (04463) 9-41-31, 9-39-05

E-mail: statelic@bel.com.ua

Директор – Яременко Михайло Григорович

Державний ліцей м. Білої Церкви – заклад нового типу для здібних та обдарованих дітей, школа розвитку творчої особистості.

Заснований 1 вересня 1996 року.

У ліцеї навчається близько 170 ліцеїстів, I–III курси (9–11 класи).

Метою освітньої діяльності ліцею є підготовка нового покоління молодих людей з рівнем освіченості, гідним кращих вищих закладів освіти світу, здатних у майбутньому працювати в умовах інтеграції України до світового співтовариства та конкурувати на світовому ринку праці.

Профілі навчання:

- Економічно-математичний;
- Історико-правовий.

У ліцеї вивчається російська, англійська, французька та німецька мови. Навчальний процес здійснюється за програмами і планами Міністерства освіти і науки України, а також за рядом авторських програм для елективних курсів, спецкурсів та профільних дисциплін.

Навчальний процес організовано за семестрово-заликовою системою.

У ліцеї працює 25 вчителів, з них 10 – за сумісництвом.

Серед них:

- 9 мають звання «Вчитель – методист»;
- 2 мають звання «Старший учитель»;
- 6 – відмінники освіти України;
- 20 вчителів мають вищу кваліфікаційну категорію.

З 2000 року ліцей є лабораторією Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів.

Талановиті ліцеїсти демонструють свої вміння в створених у навчальному закладі об'єднаннях із багатозначними й поетичними назвами: майдан

Творчості, місто Майстрів, Мистецький узвіз, гай Поетів, сади Народної Музики, вернісаж Живопису, клуб Шанувальників Сцени. В лютому 1997 року в ліцеї було створено первинний осередок наукового товариства ліцеїстів (МАН). Його основним завданням є формування майбутньої наукової еліти, підтримка талановитої особистості, створення умов для творчої та наукової роботи в подальшому.

Одним із способів перевірки рівня академічної обдарованості ліцеїстів є їх участь в учнівських предметних олімпіадах всіх рівнів.

Вісім вихованців ліцею, успішно закінчивши вищі навчальні заклади, навчаються в аспірантурі.

У практиці вчителів-філологів ліцею є багато форм роботи з літературно обдарованою молоддю, з тими, хто, не маючи спеціального художнього обдарування, просто закоханий у слово, цікавиться літературою. До послуг таких – лицейський самодіяльний театр, яким керують Л. І. Пекарська і Л.П. Замкова. Зіграні учнями спектаклі «Міщанин-шляхтич» за комедією Мольєра, «Лісова пісня» Лесі Українки, «Свіччине весілля» І.Кочерги, «Мати» Карла Чапека та інші надовго залишають слід у пам'яті глядачів глибиною змісту і натхненною грою ліцеїстів.

Здійснюється значна позаурочна виховна робота з предметів, оригінальна за змістом і формою, багата й цікава прийомами, що ґрунтуються на глибокому інтелектуальному потенціалі учасників, урахуванні їх творчих здібностей. Такою є розробка сценаріїв для інтелектуальної гри з літератури «Розумники й розумниці» на теми «Література 20-40 років ХХ ст.», «Література другої половини ХІХ ст.», клуб інтелектуальних ігор «ЛІК», творчі конкурси з журналістики, поетичної майстерності, живопису. Лицейські команди-призери Всеукраїнських турнірів з економіки, математики, права.

З 1998 року шефами ліцею встановлено 12 стипендій в розмірі 50 грн., які вручаються один раз у семестр кращим учням. Критеріями для удостоєння є, безперечно, загальні успіхи у засвоєнні знань, але найвагомішу роль відіграють досягнення спеціальної академічної обдарованості – перемоги в предметних олімпіадах (II, III і IV етапи), у конкурсній захисті учнівських наукових робіт, тощо. Щороку стипендіатами міського голови стають близько десяти учнів, а п'ять-сім – одержують стипендії голови облдержадміністрації. ■

Каховська гімназія Каховської міської ради

Адреса закладу:

74800, м. Каховка, Херсонська обл., вул. Червоноармійська, 116а.

Тел.: (05536) 41489

E-mail: gimnazia@kah.ks.ukrtel.net

www.gimnaziaok.narod.ru

Директор – Амеліна Олена Олександрівна

У закладі діє Рада лідерів гімназії, молодіжна організація «ДіЛО», євроклуб «ЄвроКОМ», наукове товариство гімназистів (філія Малої академії наук), зразковий аматорський вокально – хореографічний ансамбль «Барвограй», оркестр, хор, студія образотворчого мистецтва, гуртки: «Комп'ютерна азбука», «Модель ООН», «Орігамі», баскетбольна секція, ляльковий театр, драматична студія «Маска»; викладаються курси «Живе слово», «Цікава математика». ■

Києво-Печерський ліцей № 171 «Лідер»

Адреса закладу:

01015, Київ, вул. Лейпцизька 11-а

E-mail: adm_no_spam@leader171.kiev.ua

www.leader171.kiev.ua

Директор – Кравченко Дмитро Григорович

Девізом цього навчального закладу є слова великого І. Канта «Май мужність користуватися власним розумом». Києво-Печерський Лідер одним з основних напрямків своєї роботи бачить пошук та розвиток талановитої дитини. Вся система роботи ліцею направлена на ЦЕ.

Структура ліцею, його урочна та позаурочна діяльність спрямована на розвиток таланту кожної дитини. Розкриття потенціальних можливостей кожної дитини, робота з обдарованими учнями обумовлені критичною ситуацією, яка склалася як в системі національної науки, так і в наявності дефіциту інтелекту в економіці, бізнесі та політиці.

Не тільки виявити та розвинути талант, але й навчити дитину використати його. Це і є двоєдине завдання педагогічного колективу ліцею «Лідер».

Складові системи роботи з талановитою молоддю:

1. кадри;
2. сучасна матеріально-технічна база;
3. структура ліцею та система підготовки талановитої молоді;
4. соціально-психологічний супровід дитини.

Не можна говорити про плідну роботу з талановитими дітьми, якщо колектив НЕ знаходиться в постійному пошуці нових ідей, нових технологій, та способах їх реалізації.

Наслідком створеного навчального закладу «Лідер» стали чудові результати за останні 20 років: досягнення не тільки в математиці, інформатиці, фізиці, біології на міжнародному рівні, перемоги не тільки на природничо-математичних олімпіадах всіх рівнів, а й реалізація себе дітьми в різних галузях життя: в науковій діяльності, в спорті, в бальних танцях, малюванні, шахах, музиці, співах. Основним результатом роботи ліцею є те, що випускники профільних класів не тільки поступають у ВУЗи, але й поступають за профілем ліцею.

В ліцеї велика увага приділяється спорту, фізичній культурі. Проводиться плідна робота по виявленню обдарованих учнів, як на уроках фізичного виховання, так і за допомогою участі у різноманітних змаганнях, турнірах, прищеплюється звичка до систематичних занять фізичною культурою і спортом, напрацьовуються навички самоконтролю, загартовування організму, виробляється вміння тверезо оцінити свої фізичні можливості.

У 1999 році у ліцеї була розроблена програма «Лідер – спорт», яка спрямована на гармонійний розвиток дитини, як в урочний, так і в позаурочний час.

Враховуючи злободенне питання профільного навчання, одним із напрямків роботи з обдарованою молоддю є підготовка педагогічних кадрів для подальшої роботи у сфері фізичного виховання і

спорту. На вибір майбутньої професії вплинули систематичні заняття в секціях і гуртках. Випускники ліцею МС України Стрижак Артем, КМС Копилова Марія, Мечікова Аліна, Бишова Юлія є студентами НУФВСУ та Педагогічного Університету ім. Драгоманова, де отримують фахову освіту.

З 1994 року у ліцеї працює секція туризму, яка згодом перетворилась в туристсько-краєзнавчий та спортивний клуб «Лідер – Тур», який є складовою програми «Лідер – Спорт». Свою роботу клуб будує у різних напрямках, які працюють на виконання завдань: зміцнення здоров'я учнів, прищеплення бажання займатися систематичними фізичними вправами та спортом, вивчення історії та традицій рідного краю, удосконалення спортивної майстерності.

У стінах ліцею виховано 12 МС України, 16 КМС, велика кількість першорозрядників, спортсменів II та III розрядів.

Важливу роль у роботі секцій і гуртків ліцею відіграє зв'язок поколінь. Випускники передають свій досвід юним спортсменам, беруть активну участь в організації та проведенні різноманітних змагань, забезпечують суддівство.

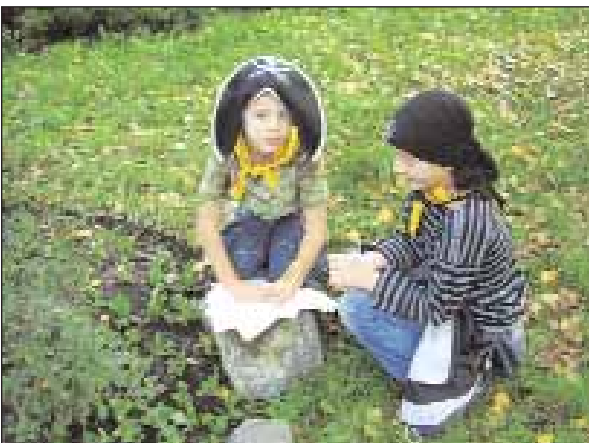
Збірні команди ліцею зі спортивного туризму та спортивного орієнтування є переможцями міських, всеукраїнських та міжнародних змагань. Ліцей є базою виховання кандидатів у збірні команди міста і країни. Ямшанова Оксана, Вовкодав Віталій, Сугак Артем (спортивний туризм), Криволап Євген, Рибка Микита, Решетняк Аня (легка атлетика), Киричок Андрій, Остапець Микита, Сімбір'єв Дмитро, Ганич Богдан, Загородній Богдан (баскетбол), Шевчук Генадій, Буряк Вікторія, Майдебуря Максим, Карась Ксенія, Смолянніков Дмитро (сучасні танці).

Ліцей є одним з небагатьох учбових закладів, в якому є окремий образотворчий профіль для старших класів. Він готує дітей за такими напрямками: композиція, живопис, рисунок, декоративно-прикладне мистецтво, основи дизайну, історія мистецтва, що дозволяє учням підвищити рівень знань з фахових предметів для вступу у профільні вищі навчальні заклади.

Дякуючи матеріально-технічній базі ліцею, діти мають можливість сприймання візуальної інформації в курсі історії мистецтва та на загальних уроках з образотворчого мистецтва, бачити якісні репродукції художників світового рівня великих розмірів, що розвиває внутрішній світ людини та її світосприйняття.

В минулому році були представлені три колекції одягу учнів класів з художньо-естетичним напрямком навчання Шиленко О., Шиленко Л., Єгорова К., Стуконог Н., Ткачук Д., Коваль А. та Бендик Ж. за їх власним дизайном.

Атмосфера ліцею дає можливість розкрити свої таланти учням. Це втілюється в комунікативному сприйнятті світу засобами образотворчого мистецтва, через активну участь у олімпіадному русі, всеукраїнських та міжнародних фестивалів та конкурсах. У конкурсі «Реклама, дизайн – формула успіху» лауреатами стали Процак Я., Назаренко Л., Лідаговський А.

Цей напрямок роботи з обдарованою молоддю починається з початкової ланки, діти приймають участь в конкурсах «Екологічний атлас маленького киянина», «Безпека дорожнього руху – це життя». Винагородою є цінні призи за високий рівень художніх робіт (Боса О., Лепейко І., Делеур С.).

Учні є учасниками у міжнародного конкурсу «Іншим поглядом», в якому приймають участь діти з Польщі, Угорщини, Чехії, Германії, Росії та України. В цьому році з 4000 робіт були відзначені високим художньо-образним рівнем дві роботи наших учениць – Сніховської К. та Плотнікової М.

Найбільш затишно кожна дитина почуває себе відвідуючи клуби, які є осередком натхнення для кожної обдарованої дитини ліцею. Для учнів 1 -7 класів привітно розкриває свою гостинність клуб «Барвик», а учні старшої ланки можуть відчутти свою неповторність в клубі «Лідер-арт», відвідуючи заняття технологічної школи, учні старших класів набувають професійних навичок роботи з різними матеріалами, вивчають різні сучасні технології малювання. ■

Пясковський, Наум Штаркман, Аріадна Лисенко, Роман Кофман, Людмила Цвірко, Олег Рябов, Володимир Антонов, Михайло Степаненко, Євген Ржанов, Олександр Канерштейн, Олег Безуглий, Олександр Клічевський, Георгій Черненко, Дмитро Коваленко, Микола Сук, Людмила Каверіна, Галина Бакаєва Кучер, Валентин Потапов, Софія Добжанська, Наталя Толпиго, Володимир Тюрін, Марина Капиця, Аркадій Вінокуров, Володимир Шамо, Юлій Ситковецький, Михайло Петухов, Анатолій Мельников, Вадим Бродський, Володимир Шевель, Кирило Стеценко, Сергій Шотт, Ольга Рівняк, Мирослава Которович, Аліна Комісарова, Дмитро Ткаченко, Олексій Гринюк, Олександр Гринюк, Вадим Холоденко, Володимир Бистряков, Олесь Ясько, Олесь Семчук, Кирило Шараров, Богдана Півненко, Євген Кострицький, Тетяна Вавіліна, Влада Лученко, Ірина Гінтова, Олег Соколов, Олег Мороз, Олександр Злотник, Володимир Селівохін, Володимир Кошуба, Тарас Петриненко, Геннадій Татарченко, Ольга Дмитренко, Павло Зібров, Юрій Шевченко та багато-багато інших славетних музикантів. ■

Київська середня спеціалізована музична школа ім. М.В. Лисенка

Адреса закладу:

04112, м. Київ, вул. Т. Шамрила, 4

E-mail: lysenko.school@mail.ru

Директор – Шерстюк Валентин Панасович, Заслужений діяч мистецтв України, професор.

- Елітний навчальний заклад, у якому збережено унікальний рівень національної культури та рівень виконавського мистецтва;
- Висококваліфіковані індивідуальні заняття з кожною дитиною;
- Поєднання високопрофесійної виконавської музичної освіти з середньою загальною та виховання особистості дитини.

КССМШ – ІНТЕРНАТ ім. М.В. Лисенка – унікальний навчальний заклад з двома повноцінними документами після закінчення – музичним свідоцтвом та загальноосвітнім атестатом.

У школі традиційно працювали і працюють найкращі майстри музичного мистецтва Києва. Сьогодні творчий потенціал школи складають народні, заслужені артисти України, заслужені діячі мистецтв України, професори, доценти, доктори і кандидати мистецтвознавства, які працюють у всіх відділах школи.

За останні 20 роки існування школа підготувала понад 2000 лауреатів міжнародних та всеукраїнських конкурсів, що проходили в країнах Європи, Азії та Америки.

Школа пишається своїми вихованцями – народними та заслуженими артистами. України, лауреатами міжнародних конкурсів, відомими майстрами музичного мистецтва.

Серед них: Ігор Шамо, Ян Френкель, Володимир Шаїнський, Володимир Кожухар, Леся Дичко, Ніна Герасимова-Персидська, Тетяна Бондаренко, Ігор

Комсомольська гімназія ім. В.О.Нижниченка

Адреса закладу:

39800, м. Комсомольськ, Полтавська область, вул. Добровольського, 27

Тел.: 8 (05348) 2-26-51, 2-20-90

E-mail: Polobok@mail.ua

Директор – Полобок Лідія Василівна

Головна мета гімназії – надання обдарованим дітям оптимальних можливостей для отримання різнобічної освіти та високої культури; реалізація творчих здібностей і нахилів дітей в ім'я збагачення творчого, культурного та інтелектуального потенціалу, як найвищої цінності нації, відродження й утвердження національної культури, духовної єдності громадян України.

До гімназії зараховуються діти після закінчення початкової школи, які витримали конкурсний відбір. Протягом всіх років навчання пріоритетним в освітній системі закладу є моральний компонент та виховання потреби постійного самовдосконалення.

Навчання в гімназії здійснюється за профілями (гуманітарний, фізико-математичний, спортивний) й тому учні, за вибором, поглиблено вивчають українську мову та літературу, історію, економіку, англійську, французьку, німецьку мови, математику, фізику, правознавство. Для отримання культурологічних знань у системі викладається художня світова культура, художня культура України, музика, етика.

Гімназія має угоди про спільну діяльність із вищими навчальними закладами: Харківським національним аерокосмічним університетом імені М.Є.Жуковського (ХАІ) – заочне відділення (I-III курс) та фізико-математична школа; Київським міжнародним університетом – підготовчі курси; Міжна-

родним Гете-Інститутом, Мюнхен (Київська філія) – позашкільні курси вивчення німецької мови; Полтавським державним педагогічним університетом імені В.Г.Короленка – консультаційні пункти МАН.

Гімназія здійснює інновації та вводить педагогічні експерименти: «Формування загальнокультурних компетентностей учнів основної та середньої школи у процесі викладання інтегрованих курсів «Мистецтво в 5-6 класах» та «Художня культура в 9-11 класах» (науковий керівник Масол Л.М., кандидат пед.наук, зав. Лабораторією естетичного виховання Інституту проблем виховання АПН, м.Київ) та з «Проектування особистісно-розвивального змісту навчально-виховного процесу» (науковий керівник Киричук В.О., кандидат пед.наук, доцент кафедри психології ЦІППО АПН, м.Київ).

Гімназія є єдиним навчальним закладом у місті, на базі якого відкрите заочне відділення вищого навчального закладу (ХАІ) за спеціальностями: «Фінанси», «Економіка організацій», «Менеджмент організацій», «Маркетинг», «Основи комерційної діяльності», «Комп'ютерні системи і мережі», «Програмне забезпечення автоматизованих систем». Молодь міста має можливість закінчити III курс університету, не покидаючи меж міста.

Переможцем міського, обласного та відбіркового туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2007» стала заступник директора, вчитель української мови та літератури Мітіна Ірина Валентинівна.

Учні гімназії беруть активну участь у міському конкурсі знавців української мови імені П.Яцика: I місце – 4 учні, II місце – 2, III місце – 1 учень. Протягом 2006-2007 навчального року учні гімназії досягли високих результатів в обласних, Всеукраїнських олімпіадах з базових дисциплін, конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН, в змаганнях позаурочного спрямування.

Перемоги в обласних олімпіадах з базових дисциплін здобули 16 учнів, що є найвищим показником у місті.

Перемоги в обласному конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН – 13 учнів, а 4 учні нагороджені грамотами за високі показники в конкурсі.

Перемоги на Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН: ми-

стецтвознавство – II місце (10 кл. – Зеленська Марина, вч. Мітіна І.В.).

Перемоги в змаганнях позаурочного спрямування: 17 перемог у конкурсах, ініційованих МОН України; 26 перемог у конкурсах, ініційованих іншими відомствами. Парфенюк Олександр, учень 10-А класу виборов гран-прі у вікторині з історії, культури, економіки та географії Посольства Чеської Республіки в Україні.

У гімназії існує традиція двічі на рік, у грудні та березні, проводити родинні свята «Талановиті діти – надія гімназії», де вшановують учнів, які стали переможцями міських та обласних олімпіад, конкурсу-захисту робіт у МАН, їхніх батьків та вчителів.

Отже, протягом 2006-2007 навчального року гімназисти здобули на різних рівнях близько 80 перемог, що зайвий раз підтверджує мету, згідно якої працюють педагогічний, батьківський та учнівський колективи.

Наслідком проведеної роботи є перемога директора гімназії Полобок Лідії Василівни на Всеукраїнському конкурсі «Сто кращих керівників шкіл України» в номінації «Моніторинг освітнього процесу (технології)». Заступник директора з виховної роботи Оверченко Ніна Миколаївна посіла III місце на обласному етапі Всеукраїнського конкурсу «Заступник директора з виховної роботи ЗНЗ – 2006».

На високому рівні працювала протягом року й Мала академія мистецтв. Колективи художньої самодіяльності стабільно займають перші місця у міських оглядах «Веселка», «Дніпрова хвиля», стають дипломантами обласних конкурсів «Таланти твої, Полтавщино», «Квітограй», «Червона рута», «Мистецькі барви», «Мистецьке сузір'я». Театральний колектив (кер. Голубенко В.Г.) в 2007 році став переможцем міського огляду-конкурсу театральних колективів, а команда гімназистів КВК «Пока все дома» посіла I місце в міському та регіональному конкурсах.

30 березня 2007 року в гімназії відбулося відкриття офісу Молодіжного інформаційного центру Міжнародної інтеграції України («Миць»), який відвідала міністр – посланник Федеративної республіки Нігерія Мартін – Геринг Сен.

Проект «Україна – Росія – Беларусь – партнерство заради майбутнього» дозволив учням гімназії та представникам інших шкіл міста в жовтні побувати в Республіці Беларусь та ознайомитися з

життям школярів міста Жодіно. У рамках програми «Словацькі реформи очима української молоді» представники гімназії – вчитель історії та правознавства Парфенюк Г.М. та учень 11-Б класу Захарченко Олексій (президент центру «Міць») – відвідали Словаччину.

Центр «Міць» під час проведення X Міжнародної універсальної виставки-ярмарки «Чумацький шлях – 2007», що проходила в м.Кременчук з 26 по 29 квітня, провів ток-шоу «Москва златоглава» за участю шести команд з м.Комсомольська та м.Кременчука.

Сьогодні Комсомольська гімназія це:

- інноваційний навчальний заклад у системі неперервної освіти «Гімназія – університет»;
- інтелектуально-духовний центр виховання еліти України;
- осередок формування громадян України з державним мисленням;
- центр навчання й виховання творчої та обдарованої молоді;
- колектив високо професійних педагогів;
- центр експериментальної педагогічної роботи. ■

Кременчуцький ліцей №4

Адреса закладу:

39614, м.Кременчук, вул. Першотравнева, 13

Тел.: (05366) 33157, 30104, (05366) 36034

E-mail: krem_licey4@mail.ru

Директор – Михайлик Любов Василівна.

В ліцеї працюють 103 педагоги, серед них:

кандидатів наук – 3; викладачів КДПУ – 6; ІЕНТу – 1, Соросівських учителів – 1; учителів-методистів – 21; старших учителів – 18; учителів вищої категорії – 31; Відмінників освіти України – 12; 4 переможці обласного етапу конкурсу «Вчитель року»; 9 лауреатів обласного етапу конкурсу «Вчитель року»; Лауреат Всеукраїнського етапу конкурсу «Вчитель року» вчитель математики Ховрак С.М.

Лауреат конкурсу «100 кращих шкіл України».

Директор – переможець конкурсу «100 кращих керівників шкіл України».

За останні 5 років учні ліцею:

- призери обласних конкурсів МАНу – 62 учні;
- призери Всеукраїнських конкурсів МАНу – 7 учнів.

Учні ліцею – постійні учасники міських конкурсів: краще декламування віршів Т.Г.Шевченка, II місце Крузо Володимир (вчитель Діденко О.В.); засідання міської літературної спілки «Поетична весна» («Молоді голоси»), II місце.

«Самсунг назустріч знанням. Як використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі відобразиться на успішному майбутньому учнів?» (Номінант конкурсу есе учень 11-Г класу Дорофеев Д. нагороджений дипломом та цінним подарунком).

«До 150-річчя Івана Яковича Франка» (Лузан В. та Чижова Л. нагороджені дипломами)

«Допоможіть мені вижити» (Призер конкурсу Полтавської дирекції УДППЗ «Укрпошта» учень 11-Г класу Дорофеев Д. нагороджений грошовою премією.

Всеукраїнський чемпіонат з інформаційних технологій «Екософт-2007» (призер III (обласного) етапу за кращу авторську розробку в номінації «За максимальну функціональність продукту» в категорії «Системні програми» з програмним забезпеченням Дослідження проблеми збереження даних на жорстких дисках учень 11-Г класу Крохмальов Ілля.

Всеукраїнський конкурс учнівської творчості (переможець II (міського) етапу та призер III (обласного) в номінації «Історія України і державотворення» учень 11-Г класу Дорофеев Д.).

Спортивні досягнення

1 місце з волейболу у дівчат, з міні-футболу, з шахів, в змаганнях «Мама, тато, я – спортивна сім'я».

2 місце з легкої атлетики, у осінньому кросі, з баскетболу (юнаки), з настільного тенісу.

3 місце з волейболу (хлопці).

3 медалі у змаганнях на приз олімпійського чемпіону Кисельова.

Перемога у обласному конкурсі на кращий стан спортивно-оздоровчої роботи.

Перемога у Всеукраїнському конкурсі «У здоровому тілі – здоровий дух».

Результати роботи Центру виховної роботи «Натхнення» за 2006-2007 н.р.

Перемоги в міських заходах:

- міському конкурсі-виставці дитячого малюнку «Я люблю тебе, Кременчук!» – II місце (Макарова Інга 10-Б кл.);
- міському конкурсі листівок «Місто мого дитинства» – I місце (Друшко Санта 9-В кл.);

- міському конкурсі композицій з квітів та природного матеріалу «Фестиваль хризантем», присвяченому Дню міста – I місце;
- I відкритому регіональному фестивалі сімейств знавців української мови і традицій «Міцна українська сім'я – міцна українська держава» в номінації «Співуча родина» – II місце (родина учениці 6-В класу Бондаревої Дарії);
- II турі міського конкурсу учнівських команд КВН серед загальноосвітніх навчальних закладів м. Кременчука – III місце;
- міському конкурсі малюнків «СНІД: знати, щоб жити» – I місце (Макарова Інга 10-Б кл.);
- міському конкурсі Кременчуцького управління юстиції «Конвенція ООН про права дитини в малюнках» – I місце (Гора Євгенія 8-А кл., Гончарові Дар'я 11-Г кл.);
- міському конкурсі малюнків з протипожежної тематики – II місце (Тарасенко Яна 10-Б кл., Матасова Марія 10-Б кл., Божко Анастасія 6-Б кл., Смоленко Юлія 7-В кл.);
- міському конкурсі ялинкових прикрас – III місце;
- міському тижні науки і техніки – I місце;
- конкурсі технічних експонатів в рамках міського Тижня науки і техніки – I місце (Ейсьмонт Ігор, Кочуров Ілля 9-Г кл.);
- конкурсі дизайнерів в рамках міського Тижня науки і техніки – II місце (Матасова Марія 10-А кл.);
- чемпіонаті Полтавської області з гри «Брейн-ринг» в старшій віковій групі – III місце (команда ліцею «Ерудит»);
- міській конкурсній-розважальній програмі «Романтична пара» – III місце;
- національному молодіжному конкурсі творів епістолярного жанру «Допоможіть мені вижити!» (лист жителям планети від імені дикої тварини, якій загрожує небезпека) – I місце (Дорофєєв Денис 11-Г кл.);
- міському фотоконкурсі «Моя Україна», присвяченому 80-річчю юних техніків України – II місце (Пащенко Оксана 2-А кл.);
- міському огляді-конкурсі куточків правознавства – II місце;
- міській вікторині з історії, географії, економіки та культури Естонської Республіки – гран-прі Кубітовіч Юлія 9-Б кл.;
- міському конкурсі екологічних театрів – I місце;

Для однієї людини очікування успіху звичне, для іншої – епізодичне, для ще іншої – поодиноке. Це стан «здійсненої радості». Творцями її виступають і школярі, і вчителі, і батьки. Шляхи створення цієї ситуації різні, як різні й ті люди, яким вона йде назустріч. Для нашого навчального закладу характерні такі установки, як довіра до учнів, демократизм взаємин, віра, що кожний учень може успішно вчитися. Ці установки переходять у віру самих учнів, і тому всі вони досягають надзвичайно високих успіхів як в навчанні, так і в саморозвитку.

Ми впевнені в майбутньому нашого ліцею, у майбутньому наших ліцеїстів. З радістю зустрічаємо випускників ліцею минулих років. Хтось із них став гордістю своїх батьків, свого інституту, міста, України, інших країн світу. Але де б наші учні не знаходились, завжди з гордістю говорять, що вони випускники Кременчуцького ліцею №4. ■

Навчальний заклад «Європейський колегіум»

Адреса закладу:

03127, м. Київ, вул. Сеченова, 9

Тел/факс: (044)332-31-38; 502-53-35

E-mail: educol@ukr.net

www.euro-edu.kiev.ua

Директор – Олексюк Світлана Валентинівна

Як зробити, щоб освіта була якісною? Змінити не тільки і не стільки форму, але і зміст функціонування навчального закладу, основні підходи до менеджменту, ставлення до дитини, її індивідуальності.

Створити школу! Сучасну, з урахуванням вимог часу і, одночасно, таку що обов'язково спиратиметься на величезний досвід і здобутки вітчизняної педагогіки, орієнтуватися також на міжнародні стандарти. Ось таке поєднання – традиційна і інноваційна! Маючи високу мету, ми почали у 2002 році створення школи «Європейський колегіум».

Навчальний заклад з комплексною структурою безперервної освіти, який найбільш відповідає принципам особистісно – орієнтованого навчання, що дозволить на кожній сходитці досягнути оптимального результату.

Робота з учнями з ознаками обдарованості почалася у «Європейському колегіумі» 3 роки тому розробкою шкільної програми «Обдарована дитина», метою якої є виявлення і розвиток інтелектуально обдарованих дітей.

Програма «Обдарована дитина»

Виходячи із реальності сьогодення актуальність програми «Обдаровані діти» обумовлюється наступними протиріччями:

– Прагнення суспільства вийти на якісно – новий рівень економічного, політичного, інтелектуального і інформаційного розвитку і неможливістю зробити це в силу недосконалої навчально – виховної системи традиційної школи, у якій недостатньо реалізується особистісно – орієнтований підхід

до кожного учня, втрачається можливість працювати з обдарованими дітьми.

– Невідповідність між змістом, формами і методами навчально – виховного процесу у традиційних умовах загальноосвітніх шкіл, що націлюють на однакову роботу з усіма дітьми і прагнення обдарованих учнів навчитися працювати у науковій, духовній сфері, максимально використовувачи свої можливості, намагаючись вийти за їх межі.

Для вирішення цих протиріч створена програма роботи з обдарованими дітьми.

Цілі програми:

- Систематизація роботи з обдарованими учнями на основі креативного розвитку їх індивідуальних здібностей;
- Розробка педагогічних технологій роботи з ними в умовах профільної школи.

Педагогічні задачі:

- Виявлення учнів, які мають певні здібності і нахили, що характеризують обдарованість;
- Вивчення напрямку здібностей і рівня їх розвитку;
- Диференціація учнів за темпами засвоєння матеріалу;
- Складання індивідуальних карт розвитку для кожного учня, моніторинг рівня розвитку креативності.

Для вирішення постійних задач програми розвитку школи передбачається:

- Формування груп з поглибленим і профільним вивченням, орієнтованих на високі рівні засвоєння матеріалу, навчальної мотивації і пізнавальної активності учнів;
- Створення індивідуальних навчальних планів для цих дітей;
- Підбір і розстановка висококваліфікованих педагогічних кадрів, що володіють розвивальними технологіями;
- Співробітництво школи з вищими навчальними закладами з питань довузівської наукової роботи учнів;
- Розширення системи додаткової освіти;
- Введення наскрізних факультативних і спеціальних курсів;
- Індивідуалізація і диференціація в процесі навчання і виховання;

Проект 1. «Виток» (школа 1 ступеню)

Мета: виявити дітей з випереджувальним рівнем розвитку абстрактно – логічного мислення, створення передумов для позитивної мотивації творчості.

План дій:

1. В рамках психологічного супроводу провести фронтальну діагностику першокласників.
2. За результатами опитування вчителів (за діагностичними картами) виявити учнів, що випереджають однокласників у засвоєнні ЗУН.
3. Підготувати вчителів, що працюють за методами розвитку оригінального мислення.
4. Розробити і ввести у Розвиваючу програму заняття, практикуми, тренінги, направлені на розвиток інтелекту дітей, розвиток мотиваційної сфери.

5. За даним діагностики включити в індивідуальний план окремі уроки для обдарованих дітей.
6. Проводити предметні олімпіади, загальношкільні конкурси для учнів початкової школи (з 1 класу).
7. Проведення проектної роботи, з врахуванням вікових особливостей дітей початкової школи.
8. Створення системи практикумів.
9. Провести консультування батьків, надавати психологічну допомогу родинам.
10. Створення творчого наукового товариства учнів початкової школи «Ерудит».
11. Визначити плани – проспекти програм індивідуальної дослідницької роботи учнів початкової школи.
12. Проведення презентації дослідницьких проєктів і курсів Розвиваючої програми.
13. Створення системи «тьютор» для обдарованих дітей.

Проект 2. «Спробуй зробити самостійно» (школа 2 ступеню – 5 – 8 клас)

Мета: створення умов для розвитку здібностей і розширення групи дітей, що самоактуалізуються у рамках навчальної діяльності, формування позитивної мотивації на саморозвиток.

План дій:

1. Сформувати профільні класи і класи з поглибленим вивченням окремих предметів.
2. Створення системи заохочення для активних учнів.
3. Створення системи моніторингу ЗУН навченості за профілюючим «дисциплінам» у класах з профільним і поглибленим вивченням окремих предметів.
4. Створення розвиваючих творчих груп для обдарованих дітей в рамках індивідуальних і індивідуально -групових занять.
5. Розробка розвиваючих програм для індивідуально – групових занять.
6. Проведення шкільних предметних олімпіад.
7. Організація творчих конкурсів за рамками навчальної програми (вірші, статті, малюнки, дизайн, програмування тощо)
8. Проведення проектної роботи, з врахуванням вікових особливостей дітей середньої школи.
9. Введення системи практикумів.
10. Започаткування системи «тьютор» вчителів – предметників.

Проект 3. «Обирай» (для 9 – 12 класів)

Мета: створення оптимальних умов для розвитку самоактуалізації і професійного самовизначення.

План дій.

1. Забезпечення участі підлітків у районних, міських олімпіадах і конкурсах.
2. Функціонування системи «тьютор» вчителів – предметників і викладачів вищих навчальних закладів.
3. Організація наукової роботи учнів за різним напрямками.
4. Організація науково – дослідницької проектної роботи учнів.
5. Організація системи професійного консультування.
6. Забезпечення участі творчих груп учнів у вузівських конкурсах.

Для реалізації програми пропонується:

1. Психологу провести психодіагностику:

- Діагностику домінуючих здібностей (інтелектуальних, художньо – образотворчих, музичних, наукових, літературних, математичних, хімічних, спортивних, артистичних, технічних, педагогічних, інтелектуального лідера, менеджерських та інших)
- Виявлення творчої обдарованості за методикою П. Торренса (США)
- Діагностика розвитку інтелектуального рівня. Методика Д. Равена (Великобританія)
- Діагностика конвергентного мислення. Методика Н. Іллічової (РФ)

2. Вчителям педагогічну діагностику.

- Предметні олімпіади.
- Конкурси.
- Фестивалі. Змагання.
- Спостереження вчителів за розвитком учнів під час навчального процесу як у школі, так у різних сферах занять додаткової освіти.
- Робота за заявками рідних на предметну діяльність обдарованих дітей.
- Сформувати творчі групи учнів за напрямками.
- Організувати мобільні творчі групи вчителів, що змінюються по мірі виконання завдань. У МО розробити обов'язковий мінімум змісту програм випереджувального розвитку. Здійснивши аналіз конкретної проблеми, творчі групи починають працювати за планом науково – педагогічного дослідження. Далі будується схема контролю і обирається його періодичність.
- Організувати заняття учнів за обраними напрямками.
- Моніторинг.

Таким чином, виконуючи крок за кроком інноваційні проекти, «Європейський колегіум» органічно доповнить досвід національної школи надбаннями інтенсивної збалансованої міжнародної освітньої системи. ■

Нововолинський ліцей-інтернат Волинської обласної ради

Адреса закладу:

45400, м. Нововолинськ, Волинська обл., вул. Пирогова, 1

E-mail: LICEY@ELTECH.COM.UA

www.licey.mprostir.net

Директор – Гутчинський Володимир Йосипович

Центром концепції освітньої технології в ліцеї є плекання обдарованої творчої особистості. Тому серед головних завдань педагогів ліцею є створення умов для максимального розвитку особистості дитини згідно з її індивідуальними особливостями.

Колектив ліцею працює над виконанням програми «Творча обдарованість». Перспективним шляхом її розв'язання стала така організація навчально-виховного процесу, що створює систему пошуку, відбору обдарованої молоді та умови для розвитку її творчих здібностей.

Реалізувати методіку відбору обдарованих дітей учителя змогли через систему діагностики, введення цілої мережі спецкурсів, діяльність студій, гуртків, товариств. Таким чином, педагоги мали можливість працювати з обдарованими дітьми за спеціальними програмами, приділяти велику увагу розвитку творчої активності.

Серед факторів, що оптимізують процес саморозвитку та самореалізацію особистості, виділяється оволодіння системою теоретичних предметних знань, умінь, навичок, методикою наукового дослідження.

Нині НТЛ «Імпульс» є філією Волинської МАН. Робота регулюється Статутом, єдиним Положенням. Девіз товариства «Через терни до зірок».

З метою створення максимально сприятливих умов для наукової діяльності ліцеїстів: сприяння розвитку в учнів аналітично-дослідницького мислення і підвищення авторитету науки у ліцеї діє наукове товариство ліцеїстів «Імпульс».

Керівниками відділень є завідувачі відповідних кафедр. На кожній кафедрі є банк тем, причому тематика наукових робіт розробляється та оновлюється щороку.

Учні самостійно обирають собі тему і керівника роботи. Такий вибір змінює взаємовідносини в системі «учитель – учень». Головну роль відіграє учень, оскільки, обираючи тему, ліцеїст самостійно шукає шлях розв'язання задачі. Вчитель виступає у ролі консультанта.

Наукова робота передбачає:

- самостійний вибір теми;
- планування роботи;
- постановку теми;
- проектування кінцевого результату;
- виконання роботи;
- захист роботи.

При виконанні роботи ліцеїстам необхідно використовувати всі уміння й навички, отримані у процесі навчання. Це добір необхідного матеріалу, робота з літературними джерелами.

Важливий етап наукової роботи – її захист, що потребує умінь вибрати головне в написаному матеріалі, тезисно викласти результат роботи, відповісти на питання різного рівня складності. Як правило, на захисті присутні 10-15 зацікавлених осіб, а тому учень набуває ще й навичок привселюдного захисту.

Ліцеїсти мають чудові можливості виявити себе, беручи участь у турнірах. І якщо олімпіади, кон-

курси – це індивідуальні виступи учня, то турніри – змагання команд, підготовка до яких має свої особливості. У нас уже є деякий досвід такої підготовки і певні успіхи: неодноразово призові місця здобувають команди хіміків, фізиків тощо.

Осипенко Артем, Конашук Вадим (2006-2007 н.р.) були учасниками Всеукраїнського турніру юних хіміків, виборовши в індивідуальному рейтингу III місце. Зварич Микола (2006-2007 н.р.) – учасник Всеукраїнського турніру юних винахідників, раціоналізаторів, в індивідуальному рейтингу виборов II місце. Зварич Микола – також учасник Всеукраїнського турніру юних фізиків.

У ліцеї використовується будь-яка можливість залучати учнів до всього роду конкурсів, надати можливість отримати додаткові знання, дізнатися щось нове.

13 ліцеїстів займаються у фізико-технічній школі при ФТШ МАН України.

Наші учні – активні учасники Міжнародного математичного конкурсу «Кенгуру», Всеукраїнського фізичного конкурсу «Левеня», Всеукраїнського природничого конкурсу «Колосок».

Ліцеїсти беруть участь в обласному заочному конкурсі юних літераторів. Бойко Ірина (2005-2006 н.р.) стала призером названого конкурсу. У 2006-2007 році в обласному конкурсі «Космічні фантазії» взяло участь 9 учнів, у конкурсі «Неповторність» – 6, у Всеукраїнському інтерактивному конкурсі юних дослідників та винахідників «Едісони XXI століття» – 11. Чмух Ірина, взявши участь в обласному конкурс-захисті екологічних проектів Всеукраїнської дитячої спілки «Екологічна варта», зайняла III місце.

Щороку понад 100 ліцеїстів є учасниками I етапу Міжнародного конкурсу з української мови ім. П.Яцика, кожного року маємо призерів III етапу:

Двоє ліцеїстів стали фіналістами «Програми Обміну Майбутніх Лідерів», які протягом 2006–2007 навчального року навчалися у школах США.

З метою створення сприятливих умов для виявлення і підтримки учнівської молоді, розвитку її інтересів, схильностей і природних обдарувань та підтримування постійного інтересу до тієї чи іншої навчальної дисципліни уже стало традицією проводити 4 тури заочних олімпіад з основних предметів, у яких передбачається участь усіх учнів 8-11 класів. Учасниками I етапу всеукраїнських олімпіад є понад 80 % ліцеїстів. За результатами I етапу олімпіад формується команда для участі в III етапі. Підтвердженням того, що у ліцеї відпрацьована система роботи з обдарованими дітьми, є результативні

виступи на обласних олімпіадах. Ліцеїсти демонструють глибокі знання з основ наук, здобуваючи призові місця.

Приємно відзначити, що вперше в історії ліцею наш учень стає не тільки учасником Міжнародної Менделєєвської олімпіади з хімії, а й її призером у 2005-2006 н.р. Це – Осипенко Артем (III м., вчитель Березан О.В.). Йому призначена стипендія Президента України, а у 2006-2007 н.р. – він срібний призер.

Уже стало традицією за особливі навчальні досягнення у галузі гуманітарних, точних і суспільно-природничих наук присвоювати Іменні стипендії.

Доброю традицією є проведення балу олімпійців, на якому відзначено грошовими винагородами, подарунками призерів олімпіад, конкурсів, турнірів тощо.

У ліцеї обладнано *Центр наукової творчості*, де учні мають змогу працювати зі спеціальною літературою, познайомитися із інформацією про ВНЗ. У центрі проходять заняття секцій НТЛ «Імпульс» тощо.

З метою вивчення досвіду роботи з обдарованими дітьми у школах нового типу налагоджено співпрацю із колективом Русанівського ліцею м. Києва, Дрогобицького ліцею Львівської області.

Для розвитку творчих здібностей у ліцеї налагоджено випуск газети «Ліцеїст». Підготовка номерів проводиться на засіданнях пресцентру. На практичних заняттях учні вчать писати замітки різного жанру. Кращі роботи друкують на сторінках газети. У часописі представлено рубрику «Обдаровані діти», Зал слави.

Із своїми творчими доробками ліцеїсти виступають на сторінках шкільної преси, міських газет «Наше місто», «Місто вечірне».

Кращі поетичні твори ввійшли до поетичних збірок «Автографи на хмарах» (2002 р.), «Голоси на світланні» (2007 р.). Вірші, етюди, літературні образки свідчать про багатий внутрішній світ авторів тонке чуття слова, образне світосприймання і прагнення жити гармонійно, пізнати таїну нерозгаданого.

Із метою відбору обдарованої учнівської молоді Волині для навчання у ліцеї проводяться 2 тури олімпіад з української мови і літератури, іноземних мов, математики, фізики, хімії, географії, біології. За результатами очного туру визначаються призери олімпіади, що дає їм право отримати запрошення на навчання. Крім того, їх нагороджують подарунками та грамотами ліцею.

Розвиток і формування творчих здібностей учнів, їх самостійності, ініціативності, – процес складний і

довготривалий. Забезпечити виконання цього завдання здатні лише підготовлені, творчі вчителі, серед них Гутчинський В.Й., Березан О.В., Літковець С.В., Карпіна Н.М., Шевчук В.А., Демчишина Н.Й., Левша Н.О., Хайкіна О.Й., Бусловська Н.А., Мучак Н.З., Шустік Л.С., Виллюк Я.В., Предко В.В., Кравчук А.Б., Трофимчук Л.М., Сологуб О.Б., Бебеза Г.І. тощо.

Багаторічна робота ліцею з розвитку творчої обдарованості переконує, що педагогічна система ліцею здатна нарощувати творчий потенціал особистості. ■

Харківська спеціалізована школа I-III ступеню № 119 Харківської міської ради Харківської області

Адреса закладу:

61007, м. Харків, вул. Другої П'ятирічки, 4.

E-mail: sc119@kharkov.com

Директор – Борисенко Галина Петрівна

Співпраця з вищими навчальними закладами

З 1991 року, коли школа одержала статус профільної, почала розвиватися мережа зв'язків з ВНЗ. За десять років школа має зв'язки з більш ніж 15 ВНЗ міста.

Створені учбово-наукові методичні центри з такими вузами:

- Харківський національний університет;
- Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди;
- Харківський національний політехнічний університет;
- Харківський національний автомобільно-дорожній університет;

Школа працює в навчальних комплексах ХДПУ ім. Г.С.Сковороди, Харківського політехнічного університету. Тісний зв'язок школи з Харківським Національним автомобільно-дорожнім університетом, на базі якого проходять спецкурси: «Основи економіки та бухгалтерського обліку»: «Технічний переклад». По закінченню школи учні одержують атестат про загальну середню освіту та посвідчення бухгалтера. За останні 3 роки стали студентами ХНАДУ 43 учні, школа одержала від вузу 21 лист-подяку за відмінне навчання та активу суспільну роботу наших випускників.

Учні фізико-математичних класів навчаються в Українській заочній фізико-технічній школі при Московському фізико-технічному інституті. Мета ЗФТШ при МФТІ – допомогти учням, які цікавляться математикою та фізикою, поглибити та систематизувати знання з цих предметів.

Участь у роботі ЗФТШ розвиває у учнів активне, самостійне, творче мислення, спонукає до самостійної пізнавальної діяльності. Виходячи з досвіду роботи школи при МФТУ, можна сказати, що багатьом учням це дає пільги при вступі до вищих навчальних закладів, надає змогу брати участь в олімпіадах з математики та фізики різних рівнів.

«Земля не належить нам, це ми належимо Землі» – принцип роботи хіміко-біологічного класу. За останні два роки учні хіміко-біологічного класу плідно попрацювали у Скрипаївському лісному заказнику місцевого призначення. Експедиційна робота загону виконувалася в рамках обласної туристсько-краєзнавчої експедиції «Окраса рідного краю». На заповідній території учні побачили всю красу й багатство нашого краю, провели підрахунок та опис пам'яток природи, виявили, у якому стані знаходяться вони сьогодні. За спостереженнями зроблені висновки. Це одна з форм проведення навчально-польової практики з учнями хіміко-біологічного профілю.

З огляду на положення національної доктрини у школі перш за все, необхідно виховувати особистість із чіткою життєвою позицією. Над цим активно працюють вчителі історії, правознавства та основ економічних знань. Поряд з класичними уроками стоять такі нетрадиційні форми зацікавлення учнів, як:

- участь у роботі конференцій;
- робота у гуртках «Юний правознавець», «Слобожанщина – наш рідний край», «Молода економіка України»;
- участь в археологічній експедиції ХДПУ ім. Г.С. Сковороди. Влітку учні школи поповнили ряди археологічної експедиції ХДПУ ім. Г.С.Сковороди; У школі працюють учнівські наукові товариства.

«Юні екологи» – на базі Обласної станції юних туристів.

«Фізико-математична Школа» – у складі Московського фізико-технічного інституту.

Досвід роботи школи «Інтегрування діяльності педагогічного колективу школи і вищих навчальних закладів як засіб формування професійної спрямованості старшокласників» презентувався на Третій виставці – презентації Освіта України «Інноваційні технології навчання» в м. Києві де став лауреатом і на третій відкритій виставці – конкурсі «Спеціалізований навчальний заклад: модель профільного навчання», «Освіта Харківщини XXI століття».

28 вересня 2001 року в нашій школі була створена організація шкільного самоврядування «Сузір'я», мета якої – сприяти виробленню в учнів почуття господаря своєї школи, вміння працювати на принципах гласності, рівності, національної свідомості.

Організація має свій герб, статут, прапор, а девізом стали такі слова: «Самі придумали, самі зробили, самі відповідаємо».

Чимало цікавих і корисних справ проходить у школі під керівництвом «Сузір'я». Вже 10 років учні нашої школи роблять добру і корисну справу – вітають з новорічним святом хворих дітей, які лікуються на стаціонарі дитячої лікарні № 16. Учні створюють для дітей справжнє свято з Дідом Морозом і Снігуронькою та новорічною виставкою. І головне, з подарунками та атмосферою радості і щастя.

На високому рівні поставлена в школі робота з пропаганди та вивчення Правил дорожнього руху. В кожному класі від 1-го по 11-й створені загони юних інспекторів дорожнього руху, метою яких є виховання навичок дисциплінованої поведінки на вулицях і дорогах.

Команда переможець шкільного етапу стає учасницею районного стану змагань загонів ЮІР.

Команда «Перехрестя» неодноразово ставала переможницею і призером районного та міського конкурсів.

В школі створено краєзнавчий гурток на базі 8 класів. Учні школи тісно співпрацюють з Обласною станцією юних туристів та Обласним Будинком народної творчості (8-і класи, 6-і класи).

Гуртківці приймають активну участь в акціях «Чиста Україна – чиста земля», «Чисте місто», «Чиста школа – чисте місто», «Марш парків».

У вересні члени гуртка «Юний еколог» взяли участь у Міжнародній зустрічі представників туризму міст-побратимів.

Учні школи є постійними гуртківцями на станції юних туристів.

Школа є постійним учасником туристичних-краєзнавчих експедицій «Краса і біль України» «100 чудес України», «Міста і села України», де учні ставали неодноразовими призерами районного і обласного рівнів.

Шандиба Олег, Чорноморченко Олексій та Кар Іван стали лауреатами обласного етапу Всеукраїнської історико-географічної експедиції «Краса і біль України» за етапом «Мальовнича Україна».

Взимку гуртківці школи відвідали Карпати. Основною метою поїздки було вивчення історії рідного краю, особливості побуту окремих регіонів України, здійснювалось екологічне виховання учнів.

Учні школи активно приймають участь у олімпіадах різного рівня. За останні п'ять років одержали перемогу у районних (міських) олімпіадах і конкурсах – 168 учнів, обласних – 13 учнів, Всеукраїнських – 9, міжнародних – 9 учнів. ■

Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області

Адреса: 61004, Харків, вул. Мар'їнська, 12/14.

Тел.: 8(057) 733-03-64

E-mail: pml27@list.ru

В. о. директора – Єременко Юлія Вікторівна

У 1963 році відкрилася перша в Харкові спеціалізована фізико-математична школа. У її витоків столяти видатні учені і педагоги: член-кореспондент АН УРСР, професор Н.І. Ахмезер, доцент Харківського університету Ю.В. Гандель, талановитий педагог, директор СШ № 82 І.Ф. Бульба, який на довгі роки став директором 27-ої школи.

Будівля приймала нових господарів майбутньої фізико-математичної школи № 27. Так починалася 27-ма...

Фізико-математичний ліцей народився в 1990 році на базі знаменитої 27-ої фізико-математичної школи. Він дав путівку в життя тисячам випускників, багато хто з яких сьогодні складає славу і гордість нашого міста і нашої країни. 27-й Фізико-математичний ліцей – єдиний і неповторний учбовий заклад.

Серед наших випускників – екс-віце-прем'єр Уряду України, президент банку, академіки, доктори і кандидати наук, що працюють в Україні і Росії, Швеції і США, Ізраїлі і Білорусії, Норвегії і Германії. Серед них – лауреати премій математичних товариств, лауреат Державної премії СРСР. А В. Дрінфельд – лауреат Філдсівської премії, статус якої для математиків не поступається статусу Нобелівської премії для фізиків або хіміків.

Ми згадали лише небагато, але пам'ятаємо і любимо всіх наших випускників. Віримо, що всі вони з теплою і легким смутком згадують рідну 27-у.

Проте ліцею рано жити одними спогадами. І в наш складний час нинішні ліцеїсти і вчителі зуміли зберегти особливий дух і атмосферу ліцею, добитися нових високих успіхів. За час, що пройшов з дати заснування ліцею, 304 ліцеїсти стали переможцями Всеукраїнських олімпіад, а 22 з них – переможцями Міжнародних предметних олімпіад. У 2003 році команда ліцею завоювала Великий кубок найпрестижнішого математичного турніру Росії – «Кубок пам'яті Колмогорова». Інші досягнення важко і перерахувати.

Протягом багатьох років студентами Вузів стають 100% наших випускників. Вони вчаться в провідних університетах Харкова, України, Росії, країн далекого зарубіжжя.

У ліцеї склалася унікальна система роботи із обдарованими дітьми. Це і робота гуртків «Єврика», і вересневе фізико-математичне свято «Наукові

старту» для учнів 5-8 класів, який проводиться в ХНУ ім. В.Н. Каразіна з нашою участю, і традиційна «першоквітнева» (у першу суботу квітня) олімпіада для тих, що вступають до ліцею.

Ліцей сьогодні не так багатий, як хотілося б (хоча у нас прекрасні учбові кабінети), але він може похвалитися головним багатством – вчителями. Саме вчителі ліцею несуть в собі той заряд добра, інтелекту, життєвого досвіду, який з року в рік притягає в ліцей допитливих хлопчиків і дівчаток зі всіх кінців Харкова.

27-й ліцей – унікальний учбовий заклад, де і сьогодні учня по-справжньому навчають і допомагають проявити закладені природою здібності, де і сьогодні панує особлива атмосфера пошани до учня.

З ліцеєм № 27 пов'язані імена багатьох талановитих педагогів, серед них 10 Заслужених вчителів України: РАЄВСЬКАЯ Наталія Федорівна, СТОЛІН Аркадій Володимирович, ЛОБОДЮК Тетяна Вячеславівна, ЖІГУЛІНА Олександра Дмитрівна, ГЕЛЬФГАТ Ілля Маркович, ХАРИК Олена Юхимівна, ЮСУПОВА Лариса Михайлівна, ШАЛАМОВ Руслан Васильович, ЛІФІЦ Сергій Олександрович, БЕРШТЕЙН Олександр Лазаревич. Ні у одному учбовому закладі України не працює стільки Заслужених вчителів України, скільки у нас! Наші вчителі нагороджені орденами, є лауреатами Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року», авторами підручників і навчальних посібників, по яких вчать десятки тисяч дітей.

Але цифри, звичайно, не головне. Головне – люди, які за ними стоять, створена цими людьми творча атмосфера. ■

Черкаська гімназія №31 Черкаської міської ради Черкаської області

Адреса:

18000, м. Черкаси, вул. Героїв Дніпра, 27

Тел.: (047) 72-41-08, 72-41-07

E-mail: gymnasium31@routec.net

www.gymnasium31.osvita.ck.ua

Директор – Пивоваров Василь Миколайович,
Заслужений вчитель України

Особистісний підхід до виховних проблем відрізняє Черкаську гімназію №31 від інших навчальних закладів міста. Гімназія керується інтересами і потребами дітей, вона стала улюбленим місцем, де гімназисти не лише вчать, а й живуть повноцінним духовним життям, тому девізом гімназії є слова: «Гімназія – мій дім, моя родина, моя маленька рідна Україна».

Поглиблено вивчаються англійська мова, історія, право, економіка та математика. Друга іноземна мова: німецька, іспанська та французька.

Показником результативної роботи педагогічного колективу гімназії є перемоги учнів на Всеукраїнських предметних олімпіадах та конкурсі-захисті наукових робіт Малої Академії Наук.

Третій рік Черкаська гімназія № 31 посідає I місце у рейтингу участі учнівських команд у II (міському) етапі Всеукраїнських предметних олімпіад серед навчальних закладів міста.

Призерами міських предметних олімпіад стали 362 учнів, обласних – 113, IV етапу – 17 учнів.

П'ятий рік у гімназії працює наукове товариство «Пошук», до складу якого входять учні старших класів, що займаються науково-дослідницькою діяльністю та вчителі, під керівництвом яких виконуються наукові роботи.

За 5 останніх років призерами міського етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт стали 40 учнів, обласного – 22, а III етапу конкурсу – 1 учень.

Шестеро випускників різних років мають титул «Почесний учень гімназії», який вони отримали за особливі досягнення у навчанні (призери IV етапу Всеукраїнських предметних олімпіад та конкурсів).

Щорічно учні гімназії є призерами різних конкурсів: знавців української мови ім. Петра Яцика, «Об'єднаймося ж, брати мої!», «Вірю в майбутнє твоє, Україно!», математичному конкурсі «Кенгур», «Золота підкова Черкащини» та інших.

Випускниця гімназії Лосева Дар'я посіла I місце у Всеукраїнському конкурсі юних раціоналізаторів та винахідників «Природа – людина – виробництво – екологія» та III місце у Міжнародному конкурсі науково-технічної творчості школярів «Intel-Еко-Україна 2007».

Учениця Габ Анна стала переможцем конкурсу «Міс Черкащина-2007» та отримала титул «Віце-міс Україна» Всеукраїнського конкурсу «Міс Україна-2007».

Кращі вчителі гімназії, які щорічно готують переможців Всеукраїнських предметних олімпіад різних рівнів: Коваленко О.І., Портенко Л.І., Лавренюк Л.І., Суходольська Н.М., Панченко Г.М., Федоренко О.Б., Орешук С.К., Луц Н.М., Присяжнюк В.П., Ряпасова Л.Д., Проценко Т.В., Науменко О.В., Близнюк Н.О.

Щорічно проводиться гімназійний конкурс професійної майстерності «Творчий вчитель». 13 вчителів протягом навчального року проводили заняття для слухачів курсів Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників.

Для вчителів та гімназистів створено сучасний інформаційно-ресурсний центр, оснащений інформаційною та мнотехнічною технікою, працює бібліотека з читальним залом, навчальні кабінети та спортивні зали.

Головне завдання *центру позакласної творчості* (клубів, гуртків, студій) – виховувати вміння відчувати і відтворювати прекрасне у повсякденному житті.

Активно і творчо працюють у напрямку розвитку естетичних смаків учнів:

- Студія «Водограй», (ансамбль «Карамельки», «Світлячки», «Зіркове намисто») – керівник Мищенко С.М. Учасники студії – переможці міського огляду – конкурсу «Грайлива веселка», беруть активну участь у проведенні загальних міських заходів.
- Студія фітнесу і аеробіки «Грація» – керівник Оробець А.Л. Вихованки творчої майстерні – переможці Всеукраїнських змагань з данс-шоу та сучасних танців, учасники Чемпіонатів світу та Європи із сучасних танців.
- Вокальний ансамбль «Сяйво» – керівник Казмирук В.В.
- Хореографічний ансамбль «Обрій» – керівник Юрченко Л. П. – призери міського огляду-конкурсу «Грайлива веселка».
- Театральний гурток – керівник Федоренко В. О. Гуртківці – призери міського конкурсу «Грайлива веселка» в номінації «Театральне мистецтво».

В гімназії створена система фізичного виховання. При закладі працює обласна спортивна школа з футболу, секції волейболу та карате-до. Вихованці гімназії є учасниками та призерами спортивних змагань різних рівнів.

Постійно змінними є виставки художніх майстерень (гуртки образотворчого мистецтва «Малювання та дизайн», «Маленькі фантазери») та народних вишиванок.

Важливе значення в житті гімназії має проект «Засоби масової інформації», який будується на інформаційних технологіях. Розділи проекту: «Випуск гімназійних газет «Пегас», Калейдоскоп» (англійською мовою), «Телевізійна служба новин гімназії», «Інтернет – сайт», «Альманах наукового товариства» Пошук». ■

Шишацька обласна гімназія-інтернат для обдарованих дітей

Адреса:

38000, смт. Шишаки, Полтавська область, вул. Павлика, 34.

Тел.: (05352) 91271

Директор – Діденко Надія Іванівна, Заслужений працівник освіти України

Шишацька гімназія була відкрита 1 вересня 1995 року, а в 2003 році реорганізована в Шишацьку обласну гімназію-інтернат для обдарованих дітей. У 2007-2008 н. р. у закладі навчається 350 гімназистів 5-11 класів з 22 населених пунктів району та області. Навчальну діяльність здійснюють 37 вчителів: 5 учителів-методистів, 4 старших вчителів, 20-мають вищу кваліфікаційну категорію.

Гімназія працює в режимі експерименту, учні постійно залучаються до наукового пошуку, творчості, співпрацюють з викладачами вузів, учителі апробують підручники, програми, беруть активну участь в обласних ярмарках педагогічних технологій, конкурсах, конференціях. Про результативність роботи колективу педагогів свідчить те, що третина гімназистів-відмінників навчання. 90% випускників продовжують навчання у ВНЗ. На III (обласному) етапі учні гімназії за три останні роки здобули 16 призових місць. У гімназії функціонує Наукове товариство «Інтелектуал», члени якого неодноразово були переможцями обласного та Всеукраїнського конкурсу-захисту учнівських наукових робіт у рамках Малої Академії Наук. За період існування товариства в конкурсі-захисті МАН взяли участь 62 учні, 30 з них стали призерами. З метою впровадження інноваційних педагогічних технологій у навчальний процес, створені творчі групи вчителів, постійно діючі семінари.

У гімназії працюють предметні гуртки, проводяться предметні тижні, працюють спортивні секції, вокальний, хореографічний гуртки. Їх учасники – переможці та призери конкурсів та художніх оглядів: Всеукраїнського фестивалю «Українська хата» 2004 р., дитячого хіт-парду радіопроеграми «Полтавський хіт» 2005 р., фестивалю «Таланти твої, Полтавщино» 2005 р., Всеукраїнського фестивалю «Блакитний вогник» 2003-2006 р.р., Всеукраїнського конкурсу «Дитячий зорепад».

Учнівське самоврядування здійснюється через раду гімназистів, яка є ініціатором випуску загальногімназійної газети «Гімназист», проведення інтелектуальної гри «Дебати».

Із 1998 року працює учнівська археологічна експедиція. Гімназисти отримують навички практичної дослідницької роботи під час вивчення історико-археологічних пам'яток Полтавщини спільно з відомими археологами Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному та Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, Центру охорони та дослідження пам'яток археології управління культури Полтавської облдержадміністрації. Гімназисти за час роботи в експедиціях освоїли різні види і методи археологічних досліджень. Вони проводили розкопки поселень скіфського часу та епохи бронзи (с. Глинське Зінківського району, с. Сердюки Полтавського району), досліджували оборонні споруди Кардашевого валу на Опішнянському городищі, виявили поховання дівчини-ткалі у кургані скіфського часу (с. Малий Тростянець Полтавського району), вели дослідження на Сухоносівському городищі (Чорнухинський район). Гімназисти отримали навички роботи в археологічних розвідках. Проводили пошукові роботи на території Зінківського, Решетилівського, Полтавського, Козельщинського, Котелевського районів Полтавської області. Сліди виявлених поселень були досліджені, ідентифіковані та описані. Матеріали учнівських досліджень використовуються спеціалістами при написанні довідників «Історія міст і сіл України. Полтавська область», «Зводу пам'яток історії та культури України» у спеціальних археологічних виданнях. Для окремих гімназистів участь в археологічній експедиції стала визначальною у виборі майбутньої професії. Так, випускниця гімназії Чуб Наталія вивчає археологію у Мюнхенському університеті та бере безпосередню участь у розкопках історичних пам'яток у Німеччині. ■

3.2. Вищі навчальні заклади

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Адреса:

01033, м. Київ, вул. Володимирська, 60.

Тел.: (044) 234-12-88, факс: 289-83-91

E-mail: stationery@univ.kiev.ua

www.univ.kiev.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка – це багатогалузевий навчально-науковий комплекс, який послідовно реалізує державну освітнянську місію підготовки висококваліфікованих кадрів, тим самим зміцнюючи авторитет України як науково – розвиненої держави.

Офіційно імператорський університет імені Святого Володимира (перша назва вузу) було відкрито у 1834 році. У 1939 році з нагоди святкування 125-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка Київському університету було присвоєно його ім'я.

Указом Президента України від 21 квітня 1994 року Київський університет став національним зі статусом самоврядного (автономного) державного вищого навчального закладу. Надзвичайно важливим для подальшого розвитку університету став Указ Президента України від 25 листопада 1999 року «Про Київський національний університет імені Тараса Шевченка». Відповідно до цього Указу значно розширилась автономія та права університету.

Визнанням досягнень колективу викладачів, науковців за останні роки є нагородження університету Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2001р.), Почесним дипломом міжнародного академічного рейтингу «Золота фортуна» з врученням ордену «За трудові досягнення» IV ступеня (2000 р.), Хрестом Пошани «За відродження України» II ступеню (2002 р.), Національною премією «Бізнес-олімп» та Почесним дипломом переможця конкурсу «Золота торгова марка» (2002 р.), вищою відзнакою рейтингу вищих навчальних закладів «Софія Київська» (1999-2007 рр.).

Студенти Київського університету регулярно стають переможцями та призерами студентських олімпіад та конкурсів, що проводяться Міністерством освіти та науки, міжнародними та національними організаціями. Зокрема, у 2005/2006 нав-

Ректор: Скопенко Віктор Васильович, академік НАН та АПН України, доктор хімічних наук, професор, Герой України

Міністрів України, стипендії і премії Київського міського голови, стипендії імені В.М. Чорновола, імені М.О. Максимовича, імені М.С. Грушевського, імені О.Т. Гончара, крім того 33 студенти 4-6 курсів отримують стипендії Стипендіальної програми «Завтра.UA» Фонду Віктора Пінчука.

Зокрема на IV і V Міжнародній Колмогоровській студентській Олімпіаді з теорії ймовірностей, що проходили в Москві, студенти механіко-математичного факультету Вадим Дорошенко та Юрій Карташов одержали диплом 1-го та III-го ступенів, Микола Матвійчук і Ярослав Журба перемогли на XII Міжнародній студентській олімпіаді з математики (м. Тегеран, Ісламська Республіка Іран), виборовши срібну та бронзову медалі (відповідно), Олексій Зражевський та Костянтин Кальченко нагороджені дипломами 1 ступеня за підсумками участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт 2006-2007 н.р. з розділу «Математичні науки». Дмитро Соловійов, студент радіофізичного факультету посів перше місце на III Міжнародній студентській олімпіаді з мережевих технологій, що відбулася у червні цього року в Москві.

Осередком культурно-мистецького життя в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка є Молодіжний центр культурно-естетичного виховання (МЦКЕВ), який дає змогу студентам плідно проводити свій вільний час. На базі Молодіжного центру працює 20 художніх колективів, 4 з яких мають звання народного і один – зразкового. У творчих колективах МЦКЕВ займається близько 700 студентів університету.

Колективи МЦКЕВ є постійними учасниками міських, всеукраїнських, міжнародних фестивалів та конкурсів, беруть участь у різноманітних міських заходах.

чальному році 82 студенти університету та 4 студентські команди стали призерами та переможцями всеукраїнських олімпіад. У 2006/2007 навчальному році у міжнародних і всеукраїнських олімпіадах і конкурсах взяли участь 140 студентів університету. Вісім з них отримали нагороди міжнародних, а 77 – всеукраїнських олімпіад і конкурсів.

Студенти університету постійно отримують стипендії Верховної Ради України, Президента України, Кабінету

Ансамбль української музики «Роксоланія» завоював диплом лауреата I ступеня VIII Міжнародного фестивалю молодіжних фольклорних колективів «Красная горка», який відбувся навесні 2006 року в м. Брянськ (Росія).

На IV фестивалі-конкурсі ім. Олександра Кошиця українських хорових колективів і вокальних ансамблів, що проходив у Москві, народна хорова капела «Дніпро» отримала Гран-прі фестивалю, а народний ансамбль української музики «Роксоланія» – диплом I ступеня.

Студенти різних факультетів в складі творчих колективів МЦКЕВ представляли університет на багатьох всеукраїнських та міжнародних фестивалях: народна хорова капела «Дніпро» – у I Міському фестивалі хорового мистецтва «Пісня над Дніпром» (м. Київ) й Міжнародному форумі студентських хорів «Папараць-кветка – 2007» (м. Мінськ, Беларусь); народний ансамбль української музики «Роксоланія» – у Всеукраїнському фольклорному фестивалі «Етноеволюція» (с. Космач Івано-Франківської області), V Міжнародному фестивалі українського фольклору «Берегиня» (м. Луцьку), традиційному Міжнародному фестивалю – святі міста міста Кіль «Кільський тиждень» (м. Кіль, Німеччина).

Спортивні досягнення Київського університету також заслуговують окремої розмови. Університет чотири роки поспіль посідає перше місце в Універсіаді серед вищих навчальних закладів міста Києва. Жіноча команда з гандболу бере участь у Вищій лізі чемпіонату України (2001-2006 рр.) та постійно займає перші місця. В 2005-2006 н.р. році збірні команди університету успішно виступили в Універсіаді м. Києва. Збірна команда з танцювальної аеробіки у 2006 році посіла 3 місце на чемпіонаті України.

Студентка економічного факультету Дар'я Недашківська була учасницею Олімпійських ігор в Афінах у змаганнях з фехтування на шаблях. Тарас Корніюк, студент біологічного факультету, з результатом 1111 підйомів обертом на поперечині претендує на занесення цього результату у Книгу рекордів України. А студентка цього ж факультету Дар'я Ткаченко стала у 2006 році чемпіонкою світу з шахів.

За 173 роки свого існування університет став осередком, де плекаються передові ідеї і готується національна інтелігенція. Культ знань, висока ерудиція, загальна культура, прагнення творити, помножувати надбання і добробут народу України – ось головні тенденції Київського національного університету імені Тараса Шевченка. ■

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Адреса:

03056 м. Київ пр. Перемоги, 37.

Тел.: (044) 236-69-13, 241-97-07

E-mail: mzz@ntu-kpi.kiev.ua

www.ntu-kpi.kiev.ua

Завдяки зусиллям керівництва НТУУ «КПІ» в університеті створено цілісну систему роботи з обдарованою молоддю в якій ефективно поєднані колосальні традиції та сучасні інновації.

З метою вдосконалення навчальної роботи та виховання у студентської молоді якостей освіченої, інтелігентної та інтелектуальної особистості, створення умов для творчого, етичного, естетичного та культурного її розвитку в Університеті створено Департамент навчально-виховної роботи.

Для реалізації поставленої мети Департаменту підпорядковані як внутрішні структурні підрозділи (відділи) так і структурні підрозділи університетського масштабу. Діяльність Департаменту базується на реалізації принципів відповідальності, демократичності та об'єктивності, які створюють сприятливі умови для здійснення діяльності за основними напрямками навчально-виховного спрямування та посилення студентського самоврядування у здобуванні вищої освіти.

Наукове товариство студентів та аспірантів НТУУ «КПІ». Офіційний сайт: <http://www.ssa.ntu-kpi.kiev.ua>

Наукове товариство студентів та аспірантів НТУУ «КПІ» є спадкоємцем славних традицій наукових товариств вищої школи, які беруть свій початок з часів заснування Київської Політехніки.

Основною метою діяльності НТСА є всебічне сприяння науковій, винахідницькій та іншій творчій діяльності студентів, аспірантів та молодих вчених.

НТСА НТУУ «КПІ» складається з секцій Товариства на факультетах та у інститутах НТУУ «КПІ». Члени секцій обирають голів секцій, які, у свою чергу, обирають голову Товариства.

Основні завдання НТСА:

- сприяння формуванню умов для розкриття наукового та творчого потенціалу студентів, аспірантів та молодих вчених;
- пошук та підтримка талановитих дослідників серед студентів, аспірантів та молодих вчених, на-

Ректор:

Згуровський Михайло Захарович, доктор технічних наук, професор, академік Національної академії наук України.

дання їм всебічної допомоги;

- сприяння формуванню особистості дослідника, сучасного вченого з широким демократичним світоглядом;
- організація та розвиток міжвузівського та міжнародного наукового та культурного співробітництва;
- інформаційна та видавнича діяльність.

Центр культури та мистецтв НТУУ «КПІ»

Центр культури та мистецтв НТУУ «КПІ» – один із найпопулярніших молодіжних концертних залів м.Києва.

Тут можна побачити та почути виконавців української естради, зустрітися з провідними артистами театру і кіно. Також тут проводяться студентські конкурси та фестивалі, турніри веселих та кмітливих, зустрічі клубів для ерудитів «ЩО? ДЕ? КОЛИ?».

У Центрі культури та мистецтва НТУУ «КПІ» працює 22 колектива художньої самодіяльності, де займаються 645 студентів та співробітників НТУУ «КПІ». Чотири колективи мають звання «Народного»:

- Народна самодіяльна капела бандуристів;
- Народний ансамбль танцю «Політехнік»;
- Народна хорова капела;
- Ансамбль бального танцю;
- Театр естрадних мініатюр «ЕТА».

Народну самодіяльну капелу бандуристів було організовано в 1961 році невеликим гуртом аматорів-ентузіастів, безмежно закоханих в українську пісню. З того часу ось уже більше трьох десятиліть линуть пісні по усіх усюдах: у найбільших містах і найменших селах України співає капела, даруючи своє мистецтво людям, демонструючи своє творче вміння і наснагу, високий рівень виконання, який підтверджено цілою низкою нагород найвищого ґатунку багатьох республіканських та міжнародних конкурсів самодіяльної творчості.

Керівник і головний диригент капели бандуристів В.В. Шевченко.

Народний ансамбль танцю «ПОЛІТЕХНІК» було організовано у 1946 році. У програмі колективу хореографічні номери різних регіонів України, а також танцювальні номери інших народів. За час свого існування колектив побував у Болгарії, Угорщині, Чехословаччині та США.

Програму було створено художнім керівником ансамблю «ПОЛІТЕХНІК» О.С.Маліновським.

Художній керівник ансамблю – Міцек Марія В'ячеславівна.

Офіційний сайт ансамблю: <http://www.politechnic.com.ua>

Самодіяльну народну хорову капелу було організовано в 1947 році.

Вона бере активну участь у культурному житті столиці України з перших днів свого існування. Капела є незмінним учасником свят «Гаудеамус» та хорових конкурсів «Овентус», які проводяться у Прибалтиці. Колектив також завоював «Гран-прі» Першого Українського конкурсу хорових колективів ім. М.Д. Леонтовича.

Керівник та диригент капели – Олена Седих.

Сайт: <http://capella.iatp.org.ua/>

Ансамбль бального танцю «Троянда» було організовано у 1985 році при НТУУ «КПІ». Керівники ансамблю – Ірина та Петро Олефіренки. У складі ансамблю танцює 50 осіб, переважно студенти. Ансамбль є засновником конкурсу бальних танців. Традиційним став конкурс «Чарівна троянда». Ансамбль багато гастролює. У 1989 році побував із гастролями в США.

Загальну любов та заслужену популярність серед студентів здобув театр естрадних мініатюр «ЕТА».

Керівник театру самодіяльний поет та драматург, заслужений працівник культури України, доцент ММІ університету Віталій Вадимович Іващенко.

Центр культури та мистецтва НТУУ «КПІ» – осередок факультетських ініціатив дозволяє. Стало

традицією проведення днів факультетів, факультетських вечорів. Усе це буде жити, доки є бажання студентів бути молодими, ініціативними, веселими, кмітливими.

У Національному технічному університеті України «КПІ» історично склалися славні спортивні традиції, які підтримувались і збільшувались протягом усієї історії вузу.

У наш час багато спортивних команд НТУУ «КПІ» є лідерами у своїх видах спорту не тільки в Україні, а в Європі та усьому світі.

Серед них:

- Команда майстрів клубу «Політехнік»,
- Баскетбольний клуб «Політех-Баскет»
- Клуб із важкої атлетики «Політех-Атлет»
- Клуб «Талісман» КПІ
- Хокейний клуб «Політех-Яся»
- Команда з хокею на траві мПолітехнік-Аврора»
- Міні-футбольний клуб «Кій-Політехнік»
- Спортивний клуб «Політех-боксінг»
- Секція «Альпінізму та туризму».

Загалом НТУУ «КПІ» є одним із провідних центрів роботи з обдарованою молоддю, що відомий своїми здобутками не лише в Україні, а і у багатьох країнах світу. ■

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

Адреса:

01030, м. Київ, вул. Пирогова, 9.
Тел.: (044) 239-30-17, факс: 224-22-51
E-mail: shef-npu@ukr.net
 www.npu.edu.ua

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова широко відомий в Україні та за її межами не лише як центр інноваційних наукових досліджень, поєднаних із глибокими культурно-просвітницькими історичними традиціями, не лише як осередок зародження і становлення багатьох педагогічних шкіл світового масштабу, не лише як прапорця у вітчизняному освітньому просторі з високим рівнем організації навчально-виховного процесу, але й як провідний центр роботи із обдарованою студентською молоддю у сферах науки, мистецтва і спорту.

Значні досягнення у різних сферах студентів Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова були б неможливі без щоденної копіткої роботи педагогів-професіоналів, невтомних щедрих сячів Доброго, Розумного, Вічного у юні серця, педагогів, які своєю мудрістю і любов'ю навчають не падати духом у важкі хвилини, сумлінно працювати над собою, невтомно навчатись новому і натхненно творити нове, – дивувати весь світ власними здібностями та талантами. І драгоманівці своїми мало не щоденними перемогами справді стверджують високий статус Національного педагогічного університету як справжнього собору знань.

Аналізуючи наукові здобутки студентів у 2007 році, не можемо не назвати такі прізвища.

Кирпач Юлія – студентка 5 курсу Інституту природничо-географічної освіти та екології. У 2007 р. взяла участь у Міжнародному молодіжному конкурсі науково-технічної творчості (м. Пекін (Китай), 22-25 березня 2007 р.), на якому здобула перемогу та отримала золоту медаль і сертифікат за кращу наукову роботу.

Рибченко Жанна – студентка 4-го курсу Інституту природничо-географічної освіти та екології. За відмінне навчання, активну участь у науково-дос-

Ректор: Андрущенко Віктор Петрович, доктор філософських наук, професор, академік АПН України

лідній роботі і громадському житті у жовтні 2006 року нагороджена Подякою Міністерства освіти та науки України.

Ревацький Андрій, Глазков Богдан – студенти 5-го курсу Інституту природничо-географічної освіти і екології. Вибороли 2-ге місце у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності «Географія».

Орлова Інна – студентка 4 курсу Інституту політології і права. У квітні 2007 року зайняла 1-е місце у Всеукраїнському конкурсі студентських нау-

кових робіт (політико-філософський напрям).

Дробович Антон – студент 2-го курсу Інституту історії та філософії педагогічної освіти. Посів I місце за перемогу в теоретичному турі II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни «Педагогіка».

Бучковська Стефанія – студентка 5-го курсу Інституту педагогіки і психології. Посіла I місце у номінації «Образотворче мистецтво» на Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності «Початкове навчання».

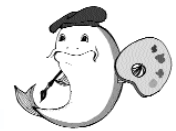
Іванова Ірина – студентка 4-го курсу Інституту української філології. Зайняла I місце за твір з української літератури на Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності «Українська мова і література».

Кагарлицька Катерина – студентка 4-го курсу Інституту корекційної педагогіки та психології. Посіла I місце у Всеукраїнській олімпіаді зі спеціальності «Дефектологія».

Загалом, у 2007 році завдяки науковим здобуткам обдарованих студентів НПУ імені М.П. Драгоманова увійшов у десятку навчальних закладів України, де студенти були відзначені на високому державному рівні. Студенти університету взяли участь у різного рівня конференціях (біля 30), конкурсах і олімпіадах Всеукраїнського рівня (17 переможців). Нараховується більше 150 виступів із доповідями та друк 184 найменувань студентських наукових робіт загальним обсягом 41 друкований аркуш. 25 студентів нагороджено грамотами за змістовні доповіді на конференціях і круглих столах.

Аналізуючи досягнення студентів у сфері мистецтва варто назвати такі імена найкращих вихованців Інституту мистецтв НПУ ім. М.П. Драгоманова.

Гіркий Андрій – студент 6 курсу. У 2007 році виборов 3-тє місце на Міжнародному конкурсі баяні-

стів-акордеоністів «Ассоholiday» у м.Києві. У 2007 році виборов 1-е місце на Міжнародному конкурсі акордеоністів-баяністів «Інтерсвітязь» у м.Луцьк.

Чередніченко Іван – студент 2 курсу. У 2006 році виборов 2-ге місце у Міжнародному конкурсі ансамблів народної музики «Срібний дзвін» у м.Ужгороді. У 2007 році зайняв 3-тє місце у Міжнародному конкурсі акордеоністів-баяністів у м.Луцьку.

Ковалевська Ганна – студентка 3 курсу. У 2006 році виборола 2-ге місце на Міжнародному конкурсі піаністів «Fortissimo» серед вищих навчальних закладів музичної освіти у м.Харків.

Коренівський Анатолій – студент 2-го курсу. Лауреат ІІ премії в номінації «Бандурист – співак» на Міжнародному конкурсі кобзарського Мистецтва в м. Києві.

Вагомими є спортивні досягнення студентів НПУ ім.М.П.Драгоманова.

Щербатих Ольга – студентка 3-го курсу Інституту фізичного виховання та спорту. Майстер спорту України міжнародного класу зі спортивної гімнастики, член збірної України зі спортивної гімнастики, неодноразовий переможець та призер Чемпіонатів України, Чемпіонатів Європи та Світу як в особистій першості і в командному заліку.

Гиренко Дмитро – студент 4 курсу Інституту фізичного виховання та спорту. Майстер спорту із спортивної гімнастики. Неодноразовий перемо-

жець чемпіонатів України, учасник міжнародних змагань.

Попов Сергій та Щербак Микола – Заслужені майстри спорту України зі спортивної акробатики.

Окремо варто згадати про команду з міні-футболу (футзалу) «Біличанка – НПУ», що є гордістю Університету. Ця команда є дворазовим володарем Кубка України, дворазовим володарем Кубка Євразії з футзалу (останній Кубок вибороли у 2007 р. в м.Москві).

6 березня 2007 року в Інституті фізичного виховання та спорту відбувся перший в історії незалежної України 24-годинний матч-марафон з міні-футболу (футзалу). Було встановлено *рекорд України* – вперше в історії нашої держави протягом 24-х годин команда «Біличанка – НПУ» провела матч більше ніж з 30-ма командами різних регіонів України.

Із командою «Біличанка-НПУ» змагалися збірна спортивних журналістів м. Києва, команди ВАТ АБ «Укргазбанк», телекомпанії «Мегаспорт», команда депутатів Верховної Ради України, команди жіночих клубів з багатьох областей України, команди викладачів та студентів НПУ ім. М.П.Драгоманова та інші.

Отже, злагоджена система роботи з обдарованою молоддю підтверджує, що Драгоманівський університет на піднесенні. Він не лише розвивається в ногу з часом, але й багато в чому випереджає його. ■

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

Адреса:

04070, м. Київ, вул. Сковороди, 2

Тел.: (044) 425-4515, тел./факс: (044) 463-7112

E-mail: ukma@ukma.kiev.ua, pr@ukma.kiev.ua
www.ukma.kiev.ua

Національний університет «Києво-Могилянська академія» (НаУКМА) – спадкоємець одного з найстаріших вищих навчальних закладів України і Центрально-Східної Європи, першого офіційно визнаного у східнослов'янському світі – Києво-Могилянської академії. Академія заснована на хвилі національно-культурного відродження України 15 жовтня 1615 року як школа для дітей усіх станів. За цей час тут, у «рутенських Афінах», розквітли українська освіта, наука та мистецтво. Випускниками та навчителями Академії були Теофан Прокопович та Петро Могила, Григорій Сковорода та Симеон Полоцький, Іван Мазепа та Пилип Орлик, Максим Березовський та Артемій Ведель – сотні і сотні вчених, політиків, військових, поетів, архітекторів, музикантів, які є славою і гордістю України. Проте, 1817 року рішенням Священного синоду Києво-Могилянську академію закрито, а на її території відкрито Київську Духовну семінарію. У 1819 році її було перетворено на Київську духовну академію, яка проіснувала до 1918 року.

Офіційне відродження Києво-Могилянської академії як сучасного університету почалося із здобуттям Україною незалежності. 19 вересня 1991 року розпорядженням Голови Верховної Ради України Києво-Могилянська академія відроджена на своїй історичній території як незалежний вищий навчальний заклад України – Університет «Києво-Могилянська академія». Перший набір студентів відбувся у вересні 1992 року.

Колектив університету пішов шляхом запровадження освітніх інноваційних технологій, підтримки особистісного розвитку кожного студента, послідовного утвердження державницького підходу в усіх сферах діяльності, відродження неперехідних традицій давньої Києво-Могилянської академії.

Місія НаУКМА – сприяти самореалізації студентів, викладачів, працівників НаУКМА та творенню високоосвіченої, національно свідомої особистості, здатної незалежно мислити і діяти згідно з принципами добра й справедливості.

Президент:

Квіт Сергій Миронович, доктор філологічних наук, професор

Мета НаУКМА – надавати сучасну освіту шляхом вільного творчого навчання та здійснення наукової діяльності відповідно до суспільних потреб, зумовлених розвитком української держави, науки, економіки та культури, а також глобальними процесами розвитку людської цивілізації.

Візія: НаУКМА – один із п'ятисот найкращих університетів світу.

Інновації та досвід НаУКМА широко вивчаються і запроваджують-

ся в українських вищих навчальних закладах.

Нагороди та відзнаки, якими пишається Києво-Могилянська академія:

1993 р. навчальні програми та діяльність УКМА схвалені Міжнародною нарадою експертів ЮНЕСКО.

1994 р. рішенням Міжгалузевої республіканської акредитаційної комісії НаУКМА ліцензовано за четвертим рівнем акредитації. Того ж року університет набув Статусу Національного.

1997 р. створено Асоціацію колегіумів НаУКМА.

2000 р. створено Європейський Колегіум польських і українських університетів, серед співзасновників якого – НаУКМА.

2005 р. НаУКМА став індивідуальним членом Асоціації Європейських Університетів і підписав Magna Charta.

2007 р. (1-2 березня) – на підсумковому засіданні Колегії Міністерства освіти та науки України «Забезпечення якості вищої освіти – важлива умова інноваційного розвитку держави і суспільства» оприлюднено «Рейтинг ВНЗ III-IV рівнів акредитації», де НаУКМА посідає 3-тє місце.

2007 р. (24 березня) – у рейтингу, укладеному наглядовою радою ЮНЕСКО-СЕПЕС з визначення рейтингів університетів України, НаУКМА посідає 3-тє місце серед 200 ВНЗ України.

2007 р. (4 квітня) за рейтингом працедавців, опублікованим у всеукраїнському часописі «Деньги», серед вищих навчальних закладів України НаУКМА обіймає перше місце з підготовки спеціалістів у гуманітарній та економічній галузях та друге – в юридичній галузі.

2007 р. (25 червня) Указом Президента України (№ 559/2007) президентом Національного університету «Києво-Могилянська академія» В'ячеславу Брюховецькому присвоєно звання «Герой України» із врученням ордена Держави.

Києво-Могилянську Бізнес-Школу вже втретє названо «бізнес-школою № 1 в Україні» за рейтингом «Ділового» журналу. Аудитор проекту – PricewaterhouseCoopers («Діловий» журнал, № 11(51), листопад, 2007 року).

НаУКМА вперше в Україні:

- запровадив обов'язкове тестування при вступі до університету;
- почав здійснювати підготовку фахівців за напрямками «соціальна робота» та «менеджмент в охороні здоров'я».

Досягнення студентів НаУКМА у сфері науки (за 2007р.):

- Січень 2007 р. – студент факультету гуманітарних наук Віктор Ніколенко став переможцем VII Міжнародного конкурсу з української мови ім.Петра Яцика (2 місце).
- 29 березня-2 квітня 2007 р. – студентка 2 курсу факультету економічних наук Катерина Теллінська перемогла у національному конкурсі і представляла Україну на I міжнародному бізнес-форумі в м.Лозанна (Швейцарія).
- Студент факультету інформатики Ростислав Сліпецький виборов 3 місце на міжнародному конкурсі програмістів TopCoder у Лас-Вегасі (США).
- 25-31 березня 2007 р. – команда студентів факультету правничих наук, переможець українського національного раунду, посіла 9 місце у 48-му Міжнародному конкурсі з міжнародного публічного права ім.Філіпа Джессопа (м.Вашінгтон, США). Цей конкурс є найвідомішим та найпрестижнішим змаганням, т.зв. «Олімпійськими іграми» серед студентів-правників всього світу.
- 14 квітня 2007 р. – команда факультету правничих наук, переможець національного раунду, посіла 6 місце у 30-му міжнародному раунді Студентських змагань із міжнародного публічного права ім. Бена Телдерса (м.Гаага, Нідерланди).
- На Всеукраїнській студентській олімпіаді з англійської мови студентка 2 курсу факультету гуманітарних наук Катерина Чернокур посіла 1 місце.
- На Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт із соціологічних наук студентка магістерської програми з соціології Анна Атаман отримала диплом 1 ступеня.

Досягнення студентів НаУКМА у сфері мистецтва (за 2007 р.):

- 15 жовтня 2007 р., в День Академії (392-й день народження Києво-Могилянської академії) відбулася прем'єра вистави «Аз» Театрального центру НаУКМА за киево-могилянською дра-

мою XVII ст. Сучасні студенти Могилянки разом із гуртом «Божичі» та Ансамблем старовинної музики НаУКМА відтворили п'єсу, яку понад 300 років тому грали їхні попередники – могилянські спудеї кінця XVII – початку XVIII ст. Вистава «Аз» – це перший крок всеукраїнського проекту відродження барокової шкільної драми.

- Народна хорова капела «Почайна» (художній керівник – заслужений артист України Олександр Жигун) у 2006 р. відзначила своє 20-річчя. За цей час випустила 13 компакт-дисків з циклу «Духовна музика Європи XVIII-XXI ст.», відбулася світова прем'єра симфонічного Євангелія «Звершилося» на музику А.Караманова, у червні 2007 р. до 240-річчя від дня народження А.Веделя колектив капели організував міжнародне свято української духовної музики. 24 листопада «Почайна» взяла участь у Концерті-реквіємі пам'яті жертв голодомору і політичних репресій в Україні, організованому Українським культурним центром в Москві.

Студенти Могилянки беруть активну участь у роботі Ансамблю старовинної музики (художній керівник – Тетяна Трегуб), Театрального центру (художній керівник – Андрій Приходько), Студентського кіноклубу (керівник – Ольга Брюховецька), художньої студії «Антресоль» (керівник – Ігор Цикура), ансамблю бального танцю (керівник – Ганна Бондаренко), музичної студії (керівник – Назар Поливка), артклубу «Полілог» (художній керівник – народна артистка України Лариса Кадирова).

Досягнення студентів НаУКМА у сфері спорту (за 2007р.):

- Збірна НаУКМА з вітрильного спорту (капітан – М.Грига) виборола перше місце на змаганнях з вітрильного спорту «Університетський кубок-2007»;
- Студентка НаУКМА Ірина Джус посіла перше місце на чемпіонаті України з легкоатлетичного кросу серед юніорів;
- Збірна команда НаУКМА з настільного тенісу виборола 2 місце в VII Універсіаді м.Києва

Вся система навчання в НаУКМА сприяє виявленню обдарованості студента та формуванню свідомої особистості, здатної активно діяти. Можливість формувати свій навчальний план, опанувати додаткові спеціальності сприяє виявленню потенційних здібностей кожного студента. ■

Національний авіаційний університет

Адреса: 03058, м. Київ, пр-т Космонавта Комарова, 1.

Тел.: (044)497-51-51, факс: (044) 408-30-27,

E-mail: post@ nau.edu.ua

www.nau.edu.ua

В НАУ надають значної уваги роботі з обдарованою молоддю.

Досягнення студентів у сфері науки

Наукова діяльність студентів та аспірантів Національного авіаційного університету займає важливе місце в житті університету.

Щороку студенти, аспіранти та молоді вчені подають свої напрацювання і досягнення у науковій діяльності на традиційні конференції «АВІА», «ПОЛІТ», що проводяться в університеті, а також беруть участь у всеукраїнських та міжнародних конференціях і конкурсах науково-технічних проектів.

В ІІ турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт «Авіаційна та ракетно-космічна техніка. Аеронавігація» диплом переможця отримав Приходченко В.І. (Інститут інформаційно-діагностичних систем).

Студентка Олефір Г.О. (Аерокосмічний інститут) – отримала диплом і премію Національної академії наук України за наукову працю «Оптико-механічне сканування експлуатаційних пошкоджень конструктивних елементів транспортної техніки».

За перемогу у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з розділу «Енергозбереження енергоємних виробництв», студенти Бугрій К.М. та Бикус Л.В. (Аерокосмічний інститут) нагороджені дипломом третього ступеня.

У травні 2007 року у Вільнюському технічному університеті ім. Гедимінаса (Литва) відбулася конференція молодих учених «Наука – майбутнє Литви. Транспорт». Студентки Утеченко Т.О. та Головка М.А. (Інститут міського господарства), посіли перше і друге місце.

Лауреатами ІІІ Всеукраїнського конкурсу на кращу наукову роботу серед студентської молоді стали: Луценко В.А., Тригуб М.В., Маєвський А.А., Грибанов С.О., Котнева Н.В., Кожохіна О.В., Просвірін Д.А., Сарсадський І.М. (Інститут електроніки та систем управління); Баценко Д.В., Брянцев К.В., Кубарев І.М. (Інститут комп'ютер-

Ректор:

Кулик Микола Сергійович, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

За особливі успіхи у навчанні, власні здобутки у науково-технічній та дослідницькій діяльності стипендію Президента України нагороджені студенти: Шевченко О.Л. (Аерокосмічний інститут), Макарова А.П. (Інститут економіки та менеджменту), Христинченко О.І. (Гуманітарний інститут), Захарчук М.М. (Інститут міського господарства).

Досягнення у сфері мистецтва

Молодіжні творчі колективи Центру культури і мистецтв (ЦКМ) Національного авіаційного університету (директор Матвійчук О.В., художній керівник Кулик І.В.) впродовж останніх 15 років підтверджують звання «народних» і стали лауреатами численних всеукраїнських та міжнародних конкурсів у різних мистецьких жанрах.

Народний хореографічний ансамбль «Політ» ЦКМ НАУ (головний балетмейстер Капустін О.І.).

Народний духовий оркестр ЦКМ НАУ (головний диригент Іванов Л.Ф., заслужений працівник культури) у 2006, 2007 роках посів перше місце на Всеукраїнському конкурсі аматорських музичних колективів.

Народний театр «Екіпаж» ЦКМ НАУ (керівник Крупіна М.А., «Відмінник освіти України») у 2006, 2007 роках посів перше місце у всеукраїнському конкурсі аматорських театральних колективів.

Шоу-балет та школа-студія сучасної хореографії «Just НАУ» (художній керівник Кулик І.В.). Серед солістів балету студенти університету: майстер спорту міжнародного класу, чемпіонка світу з акробатичного рок-н-ролу Дарія Бузикіна (Інститут міського господарства), випускниця школи-студії балету «Тодес» Наталія Ткаченко (Гуманітарний інститут); майстри спорту міжнародного класу з бально-спортивних танців, призери чемпіонатів України та Європи Олександра Сизоненко (Гуманітарний інститут); Ольга Коваленко і Галина Скабо-

них технологій); Шищенко Ю.О. (Гуманітарний інститут).

З 18 до 21 квітня 2007 року на ІІ турі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт з галузі «Екологія навколишнього середовища» студенти Інституту міського господарства здобули дипломи: І ступеня – Гаєвська Т.А., ІІ ступеня – Бураченко Є.С.

На Всеукраїнському конкурсі наукових робіт з екологічної безпеки у нафтогазовій промисловості студентка Сидоренко Н.О. (Інститут міського господарства) отримала диплом другого ступеня.

діна (Інститут економіки та менеджменту); Ірина Надточій (Інститут інформаційно-діагностичних систем) та ін.

Школа-студія театру пластичної комедії «МІМ-ІРІЧІ» (керівник Андрій Гансалес).

»Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України нагороджено Тіну Кароль (Інститут заочного та дистанційного навчання), Наталю Влащенко (Інститут економіки та менеджменту), хореографа-постановника балету «Just НАУ».

Активну творчу та концертну діяльність проводять солісти-вокалісти Національного авіаційного університету: Євген Анішко (Інститут заочного та дистанційного навчання), фіналіст телепроекту «Народний артист» (Росія, Москва); Інна Бордюк (Гуманітарний інститут), лауреат всеукраїнських та міжнародних конкурсів, солістка Ансамблю Збройних сил України; Тетяна Заєць (Інститут економіки та менеджменту), фіналістка телепроекту «Шанс»; Сергій Безуглий (Інститут заочного та дистанційного навчання), лауреат всеукраїнських та міжнародних конкурсів.

Студенти університету, які навчаються за напрямками «Дизайн» і «Архітектура» в Інституті міського господарства, беруть участь у міських і всеукраїнських мистецьких виставках і конкурсах.

Досягнення студентів у сфері спорту

Студенти університету з успіхом поєднують навчання із спортом. У 2006 – 2007 навчальному році студенти НАУ виступали на змаганнях у складі збірних команд з футболу, баскетболу, настільного тенісу, легкої атлетики, боротьби (самбо, дзю-до), шейпінгу (аеробіка). У 2007 – 2008 н.р. створено збірну команду зі спортивного плавання.

У підсумковій таблиці загальної командної першості VIII літньої Універсіади України 2007 р. Національний авіаційний університет посів почесне V місце.

Упродовж 2006 – 2007 років на Всеукраїнських та міських студентських змаганнях найуспішніше виступали такі команди НАУ:

- збірна з настільного тенісу (тренер Наконечний В.М.) – переможець VIII Універсіади Києва. Представники НАУ входили до складу збірної Києва, яка виступала на VIII Універсіаді України;
- збірна з гандболу (чоловіки) – бронзовий призер VIII Універсіади України;
- збірні чоловіча та жіноча команди з боротьби (самбо, дзюдо) (тренер Пахомов В.І.): срібні та бронзові призери з самбо на Універсіаді Києва; бронзові – на чемпіонаті України з дзю-до;
- збірна НАУ з легкої атлетики (тренер Бондар В.Й.): Ткаченко В., Келепко О. – призери чемпіонату Києва з кросу 2007р.; Соломченко І. – переможниця III літньої першості Києва з бігу на 800 м; Ярошенко Д. – призер III Літніх Ігор Києва у потрійному стрибку; Келепко О. – призерка з бігу на 500м.

Студенти НАУ входять до складу команди «Авіатор» (Київ), що посіла III місце у чемпіонаті України з регбі.

Наукова, мистецька, спортивна діяльність студентів – невід'ємна частина їхнього навчання в Національному авіаційному університеті. ■

Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

Адреса:

01034, м. Київ, вул. Ярославів Вал, 40.

Тел.: (044) 272-10-45, 272-10-32,

т/ф. (044) 72-02-20, 272-11-25,

E-mail: karpenko-kary@ukr.net

Університет пройшов славетний шлях свого становлення і розвитку довжиною у понад 100 років.

За роки існування було підготовлено велику плеяду видатних майстрів сцени та екрану, творчість яких стала надбанням художньої культури України. Серед них – А.М. Бучма, Д.М. Гнатюк, В.М. Дальський, С.В. Данченко, І.С. Козловський, О.Я. Кусенко, Ю.М. Мажуга, А.М. Роговцева, Б.В. Романицький, К.П. Степанков, Б.С. Ступка, Р.Г. Балаян, Б.М. Брондуков, І.В. Миколайчук та ін.

Сьогодні – це багатопрофільний навчальний заклад вищої мистецької освіти IV рівня акредитації, в якому здійснюється підготовка студентів за освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр, спеціаліст, магістр денної, вечірньої, заочної форми навчання за двома спеціальностями: «Театральне мистецтво» та «Кіно-, телемистецтво».

В університеті діють: факультет театрального мистецтва, Інститут екранних мистецтв, шістнадцять кафедр, навчальний театр, який функціонує на засадах професійного театру і кінотелевізійний комплекс, що обслуговує навчальний процес студентів Інституту екранних мистецтв.

Ректор: Безгін Олексій Ігорович, заслужений діяч мистецтв України, член-кореспондент Академії мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор.

Специфікою викладання є орієнтація на підготовку неповторної творчої індивідуальності. За відмінне навчання, участь у науковій і творчій роботі студентам надаються стипендії Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства культури і туризму України, Спілки театральних діячів України, Спілки кінематографістів України. Так у 2007 р. 19 студентів університету були відзначені цими

стипендіями.

Університет має свої наукові школи, розвиток яких відбувається завдяки зусиллям провідних учених-мистецтвознавців і генерації талановитих молодих науковців.

Участь студентів у науково-дослідній роботі передбачається навчальними програмами відповідних дисциплін, планами наукової роботи кафедр і реалізується у таких формах:

- науково-дослідна робота, що включена до навчального процесу при підготовці бакалаврів, спеціалістів, магістрів;
- участь у виконанні тем науково-дослідних робіт за рахунок коштів державного бюджету;
- участь у загальноуніверситетських, міжвузівських і міжнародних наукових конференціях, семінарах, а також конкурсах, які проводять НАН України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство культури і туризму України тощо.

Науковою роботою охоплено понад 30% студентів університету. За їх участю у 2006 р. опубліковано близько 200 статей у періодичних виданнях і збірниках.

Студент В. Собіянський, який навчається в магістратурі кафедри театрознавства є автором ряду наукових розвідок, що містять цінний фактичний матеріал з історії та сучасного розвитку українського драматичного театру. Він нагороджений дипломом I ступеня і золотою медаллю Всеукраїнської олімпіади з естетики 2006 року за дослідження проблем художньої творчості.

Студентка Г.Денисенко, яка теж навчається в магістратурі кафедри театрознавства, плідно досліджує проблематику сучасного театрального процесу, зокрема специфіку акторського мистецтва, нагороджена почесною грамотою «За творче осмислення актуальних проблем сучасного мистецтва» Всеукраїнської олімпіади з естетики 2006 року. Щорічно близько 15 випускників університету стають аспірантами та здобувачами університету, залучаються до педагогічної роботи.

Високий рівень підготовки майбутніх майстрів театру, кіно і телебачення виразно засвідчують виступи студентів та випускників університету на всеукраїнських і міжнародних конкурсах й фестивалях. Так у м. Сіная (Румунія) в липні 2005 р., де відбулися Міжнародний семінар театральних шкіл «Театр і культура цивілізацій» та четверта Міжнародна конференція ректорів театральних шкіл, виступи студентів університету були визнані журі та глядачами як найкращі серед представників театральних шкіл Європи.

Міжнародне журі семінару прийняло рішення запросити КНУ театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого на Всесвітній фестиваль драматичних шкіл і Всесвітню конференцію ректорів драматичних шкіл у м. Маніла (Філіппіни). Цей масштабний захід за участю представників 60 театральних шкіл світу відбувся у травні 2006 р.

Делегація університету у складі: ректора, професора О. І. Безгіна, художнього керівника 3-А акторського курсу, професора другої кафедри майстерності актора та режисури драми Ю. П. Висоцького і студентів: М. Кукліної, К. Савенкової, О. Тернового та О. Череватенка репрезентувала дві творчі

роботи та провели понад 20 годин майстер-класів, які одержали високу оцінку серед учасників всесвітнього фестивалю і в засобах масової інформації. Виступи студентів 4-А акторського курсу (художній керівник курсу – Ю. П. Висоцький) у вересні-жовтні 2006 р. на Міжнародному фестивалі «Актор» в Неаполі (Італія) були відзначені дипломами фестивалю.

Студенти театрального факультету університету успішно виступають на всеукраїнських і міжнародних конкурсах професійних читців. Зокрема, на Всеукраїнському конкурсі читців імені Лесі Українки, який відбувся у 2006 р., Гран-прі конкурсу здобула студентка Я. Соколова (викладач – народний артист України, професор кафедри сценічної мови А. Ф. Пазенко), II премію – Г. Гринчак (викладач – професор кафедри сценічної мови В. М. Яременко). Дипломантами Всеукраїнського літературно-музичного конкурсу читців на краще виконання творів Олени Теліги, що проходив у 2007 р., стали студенти університету: В. Ходос, К. Довлетова, М. Кукліна, Я. Глущенко (викладачі кафедри сценічної мови: кандидат мистецтвознавства, професор А. О. Гладишева, професор В. М. Яременко, доценти Т. М. Рижова і О. В. Завальський).

У 2005-2007 рр. роботи студентів університету були відзначені на престижних міжнародних кінофестивалях. Серед них – І. Стрембицький (художній керівник – заслужений діяч мистецтв України С.А.Буковський) – Золота пальмова гілка Міжнародного кінофестивалю в Каннах (Франція) за фільм «Подорожні»; В. Жилко (майстерня заслуженого діяча мистецтв України, доцента М. Г.Ілленка) – II місце у конкурсі короткометражних фільмів у Лос-Анджелесі (США) за стрічку «Останній осінній лист»; В. Васянович (майстерня народного артиста України, професора О.І. Ковалю) – головний приз Міжнародного журі у Клермон-Феррані (Франція) за стрічку «Проти сонця»; Н. Кошман (майстерня заслуженого діяча мистецтв України В. В.Ілляшенка) – II місце на Міжнародному кіновідеофестивалі «Золотий Витязь» (Росія). ■

Київський національний університет технологій та дизайну

Адреса:
01011, м. Київ, вул. Немировича-Данченка, 2.
Тел.: (044) 280-05-12
Факс: (044) 256-29-75
E-mail: knutd@mail.kar.net
www.knutd.com

Головний напрям діяльності Університету – пошук, навчання та виховання здібних, талановитих, творчих фахівців, здатних самостійно працювати та приймати рішення у динамічних, нестандартних ситуаціях сьогодення.

Більшість викладачів кафедр об'єднує за своїми науковими напрямками групи студентів, керує їх науково-дослідною роботою, підсумки якої підводяться на щорічних наукових конференціях. У 2006-2007 навчальному році з доповідями на конференціях різного рівня виступили понад 600 студентів університету. Опубліковано біля 500 статей тез доповідей за їх участю. 13 студентів університету стали співавторами патентів та заявок на винаходи.

Висока якість знань, набутих під час навчання, підтверджується щорічними неодноразовими перемогами студентів університету у багатьох науково-творчих заходах різного рівня. У 2006 – 2007 н.р. – 28 студентів стали призерами міжнародних конкурсів, 57 – всеукраїнських.

Переможцями заключних турів Всеукраїнської олімпіади 2006 – 2007 н.р. стали: з англійської мови – студентки Стельмах Ганна (II місце), Не доступ Оксана (III місце); з хімії – Обороник А.В. (II місце); із спеціальності «Швейні вироби» – студенти Ільченко Ірина (1 місце), Короленко Лариса (1 місце), Крупська Галина, Жабчиц Ярослав (III місце); із спеціальності «Взуття, шкіргалантерейні та лимарні вироби» – студенти Дзюба Тетяна (II місце), Дубовик Ольга (I, III місця), Андрійчук Марія.

Протягом останніх чотирьох років студенти університету одержують призові місця у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з розділу «Легка промисловість». Роботи 7 студентів університету визнані кращими також і цього року, три з них – студентів Яценко Марини, Мотовиловець Наталії, Данильчук Ірини посіли перше місце.

В рамках виставки «Освіта і кар'єра» (2006 рік), присвяченій Дню студента, Кожушко Роман одер-

Ректор:

Волков Олег Ігорович, кандидат технічних наук, професор, член-кореспондент Академії педагогічних наук України.

жав диплом МОН України за кращу наукову розробку.

Щорічно студенти-модельєри, дизайнери та конструктори приймають участь в університетських конкурсах: «Сузір'я «Каштан», «Моя Новорічна ялинка», «Новорічна маска», «Новорічна листівка».

Найяскравішою подією у житті творчої молоді є Міжнародний конкурс молодих модельєрів-дизайнерів костюма «Печерські каштани», який сьомий рік проводиться на базі КНУТД під егідою Міністерства освіти і науки України, де молоді модельєри та

дизайнери мають змогу запропонувати глядачам та професійному журі своє бачення сучасної моди. В 2007 році в конкурсі взяли участь 120 студентів – авторів 108 колекцій з 20 ВНЗ України, Білорусі, Росії, Литви, Молдови. Володарем «Гран – прі» конкурсу стала автор колекції «Vita Nuova» студентка КНУТД Ільницька Ірина, 14 студентів стали призерами за номінаціями.

Крім того, роботи студентів модельєрів та дизайнерів відзначені на багатьох престижних конкурсах та виставках різного рівня: Міжнародна виставка «Ukrainin Fashion Week» (Марченко Ксенія – номінація «Нові імена»); Міжнародна виставка «Київ-Експо-Меблі» (Агліулін Руслан – номінація молодий дизайнер); Міжнародний студентський фестиваль реклами (Панченко Віталій – номінація «Зовнішня реклама»); Всеукраїнський конкурс «Mosshoes-Ukrainin-2006» (Павлик Юрій, Карпенко Олександр, Карпенко Михайло- 1 місце); Всеукраїнський конкурс «Модний колорит» (6 призерів); «Міжнародна асамблея моди» м.Москва (Росія) та багатьох інших.

В 2006 році аспірантка кафедри технології та конструювання швейних виробів Лебідь О.С. стала стипендіатом Міжнародного Вишеградського фонду.

Традиційною стала участь студентів КНУТД в благодійних акціях. В 2000 році в університеті започатковано проект «Текстильні вироби для інвалідів». Мета проекту – розробка одягу, предметів догляду для інвалідів різного віку та різних видів захворювання. Студентами під керівництвом викладачів університету розробляється дизайн, конструкція, технологія виготовлення таких виробів з урахуванням фізичних вад, обумовлених характером захворювань, рекомендаціями медиків.

З 2001 року дітьми-інвалідами проводяться покази колекцій одягу, спеціально розроблених для них. Всі вироби, які відзначаються сучасним дизайном та зручністю, діти традиційно отримують у подарунок.

КНУТД завжди був осередком студентської творчості. В університеті успішно працюють КВН, хореографічні, вокальний та театральний гуртки, які відомі своїми досягненнями не лише в рідних стінах, а й далеко за їх межами. Одним з найкращих є ансамбль естрадного танцю «БУМ». Керівник ансамблю – Тетяна Баранова. У 2005-2006 роках «БУМ» ставав переможцем фестивалю студентської творчості «Перлина Печерська», VIII та IX Міжнародного фестивалю «Барви осені», I Всеукраїнського фестивалю мистецтв «Київська студентська весна-2006», отримав диплом лауреата X Міжнародного фестивалю мистецтв «Музичні фарби України-2006». У 2007 році ансамбль «БУМ» став фіналістом Міжнародного дитячо-юнацького хореографічного фестивалю-конкурсу «Містерія танцю».

На цих студентських форумах також з успіхом виступали вокалісти університету Володимир Шевченко, Тетяна Іордан, Інна Передрій, Марина Пранкевич.

Студентський колектив команди КВН неодноразово відзначався на Всеукраїнських фестивалях КВН таких як: «Жемчужина у моря», «Кубок Веселого Народу» та інші.

Щорічно в спортивних секціях університету проводиться близько ста змагань з різних видів спорту, а також спортивні свята та вечори.

Сьогодні в університеті навчаються 2 майстри спорту міжнародного класу, 8 майстрів спорту та 18 кандидатів у майстри спорту.

Прославились вихованці КНУТД Остапенко Павло та Дідух Віталій – майстри спорту міжнародного класу України на Чемпіонаті Європи 2006 року та Чемпіонаті Світу 2007 року з пляжного волейболу, де вони вибороли відповідно друге місце та бронзові медалі.

Майстер спорту України Холод Георгій став чемпіоном Універсиади 2007 року з фехтування та кандидатом до національної збірної України.

Збірна команда КНУТД «Легкпром» з баскетболу пройшла шлях від I групи Чемпіонату України до вищої ліги та зараз виступає в дублюючому складі команди суперліги «БК Будівельник» м.Київ.

Волейболісти збірної КНУТД «Легпром» є гравцями «ВК Локомотив» м. Київ.

В вищій лізі та суперлізі виступає футбольна збірна КНУТД «АРСК-Легпром» – учасник та призер (бронзові медалі) Чемпіонату ВНЗ України. ■

Київський національний університет будівництва і архітектури

Адреса:
03680, м. Київ, Повітрофлотський проспект, 31.
Тел.: (044) 248-49-05, 243-26-03
Факс: 248-49-05
E-mail: knuba@knuba-kibi.edu.ua.

Системність і комплексність заходів щодо залучення студентів до науково-дослідної, науково-технічної, винахідницької, проектно-конструкторської та інших видів творчої діяльності можливі лише за умови безперечного визнання наукової роботи основним елементом навчання та підготовки спеціалістів вищої якості. Наукові роботи студентів є неодмінною складовою частиною навчального процесу.

З метою пошуку обдарованої студентської молоді та створення умов для її творчого зростання, активізації науково-дослідної роботи студентів в університеті працює конкурсна комісія першого туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук. Студенти приймають в ній активну участь. За підсумками 2 туру конкурсу 4 студентські роботи були нагороджені дипломами переможця. Останні 2 роки КНУБА є базовим ВНЗ конкурсу в галузі науки «Геодезія, картографія та землевпорядкування».

Щорічно проводиться конкурс дипломних проєктів серед вузів архітектурних факультетів України. В цьому році проводився конкурс дипломних проєктів (бакалаврських і магістерських) серед країн СНД (Вологда) де студенти отримали 2 і 3 премії. Також маємо призерів цього конкурсу.

Разом з компанією «ТПК» архітектурний факультет проводить всеукраїнський конкурс дипломних та курсових проєктів «Творчість + якість», де отримали 1 премію, маємо призерів і нагороди.

Проводяться і міжнародні конкурси. На базі КНУБА, разом з НАОМІА (Київ) та фірмою «Агротат» проводився міжнародний форум «Київварх», де крім України приймали участь делегати від США, Росії, Австрії, Франції.

Німецька фірма «КНАУФ» разом з архітектурним факультетом провела конкурс студентських дипломних проєктів ВНЗ України. За результатами конкурсу університет отримав 1 місце в головній номінації та призіві місця в інших номінаціях.

Ректор: Тугай Анатолій Михайлович, доктор технічних наук, професор, член-кореспондент Академії педагогічних наук України

6 студентів університету стали переможцями 2 етапу Всеукраїнської студентської олімпіади 2006/2007 навчального року і їх було відзначено Дипломами Міністерства освіти і науки України.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України «Про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади» університет затверджений базовим з навчальної дисципліни «Гідравліка» і спеціальності «Теплогазопостачання і вентиляція».

Відповідно до Постанов президентії Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки щорічно 4-6 молодих вчених університету отримують стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених.

В 2006 р. за роботу «Створення екологічно чистих енерго- та ресурсозберігаючих технологій сучасних будівельних матеріалів з поліпшеними характеристиками на основі відходів електростанцій» було нагороджено молодих вчених КНУБА (Ковальчук Г.Ю., Гончар О.А., Павлюк В.В., Ковальчук О.Ю.).

В 2006/2007 навчальному році 5 студентів університету отримують стипендії Президента України, 3 – стипендію Верховної Ради України, 1 студент – стипендію Кабінету Міністрів України, 1 – стипендію від фірми ім. Вороніна, 2 – стипендію мера м. Києва, 22 студенти отримують персональні стипендії університету, 1 студент отримав Подяку Президента за відмінне навчання, наукові досягнення та активну громадську діяльність з нагородженням пам'ятним годинником «Від Президента України», 12 кращих студентів архітектурного та 8 будівельного факультету отримують стипендії турецької фірми «Udes». Ці студенти пройшли на фірмі практику. Кращим із них буде запропонована робота.

В університеті діє центр культури та дозвілля, де працюють 9 творчих колективів. Серед них можна виділити хор студентів та викладачів «Ренесанс» (керівник Купчинська Н.), який був створений в 2002 році, а в 2005 р. колективу присвоєно звання «народний аматорський колектив». Хор приймає участь у багатьох фестивалях та конкурсах не тільки в Україні, а й за її межами. Так у травні 2006 р. хор виборов 1 місце у міжнародному конкурсі духовної музики у м. Хайнувці (Польща) серед 33 колективів різних європейських країн.

Родзинкою ЦКД КНУБА є улюблений серед студентської молоді, не тільки нашого університету, студентський театр естрадних мініатюр «Дивні лю-

ди» (керівник Новиков А.), який був створений у 1997 р. Чотири роки поспіль СТЕМ виборював перші та призові місця у престижному студентському конкурсі «Візитна картка ВУЗу», а у 2006 р. отримав гран-прі у міжнародному конкурсі СТЕМів «Шалантух-2006» в м. Рівне (Україна).

Учасники дитячої вокальної студії «Співай-мо» (художній керівник Лучанко Т.) є переможцями багатьох всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів, номінантами міжнародного благодійного телерадіопроекту «Фестиваль САНТА КЛАУСА в Україні» та головними героями естрадно-циркової новорічно-різдвяної програми «СНІГОВЕ ШОУ САНТА КЛАУСА», лауреатами та дипломантами всеукраїнських пісенних конкурсів та телевізійних програм «КРОК ДО ЗІРОК», «ПІСЕННИЙ САД», «ПЕРЛИНИ УКРАЇНИ», «КАЗКОВА ЯХТА», «Чорноморські ігри», фіналістами «Євробачення – 2007», учасниками гала-концерту «Країна зірок».

Чинне місце в університеті посідають фізична культура і спорт. Тісна співпраця кафедри фізично-

го виховання і спорту КНУБА та спортивного клубу «Зодчий» дозволили втримати провідні позиції серед вищих навчальних закладів, як у м. Києві, так і в Україні, які традиційно були притаманні нашому вузу, забезпечити роботу численних оздоровчих і спортивних секцій.

В попередні роки студенти університету ставали чемпіонами і призерами чемпіонатів світу і Європи (Гасанова С. – кікбоксінг, бокс, Свідюк О. – легка атлетика, літній поліатлон).

За минулий навчальний рік звання майстра спорту отримали 3 студента (Корягін В., Мегера О., Гаврутенко О.), нормативи кандидата в майстри спорту підтвердили або виконали 12 студентів, 20 – отримали 1 розряд, 108 – нормативи масових розрядів. Студенти приймають участь у багатьох міських, республіканських і міжнародних змаганнях, а також в масових заходах присвячених пам'ятним датам, що проводяться під егідою міськвиконкому (у 9 змаганнях брали участь 160 чоловік). Неодноразово команди університету в комплексних спартакіадах Міністерства посідали перші та призові місця. ■

Вінницький національний медичний університет імені М.І.Пирогова

Адреса:

21018, м.Вінниця, вул. Пирогова, 56.

Тел.: 8(0432)57-03-60

Факс: 8(0432)67-01-91

E-mail: admission@vsmu.vinnica.ua;
www.vnmu.vn.ua

В1960 р. вузу присвоєне ім'я М.І.Пирогова; 1984 р. – нагороджено орденом «Знак пошани»; 1994 р. – надання університетського статусу, а в 2002 році – надано статус національного і нагороджено почесними грамотами Кабінету Міністрів України і Верховної Ради України.

Досягнення студентів у сфері науки

На клінічних і теоретичних кафедрах в університеті з 1934 р. працює студентське наукове товариство, яке в 54 наукових гуртках об'єднує майже 2000 студентів. Гуртківці проводять наукові дослідження з суспільних, фізико-хімічних і природничих наук, з теоретичної медицини, акушерства і гінекології, педіатрії, стоматології, фармації, терапевтичних та хірургічних наук, профілактичної медицини.

На базі університету регулярно проводяться міжнародні наукові конференції студентів та молодих вчених з участю представників медичних вузів України, Росії, Молдови, Білорусі, Польщі та інших країн. На таких конференціях щорічно більше 800 студентів демонструють і доповідають про свої наукові дослідження.

Тези доповідей друкуються у збірниках матеріалів конференцій, у 2007 році було опубліковано більше 200 робіт студентів університету. З числа авторів заслуханих на студентських наукових конференціях робіт в 2003 – 2007 роках, дипломами I ступеня було нагороджено 268 студентів, II ступеня – 405, III ступеня – 492. Кращі роботи гуртківців були заслухані на Міжнародних, Всеукраїнських і міжвузівських студентських форумах, які проводились на базах ВНЗ України та країн СНД. Їх учасниками за останні чотири роки були майже 100 студентів університету, де вони отримали 30 дипломів переможців за кращу доповідь і кращу наукову роботу. Серед них лауреати премії Академії медичних наук та Асоціації медичних вищих навчальних закладів України за участь у конкурсі «Краща наукова робо-

Ректор: Мороз Василь Максимович, доктор медичних наук, професор, член кореспондент АМН України, Герой України.

та» – студенти Акчурін Олег, Соседко Ганна, Онищенко Сергій, Ігнашук Олена. Наші студенти постійні учасники Всеукраїнського конкурсу «Фахівець» на кращу практичну роботу серед майбутніх стоматологів, їх роботи нагороджені Почесними дипломами. В 2005-2007 роках 90 студентів брали участь у I турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих наук (медицина), 13 наукових робіт були подані для участі у II турі конкурсу. Більше 100 студентів є співавторами винаходів та рацпропозицій.

Досягнення студентів у сфері мистецтва

Складовою частиною виховної роботи в університеті є залучення студентів до участі в діяльності творчих колективів, які функціонують при студентському клубі. У ВНМУ діє 9 колективів художньої самодіяльності (3 з яких мають звання «Народні»), 5 творчих аматорських об'єднань. Всього в художній самодіяльності задіяно 400 учасників. Звання «Народних» мають: самодіяльний ансамбль танцю України «Дружба», хорова капела «Надбужанка», фольклорний ансамбль «Візерунки».

Ансамбль «Дружба» – лауреат багатьох фестивалів, нагороджений почесною грамотою Вінницької міської ради за активну участь в культурному житті міста. Звання «Народний» отримав в 1971 році (в його репертуарі понад 30 постановок); дипломант обласних конкурсів хореографічного мистецтва (2000, 2004, 2006 рр.), Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії ім. П.Вірьського (2002, 2006 рр.), Всеукраїнського конкурсу авторських постановок в місті Нова Каховка (I місце) і багатьох інших.

Хорова капела «Надбужанка» – в 1972 році на республіканському фестивалі нагороджена першою срібною медаллю і в 1975 році – великою золотою медаллю; в 1977 році отримала почесне звання «Народна»; лауреат: телевізійного конкурсу «Сонячні кларнети» (1981 р.), обласної премії в галузі мистецтва і виконавської майстерності ім. М.Трублаїні (1982 р.), обласної хорової премії ім. М.Леонтовича (1984 р.).

Фольклорний ансамбль «Візерунки» – лауреат всесоюзного огляду до 50-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні (1995 р.); нагороджений грамотою ради федерації профспілок (1999 р.); вибо-

ров звання «Народного» (2003 р.); лауреат IV Всеукраїнського фестивалю самодіяльної творчості колективів профспілок (2004 р.).

Ансамбль естрадної пісні «Гармонія» – заснований у 1995 році, лауреат: пісенного фестивалю медвузів України «Ліра Гіпократата», обласного конкурсу «Червона рута», Всеукраїнського пісенного конкурсу «Дзвони Прикарпаття».

Ансамбль бального танцю «Натхнення» – створений у 1992 році; танцювальні пари ансамблю – переможці Всеукраїнських та міжнародних турнірів зі спортивних та бальних танців (2007 р.).

Функціонують аматорські творчі об'єднання: «Літературна вежа», «Художників», турклуб «Асклепій», команди КВК та знавців «Що?, Де?, Коли?». Керівник хорової капели «Надбужанка» А. Медражевський – Заслужений працівник культури України; докторант кафедри факультетської хірургії, канди-

дат медичних наук, співачка В.Петрушенко – Народна артистка України; директор клубу університету В.Поліщук нагороджений дипломом «Кращий керівник культурно-освітнього закладу профспілок області».

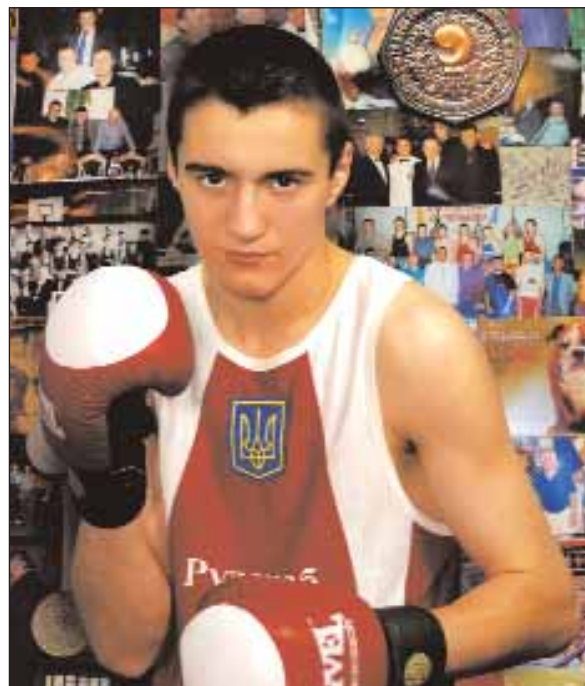
Спорт

В університеті навчається 5 майстрів спорту, один майстер міжнародного класу та 12 кандидатів в майстри спорту.

В різні роки чемпіонами Універсіади України стали майстри спорту І. Горбачов (бокс), А.Бабій (боротьба самбо). Другим призером Універсіади 2007 року з боксу є студент-першокурсник, майстер спорту І.Гриб. Він же в 2007 році виграв Чемпіонат Європи серед молоді і йому було присвоєно звання майстер спорту міжнародного класу. В 2007 році на Спартакіаді України студенти В. Гончарук і М. Лекар вибороли друге місце в естафеті 4 X 400 м. і виконали нормативи кандидатів в майстри спорту.

Багато випускників університету в подальшому стали відомими лікарями та вченими. Серед них –

майстер спорту з легкої атлетики В. Казаков (членкор. АМН України, ректор Донецького медуніверситету), кандидат в майстри спорту з важкої атлетики П. Галенко – Ярошевський (академік АМН Росії, проректор Краснодарського медуніверситету), баскетболіст В. Кириленко (професор, зав. кафедри інфекційних хвороб ВНМУ), гімнаст М. Пушкар (професор, зав. кафедри гістології ВНМУ). Професорами стали члени збірних команд університету Б. Коган, Ю. Фурман; доцентами у ВНМУ працюють майстри спорту В. Качан, А. Паламарчук, кандидати в майстри спорту І. Ошовський, О. Остафійчук та волейболісти М. Березняк, С. Іванова, В. Єрмольєв. ■

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Адреса:

Волинська обл., м. Луцьк, просп. Волі, 13.

Тел.: (033) 4-10-07

Тел./факс: (033) 72-01-23

E-mail: post@univer.lutsk.ua

www.vdu.edu.ua

Досягнення студентів вищого навчального закладу у сфері науки.

Важливим показником ефективності студентської наукової роботи є результативність участі студентів у конференціях, олімпіадах, конкурсах. Лише в 2006 році 1009 студентів взяли участь у 42 міжнародних, 18 всеукраїнських та 19 вузівських наукових конференціях для студентів, аспірантів і молодих вчених. Було опубліковано 229 наукових статей і тез. На Всеукраїнському конкурсі студентських робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук одна робота відзначена заохочувальним дипломом МОН України. Студенти ВДУ брали активну участь у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (61 студент – у 29 олімпіадах; всього чотири переможці), у Всеукраїнському чемпіонаті з інформаційних технологій «Екософт-2006» (чотири переможці), у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з дошкільного виховання (один переможець), в обласному конкурсі «Інтелектуал Волині-2006» (II місце в номінації «Кращий студент Волині -2006»).

Досягнення студентів вищого навчального закладу у сфері мистецтва.

Студенти ВДУ брали участь та одержали перемоги у таких конкурсах:

- травень 2007 року м. Рівне – Міжнародний конкурс молодих виконавців «Шоу Західний регіон» (диплом I ступеня);
- грудень 2006 року м. Київ – Міжнародний конкурс бандуристок імені Григорія Китастого (диплом лауреата, I місце у складі тріо бандуристок «Дивоструни»);
- 2006 рік м. Красностав, Польща – Міжнародний конкурс комп'ютерної графіки (I місце);
- травень 2007 року – I Міжнародний конкурс баяністів, акордеоністів студентів Інституту мистецтв та музично-педагогічних факультетів

Ректор:

Коцан Ігор Ярославович, доктор біологічних наук, професор.

- квітень 2006 року м. Мелітополь – Всеукраїнська студентська олімпіада зі спеціальності «Музичне мистецтво» (грамота «За наполегливість у досягненні результативності вокально-хорової роботи»);
- 2006 рік м. Тернопіль – II Всеукраїнський фестиваль-конкурс кобзарського мистецтва «Срібні струни» (диплом лауреата, I місце у складі тріо бандуристок «Диво-

струни»);

- 2006 рік м. Київ – лауреат Всеукраїнського конкурсу-фестивалю «Веселкова терпсіхора»;
- жовтень 2006 року, м. Іршава – Всеукраїнський пісенний фестиваль імені Михайла Машліна (диплом III ступеня).

Досягнення студентів вищого навчального закладу у сфері спорту.

У ВДУ ім. Лесі Українки культивуються такі види спорту: легка атлетика, настільний теніс, футбол, волейбол, баскетбол, лижні гонки, плавання, гандбол, спортивна аеробіка, бадмінтон, шахи, шашки, туризм, спортивне орієнтування, спортивна гімнастика, кикбоксинг, бокс, боротьба, дзюдо та самбо.

Понад 20 % студентів університету денної форми навчання займаються у спортивних секціях і гуртках.

У 2007 році студенти ВДУ брали участь у VIII Літній універсіаді України серед вищих навчальних закладів 3-4 рівня акредитації з таких видів спорту: бокс, самбо, дзюдо, важка атлетика, волейбол (чоловіки та жінки), гандбол, футбол, баскетбол, веслування на байдарках і каное, легка атлетика.

Протягом навчального року проведено 16 видів спортивних змагань. Спортсмени університету брали участь більш ніж у 20 змаганнях різного рівня (міські, обласні, чемпіонати України, універсіада). У спартакіаді м. Луцька дві команди ВДУ ім. Лесі Українки посіли 1-2 місця.

Значними є здобутки студентів Інституту фізичної культури та здоров'я у Літній універсіаді України: Ольга Чеханюк і Марія Василевська – МС України з веслування на байдарках – вибороли срібні медалі; Марія Василевська- МС України з веслування на байдарках, на чемпіонаті світу серед юніорів виборола 2 бронзові медалі; Надія Миронюк – учасниця чемпіонату світу з важкої атлетики, МСМК України, переможниця 4-их літніх спортивних ігор України

2007 року; 3-тє місце у Чемпіонаті Європи; Віталій Волков – 4-ті літні спортивні ігри України з важкої атлетики – золота медаль; Надія Прокопук – МС України з спортивної ходьби, чемпіонка України – 2006 р., 4-тє місце на Кубку Європи 2007 р.; Олег Герасимюк в складі національної студентської збірної команди України з футболу на всесвітній універсіаді (Таїланд, м. Бангкок) виборов золоту медаль; Іван Швайко – МС України з боксу, переможець чемпіонату світу серед клубних команд з кикбоксингу та переможець на VIII Літній універсіаді з боксу.

Волейбольна команда «Університет-Волинь», укомплектована студентами інституту, грає у чемпіонаті України серед команд супер-ліги. На VIII Літній спартакіаді України 2007 року виборола срібні медалі.

Вагомими є перемоги наших студентів-спортсменів на міжнародних змаганнях: Андрій Розтока – дворазовий чемпіон світу та Європи, чемпіон Паралімпійських ігор, чемпіон Кубка світу; Олександр Котович – майстер спорту міжнародного класу, призер чемпіонату Європи; Жанна Буділовська (Мудрик) – майстер спорту, призер кубка Європи; Світлана Калитка – майстер спорту міжнародного класу, чемпіон України; Валентина Савчук – майстер спорту міжнародного класу, учасниця Олімпійських ігор в Сіднеї, призер Всесвітньої універсіади, неодноразова чемпіонка України, призер кубків України; Олександр Головницький – майстер

спорту міжнародного класу, чемпіон світу з кросу; Кирило Чупринін – майстер спорту міжнародного класу, учасник Олімпійських ігор у Сіднеї, призер чемпіонату серед юніорів, неодноразовий чемпіон України, переможець кубків України; Сергій Оксентюк – майстер спорту міжнародного класу, чемпіон світу з бігу на 100 км; Надія Прокопук – майстер спорту, учасник Всесвітньої універсіади, переможець кубка Європи, України; Роман Рижий – майстер спорту, переможець міжнародних юнацьких ігор країн СНД та Балтії, чемпіон України серед юнаків, переможець першості України з легкоатлетичних метань, переможець першості України серед юнаків; Віталій Шафар – майстер спорту, призер чемпіонату світу з кросу.

Добрі результати показали спортсмени інституту зі спортивного орієнтування: Омельченко Ю. – чемпіон світу, Дорош Ю., Мальчик А. – чемпіони Універсіади серед юніорів.

Значні результати показують студенти важкоатлети: Надія Миронюк, майстер спорту міжнародного класу, призер чемпіонату Європи серед юніорів, дворазова чемпіонка України, дворазовий володар кубка України; Володимир Гарбар – майстер спорту міжнародного класу, призер чемпіонату Європи; Юрій Лавринюк – майстер спорту міжнародного класу, призер чемпіонату Європи, рекордсмен України серед юніорів. ■

Дніпропетровський національний університет

Адреса:

49050, м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 72.

Тел.: (056) 374-98-00, 374-98-01

E-mail: cdep@mail.dnu.dp.ua

www.dnu.dp.ua

Досягнення студентів ДНУ у сфері науки.

Студенти та молоді науковці університету здійснюють відкриття, здобувають перемоги у всеукраїнських та міжнародних олімпіадах, конкурсах наукових робіт.

Один з найважливіших – щорічний конкурс Президії Національної академії наук України «На здобуття премій для молодих учених і студентів вищих навчальних закладів за кращі наукові роботи»: Портнова Т. (2001), Крашевська В. (2003), Демчик В. (2005), Воронкова Ю. (2006).

В 2006 році магістр біолого-екологічного факультету Сметана С.М. отримав грант Президента України для реалізації проекту «Зелене кільце Криворіжжя як частина екологічної мережі Кривбасу».

Гордістю університету по праву можна вважати студента 5 курсу механіко-математичного факультету Дмитра Скороходова. Він уже з першого курсу щорічно посідає призові місця у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з математики, а з 2005 року виходить в лідери серед студентів-математиків на міжнародних змаганнях (1 місце у 12-й Міжнародній олімпіаді студентів університетів в Благоевграді (Болгарія). В 2006 році – Золота медаль, у 2007 – Бронзова медаль на Міжнародній математичній олімпіаді в Тегерані (Ісламська республіка Іран) та 2 місце на 13-й Міжнародній олімпіаді студентів університетів в Одесі.

В 2004 році студент фізико-технічного факультету Безуглий В. вперше в Україні зробив комп'ютерне відкриття малої комети сімейства Крейца (C/2004 K 9 (SOHO)).

В 2006 році студент фізико-технічного факультету Клочков О. нагороджений Дипломом переможця на Всеукраїнській виставці кращих науково-дослідних робіт студентів у Києві за діючу «Модель

Ректор: Поляков Микола Вікторович, доктор фізико-математичних наук, професор, академік АН вищої школи України

літального апарату на основі ефекту Біффелда-Брауна».

У 2007 році студент 5 курсу економічного факультету Криворучко А. нагороджений Дипломом та грошовою премією та перемогу у номінації «Бізнес-план» у Всеукраїнському молодіжному конкурсі «Новітній інтелект України».

Досягнення студентів Дніпропетровського національного університету у сфері мистецтва.

Палац студентів Дніпропетровського національного університету є справжнім осередком талановитої творчої молоді м.Дніпропетровська.

На сьогоднішній день плідно працює 18 творчих колективів Палацу студентів, 9 з них мають почесне звання «народний» та «зразковий», понад 20 факультетських творчих об'єднань, до складу яких входить біля 700 студентів Дніпропетровського національного університету.

Хореографія представлена жанрами: бального танцю – танцспортклуб «Ритм», народного – народний ансамбль фольклорного танцю «Веселка» і сучасного – зразковий театр танцю «Рассвет».

Театр: 35 років працює народний молодіжний театр мініатюр «Маски» – організатор щорічного міжнародного фестивалю «Театральна сесія»

Циркове мистецтво на високому рівні розвиває народна циркова студія «Райдуга», яка визнана одним з найкращих циркових колективів Дніпропетровської області.

Вокальний жанр охоплює різноманітні музичні напрямки: 2 хорових колективи – народний молодіжний камерний хор «Юність» та самодіяльна народна хорова капела «Просвіта». Різноманіття вокальних напрямків доповнює вокальна студія «Натхнення» та клуб авторської пісні «Альма-Матер», який є організатором фестивалю «Вагант».

Високим професійним рівнем виділяється студентський народний ансамбль «Мрія», наймолодший колектив, який об'єднує студентів майже всіх факультетів ДНУ. Колектив створено у 2001 році. За роки існування колектив став лауреатом фестивалів «Студентська весна», «Барвистий віночок», «Пісенний сад». У 2006 році «Мрія» захистила звання народного колективу України серед аматорських колективів. У 2007 – стала переможцем всеукра-

їнського фестивалю «Пісенні крила Чураївни» пам'яті Раїси Кириченко.

Досягнення студентів ДНУ у сфері спорту.

Дніпропетровський національний університет має давні традиції розвитку фізичної культури та спорту, залучення студентів, професорсько-викладацького складу, співробітників, членів їх сімей до регулярних занять у спортивних секціях та оздоровчих групах.

Спортивна база університету одна з найбільших в Україні. У Палаці спорту розміщені 6 спортивних залів: зал спортивних ігор, гімнастики, настільного тенісу, бадмінтону, тренажерний, боротьби. Палац спорту має 2 басейни. Поруч з Палацом спорту знаходиться стандартний стадіон. У живописному місці Кочерезького лісництва розташований спортивно-оздоровчий табір. Університет має водну станцію. В спортивних секціях з 24 видів спорту щорічно займаються понад 500 спортсменів. В університеті проводяться: міжфакультетська спартакіада з 12 видів спорту, спортивні свята університету та факультетів, першості першокурсників з баскетболу, настільного тенісу, плавання, легкої атлетики, «Кубок ректора з волейболу», міжнародний турнір серед ветеранів з фехтування.

Студентка Грига Лариса стала чемпіонкою Європи серед молоді з бадмінтону та неодноразо-

во перемагала у чемпіонатах України. Чемпіонкою Світу та Європи з легкої атлетики серед параолімпійців стала студентка факультету психології Ботурчук Оксана. Бронзову медаль Всесвітньої Універсіади у стрибках у воду виборов студент юридичного факультету Шляхов Юрій. Перше місце у Першості Світу з карате посів студент економічного факультету Караїванов Ігор.

Призером Чемпіонату Світу та переможцем Кубка України з кікбоксінгу став студент соціально-гуманітарного факультету Різо Микола.

Збірна команда університету зі спортивного орієнтування одна із кращих студентських збірних України. Чемпіонами України стали студенти Жиган М., Косицин Д., Кравчук М., Биченков М.

Високих спортивних результатів досягли Суцєвський Дмитро переможець Першості України з вітрильного спорту, Козюк Ольга – чемпіонка України з академічного веслування, Очерedyкo Іван – переможець Першості України з плавання.

На базі університету працює дитячо-юнацька школа олімпійського резерву з водного поло, в якій займаються 210 чоловік. Жіноча та чоловіча збірна команда з водного поло захищають честь університету у вищій лізі. Жіноча та юнацька команди стали призерами Літніх Молодіжних Ігор з водного поло та срібними призерами Першості України. ■

Донецька державна музична академія імені С.С. Прокоф'єва

Адреса:

83086, м. Донецьк, вул. Артема, 44.

Тел.: 8 (062) 337-27-41, 8 (062) 334-09-28

E-mail: kons@musa.dn.ua

Досягнення студентів у сфері науки

За останні 10 років понад 200 студентів академії брали участь у Всеукраїнських студентських науково-практичних конференціях (Київ, Харків, Вінниця, Донецьк); олімпіадах з теорії та історії мистецтв (Харків), естетики (Київ), культурології (Київ); конкурсах наукових студентських робіт з музичного мистецтва (Донецьк), конкурсах молодих музикознавців (Маріуполь), в роботі Школи традиційного народного мистецтва ім. В. Могура (с. Космач Івано-Франківської обл.).

Серед них понад 100 лауреатів і дипломантів наукових змагань. Найбільш значні наукові роботи були опубліковані у наукових збірках: «Молоді музикознавці України», «Київське музикознавство», «Музичне мистецтво».

Досягнення студентів у сфері мистецтва

За останні 10 років студенти академії отримали понад 500 звань лауреатів та дипломантів Всеукраїнських і міжнародних конкурсів та фестивалів (Україна, Німеччина, Польща, Італія, Франція, Англія, Канада, Угорщина, Словаччина, Росія, Білорусь, Грузія, Казахстан, Фінляндія, Норвегія, Китай, Іспанія, Бельгія, Болгарія, Греція, Чехія, Ірландія). Серед них багаторазовими лауреатами престижних конкурсів є:

Г. Усова (Гран-прі міжнародного конкурсу «Срібний дельфін, Італія, 2004; III премія міжнародного конкурсу «Солов'їний ярмарок», м. Донецьк, 2000);

А. Нижник (дипломант міжнародного конкурсу акордеоністів м. Клінгенталь, Німеччина, 2003); Гран-прі міжнародного конкурсу виконавців (Астана, Казахстан, 2004);

А. Ясинський (III місце IV міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті В. Горовиця, Київ, 2000); Дипломант міжнародного конкурсу Володи-

Ректор: Воеводін Вячеслав Васильович, Народний артист України, член-кореспондент Академії мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор.

мира Крайнева (Харків, 2004);

В. Кучеренко (I премія міжнародного конкурсу молодих піаністів «На батьківщині Сергія Прокоф'єва», Донецьк, 2001); II місце міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті В. Горовиця, Київ, 2005);

Д. Писаренко (II місце міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті В. Горовиця, Київ, 1999); III премія міжнародного конкурсу молодих піаністів «На батьківщині Сергія Прокоф'єва», Донецьк, 1999); I премія міжнародного конкурсу молодих піаністів «На батьківщині Сергія

Прокоф'єва», Донецьк, 2003);

Д. Клименко (Гран-прі III міжнародного конкурсу молодих виконавців «Кримська весна», Сімферополь, 2003); I премія міжнародного конкурсу С. Рахманінова (Тамбов, Росія, 2004);

Д. Федоренко Гран-прі міжнародного конкурсу «Відкрита Європа». Москва, 2005); Гран-прі міжнародного конкурсу української пісні «Молода Галичина», Львів, 2005); II премія міжнародного конкурсу «Срібний голос» (Москва, 2005);

Є. Удовін (I премія II міжнародного конкурсу вокалістів «Солов'їний ярмарок» ім. А. Солов'яненка, Донецьк, 2002) Гран-прі міжнародного конкурсу патріотичної пісні ім. Молодої гвардії (Луганськ, 2002)

Є. Луценко (I місце Всеукраїнського конкурсу «Нові імена», Донецьк, 2001); III місце Всеукраїнського конкурсу скрипалів (Львів, 2006).

Студентами академії щорічно проводиться понад 300 концертів у залах Донецька та інших міст області.

Активну роботу ведуть творчі колективи: оркестр народних інструментів (керівник – народний артист України, член-кореспондент Академії мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор В.В. Воеводін); симфонічний оркестр (керівник – народний артист України, професор Т.О. Микитка); камерний хор (керівник – лауреат Всеукраїнського конкурсу, доцент А.Н. Мурзаєва); камерний оркестр (керівник – доцент М.В. Очосальський); джазовий оркестр (керівник – старший викладач В.П. Рубан); духовий оркестр (керівник доцент О.П. Донцов); камерний оркестр «Лик домер» (керівник – заслужений артист України, професор В.М. Івко).

Камерний хор музичної академії є учасником фестивалів:

1. «Співочий собор» Донецьк, Київ, Святогірськ (2003, 2004, 2007);
2. Всеукраїнський фестиваль духовного пісенспіву, Дніпропетровськ (2005, 2007);
3. ІХ хор-фест «Золотоверхий Київ» (2005);
4. ІІІ хор-фест «Христос Воскресе», Запоріжжя. Гран-прі (2007)
5. ІІІ Всеукраїнський фестиваль православного дзвону «Дніпровський дзвін», Дніпропетровськ (2007).

Результатом плідної роботи оперного класу (керівник – народний артист України, професор Т.О. Микитка) стали оперні спектаклі, поставлені силами студентів (солісти, хор, симфонічний оркестр) на сцені Донецького академічного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка. Серед вистав: опери «Чіо-чіо-сан» Дж. Пуччіні (1996), «Євгеній Онегін» П. Чайковського (1997, 1998, 2000), «Наталка-Полтавка» М. Лисенка (1997), «Царева наречена» М. Римського-Корсакова (1998, 1999, 2003), «Богема» Дж. Пуччіні (1999), «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемівського (2000), «Дон Жуан» В. Моцарта (2001), «Травіата» Дж. Верді (2001), «Бал-маскарад» Дж. Верді (2002), «Чарівна флейта» В. Моцарта (2005, 2006).

Фактори, що сприяють розвитку обдарованих студентів:

Проведення мистецьких заходів: міжнародного конкурсу молодих вокалістів «Солов'їний ярмарок ім. А. Солов'яненка (Донецьк, 2000, 2002, 2004, 2006); міжнародного конкурсу молодих піаністів на батьківщині Сергія Прокоф'єва (1999, 2001, 2003, 2005, 2007); міжнародного конкурсу ліричної пісні

«Отчий дім» ім. Євгена Мартинова (Донецьк, з 2000 щорічно); Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців на народних інструментах імені Династії Воеводіних (Луганськ, 2000, 2002, 2004, 2006); міжрегіональних конкурсів випускників музичних училищ зі спеціалізацій: струнно-смичкові інструменти; духові та ударні інструменти; народні інструменти; музичне мистецтво естради; олімпіади з музично-теоретичних дисциплін; міжнародної Бахівської академії (Україна-Німеччина, Донецьк, 2004, 2006), Всеукраїнської музичної акції «Мистецтво молодих» (Донецьк, 2005).

Фактори, що заважають розвитку обдарованих студентів:

Відсутність нових якісних клавішних інструментів, концертного залу. ■

Донецький національний технічний університет

Адреса:

83001, м. Донецьк, вул. Артема, 58

Тел.: 301-07-09

E-mail: info@dgtu.donetsk.ua

www.dgtu.donetsk.ua

Досягнення студентів вищого навчального закладу у сфері науки

В університеті сформувалася комплексна система організації науково-технічної творчості студентів, яка націлена на формування здібностей до творчої діяльності. Починаючи із середини 80-х років, ДонНТУ щорічно посідає одне з призових місць за підсумками наукової діяльності студентів у групі технічних ВНЗ України.

З кожним роком все більша кількість студентів залучається до наукової роботи. Так, наприклад, у 2006 р. більш ніж 5000 студентів усіх форм навчання займалися науково-дослідною роботою, студентами було зроблено близько 1300 доповідей на регіональних, Всеукраїнських і міжнародних конференціях, половина з яких відзначена дипломами Міністерства освіти і науки України та оргкомітетами конференцій. На вузівській щорічній конференції «День науки-2006» зроблено 3000 доповідей й повідомлень, в університетському конкурсі студентських наукових праць узяло участь 610 робіт. На базі ДонНТУ проводились 3 Всеукраїнські олімпіади, 3 Всеукраїнські конкурси студентських наукових робіт, 6 Міжнародних і 5 Всеукраїнських студентських наукових конференцій, де студенти одержали цінні подарунки, дипломи і похвальні грамоти. В 2006 році проведено 26 вузівських олімпіад, в яких взяли участь 855 студентів. В 26 всеукраїнських олімпіадах взяли участь 136 студентів.

Переможцями Всеукраїнської олімпіади у 2006 році став 21 студент (22 призових місця). Студентка факультету економіки та менеджменту Шамаєва М.В. перемогла у 2 олімпіадах.

На Всеукраїнський конкурс студентських робіт спрямовано 125 робіт, 16 з яких нагороджені дипломами переможців. По кількості призових місць, які виграють студенти ДонНТУ на Всеукраїнських олімпіадах, останні п'ять років університет посідає перше місце серед всіх вищих навчальних закладів.

Ректор:

Мінаєв Олександр
Анатолійович, доктор тех-
нічних наук, професор

Студенти беруть активну участь у винахідницькій і інноваційній діяльності, у 2006 році за участю студентів подано 35 заявок на передбачувані винаходи, що складає 55 % від загальної кількості заявок. Отримано 37 патентів на винаходи.

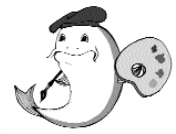
Більшість кваліфікаційних робіт університету виконано при використанні результатів наукових досліджень, що у 2006р. становить: магістерських робіт – 244, дипломних робіт спеціалістів – 1831. Захи-

щено 130 комплексних реальних дипломних проєктів, 320 дипломних проєктів і магістерських робіт взяли участь у вузівському конкурсі, 25 проєктів і робіт – у міжнародному. Зокрема, в 2006р. більш ніж половину дипломних робіт студентів університету виконано на замовлення підприємств України різних форм власності. Так на гірничо-геологічному факультеті з використанням наукових розробок 75% дипломних проєктів, захищених у 2006 році виконано на завдання підприємств: ПО «Укргеологія», ШУ «Трудівська», «Укрроскоалін», «Авдієвський коксохімзавод», ДХК «Октябрвугіль», Донецький металургійний завод, шахта ім. Засядько, ДП «Сніжнеантрацит», ВО «Артемвугілля», «Донецькшахтобуд», «Донецькводоканал» та інші.

За результатами НДР «Створення електронних планів гірничих робіт» (кер. д.т.н. Грищенко М.М.) на кафедрі маркшейдерського діла практично усі студенти четвертого та п'ятого курсів освоїли новітню технологію на базі системи AutoCAD 2002 і прийняли участь у розробці електронних планів гірничих виробіток для шахт: ім. Челюскінцев, «Україна», «Орехівська», ім. Баракова.

Робота студента факультету електромеханіки та автоматизації Макаренко В.В. відзначена премією НАН України.

У виконанні держбюджетних та госпдоговірних науково-дослідних робіт приймають участь 1085 студентів. За результатами наукової діяльності студентами опубліковано 1137 статей і доповідей у збірниках та виданнях ВАК. Розроблений студентом А.Хорхордіним багатопроточний антенний комплекс відмічено дипломом за кращий проєкт на конференції «Український молодіжний супутник – 2006» і запатентовано. Студент М.Міхайлов, маючи більш 20 наукових праць, отримав у 2006 році диплом на 8-й Міжнародній молодіжній конференції та диплом Всеукраїнського конкурсу студентських робіт та патент України на «Всенаправленню антенну».

Студенти ДонНТУ більш 10 років є незмінними учасниками та призерами Всеукраїнських та Міжнародних олімпіад по гідравліці. У 2006 році на черговій Міжнародній олімпіаді по гідравліці студент ДонНТУ М.Карпушин зайняв перше місце.

Досягнення студентів ДонНТУ у сфері мистецтва

Першокурсники щорічно залучаються до міжвузівського міського конкурсного заходу «Дебют першокурсника», на якому у 2006 році посіли друге місце.

Найбільш кмітливі та ініціативні студенти університету входять до складу команди КВН, яка стала переможцем всеукраїнського фестивалю «Перлина у моря – 2006», XIII-го чемпіонату асоціації «КВН України – 2006» та «Перлина у моря – 2007».

Вокальний колектив ДонНТУ посів достойне місце серед вокалістів України, що знайшло відображення у нагородах і дипломах:

- друге місце на всеукраїнському конкурсі «Студентська весна – 2006»;
- третє місце на всеукраїнському конкурсі «Молода хвиля» у 2006 році;
- перше місце (соло) і друге місце (квартет) на фестивалі 2007 року «Наша земля – Україна».

Великі можливості для репетицій і прояву своїх талантів мають аматори бальних танців, які досягли значних успіхів і стали переможцями обласного огляду «Танцювальної майстерності – 2006», м. Донецьк, завоювали Гран-прі міжнародного фестивалю «Кумири літа – 2007» у Польщі, за що у березні 2007 року отримали грамоту міністерства культури України «За вагомий вклад у розвиток культури України».

Значних успіхів у мистецтві досягли також інші творчі колективи мистецтва. Так театральна студія

студентів ДонНТУ у 2006 році отримала Гран-прі Республіканського фестивалю театральних мініатюр «Віртуозна реальність», а колектив естрадного танцю отримав Кубок міського голови м. Донецька у Першому міжвузівському конкурсі «Ігри патріотів на льоду».

В ДонНТУ працює центр культури «Софійність», в якому функціонує студентська студія художнього читання «Софійність». Студенти студії щорічно приймають участь в обласних і Всеукраїнських конкурсах на краще виконання творів О. Теліги, Т. Шевченка, отримують дипломи переможців конкурсу (студенти Шевченко В., Моргун К., Кравчук Є., Бакланова О. Олійник Є. та інші).

Колектив центру культури «Софійність» ДонНТУ знаходиться у постійному пошуці нових форм роботи, що сприяє вихованню у студентів гармонійної особистості, патріотизму і любові до України. ■

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Адреса:

м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40.

Тел.: (0412) 37-27-63

E-mail: zu@zu.edu.ua

www.zu@zu.edu.ua

Досягнення студентів університету у сфері науки

Наукове бачення світу і подій у ньому формується в основному у процесі наукових пошуків. Тому одним із основних завдань кафедр є залучення студентів до роботи в наукових товариствах різного типу. Результатом науково-дослідної роботи студентів є їх публікації, яких за 2004 рік було 296, за 2005 рік – 261, за 2006 рік – 329.

Студенти університету брали участь у роботі не тільки студентських, але й у Всеукраїнських і міжнародних наукових конференцій, де їхні виступи отримали схвальні відгуки, були відзначені дипломами. У 2005 році 73 студенти взяли участь у 8 міжнародних та у всеукраїнських наукових студентських конференціях, у 2006 відповідно – 112 брали участь у 10 конференціях різного рівня. За результатами цих конференцій були видані збірники наукових праць студентів.

Студенти університету успішно виступають у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт. У 2006 році студенти вибороли 14 призових місць у цих конкурсах з різних напрямів, а у 2007 році – 8.

Кожного року студенти університету успішно виступають у Всеукраїнській студентській олімпіаді. У 2004 році наші студенти вибороли 6 призових місць, у т.ч. 3 перших, з психології, української мови, математики, соціальної педагогіки; у 2005 році – 10 призових місць, у т.ч. 4 перших, з психології, історії, математики, англійської мови, російської мови та літератури. У 2006 році у II турі Всеукраїнської студентської олімпіади 7 студентів були відзначені заохочувальними дипломами за окремими конкурсами олімпіади, у 2007 році – 4 призові місця.

У 2006/2007 н.р. Інститут іноземної філології університету призначений на три наступні роки базовим навчальним закладом для проведення II туру Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Англійська мова та література».

Ректор:

Саук Петро Юрійович, доктор філософських наук, професор.

Щорічно студенти університету виїжджають до Жешува та Ченстохова (Польща) на стажування у літніх школах польської мови і культури. Так, у 2004 році у Польщі навчальну практику проходили 5 осіб, у 2005 році – 4 особи, у 2006 році – 4 особи. Стажування допомагає студентам активізувати наукові дослідження з польської тематики.

Студенти факультету іноземних мов постійно виборюють гранти уряду США та інших країн на право навчання в провідних навчальних закладах США, Польщі, Чехії. Так, у 2004 році 6 студентів університету навчалося протягом року в різних навчальних закладах США. Загалом за 2004-2006 рр. за кордоном навчалося 8 студентів.

Студенти – філологи беруть активну участь у виконанні наукової теми «Реконструкція праставу традиційної народної духовної культури Середнього Полісся як частини загальнослов'янського мовно-культурного ландшафту», яка фінансується за рахунок коштів Міністерства освіти і науки України.

Досягнення студентів університету у сфері мистецтва

Значна увага в університеті приділяється розвитку естетичного світосприйняття, мистецьких здібностей і нахилів студентів.

Традиційним стало проведення таких заходів, які користуються популярністю серед студентів: «Містер університету», «Королева університету», шоу-конкурс «Валентин і Валентина», «Листопад-Фест», «Зоряні дуети», «Гуморина», фестиваль першокурсників «Алло, ми шукаємо таланти» та ін.

Традиційним є міжнародний фестиваль «Студентські струни», в якому беруть участь студенти України, Білорусі, Росії, Молдови. Вокально-інструментальний колектив «Еклектика» уже впродовж кількох років є переможцем всеукраїнського фестивалю «Я і гітара».

Популярністю серед студентів користуються КВН, що представлений 12-ма командами. Збірна університету є багаторазовим чемпіоном області і призером Кубка Асоціації КВН України. У 2007 році вона вже вдруге перемогла у всеукраїнському турнірі німецькомовного КВН, який проводився за сприяння Гете-інституту, Асоціації німців України та посольства Німеччини в Україні, і нагороджена 10-денною екскурсійною поїздкою до Німеччини.

В університеті постійно діє змінна виставка мистецьких творів художників і скульпторів Житомирщини.

Мистецькі колективи університету беруть активну участь у фестивалях, конкурсах, оглядах на рівні області, України та за кордоном. Наприклад, у Франції, Німеччині, Італії, Польщі виступали танцювальні ансамблі «Юність» та «Сузір'я».

Народний танцювальний ансамбль «Юність» став лауреатом міжнародних фестивалів у Франції, Німеччині, Італії (2004 – 2007 рр.);

- народний хор «Ятерів» – лауреатом фестивалю хорових колективів у Польщі (2003 р.);
- народний танцювальний ансамбль «Сузір'я» – виборов друге місце у XIII святковому фестивалі фольклорних колективів у Польщі (2005 р.);
- народний вокальний ансамбль «Елегія» виборов II премію Генерального Консульства Республіки Польща (2005 р.).

Загалом в університеті функціонує 17 колективів художньої самодіяльності, які об'єднують понад 500 студентів. 7 колективів носять звання народних. Діє 21 мистецький гурток, Школа шляхетних дівчат, клуби за інтересами, театральна та літературна студії. У них займається понад 800 студентів.

За останні 5 років студенти на міжнародних мистецьких фестивалях, конкурсах, оглядах здобули 64 дипломи, на всеукраїнських – 108, на обласних – 378.

Досягнення студентів університету у сфері спорту

В університеті створені сприятливі умови для фізичного розвитку студентської молоді та її спортивного вдосконалення: функціонує спортивний комплекс, який визнано одним з кращих в Україні, два футбольних, волейбольні і баскетбольні поля, тренажерний комплекс, спортивні майданчики біля гуртожитків.

Майже 500 студентів займаються у 25 спортивних секціях. Студенти університету є членами збірних команд України, беруть участь у міжнародних змаганнях.

За останні роки підготовлено 10 майстрів спорту України, понад 20 студентів стали кандидатами у майстри з різних видів спорту.

Чемпіонами світу стали – з кікбоксінгу В. Макресо́ва, з карате – В. Рудюк, призером Кубка Світу з триатлону – Є. Мартиненко, чемпіоном Європи – А. Микитюк, України – Є. Мартиненко, К. Долежал, С. Козакевич, В. Делегун, Н. Концевич.

Команда університету з легкої атлетики є дворазовим переможцем Кубка України серед ВНЗ в естафетному бігу 4х400 м, естафетному бігу 4х100 м.

Загалом на обласних змаганнях за останні 5 років призові місця посіли 195 студентів, на галузевих – 48, на всеукраїнських – 29, на міжнародних – 9.

Лише за два останні роки студенти університету взяли участь у 172 спортивних змаганнях. ■

Луганський державний інститут культури і мистецтв

Адреса:

91055, м.Луганськ, Красна площа, 7.

Тел.: (0642) 59-02-73, 59-02-62

Факс: 52-52-76.

www.lgiki.com.ua

Творчому розвитку студентів сприяє проведення відкритих творчих конкурсів на базі інституту – Всеукраїнський конкурс рисунку «Срібний штрих», Всеукраїнський конкурс сучасного естрадно-спортивного танцю «Золото осені», Всеукраїнський конкурс виконавців на народних інструментах імені династії Воеводіних, конкурс модельєрів «bebor».

На базі Інституту відкрита Академія мультиплікації «Фантазери» для талановитих школярів.

Інститут запрошує молодих виконавців, творчі молодіжні колективи до виступів під час заходів Творчого центру «Красна площа,7».

Досягнення студентів у сфері науки

- II Всеукраїнська студентська олімпіада з художньо-комп'ютерної графіки (Гутнік Юрій, Киркач Антон, Лактіонов Костянтин);
- Всеукраїнська студентська олімпіада з культурології (Залещенко Володимир, Савченко Олександра);
- II Всеукраїнська студентська олімпіада з прикладної лінгвістики (Ненашева Ганна, Дишловий Олексій, Дмитрук Юлія).

Досягнення студентів у сфері мистецтва

- Всеукраїнський конкурс читців, присвячений пам'яті Т.Г. Шевченка (Антоненко Тетяна, лауре-

Ректор: Філіппов Валерій Леонідович, кандидат педагогічних наук, заслужений працівник культури України

ат III ступені; Кіс Ольга, дипломант, 2005 р.);

– IV Всеукраїнський конкурс читців класичної та сучасної поезії, м.Київ, (Катерина Тростянська, II премія, 2005 р.);

– диплом у номінації «За творчий пошук в ігровому кіно» Міжнародного фестивалю православного кіно «Покров-2006» (Борис Пісчунов, 2006р.);

– I Всеукраїнський кіно-фестиваль аматорського кіно «Кіннокімерія» (Спичак Микола, Кочнев Дмитро, 2007 р.,

м.Херсон);

- I місце у міжнародному турнірі «Кубок «Силуету» (Дмитро Мірошніченко, 2004 р.);
- перемоги у відкритому турнірі зі спортивного танцю «Пальмова ветвь», Міжнародних змаганнях зі спортивного танцю «Осінній бал», чемпіонаті Донецької області зі спортивного танцю, Всеукраїнських рейтингових змаганнях зі спортивного танцю (Андрій Федоренко, 2003-2004 рр.);
- III місце у Чемпіонаті України з бальних танців, IV місце у Традиційному Міжнародному турнірі зі спортивного танцю IDSF OPEN St-La «Кубок престижу – 2006», перемога у Чемпіонаті спортивного танцю Луганської області (Андрій Лугін, 2006 р.);
- лауреат III премії IV Чемпіонату світу з сучасного танцю та III Європейському Чемпіонаті сучасного спортивного танцю в категорії Dance Show Solo (Олена Басенко, Італія, 2006р.);
- Чемпіонат України з шоу-дисциплін (I місце, Дмитро Куленко та Анастасія Католикова, м.Суми, 2006р.);
- Кубок світу з сучасних танців на Відкритому Кубку Світу з сучасних танців (Дмитро Куленко та Анастасія Католикова, м.Суми, 2006р.);
- III премія, Відкритий Кубок Світу з сучасних танців (2005р., м.Дьєр, Угорщина);
- чемпіонка за результатами Чемпіонату України з сучасних танців (Єлизавета Поклад, м.Ялта, 2005р.);
- перемоги у V Міжнародному фестивалі сучасного танцю «Neprostotanці» (Єлизавета Поклад, Андрей Лерш, Тетяна Макаренко, 2006р.);
- перемога на Кубку світу з сучасних спортивних танців (Андрій Лерш та Тетяна Макаренко, Вікторія Беженова, Єлизавета Поклад м.Суми, 2007р.).
- I місце на V Міжнародному дитячому фестивалі-конкурсі «Сузір'я Будапешта» (Полетаєв Денис, 2006 р.);

- I місце на III Міжнародному дитячому фестивалі «Сузір'я. Політ. Фантазія» (Павло Кириш, Угорщина, 2007р.).
 - перемоги у Всеукраїнському дитячому фестивалі-конкурсі класичної і камерної музики «Весняна Рапсодія-2006» у (Аліна Андрєєва, Ганна Заболотських, Ірина Ковальова, Валерія Шамраєвська, м.Київ, 2006 р.);
 - II премія, III премія у Всеукраїнському дитячому та молодіжному фестивалі-конкурсі народної музики «Первоцвіт» (Шамраєвська Вікторія, Світлана Титаренко, м. Київ, 2006 р.);
 - III премія Міжнародного фестивалю-конкурсу сучасної патріотичної пісні «Молода гвардія» (Скороход Юлія, 2004р.);
 - III премія Відкритого фестивалю-конкурсу виконавців патріотичної пісні «Молода гвардія» (Колеснікова Дар'я, м.Луганськ, 2007р.);
 - II місце у IV Міжнародному фестивалі мистецтв «Сузір'я Будапешту – юність, натхнення, талант» (Марина Харківська, Угорщина, 2004 р.);
 - I премія, спеціальний приз Міжнародного конкурсу молодих виконавців естрадної пісні та сучасного танцю «Твій шанс» (Родіон Поляков, Ірина Сташків, 2006 р.);
 - II премія Відкритого фестивалю-конкурсу виконавців патріотичної пісні «Молода гвардія» (Поляков Родіон, м.Луганськ, 2007р.).
- Джаз-оркестр (керівник – Йовса М.П.):*
- лауреат I премії, I Міжнародний фестиваль «Воронцовські музичні зустрічі» (2006, м.Ялта, АР Крим);
 - I місце, Донецький молодіжний фестиваль джазової музики «Конкурс молодіжних джазових виконавців України» (2006, м.Донецьк)
- Камерний оркестр «Серенада» (керівник – Козлова Н.І.):*
- фестиваль «Московская осень» (м.Москва, 2004р.);
 - міжнародний фестиваль «Харьковские ассамблеи» (м.Харьків, 2005р.)
- Камерний хор «Альма матер» (керівник – Князева Н.О.):*
- I премія, V Міжнародний конкурс-фестиваль камерних хорових колективів «Ялта-Вікторія-2005»(м. Ялта, 2005);
 - диплом I ступеню, XIV Міжнародний фестиваль духовної музики «Магутні Божа» (червень 2006 р., м.Могільов, Беларусь);
 - диплом лауреата I ступеню, Міжнародний фестиваль «Білі ночі – 2007» (травень 2007 р., м. Санкт-Петербург, Росія);
 - III премія, Відкритий фестиваль-конкурс виконавців патріотичної пісні «Молода гвардія» (м.Луганськ, 2007р.)
- Народний ансамбль танцю «Талісман» (керівник – О.М. Шабаліна):*

- гран-прі конкурсу «Золото осені – 2003», м.Луганськ;
 - I премія, Всеукраїнський конкурс «Сяйво надій – 2003», м.Дніпропетровськ;
 - гран-прі конкурсу «Сяйво надій – 2004», м.Дніпропетровськ;
 - II премія III Міжнародного конкурсу сценічного мистецтва «Арт-транзит», м.Москва;
 - лауреат V Міжнародного конкурсу «Весна танцює», м.Київ;
 - лауреат Всеукраїнського фестивалю хореографічних вистав «Гран-па», м.Донецьк;
 - гран-прі конкурсу «Сяйво надій – 2006», м. Дніпропетровськ;
 - лауреат I премії XIII Відкритого Всеросійського конкурсу сучасного танцю «Оскол-данс 2006», м.Старий Оскол.
- Танцювальна група «2set» (керівник – Соколовська А.Ю.):*
- I місце, Міжнародний фестиваль сучасного танцю «Neprostotanці» (м.Суми, 2006 р.).
 - II місце, Чемпіонат світу сучасного танцю (м.Дьєр, Угорщина. 2005)
- Театральна студія «Деер» (керівник -Баркар О.М.):*
- Театральний фестиваль «Живи» (травень 2007 р., м.Харків)
- Ансамбль «Субіто» (керівник – Петрик С.В.):*
- Гран-прі, конкурс «Горное созвездие» (м.Попрад, Словачія). ■

Національний університет «Львівська політехніка»

Адреса:

79013, м. Львів, вул. С.Бандери, 12.

Тел.: (0322)72-47-33

Тел. / факс (0322)72-16-33

E-mail: rector@polynet.lviv.ua

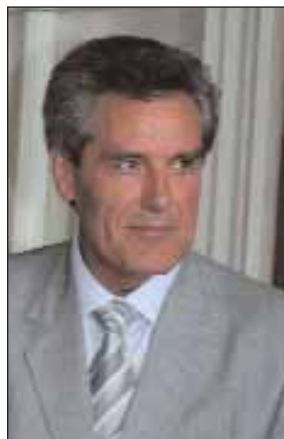
www.lp.edu.ua

Наукові досягнення студентів

Студенти-політехніки беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських, університетських науково-технічних конференціях, виставках, семінарах, конкурсах. Вісім студентів Національного університету «Львівська політехніка» стали переможцями Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук у 2006/2007 н.р., а саме: Сподинюк Н.А. (інститут будівництва та інженерії доквілля); Задерецька Р.І., Сорока М.В. (інститут економіки та менеджменту); Пшеславська Н.Ю., Швед Ю.В., Стадницька О.В. (інститут гуманітарних та соціальних наук); Свищевський К.С. (інститут енергетики та систем керування); Шандрович Н.Р. (інститут геодезії).

За відмінне навчання і плідну наукову роботу у 2006 році: 8 студентів отримали академічну стипендію Президента України, 5 студентів отримали стипендію Верховної Ради України, 7 студентів отримали стипендію Вченої Ради Національного університету «Львівська політехніка», 13 студентів отримали стипендії видатних учених і Вчених Рад інститутів Національного університету «Львівська політехніка», 28 студентів отримали іменну премію голови Львівської обласної державної адміністрації і голови Львівської обласної ради, 12 студентів отримали стипендію Канадської фундації А. і Т. Беш «Калина», 2 студенти отримали обласну іменну премію імені В. Чорновола, 2 студенти отримали іменні стипендії Федерації роботодавців України, 14 студентів отримали стипендію ВАТ «Львівобленерго», 1 студент отримує стипендію Держстандарту, 2 студенти отримали стипендію корпорації «Укрскло», 2 студенти отримували стипендію UMC, 7 студентів отримували стипендію GSM KYIV-STAR.

З участю студентів у 2006 році оформлено 12 патентів, одержано 5 рішень і подано 4 заявки на видачу патентів на винаходи.

Ректор:

Бобало Юрій Яро-
славович, кандидат
технічних наук, про-
фесор

С.С. та студентка четвертого курсу Кізло М.В. (інституту економіки та менеджменту); студенти четвертого курсу Сахарчук Т.М., Юськін О.В., Мельничин С.І., Продиус В.М. та студент п'ятого курсу Гіке П.Б. (інституту енергетики та систем керування); студенти п'ятого курсу Козак А.В. та Сахро О.Г. (інституту інженерної механіки та транспорту); студенти п'ятого курсу Кошулінський Р.Р. та Маркелов В.Е. (інституту комп'ютерних наук та інформаційних технологій); Панчишин К.М. студентка п'ятого курсу (інституту прикладної математики та фундаментальних наук); студенти четвертого курсу Кобилянська О.В., Нічкало С.І. студенти п'ятого курсу Кочун В.І., Татарин Т.Р., студенти шостого курсу Демидов І.В., Маньковський С.В. та Заярнюк М.В. (інституту телекомунікацій, радіоелектроніки та електронної техніки); студентка п'ятого курсу Кудіна О.О. (інституту хімії та хімічних технологій).

Досягнення студентів у сфері мистецтва

Розвиток творчих та мистецьких обдарувань студентів та пропаганда українського національного мистецтва здійснюється за сприяння Народного Дому «Просвіта» – культурно-просвітницького закладу, створеного у 1992 році, на базі студентського клубу, який є структурним підрозділом Національного університету «Львівська політехніка».

Значну роботу з національно-культурного відродження проводить Народний ансамбль танцю «Вірність» (художній керівник – Анатолій Фолюш). Майстерністю цього ансамблю насолоджувалися глядачі Польщі, Словаччини, Угорщини, Греції, Канади, Америки, Іспанії та багатьох міст і сіл України.

Добре знаний в Україні та за її межами, один із найстаріших колективів, Народна хорова капела «Гаудеамус» (художній керівник – Роман Гудзало). В хорівій капелі «Гаудеамус» беруть участь понад 80 студентів.

Стипендіатами загальнонаціонального конкурсу програми БО «Фонд Віктора Пінчука» у грудні 2006 року від Національного університету «Львівська політехніка» стали 26 студентів, а саме: Ігнатюк А.О. – студент п'ятого курсу (інститут архітектури); Тимошенко Н.В. та Пішко Ю.Р. – студентки п'ятого курсу (інститут геодезії); Ярема А.І. – студентка п'ятого курсу, Близців С.І. та Семенчук Н.С. – студентки четвертого курсу (інституту гуманітарних та соціальних наук); студентка п'ятого курсу Ониськів (Богач)

За короткий час широку популярність в Україні та за кордоном здобув Народний ансамбль бандуристок «Заспів» (художній керівник та диригент – Христина Залуцька).

За останні роки великої популярності серед студентської молоді набуває театральна студія «Хочу» (художній керівник – Ірина Швайківська), основним завданням якої є відродження українських народних традицій. Щорічно учасники театральної студії проводять благодійні вистави Св. Миколая в будинках-сиротинцях м. Львова та області.

Спортивні досягнення студентів

Гордістю «Львівської політехніки» є учасники Олімпійських ігор Юрій Дмитрієв (велоспорт), Олексій Дем'янюк (легка атлетика), Ігор Пашук (бокс), Анатолій Секіра (срібний призер Універсіади у Болгарії), Тетяна Ткачова (бронзовий призер літньої Всесвітньої Універсіади), Євген Мокрий (переможець Всесвітнього фестивалю молоді на Кубі).

На даний час в університеті навчаються 5 майстрів міжнародного класу: Добрива Галина, Панченко Ганна – стрільба з лука; Козюпа Світлана – пауерліфтинг; Олексій Дем'янюк – легка атлетика; Мутіна Наталія – карате-кіокушинкай, а також 28 майстрів спорту.

Значні спортивні досягнення здобувають сучасні студенти – політехніки:

На VIII Всеукраїнській Універсіаді – 2007 золоті медалі завоювали студенти: Ткачова Тетяна (настільний теніс), Кліщ Ольга (самбо), Ліпатов Володимир (самбо), срібні медалі: Козюпа Світлана (важка атлетика), Стеців Іван (важка атлетика), Кузьміна Наталя (бокс), Добрева Галина (стрільба з лука), Волошинець Аліна (фехтування); бронзові медалі: Кирилюк Юрій (акробатика), Гнатюк Христина (бокс), Лемик Ярослав, Зелений Володимир, Жужа Олександр, Труфанов Віктор, Поліщук Юрій, Чура Андрій, Куріш Назар, Кудрявцев Єгор, Кавалерідзе Микола (баскетбол), Клочан Світлана (спортивне орієнтування), Добрева Галина та Беляєва Олена (стрільба з лука), Красицький Володимир (тхеквандо).

У 2007 році студент Дем'янюк Дмитро став чемпіоном України з легкої атлетики (стрибки у висоту), Нагорний Петро став чемпіоном Європи з греко-римської боротьби (з вадами слуху) та виконав норматив майстра спорту міжнародного класу.

Збірні команди університету виступають в 38 видах спорту в Універсіадах Львівщини, де посідають провідні місця.

У Чемпіонатах України приймають участь студентські команди:

З настільного тенісу (головний тренер майстер спорту, ст. викладач Тихий І.І.);

З баскетболу (хлопці) (головний тренер майстер спорту, Заслужений тренер України, доцент Заверікін А.М.);

З гандболу (хлопці) (головний тренер майстер спорту, ст. викладач Окуп Ю.Б.). ■

Львівський національний університет імені Івана Франка

Адреса:

79000, м. Львів, вул. Університетська, 1.

Тел.: (032) 297-16-18; (0322) 239-43-25

E-mail: zag_kan@franko.lviv.ua

www.lnu.edu.ua

Студенти Львівського національного університету імені Івана Франка беруть активну участь у науковому житті. Кожного року Університет відряджає переможців I туру Всеукраїнських студентських олімпіад для участі в II турі. Переможцями та призерами II туру Всеукраїнських студентських олімпіад стає значна кількість студентів (2004р.-14, 2005р.-17, 2006р.-8, 2007р.-11). Студенти Університету беруть активну участь у конкурсах студентських наукових робіт, частина яких займає призові місця (2004р.-5, 2005р.-7, 2006р.-10, 2007р.-20).

Студенти механіко-математичного факультету та факультету прикладної математики і інформатики постійні учасники міжнародних олімпіад з відповідних дисциплін, а студенти фізичного факультету – Всеукраїнських студентських турнірів та кубків.

Кращі студенти Університету зараховуються з оплатою до виконання наукових проектів, які фінансуються за рахунок держбюджетних та госпдоговірних тем.

Студенти Університету беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських конференціях та семінарах, а також міжнародних закордонних конкурсах, олімпіадах, програмах із обміну студентами, освітніми проектами тощо.

Близько 80 талановитих студентів беруть участь у «ЧЕРЕМОШІ»- народному ансамблі пісні і танцю Університету. Студенти об'єднані у три групи: хорову, танцювальну й оркестрову. Програма колективує зразки фольклору західних регіонів України (Гуцульщини, Буковини, Бойківщини), а також деякі номери, що репрезентують центральні терени нашої держави. У кінці кожного навчального року ансамбль «ЧЕРЕМОШ» звітується концертами перед своїми країнами. Ансамбль є помітною фігурою не лише в культурному житті міста Львова, але й України та Європи. За час існування він ознайомив зі своєю творчістю широке коло глядачів України та багатьох держав світу, відвідавши з концертами Київ та Харків, Донецьк та Дніпропетровськ, Ужгород

Ректор: Вакарчук Іван

Олександрович, доктор фізико-математичних наук, професор.

та Чернівці, Мукачєво та Луцьк, Вільнюс, Мінськ, Санкт-Петербург, Москву, Холм, Люблін та Зелену Гуру.

Восени 1991р. у складі делегації на чолі з ректором Університету черемосани побували у містах Анджу, Рошфорі, Парижі (Франція). Із захопленням сприймала традиції українського хорового співу у виконанні студентів зі Львова делегація Іспанія (1994р.-хоровий фестиваль «Semanta Coral International»).

У 1992 р. ансамбль став лауреатом 1-го Всеукраїнського фольклорного фестивалю у м. Рівному. У 1994 році колектив був нагороджений медаллю «За національно-культурне відродження», а телебачення України для передачі «Шануймося, друзі» зняло документальний фільм про «ЧЕРЕМОШ».

Багато талановитих студентів Університету бере участь у народній капелі бандуристок «Зоряниця», яка своєю активною творчою діяльністю прославляє і пропагує українську пісню на весь світ, виступаючи не лише на сценах багатьох міст України, а й Росії, Білорусі, Болгарії, Бельгії, Голландії, Німеччини, Литви, Польщі. Теперішня «Зоряниця» пише нову історію для майбутніх своїх поколінь, вписує нові сторінки у скарбницю українського музичного мистецтва.

Щороку в Університеті проводиться студентський фестиваль мистецтв «Таланти Франкового Університету», на якому звучать десятки нових прізвищ, фестиваль показує, якою високою мистецькою майстерністю володіють студенти.

В Університеті проводиться щорічна Спартакіада з 16 видів спорту. Студенти активно беруть участь у Всеукраїнському студентському спортивному фестивалі, що кожного року проходить у жовтні місяці на спортивних базах міста. Зі всіх видів спорту, що культивуються на кафедрі фізичного виховання і спорту, спортсмени Університету беруть участь у обласних чемпіонатах, кубках та інших змаганнях, присвячених різноманітним визначним датам. Збірні команди та окремі спортсмени університету з дзюдо, самбо, карате-до, боксу, шахів, спортивного орієнтування, туризму, баскетболу є учасниками різноманітних чемпіонатів та кубків України, Універсіад України, всеукраїнських фестивалів. Спортсмени Університету з карате-до, дзюдо, самбо, шахів досить вдало виступають у змаганнях міжнародного рівня, Чемпіонатах Європи та світу:

Карате-до:

- Прокопів Володимир – студент факультету міжнародних відносин, МС: триразовий чемпіон Ук-

раїни; триразовий переможець Кубків України; срібний призер Універсиади України; бронзовий призер Чемпіонату Європи; бронзовий призер Чемпіонату світу; переможець Кубку світу.

- Горуна Станіслав – студент юридичного факультету, МС: дворазовий чемпіон України; переможець 6-ох міжнародних турнірів; переможець Універсиади України; переможець Чемпіонату світу;
- Горуна Ярослав – студент економічного факультету: срібний призер Чемпіонату України; срібний призер Чемпіонату світу.

- Гунчак Христина – студентка факультету міжнародних відносин, МС: триразова Чемпіонка України; дворазова переможниця Кубків світу; переможниця двох міжнародних турнірів.
- Бойко Наталія – студентка юридичного факультету, МС: чемпіонка України; бронзова призерка Універсиади України; переможниця двох міжнародних турнірів.
- Чайковська-Тимкович Ольга – студентка юридичного факультету: чемпіонка України; переможниця Кубку світу; переможниця міжнародного турніру.

- Скоропад Андрій – студент факультету прикладної математики та інформатики, Кмс.: чемпіон України
- Баїк Наталя – студентка факультету іноземних мов, Кмс: чемпіонка України.
- Генега Анастасія – студентка біологічного факультету, Кмс. : чемпіонка України.
Шахи :
- Волокітін Андрій – студент факультету іноземних мов, ЗМС, МГ: чемпіон шахової олімпіади в складі збірної України; переможець Універсиади України; чемпіон України.

- Криворучко Юрій – студент механіко-математичного факультету, МГ, МС: чемпіон України серед юніорів; бронзовий призер Чемпіонату світу серед юніорів.
- Вовк Юрій – студент філософського факультету, ММ, МС: переможець Універсиади України.
Спортивне орієнтування :
- Повалюк Наталія – студентка географічного факультету, Кмс: срібна призерка Чемпіонату України.
Самбо :
- Шестопалова Вікторія – студентка географічного факультету, Кмс: срібна призерка Чемпіонату України. ■

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Адреса:
54025, м. Миколаїв, пр. Героїв Сталінграду, 9.
Тел.: (0512) 42-45-85
Факс: 42-46-52
E-mail: vc@usmtu.edu.ua
www.usmtu.edu.ua

Досягнення студентів ВНЗ у сфері науки

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (НУК) значну увагу приділяє науковій роботі студентів за пріоритетними напрямками наукової та науково-технічної діяльності університету.

Студенти НУК активно займаються винахідницькою діяльністю. Так, наприклад, у 2005 році 13 студентів стали співавторами заявок на патент України, з них 11 студентів у співавторстві отримали патенти; у 2006 році 8 студентів подали у співавторстві 14 заявок на патент України, з них 6 студентів у співавторстві отримали 11 патентів; у 2007 році вже подано 10 заявок на патент України та отримано 11 патентів.

Кожного року студенти беруть участь у конкурсах на кращу наукову роботу. Так, за 2006 рік четверо студентів стали переможцями та отримали цінні подарунки в конкурсі, що проводила компанія PУСАЛ на кращу студентську науково-дослідну роботу в галузі інформаційних систем та екології.

Чотири наукові роботи студентів отримали дипломи у конкурсі на кращу наукову роботу студентів з природознавчих, технічних та гуманітарних наук з розділу «Океанотехніка» у Далекосхідному технічному університеті ім. В.В. Куйбишева, (м. Владивосток) та були представлені на Всеукраїнській виставці науково-дослідних робіт студентів у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук в м. Києві.

У предметних олімпіадах одержали нагороди за результатами II туру – 5 студентів.

У 2006 році у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт переможцями стали 9 студентів, а 11 студентів отримали заохочувальні грамоти.

Ректор:

Романовський Георгій Федорович, доктор технічних наук, професор.

Досягнення студентів ВНЗ у сфері мистецтва.

Організацією розвитку творчості студентів займаються колективи художньої самодіяльності, клуби за інтересами, клуб інтелектуальних ігор, англійський клуб, український клуб та інші. В НУК функціонує 17 колективів художньої самодіяльності та клубів за інтересами. Всі ці колективи діють на базі двох культурно-художніх

центрів «Натхнення» та «Корабел», які дають можливість розвитку авторської музичної та поетичної творчості, отримання навичок гри на музичних інструментах, вокального, хореографічного і театального мистецтва.

Протягом багатьох років найкращі вихованці культурно-художнього центру «Натхнення» стають дипломантами та лауреатами Всеукраїнських конкурсів пісенної та поетичної творчості, переможцями конкурсів різного рівня. Так, у 2006-2007 навчальному році п'ять студентів і ансамбль естрадного танцю «Флер» стали дипломантами фестивалю аматорської художньої творчості «Зірки Причорномор'я» (м. Миколаїв); дует акробатів у складі Писаренко К. та Дудкіної О. стали дипломантами міського фестивалю самодіяльної художньої творчості студентів. Серед найкращих вихованців центру потрібно відмітити Дерко Наталію – лауреата Всеукраїнського конкурсу «Ми і песня», лауреата Всеукраїнського конкурсу «Зірки Причорномор'я», дипломанта Всеукраїнського конкурсу пісенної творчості імені Машкіна (м. Іршава); та Руденко Євгенію – дипломанта Всеукраїнського конкурсу читців у м. Києві, лауреата конкурсу ім. Т.Г. Шевченка.

Вже багато років в університеті підтримується традиція ігор КВН. Відома команда «Дизель», що утворилась на базі університету, вже багато років поспіль є чемпіоном м. Миколаєва. Серед основних досягнень команди – вагома перемога у вищій лізі КВН у м. Мінську, помітний виступ на фестивалі команд КВН у м. Сочі, вихід у вищу лігу команд КВН у м. Москві та інші.

В останні кілька років серед різноманітних видів діяльності англійського клубу чітко виділився і завоював велику популярність новий напрямок – лінгвотеатр. У 2003 році лінгвотеатр отримав гран-при міжнародного фестивалю фантастики «Планета

8141 Nikolaev». Щорічно лінгвотеатр приймає участь у Відкритому міжрегіональному фестивалі аматорських театрів «Южные маски», де вихованці театру одержують перемогу у престижних номінаціях.

В університеті є багато студентів, які крім навчання приділяють значну увагу літературній діяльності. Найбільших успіхів у поезії та прозі досяг студент університету Пастухов С., який посів II місце на конкурсі поетичних команд «Парнаські ігри 2007» (м. Київ), є переможцем Всеукраїнського конкурсу дитячої та молодіжної поезії імені Йосипа Курлата.

В університеті існує Клуб інтелектуальних ігор, члени якого беруть участь у Чемпіонатах України та області, у різноманітних Міжнародних кубках та фестивалях, телевізійних проектах з «Що? Де? Коли?», «Брейн-ринг», «Своя гра» та інших. Студенти Гордієнко Є. та Пастухов С. стали переможцями циклу передач «Брейн-ринг: teen-liga» на каналі «Інтер» (м. Київ). Як кращий гравець турніру Гордієнко Є. прийняв участь у передачі «Що?Де?Коли?» на каналі «1 ОРТ» (м. Москва).

Досягнення студентів ВНЗ у сфері спорту.

Спортивний клуб НУК має всі умови необхідні для проведення занять студентів десятима видами спорту: бадмінтон, бокс, волейбол, баскетбол, футбол, веслування, вітрильний спорт, атлетичні види спорту, підводне плавання, аеробіка.

Значна перевага надається водним видам спорту. З веслування академічного студенти НУК приймають участь у Кубку та Чемпіонаті України, захищають честь університету на Літній універсіаді та Чемпіонаті Світу, де кожен рік посідають призові місця. Сезон з веслування академічного традиційно завершується змаганнями на Кубок пам'яті професора Александрова М.М. Останні декілька років в м.Миколаєві стало традицією

проводити декілька регат. Загалом сезон парусних перегонів завершує парусна регата на кубок адмірала Макарова. В 2007 році в ній взяло участь 28 екіпажів яхт.

За результатами змагань з різних видів спорту кожен рік студенти виборюють близько 50 медалей та отримують звання заслуженого майстра спорту 1-2 особи, майстра спорту міжнародного класу 4-6 осіб, майстра спорту 8-10 осіб.

Серед основних спортивних досягнень потрібно відзначити студентів НУК Білоущенко Сергія, який став бронзовим призером 28 літніх Олімпійських ігор з веслування академічного; багаторазового чемпіона світу Іщенко Івана, який посів друге місце на Кубку Світу з вільної боротьби та багаторазового призера Чемпіонату світу з кікбоксінгу Павленка Ігора.

Велику популярність серед студентів і викладачів НУК одержав такий вид спорту, як бадмінтон. Ректор НУК Романовський Г.Ф. є президентом обласної федерації бадмінтону. На рахунку його підопічних перемоги в багатьох міжнародних турнірах, а також офіційних чемпіонатах Європи. ■

Рівненський державний гуманітарний університет

Адреса:

33028, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12.

Тел.: (0362) 26-78-65

Факс: (0362) 26-37-15

E-mail: rektorat@rdgu.uar.net

www.rshu.edu.ua

Досягнення студентів РДГУ у сфері науки

Науково-дослідна та творча робота студентів є складовою частиною діяльності РДГУ. Вона сприяє удосконаленню професійної підготовки, виявленню найбільш обдарованої молоді. Наукова робота студентів здійснюється з метою реалізації інтелектуального потенціалу студентів, підвищення студентської творчої ініціативи для покращення підготовки кадрів нової генерації.

Одним із основних способів апробації наукових результатів студентів є участь в олімпіадах, конкурсах, фестивалях та наукових конференціях.

Переможці олімпіад I туру направляються для участі у II турі Всеукраїнської олімпіади з фахових дисциплін і спеціальностей.

У 2006-2007 н.р. переможцями олімпіади стали:

- Олена Удод – II місце з дошкільного виховання (науковий керівник – доц. Дичківська І.М.);
- Надія Іваненко – II місце з трудового навчання (обслуговуюча праця) (науковий керівник – викл. Козак О.В.);

У 2007 н.р. на базі університету проведено студентські наукові конференції:

- Студентська наукова конференція «Історичні читання» (28 березня 2007р.);
- Міжнародна студентська наукова конференція «Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини» (16-17 березня 2007р.);
- Науково-практична конференція «Виховання громадянина-гуманіста: пошуки, проблеми, перспективи» (4 травня 2007р.);
- Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та молодих науковців «Наука, освіта, суспільство очима молодих» (17-18 травня 2007р.).

У 2007 році студенти університету приймали участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук:

Ректор: Постоловський Руслан Михайлович, кандидат історичних наук, професор

навчання в магістратурі, аспірантурі.

- Сергій Левицький – диплом III ступеня (науковий керівник – доц. Сілкова Г.В.);

- Ольга Мірук – диплом III ступеня (науковий керівник – викл. Костенко М.С.);

- Аліна Голуб – диплом III ступеня (науковий керівник – доц. Безлюдна В.І.).

З метою підтримки кращих випускників РДГУ, які досягли значних успіхів у науковій роботі, першочергово надаються рекомендації Вченої ради для продовження

Досягнення студентів РДГУ у сфері мистецтва

Творчі студентські колективи Інституту мистецтв РДГУ є учасниками мистецьких заходів (фестивалів, конкурсів, олімпіад, вистав, виставок, творчих зустрічей з відомими митцями України та зарубіжжя).

Свої творчі та художні здобутки демонструють фольклорні ансамблі: «Горина» (кер. Людмила та Сергій Вострікови), «Волиняни» (кер. Людмила Гапон), «Джерело» (кер. Раїса Цапун), чоловічий ансамбль «Краяни» (кер. Юрій Ковальчук) та інструментальний ансамбль «Хутірські музики» (кер. Богдан Столярчук), які є учасниками і переможцями Міжнародних, Всеукраїнських конкурсів та фестивалів:

- Міжнародний фестиваль традиційної народної культури «Древлянські джерела»;
- III фестиваль пісенно-музичного мистецтва «Різдвяні піснеспіви»;
- Слов'янський фестиваль «Коляда»;
- VII Всеукраїнський конкурс молодих виконавців української народної музики «З народного джерела»;
- Міжнародний фольклорний фестиваль національних культур «Поліське коло».

Оркестр народних інструментів (кер. Олег Трофимчук) став лауреатом (I премія) Міжнародного конкурсу «Премія міста Ланчано», студентський академічний хор (кер. Олександр Тарасенко) у 2007 році став лауреатом Всеукраїнського конкурсу ім. М. Леонтовича.

Студенти Інституту мистецтв постійно беруть участь в конкурсах та фестивалях різних рівнів:

- О. Білова – переможець обласного відбіркового туру X-го Всеукраїнського фестивалю сучасної пісні та популярної музики «Червона рута – 2006» у номінації «Акустична музика» та лауреат конкурсу молодих виконавців авторської і бардівської пісні у номінації «Кращий виконавець»;

- Денис Педан – лауреат II премії та володар призу глядацьких симпатій Першого міжнародного фортепіанного конкурсу серед студентів педагогічних навчальних закладів «Art-Klavier», присвячений 250-річчю з дня народження Вольфганґа Амадея Моцарта (м. Київ, 2006р.); лауреат VI та VII Міжнародних фестивалів слов'янської фортепіанної музики (м. Мелітополь, 2005, 2006);
- Ірина та Наталія Євтушки – здобули Гран-прі та спеціальну нагороду президента Польщі Ярослава Качинського на XIII загальнопольському фестивалі колядок і щедрівок (2007р.), отримали I та II премію на міжнародному конкурсі баяністів в Італії (2007р.); вибороли спеціальну нагороду на польському каналі TVP – 2 (2007р.);
- Фортепіанне тріо у складі О. Коржицького (фортепіано), В. Аксьонова (бас-гітара), С. Гуляка (ударні) – лауреат III премії Міжнародного конкурсу молодих виконавців «Шоу Західний регіон 2007»;
- Джаз-оркестр кафедри духових та ударних інструментів (кер. Олександр Гайдабура) є лауреатом Міжнародних та Всеукраїнських конкурсів.

Студентка Наталія Бурякова займається художньою керамікою для відродження реліктів лемківської етнічної культури, щорічно виступає на конгресах Лемківського товариства з успадкування художньої культури, про символіку традиційних лемківських писанок, рушників, народного строю.

Інститутом мистецтв РДГУ щорічно проводиться Всеукраїнський конкурс молодих виконавців (ансамблів) на мідних духових інструментах ім. В'ячеслава Старченка, в якому беруть участь представники з України та зарубіжжя.

Ансамбль сучасної хореографії «NEODANCE» (худ. кер. Роксана Горбачук) неодноразово відзначався почесними званнями лауреатів та дипломантів на Всеукраїнських, Міжнародних фестивалях та конкурсах: 2007р. – гран-прі на конкурсі сучасної хореографії «Карнавал-2007» (м. Білосток, Польща).

Досягнення студентів РДГУ у сфері спорту

Значна увага в університеті приділяється фізичному вихованню і спортивній підготовці студентів.

Студенти РДГУ неодноразово посідали призові місця в комплексній 8-літній Універсіаді України. Університетська футбольна жіноча команда – срібний призер, а студенти педагогічного факультету Очеретяна Ірина чемпіони з боксу, Бережнюк Олександр нагороджений срібною медаллю (теніс) 8-літньої Універсіади України 2007 року.

Високих спортивних результатів досягла студентка педагогічного факультету РДГУ Хлістунова Ганна. Вона – чемпіон України, дворазовий чемпіон Європи, бронзовий призер чемпіонату світу (Ав-

стралія, 2007) з плавання, виборола ліцензію на Олімпійські ігри в 2008 році в Пекіні.

У 2007 році студент факультету української філології РДГУ Соколюк Тарас став чемпіоном України з пауерліфтингу. ■

Сумський державний університет

Адреса:

40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2.

Тел.: (0542) 33-40-58

Факс: (05420) 33-00-24

E-mail: kanc@sumdu.edu.ua

www.sumdu.edu.ua.

Досягнення студентів вищого навчального закладу у сфері науки

Студенти Сумського державного університету протягом останніх років активно приймають участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук.

У 2006/07 н.р. на другий тур конкурсу було направлено 155 робіт та отримано 38 нагород (8 дипломів першого, 16-другого і 14-третього ступенів). За кількістю нагород цей показник є третім серед вищих навчальних закладів України. Вагомі здобутки студенти університету мають у Всеукраїнських предметних олімпіадах. Так за підсумками 2006/07 н.р. вони завоювали 26 призових місць (4 перших, 11 других і 11 третіх), що є третьою позицією серед вищих навчальних закладів України. Слід відмітити, що протягом більш ніж десяти років студенти університету за кількістю призових нагород посідають 1-3 місця у загальному заліку.

За результатами участі у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади студентів групи ХК-41 Бережний Олександр Сергійович взяв участь у Міжнародній олімпіаді з навчальної дисципліни «Гідравліка», на якій зайняв восьме місце.

За підсумками участі у II етапі (регіональному) командних змагань з програмування команда студентів СумДУ вперше виборола право на участь у III етапі (Всеукраїнських змаганнях) командної олімпіади. Ця ж команда студентів приймала участь у Міжнародній командній олімпіаді з програмування, на якій посіла 4-6 місця.

Також щорічно близько 100 студентів СумДУ приймають участь у 30-40 конференціях і конкурсах різного рівня, а деякі стають їх лауреатами. У 2007 році студент інженерного факультету Глуценко Сергій став переможцем Міжнародного конкурсу проектів користувачів САПР (м. Москва), студент

Ректор:

Васильєв Анатолій Васильович, кандидат технічних наук, професор.

факультету економіки та менеджменту Поляченко Сергій зайняв 1 місце у Міжнародному конкурсі «Країни з перехідною економікою» (м. Москва).

У 2006 році було опубліковано за участю студентів 88 статей та отримано 16 патентів на об'єкти промислової власності.

З метою підвищення якості підготовки фахівців на інженерному факультеті в 2002 році було створено на правах структурного підрозділу

Експериментальний науково-дослідний студентський інститут. Студенти, які в ньому працюють, беруть активну участь у виконанні господарчих договорів. У 2006 році виконувалось 17 договорів на суму 50,5 тис грн., а у 2007 році виконується 14 договорів на суму 67,4 тис грн.

Досягнення студентів вищого навчального закладу у сфері мистецтва

У СумДУ функціонує Студентський клуб, в якому працюють режисери, сценаристи, постановники масових заходів, звукорежисери, керівники вокальних, хореографічних, інструментальних гуртків та творчих студій. Діє 11 гуртків художньої самодіяльності, 3 студії та клуби за інтересами, студентський клуб-кафе, КВН-студія, до складу якої входять 2 команди КВН – «Тіке-Тіхо» та «Коники».

Театральна студія «Арлекін», оригінальні постановки якої заслужили високу оцінку професіоналів.

Рок-студія, учасники якої були учасниками та організаторами багатьох рок-фестивалів («Рок фест», «Студ-рок», «Таврійські ігри», «Червона рута» тощо).

Клуб інтелектуальних ігор («Що?Де?Коли?», «Брейн-ринг»).

Студенти, які займаються у колективах художньої самодіяльності, беруть участь у різноманітних фестивалях студентської творчості:

- Міжнародний фестиваль «Ми разом», у м.Брянськ, де брали участь Олександра Лазоренко (вокал) та «Magic-Style» («хіп-хоп»), які стали лауреатами у своїх номінаціях.
- Міський тур фестивалю «Студентська весна», лауреатами якого в різні роки ставали різні колективи художньої самодіяльності (Ансамбль бального танцю, ансамбль народного танцю, солісти-вокалісти, чоловічий вокальний ансамбль та інші)

Студент фізико-технічного факультету Малушин Олександр із трьома світовими рекордами став Чемпіоном світу серед юніорів (м. Ізмір, Туреччина), срібним призером Кубка Європи та здобув звання Майстра спорту міжнародного класу. Збірна команда СумДУ зі стрільби із лука стала переможцем Чемпіонату України серед юніорів 2007 року та ставала переможцем та призером багатьох Всеукраїнських та міжнародних змагань.

Студенти СумДУ мають і досить високі індивідуальні досягнення:

- Таран Андрій – бронзовий призер Чемпіонату світу з арчі-біатлону, призер Чемпіонатів та Кубків України з біатлону.
- Дробоног Олег – чемпіон України з бейсболу.
- Баштовий Сергій – чемпіон України з веслування на байдарках, учасник Чемпіонатів Світу та Європи в складі збірної команди України.
- Рибачук Світлана – чемпіонка України зі спортивного орієнтування.
- Гудим Олександр – призер Кубка України з легкої атлетики.
- Лозова Катерина – призерка міжнародних змагань з карате-до.
- Машко Андрій – призер Чемпіонатів та Кубків України з лижних перегонів.
- Мачула Кирило – чемпіон України з боротьби дзюдо серед студентів.
- Супрун Марія – чемпіон України, переможець міжнародних змагань зі стрільби із лука, переможець Кубка Європи.
- Нілова Ганна – переможець Універсиади України з карате-до. ■

– Міський фестиваль студентської творчості «Стрибок до зірок», який вперше проходив у травні 2007 р., ознаменувався перемогою творчого колективу СумДУ у загальному заліку.

Студентка інженерного факультету Олександра Лазоренко є лауреатом II ступеню у III Міжнародному фестивалі студентської творчості «МИ РАЗОМ» 2006 р. м. Брянськ.; лауреат II премії 13 Відкритого міського фестивалю «ЗОРЯНА НАДІЯ-2006» та інших.

Студент гуманітарного факультету Джулай Євген є переможцем «Караоке на майдані» м. Київ вересень 2004 р.; фіналістом телепроекту «ШАНС» 2004 р.; лауреатом міського фестивалю народної творчості «Сумські зорі» 2006 р., 2007 р.

Студентка факультету економіки та менеджменту Андрейко Наталія є лауреатом обласного конкурсу «Студентська весна – 2006», лауреатом Всеукраїнського конкурсу мистецтв «Боромля – 2007».

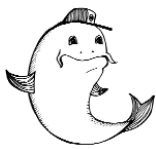
Досягнення студентів вищого навчального закладу у сфері спорту

У Сумському державному університеті активно ведеться спортивно-масова робота, в якій задіяно більш 2000 студентів та 800 школярів загальноосвітніх шкіл області. В 37 секціях займаються спортом 1 майстер спорту міжнародного класу, 17 майстрів спорту України, 41 кандидат в майстри спорту.

У СумДУ існують дві команди майстрів вищої ліги Чемпіонату України – футзальна «Універ-Автомар» та волейбольна «Універ-Газмаш».

У лютому 2007 року збірна команда СумДУ з футзалу втретє стала Чемпіоном України серед університетів. В липні цього ж року футзалісти представили Україну в Чемпіонаті Європи з футзалу серед ВУЗів, на якому із 20 учасників виборили 4 місце.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

Адреса:

95007, АР Крим, м. Сімферополь, проспект Академіка Вернадського, 4.

Тел.: (0652) 51-64-98

Факс: (0652) 51-71-35

E-mail: rector@tnu.crimea.edu

www.tnu.crimea.ua, www.crimea.edu

Нагороди та відзнаки, якими пишається університет.

Присвоєні почесні звання (у 2006г.):

Герой України – Багров Микола Васильович, проф., ректор (2007).

Заслужений працівник народної освіти:

Кальной Ігор Іванович, проф., зав. кафедрою соціальної філософії.

Чирва Василь Якович, проф., зав. кафедрою.

Заслужений вчитель України – Карпенко Микола Іванович, доцент.

Заслужений працівник освіти АРК:

Канов Олександр Олександрович, доцент, декан.

Крамаренко Валентина Іллівна, професор, зав. кафедрою.

Подсолонко Володимир Андрійович, професор, декан.

Заслужений працівник культури АРК – Габрієлян Олег Аршавірович, професор.

Нагороджені (у 2006г.):

Орденем Франції «Академічна пальма», Орден Держави (2007) – Багров Микола Васильович, професор, ректор.

Почесним Знаком МОН України ім. Петра Могили – Шарапа Віктор Федорович, професор, перший проректор.

Почесним знаком МОН України «За наукові досягнення» – Бержанський Володимир Наумович, професор, проректор з наукової роботи.

Пам'ятною медаллю уряду м. Турін (Італія), присвяченою 150-річчю Східної (Кримської) війни – Казарін Володимир Павлович, професор, зав. кафедрою.

Знаком «Відмінник освіти України» – Козлів Олександр Іванович, доцент.

Почесним Знаком МОН України ім. Петра Могили – Глузман Олександр Володимирович, проф., зав. кафедрою.

Ректор: Багров Микола Васильович, доктор географічних наук, професор, член-кореспондент НАНУ, герой України

Вибрані академіками і членами-кореспондентами Академії наук в 2006г.:

– Академії наук вищої школи України – Донський Володимир Йосипович, проф., зав. кафедрою.

– Академії педагогічних наук України – Глузман Олександр Володимирович, проф., зав. кафедрою, член-кореспондент.

Лауреат премії АРК (2006г.) – Прадун Валентин Пантелеєвич, д.е.н., зав. кафедри.

Університет нагороджено:

Срібною медаллю Міжнародної виставки «Сучасна освіта – 2003».

Золотою медаллю Міжнародної виставки «Сучасна освіта – 2004». Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського «За вагомий внесок в розвиток освіти України».

Досягнення студентів університету у сфері науки

У 2006 році в науково-дослідній роботі ТНУ ім. В.І. Вернадського взяли участь понад 4 400 студентів вузу. Студенти взяли участь в 100 конференціях, прочитано 1300 доповідей, з них на міжнародних конференціях – 143. Університет пишається 61 стипендіатом іменних стипендій. На конкурсах і олімпіадах отримано 18 нагород. Всього в конкурсах і олімпіадах взяли участь понад 110 студентів. Під керівництвом професорсько-викладацького складу (616 чоловік) студенти беруть участь в роботі 55 гуртків, які відвідує понад 1000 чоловік, а також семінарів, в роботі яких беруть участь понад 1200 чоловік. За висновками проведених досліджень студентами самостійно опубліковано понад 300 наукових робіт і 120 – в співавторстві з викладачами.

За участю студентів розроблялися 23 держбюджетні і 2 госпдоговорні теми.

Високий рівень наукової підготовки студентів і аспірантів підтверджується преміями і стипендіями, що призначені молодим ученим. У 2006 році стипендію Президента України отримували 5 чоловік, 42 – стипендію Верховної Ради України, Кабінету Міністрів для молодих учених, стипендію ім. М.С. Грушевського, Верховної Ради АРК, стипендії ім. В.І. Вернадського Верховної Ради АРК, Ради Міністрів АРК, Сімферопольської міської ради. 23 студенти вузу отримують стипендію компанії «УДЕК GROUP» і удостоєні стипендії ім. В.І. Вернадського Російського неурядового екологічного фонду (м. Москва). У конкурсі наукових робіт «Верховної Ради АРК молодим ученим» перемогли і отримали гранти 5 аспірантів і асистентів університету.

Досягнення студентів університету у сфері спорту у 2006 р.

Іванов Сергій – чемпіон світу з армспорту (Велика Британія), майстер спорту міжнародного класу;

Пензіна Наталя – бронзовий призер кубку світу з тейквандо (Іспанія), майстер спорту;

Муха Віктор – призер чемпіонату світу серед юніорів з вільної боротьби (Монголія), майстер спорту;

Авраменко Роман – призер чемпіонату світу серед юніорів з легкої атлетики (Китай), майстер спорту;

Ребрик Віра – призер чемпіонату світу серед юніорів з легкої атлетики;

Фіногентова Антоніна – призер чемпіонату світу з сучасних спортивних танців (Італія), майстер спорту;

Корнейчук Андрій – призер чемпіонату світу з сучасних спортивних танців (Італія), майстер спорту;

Ібрагімова Дар'я – призер чемпіонату Європи з боротьби сумо (Німеччина), майстер спорту міжнародного класу;

Айрапетян Юрій – бронзовий призер клубного чемпіонату України з шахів (Алушта), міжнародний майстер;

Арутюнова Діана – чемпіон України з шахів серед дівчат до 18 років (Дніпропетровськ), чемпіон України з шах серед дівчат до 20 років (Львів), міжнародний гросмейстер;

Лунев Дмитро – бронзовий призер чемпіонату України на велотреці (Львів), майстер спорту;

Лукашев Максим – чемпіон України з тайського боксу (Чернігів), майстер спорту. ■

Ужгородський національний університет

Адреса:

88000, м.Ужгород, вул. Підгірна, 46;

Тел.: (03122) 33-341

Факс: (03122) 36-136

E-mail: admin@univ.uzhgorod.ua;

www.univ.uzhgorod.ua

Досягнення студентів вищого навчального закладу у сфері науки

Гедеон Сергій, Кудак Віктор – випускники фізичного факультету УжНУ 2007 р. та Бондар Денис – випускник фізичного факультету 2006 р. займаються науковими дослідженнями, починаючи з першого курсу. Виступали з науковими доповідями на престижних міжнародних та Всеукраїнських конференціях, зокрема на ECAMP IX (European Conference of Atomic and Molecular Physics) May 6-11/2007, Heraklion (Crete), ІЕФ-2007, травень 14-19/2007 Ужгород (Україна), II Міжнародній науково-практичній конференції «Університетські мікросупутники – перспектива та реальність» 26-30 червня 2007, Дніпропетровськ (Україна).

У доробку Бондара Дениса публікації в Journal of Physics (Велика Британія) та журналі «Теоретическая и математическая физика» (Росія), а Гедеона Сергія – Journal of Physics та журналі Physical Review (США).

Наукова праця випускника фізичного факультету Бондара Дениса нагороджена Дипломом переможця Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з прикладних, технічних і гуманітарних наук за 2005/2006 н.р. з напрямку «Фізика та астрономія», а Гедеон Сергій та Кудак Віктор стали лауреатами іменної стипендії від Благодійної організації «Президентський фонд Л.Кучми «Україна».

Студентка IV курсу фізичного факультету Мартон Аніко зайняла перше місце на «Всеукраїнській науковій студентській конференції» (м.Дебрецен, Угорщина) та виграла грант (який фінансується угорською стороною) на навчання у 2006/2007 н.р. у Будапештському технологічному університеті.

Кравцов Денис, студент 5 курсу медичного факультету УжНУ (спеціальність «лікувальна справа»). Має нагороди:

- диплом 2 ступеня за усну доповідь на XXI Міжнародній конференції молодих учених «Молодь – медицині майбутнього» (м.Одеса, квітень 2005);

Ректор:

Вегеш Микола Миколайович, доктор історичних наук, професор

– дипломи за кращі усні доповіді на III та IV Міжнародних конференціях студентів та молодих учених (м. Ужгород, 2005, 2006 рр.);

– дипломи I ступеня за кращі усні доповіді на IV Міжнародній конференції студентів та молодих учених «Новини та перспективи медичної науки» (м.Дніпропетровськ, травень 2006 р.);

– сертифікат за кращу усну доповідь на У Міжнародній конференції студентів та мо-

лодих учених «Актуальні питання в сучасній медицині» (м.Харків, березень 2007р.);

- диплом за третє місце на 76-й міжвузівській конференції студентів та молодих вчених із міжнародною участю «Працюємо, творимо, презентуємо» (м.Івано-Франківськ, квітень 2007 р.)

Свої теоретичні знання студент успішно використовує у практичній роботі медичного брата відділення анестезіології, реанімації та інтенсивної терапії Ужгородської центральної міської клінічної лікарні.

Рак Дмитро, студент III курсу хімічного факультету УжНУ (спеціальність «Хімія») проявив себе як здібний студент, який вмilo поєднує навчання з науковою і громадською роботою.

Бере активну участь у науковій роботі кафедри неорганічної хімії. Проводить дослідження у галузі технології напівпровідникового матеріалознавства.

За відмінне навчання, активну участь у науководослідній роботі і громадському житті відзначений у 2007 р. Подякою Міністра освіти і науки України.

Рак Д.М. є автором спеціальної програми для ПК, що використовується при обробці наукових результатів. Крім того, у наукових дослідженнях застосовує спеціальне програмне забезпечення: Ponder Cell, Quanto, Ball & Stick, Origin 4.0, Origin 7.0, Advanced, Grafer 2.0, Delphy 7.0 та інші. Учасник програми розвитку комунікаційних технологій, організованою представництвом фірми Intel в Україні. У рамках хобі займається радіоелектронікою, зокрема конструюванням приладів з програмним забезпеченням ПК.

Улиганець Мар'яна, студентка IV курсу філологічного факультету УжНУ (спеціальність «журналістика») має здібності до наукової роботи, зокрема цікавиться лінгвістичними проблемами, питаннями функціонування мови у засобах масової інформації. Із доповіддю «Про типові порушення в аудіомовленні та основні шляхи їх подолання» М. Улиганець виступила на Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції у Києві у квітні

2006 року. Її дослідження було визнано одним із кращих. Наказом Міністра освіти і науки України від 04.09.2006 р. нагороджена дипломом I ступеня як переможець Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «журналістика». Крім того, студентка УжНУ стала однією з п'яти учасниць України Проекту EU TASIC\BBC «Розвиток медіа навчочок – Україна». Другий рік поспіль виборює право на отримання персональної стипендії ім. В.Чорновола. За відмінне навчання, активну участь у науково-дослідній роботі і громадському житті нагороджена у 2007 р. Грамотою Міністра освіти і науки України.

Волошенко Сергій, студент III курсу факультету міжнародних відносин на Міжнародному конкурсі на кращу наукову роботу, що проходив у вересні 2007 р. здобув перемогу у секції «Міжнародні відносини» з науковою роботою «Шляхи і методи легалізації зовнішніх мігрантів з України в контексті інноваційних нововведень у систему міграційної політики України».

Досягнення студентів вищого навчального закладу у сфері спорту:

Лятов Володимир – студент I курсу, майстер спорту міжнародного класу зі спортивних танців,

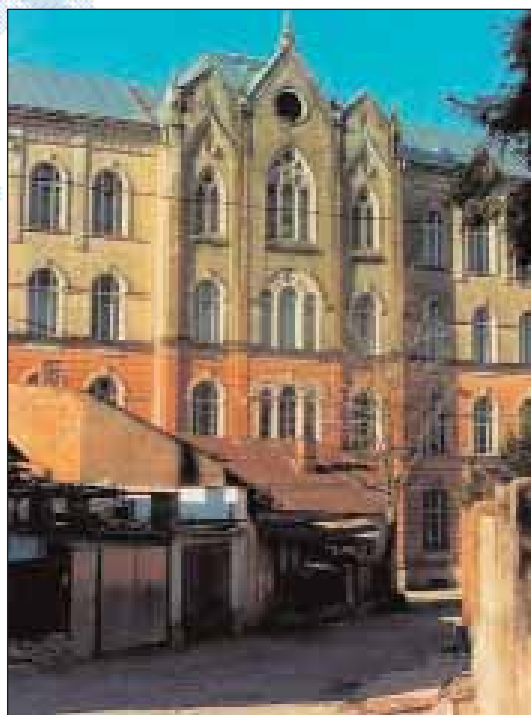
2-ге місце на чемпіонаті світу у м. Сінгапур у 2007 році.

Мишко Вероніка – студентка I курсу, майстер спорту міжнародного класу зі спортивних танців, 2-ге місце на чемпіонаті світу у м. Сінгапур у 2007 році.

Мітіна Оксана – студентка III курсу, член національної збірної команди з ручного м'яча, майстер спорту.

Скузняк Наталія – студентка V курсу, член національної збірної команди з ручного м'яча, майстер спорту.

Аблаєв Енвер, Кравчук Станіслав – випускники факультету фізичного виховання і спорту 2007 року, переможці етапів Кубка Світу з акробатичного фрістайлу, майстри спорту міжнародного класу. ■

Уманський державний аграрний університет

Адреса:

20305, м. Умань, Черкаська обл., вул. Інститутська, 1.

Тел.: (04744) 32-202

Факс: (04744) 33-365

E-mail: usau@usau.ic.ck.ua
www.usau.ic.ua

Проведення наукових досліджень студентів, аспірантів і науково-педагогічних працівників університету проводиться в навчально-науково-виробничому відділі університету, який забезпечує практичну підготовку майбутніх фахівців сільськогосподарського виробництва.

Результати досліджень доповідались на Всеукраїнській конференції молодих вчених «Сучасні проблеми агрономічної науки» (Кримський агротехнологічний університет, 2005); внутрішньовузівській науково-практичній конференції з нагоди 30-річчя від дня заснування економічного факультету Уманського ДАУ, 2006; Всеукраїнській студентській науковій конференції, яка була присвячена XV річниці з Дня незалежності України, (Уманський ДАУ, 2006); X -й Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Екологія, людина, суспільство» (Національний технічний університет України, Київ, 2007); Міжнародній науково-теоретичній конференції студентів та аспірантів «Україна – сільське господарство – СОТ: теорія і практика» (Миколаївський ДАУ, 2007) та ін.

Ректор:

Копитко Петро Григорович, доктор сільськогосподарських наук, професор

На Всеукраїнському конкурсі на кращу дипломну роботу серед студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації напрям 0502 «Менеджмент» зі спеціальності «Менеджмент ЗЕД» I місце посіла робота Ардедяна Дмитра (керівник Дмитрук Б.П.), III місце зі спеціальності «Аграрний менеджмент» посіла магістерська робота Бортнік Валентини та дипломна робота Валюхи Сергія (керівник Бурик А.Ф.).

Перше місце з розробки бізнес-плану на Всеукраїнському конкурсі на кращу наукову роботу зайняла робота Гибало Володимира зі спеціальності «Менеджмент організації» та Дерев'янка Дмитра зі спеціальності «Економіка і підприємництво» (науковий керівник Бурик А.Ф.) і III місце на міжвузівському конкурсі Вихватнюк Роман зі спеціальності «Харчові технології» (науковий керівник Мачушенко О.Г.). Переможцями II етапу Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт став Белік Олександр – I місце зі спеціальності «Агрономія» (науковий керівник Прокочук І.В.). Логай Анатолій – I місце зі спеціальності «Менеджмент» (науковий керівник Климик Г.В.). Бевз Микола – I місце зі спеціальності «Плодоовочівництво» (науковий керівник Майборода В.П.).

Уманський державний аграрний університет – навчальний заклад, який славиться не тільки науковими та навчальними досягненнями студентів, а й навичками з організації культурно-масової роботи та фізичного виховання.

При університеті діє центр культури і виховання, де студенти мають змогу проявити себе в творчій праці та сягнути вершин мистецтва. У складі центру діють 12 колективів, шість з яких носять почесне звання «Народного», це:

- самодіяльний ансамбль пісні і танцю «Хлібодари» (керівник заслужений працівник культури України Ю. Пономарьов);
- самодіяльний вокально-естрадний ансамбль «Криниченька» (керівник К. Пономарьова);
- самодіяльний ансамбль танцю профспілок України «Нивка» (керівник Н. Шаповаленко);
- ансамбль бального і сучасного танцю «ЛЮВІНА» (керівник Н. Михалевська);
- духової музики (керівник В. Ярошевич);
- джазовий ансамбль «Дикселенд» (керівник В. Ярошевич).

Так, народний ансамбль пісні і танцю «Хлібодари» – лауреат III Всеукраїнського фестивалю народної творчості, переможець обласного фестивалю «Золота осінь»; учасник республіканської телепередачі «Надвечір'я»; побував на Міжнародному фестивалі в м. Гнезно (Польща); брав участь у створенні художньо-документального українсько-польського фільму «Квіти торговиці»; неодноразовий лауреат Всеукраїнського фестивалю художньої творчості серед колективів аграрних вищих навчальних закладів «Софіївські зорі».

Народний самодіяльний танцювальний колектив профспілок України «Нивка» – лауреат I Всеукраїнського фестивалю самодіяльної народної творчості; переможець обласних фестивалів, неодноразовий лауреат Всеукраїнського фестивалю «Софіївські зорі», побував на гастролях у Польщі.

Творчі колективи університету постійно виїжджають з концертними виступами в Черкаську, Кіровоградську, Вінницьку області.

За роки діяльності в молодіжному центрі культури і виховання навчалось понад 10 тисяч студентів. Багато з них, пройшовши школу культурно-естетичного виховання, стали не тільки хорошими спеціалістами і керівниками, але й активними учасниками та організаторами громадської роботи і художньої самодіяльності у своїх колективах.

Одним із важливих виховних заходів є фізична культура і спорт. Спортсмени університету успішно виступають на обласних, Всеукраїнських і міжнародних змаганнях. Гордістю університету є майстер спорту міжнародного класу з легкої атлетики Наталія Золотухіна, майстер спорту з настільного тенісу Ярослав Жмуденко. Вони успішно захищають честь України на міжнародних змаганнях – чемпіонатах Європи і світу. Встановивши декілька рекордів країни серед юніорів і ставши чемпіонкою України серед дорослих, студентка факультету менеджменту Наталія Золотухіна виконала олімпійський норматив і здобула право виступати на Олімпійських іграх 2008 року в Пекіні. Студент першого курсу Андрій Мартинюк виборов звання чемпіона світу серед юнаків з метання молота. Підтверджують свій авторитет і спортсмени тенісного клубу «Тайфун». Жіноча команда університету з настільного тенісу в Чемпіонаті України серед команд майстрів вищої ліги входить в п'ятірку кращих.

Для подальшого розвитку фізичної культури і спорту розширюється спортивна база університету, зокрема ведеться будівництво нового спортивного залу, а в найближчому майбутньому буде збудовано новий стадіон. ■

Хмельницький національний університет

Адреса:

29016 м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11.

Тел.: 8 (0382) 72-80-76

Факс: 8 (03822) 2-32-65

E-mail: centr@mailhub.tup.km.ua

www.tup.km.ua

Студенти університету беруть активну участь в різноманітних наукових заходах, що проводились в університеті та за його межами. Всього в університеті в 2006 році займались науковою роботою 1910 студентів.

Велика кількість студентів зайнята науково-дослідною роботою в наукових гуртках та проблемних групах (у звітному році їх було 65), в госпдоговірних і держбюджетних НДР, навчально-науково-виробничих центрах та студентському Будинку моди університету. Результати цієї роботи відображені в публікаціях, патентах, перемогах на олімпіадах та конкурсах. В 2006 році студентами зроблено 1482 доповіді на факультетських конференціях і 310 доповідей на Всеукраїнських і Міжнародних конференціях, опубліковано 607 наукових статей, що вийшли в збірниках студентських робіт інституту економіки і управління, гуманітарного інституту та інституту механіки та інформатики, подано 7 заявок та отримано 4 патенти на винаходи, завойовано 27 призових місць на олімпіадах та конкурсах НДР і 11 заохочувальних дипломів на Всеукраїнських конкурсах і олімпіадах.

Наукове товариство студентів і аспірантів спільно з кафедрами організувало міжнародну заочну олімпіаду з САПР та комп'ютерного моделювання по Інтернету, ярмарок програмних продуктів серед студентів та школярів області, регіональну олімпіаду з програмування та інформатики, обласний конкурс веб-дизайнерів, університетську конференцію з країнознавства, університетську конференцію аспірантів і молодих вчених на тему «Актуальні проблеми комп'ютерних технологій», заочну олімпіаду з програмування міжпрограмних автоматів та мікроелектронних систем – конкурс «Студентська реклама».

Профілюючими кафедрами університету проведено чотири Всеукраїнських конкурси студентських та аспірантських науково-дослідних робіт з

Ректор:

Скиба Микола Єгорович, доктор технічних наук, професор

маркетингу, менеджменту організацій, економіки та менеджменту промислових підприємств, управління персоналом та економіки праці.

З метою залучення талановитої молоді до науки та її підтримки кафедрами спільно з науковим товариством студентів і аспірантів проведено такі Всеукраїнські конференції:

- «Машинобудування України очима молодих: прогресивні ідеї – наука – виробництво»;
- «Розвиток соціально-економічних відносин в умовах трансформації України»;

- «Інтелектуальний потенціал молоді в науці і практиці», в яких брали участь 280 молодих вчених, аспірантів і студентів.

З метою обміну досвідом у проблемах моделювання техніки та технічних засобів, сучасного її розвитку інститутом механіки та інформатики в квітні місяці проведено ІУ україно-польську наукову конференцію молодих вчених та студентів. В конференції брали участь понад 160 молодих науковців з 7 університетів Польщі та 15 вищих навчальних закладів України. За матеріалами конференції видано збірник наукових праць.

Велику роботу з розкриття та ефективного використання творчого і інтелектуального потенціалу студентів, набуття практичного досвіду роботи за спеціальністю, пропаганди моди університету на конкурсах проводить Студентський Будинок моделей під керівництвом проф. Баннової І.М. На протязі 2006 року відбулось 18 виступів СМБ, на яких показано 30 колекцій одягу в 6 містах України. 22 колекції були нагороджені грамотами та завоювали призові місця. В цілому за підсумками виступів студентів університету на олімпіадах і конкурсах України завойовано 27 призових місць.

Центр культури і мистецтв Хмельницького національного університету

В нашому університеті функціонують художні колективи та творчі об'єднання за інтересами, а саме: лауреат всеукраїнських та міжнародних фестивалів та конкурсів, народний ансамбль танцю «Юність Поділля» та його супутні колективи (утворений в 1967 р.); студентський театр естрадних мініатюр «Юмодес» (утворений в 1977 р.); театр пісні «Сузір'я» (утворений в 1999 р.); шоу-балет «Модерн» (утворений в 2000р), творче об'єднання «Пектораль» ансамбль спортивно-бального танцю «Вікторія»(утворений в 2004 р). шоу-балет «Арт-

данс» (утворений у 2004 р.), шоу-балет «Релакс» (утворений в 2007 р.), команди КВК інститутів та збірна команда КВК університету, різноманітні студії та творчі об'єднання за інтересами. Всього мистецьких колективів в університеті понад 15. З них 3 колективи мають звання «народний», в яких беруть участь понад 400 чоловік.

Вже багато років існують плідні контакти учасників народного ансамблю танцю «Юність Поділля» з різноманітними громадськими організаціями та навчальними закладами країн Західної Європи.

Своєрідним за своїм мистецьким спрямуванням є студентський народний театр пісні «Сузір'я». Специфіка колективу полягає в тому, що кожен з учасників чи група учасників (соло, дует, тріо, квінтет) мають власні пісенні образи і в цілому вони створюють оригінальні вокально-театральні дійства.

Лауреат всеукраїнських та міжнародних фестивалів, народний театр естрадних мініатюр «Юмодес». 14 травня 2007 році колектив відмітив своє 30-річчя традиційною «Гумориною».

Ансамбль спортивно-бального танцю «Вікторій» та шоу-балети «Модерн», «Арт-данс», «Релакс» уже досить відомі в місті та області. Вони є постійними учасниками обласних та міських заходів.

Творче об'єднання «Пектораль». об'єднує в собі поетів, бардів, ведучих, артистів оригінального жанру. Всі концерти, які проходять у нашому університеті ведуть саме учасники творчого об'єднання «Пектораль».

Фізичне виховання є невід'ємною складовою навчального процесу. В університеті культивується 22 види спорту. Спортивну майстерність вдосконалюють близько тисячі студентів. В університеті навчається 3 заслужені майстри спорту, 6 майстрів спорту міжнародного класу, біля п'ятдесяти майстрів спорту і більше 220 кандидатів в майстри спорту і першорозрядників.

Упродовж десятиліть збірна команда навчального закладу успішно виступає на Всеукраїнських

універсиадах, посідаючи на них 5-8 місця серед усіх навчальних закладів України і виграючи свою підгрупу. 78 студентів отримали медалі різного ґатунку на VIII літній Універсіаді України, 7 студентів-фехтувальників привезли з XXIV Всесвітньої Універсіади чотири золотих і три срібних медалі. Вищу нагороду завоювали члени національної збірної команди країни з фехтування Олег Штурбабін, Дмитро Бойко, Олександр Торчук, Ольга Партала, дві срібні Галина Пундик і Ольга Жовнір. Загалом 34 рази піднімався державний прапор нашої країни на честь перемог студентів-спортсменів університету на офіційних міжнародних змаганнях. ■

3.3. Фонди та громадські об'єднання

Благодійний фонд «Розвиток України»

Академія ФК «ШАХТАР» Донецьк

Академія в своєму нинішньому вигляді існує вже майже два роки. Раніше у футбольному клубі була так звана СДЮШФ (спортивна дитячий-юнацька школа футболу). Десь два з половиною роки тому Президент Клубу Рінат Ахметов поставив завдання знайти людину, яка б очолила футбольну академію.

Через шість-сім місяців пошуків і інтерв'ювання на пост директора Академії був призначений голландець Хенк фон Стей.

Діяльність футбольної Академії ФК «Шахтар» направлена не тільки на те, щоб виховати футболістів в Першу команду Клубу, але і на надання обдарованій молоді Донбасу і всієї України можливості вести здоровий спосіб життя, отримувати всесторонній розвиток і готувати себе до дорослого життя. На думку директора Академії Пана Хенка фон Стей, що не кожен хто займається в Академії зможе стати топ футболістом, але при цьому ми прагнемо дати кожній молодій людині стати на ноги і відчувати себе упевнено в сучасному світі.

У Академії навчаються хлопці з 7 до 21 року. Сама Академія ділиться на Юнацьку і Професійну. У кожній віковій групі не більше 18 чоловік. Юнацька Академія це вікові групи U-7 – U-13, а Професійна U-14 – U-21. Юнацька Академія ще називається денне відділення, оскільки юні футболісти, які відвідують тренування, проживають в самому місті або в передмістях і батьки возять їх на тренування. Ці хлоп'ята ходять в свої місцеві школи. Починаючи ж з 13 років (U-14) футболісти переходять в Професійну Академію або як він ще називається – стаціонар. Це означає, що з цього віку ми починаємо залучати футболістів зі всієї України. Всі хлоп'ята ходять в одну і ту ж школу, а іногородні живуть в гуртожитку. Починаючи з 16 років (група

U-17) футболісти переїзять жити на спортивно-тренувальну базу Кірша.

У Академії працює координатор освіти і чотири вихователі. Координатор освіти стежить за успішністю в школі і регулярно інформує Директора Академії про результати іспитів і т.д. Крім, цього, він є сполучною ланкою між шкільними вчителями – тренерами – батьками. Вихователі ж допомагають хлопцям в побуті, оскільки для багатьох з них переїзд в нове місто може бути першим разом в житті, коли їм доводиться залишати дім на такий тривалий період часу. З школою у Клубу є домовленість про співпрацю і це допомагає організувати ефективний щоденний графік для хлоп'ят. Школа виділяє вчителів для додаткових занять з футболістами, які пропустили уроки через виклики в національну збірну або які просто потребують додаткової уваги. З приходом пана фон Стей контроль за успішністю ще більш посилювався, аж до усунення від тренувань. Він вважає, що батьки передають нам своїх дітей, і ми повинні зробити все, щоб виховати з них не тільки висококласних футболістів, але і освічених і культурних осіб, людей дисциплінованих і відповідальних. Батьки повинні бути упевнені, що віддають своїх дітей в надійні руки.

За останні декілька років команди футбольної Академії ФК «Шахтар» Донецьк приймали участь в цілому ряду висококласних міжнародних турнірів. У всіх турнірах команди Академії показували якісний

футбол і не в чому не поступалися своїм одноліткам з найіменитіших клубів Європи. Прикладом може послужити турнір Брагін, який відбувся в кінці серпня цього року, на якому футболісти Академії 1991 року народження (U-17) виграли перше місце, обігравши у фіналі грецький Олімпіакос.

ФК «Шахтар» Донецьк повністю усвідомлює яку важливу соціальну роль Клуб може грати в житті міста і всього донецького регіону, і у зв'язку з цим Академія ФК «Шахтар» за останні декілька років відкрила цілий ряд філій, як в самому Донецьку, так і в області. Останні п'ять філій було відкрито в квітні і жовтні цього року. Чотири філії в Донецьку і один в місті Єнакієво. Спершу в ці філії проводиться набір в групи від 6 до 12 років по 14-18 чоловік в групу. Пізніше планується розширити число груп.

Академія, також, регулярно проводить так звані «Дні відкритих дверей». У такі дні всі охочі можуть прийти і продемонструвати свої футбольні якості і потрапити у футбольну Академію ФК «Шахтар».

В найближчому майбутньому планується почати програму «Шахтар міні». У конкретні дні тижня в

певний час батьки можуть приводити своїх п'яти і шести літніх дітей в Академію таким чином даючи їм можливість вже з юного віку грати в кольорах їхньої улюбленої команди. ■

Міжнародний благодійний фонд «УКРАЇНА 3000»

Міжнародний благодійний фонд «Україна 3000» був створений Віктором Ющенком у 2001 році, він очолював його до 2005 року. Після інавгурації керівництво Фондом здійснює Голова Наглядової

ради пані Катерина Ющенко.

Фонд працює у трьох напрямках – «Україна вчора», «Україна сьогодні», «Україна завтра».

Напрямок «Україна вчора» сприяє збереженню та захисту того колосального надбання, яке створювалося в Україні тисячі років, донесенню інформації про нього до сучасників. У рамках цього напрямку діють програми історичного та культурологічного спрямування.

Напрямок «Україна сьогодні» безпосередньо спрямований на втілення головної ідеї Фонду – залучення максимальної кількості людей до праці на суспільну користь. Серед пріоритетів – сприяння вдосконаленню системи охорони здоров'я в Україні, інституційний розвиток благодійництва і меценатства як роду діяльності. Цей напрямок Фонду зосереджений на вирішенні ключових проблем сьогодення. В рамках напрямку «Сьогодні» діють кілька медичних програм та проектів.

Напрямок «Україна завтра» спрямований на визначення того, якою буде Україна у майбутньому. Фонд виходить з того, що громада повинна сама визначати, якою вона буде через десять, двадцять, сто років, і ініціює суспільний діалог, за результатами якого має бути вироблена стратегія розвитку України. В рамках цього напрямку затверджені та реалізуються програми та проекти підтримки обдарованої та суспільно активної молоді:

Проект: Проведення Всеукраїнського молодіжного конкурсу «Новітній інтелект України»

Початок впровадження проекту: червень 2007 року

Орієнтовна дата закінчення проекту: березень 2008 року

Метою проведення конкурсу є системний пошук талановитих молодих людей віком до 35 років для залучення їх до активної суспільної діяльності та активізації в Україні соціального молодіжного руху.

Основне завдання проекту:

- Пошук та підтримка інтелектуально обдарованої та соціально активної молоді
- Створення передумов для реалізації інтелектуальних здібностей молоді та її соціальних ініціатив.
- Надання фінансової, матеріальної, організаційної підтримки учасникам конкурсу для реалізації їхнього інтелектуального та соціального потенціалу.

Проект: Проведення Всеукраїнського молодіжного конкурсу соціальних ідей «Люди нект»

Початок впровадження проекту: червень 2008 року

Орієнтовна дата закінчення проекту: червень 2009 року

Метою проведення конкурсу є системний пошук талановитих молодих людей віком до 22 років для залучення їх до активної суспільної діяльності

та активізації в Україні соціального молодіжного руху.

Основне завдання проекту:

- Пошук та підтримка соціально активної молоді
- Створення передумов для реалізації інтелектуальних здібностей молоді та її соціальних ініціатив.
- Надання фінансової, матеріальної, організаційної підтримки учасникам конкурсу для реалізації їхніх соціальних ідей.

Медіа-партнер проекту :

Студія 1+1

Проект: «ДОБРО ПОЧИНАЄТЬСЯ З ТЕБЕ»

Початок впровадження проекту: вересень 2007 року

Орієнтовна дата закінчення проекту: серпень 2008 року

Учасники:

Коллективи шкіл, навчальні заклади, окремі класи з усіх регіонів України.

Співорганізатор проекту :

Академія педагогічних наук України

Метою проекту є виховання у молодого покоління потреби у творенні добра, формування у нього ціннісних гуманістичних орієнтирів, створення реальних можливостей для набуття знань, вмінь та практичного досвіду здійснення благодійної діяльності у шкільному віці.

Основне завдання програми:

- утвердження добровільного руху благодійництва у школах

- відродження і оновлення національних традицій благодійництва

- реальна допомога дітьми тим, хто цього потребує, у процесі реалізації благодійних проектів
- залучення школою громади і соціально-відповідального бізнесу до благодійної співпраці

Проект: «Підтримка наукових досліджень студентів НаУКМА»

Початок впровадження проекту: жовтень 2007 р.

Орієнтовна дата закінчення проекту: червень 2008 р.

Учасники:

Студенти НаУКМА II-IV курсу бакалаврату та II курсу магістеріуму 4-х спеціальностей – менеджмент в охороні здоров'я, історія, культурологія та соціальна робота.

Мета проекту:

стимулювати вибір тем наукових досліджень у важливих для сучасного суспільства напрямках, надання можливості співпрацювати з тими програмами МБФ «Україна 3000», що відповідають заявленій тематиці дослідження студента, виховати покоління людей, які стануть професіоналами у сферах, передбачених проектом.

Основне завдання проекту: проведення конкурсу на кращі студентські наукові дослідження, за підсумками якого будуть виділені стипендії для студентів НаУКМА за спеціальностями: менеджмент в охороні здоров'я, історія, культурологія та соціальна робота; це стане базою для подальшої роботи МБФ «Україна 3000» та співпраці Фонду зі стипендіатами. ■

Фонд Віктора Пінчука

Офіційний сайт Фонду Віктора Пінчука:
<http://pinchukfund.org>

Офіційний сайт KSE: <http://www.kse.org.ua>

Офіційний сайт програми «Завтра.UA»:
<http://pinchukfund.org/zavtra/uk/>

Понад 10 років Віктор Пінчук розвиває та підтримує ряд філантропічних проектів в Україні. У 2006 році він об'єднав цю діяльність у рамках Фонду Віктора Пінчука з метою забезпечення більш послідовного, професійного та відповідального підходу та розвитку нових проектів.

Мета Фонду Віктора Пінчука – зробити внесок у модернізацію України та підтримувати виникнення нової генерації українських лідерів, що прагнуть служити своїй країні. Шість напрямків діяльності та близько 20 проектів були ретельно підібрані завдяки їх стратегічному значенню для досягнення цієї мети.

Здоров'я

- Центри допомоги новонародженим «Колиски надії»
- Боротьба з ВІЛ/СНІД

Освіта

- Стипендіальна програма ЗАВТРА.UA
- Київська школа економіки
- Ініціатива Aspen Ukraine

Культура

- Центр сучасного мистецтва PinchukArtCentre
- Створення фільму «Назви своє ім'я» спільно зі Стівеном Спілбергом та Фондом Шоа
- Підтримка камерного оркестру «Пори року»
- Підтримка культурних заходів

Права людини

- Юридичні клініки
- Правова допомога

Україна в світі

- YES-Ялтинська Європейська стратегія (сприяння вступу України до Європейського Союзу)
- Політика Добросусідства (програма розширення Європи та євроінтеграції України реалізована спільно з Фондом Amicus Europae Foundation)
- Кордони Європи (підтримка нової дослідницької програми Інституту Брукінза)

- Східна Європа – Україна (підтримка програми Інституту світової економіки Петерсона)
- Міжнародна кризова група
- Давос-Україна (щорічна українська ланч-конференція на економічному форумі у Давосі)

Духовне відродження

- Проекти у Дніпропетровську (підтримка місцевих громад)
- Проект «Бейт Циндліхт» (підтримка та розвиток єврейських громад по всій Україні)

Фонд Віктора Пінчука є членом Європейського Центру Фондів й Українського Форуму Грантодавців.

Засновник Фонду Віктор Пінчук є членом правління Міжнародної кризової групи (ICG), членом правління Інституту світової економіки Петерсона (Peterson institute for international economics), членом Міжнародної Консультативної Ради Інституту Брукінза (Brookings institution) і членом Корпоративної Консультативної Ради Глобальної Бізнес-Колаліції по боротьбі з ВІЛ/СНІД.

Фонд Віктора Пінчука приділяє особливу увагу проектам підтримки освіти в Україні, оскільки саме результати цієї діяльності сприятимуть появі нової генерації українських лідерів та зростанню інтелектуального та наукового потенціалу країни.

Загальнонаціональна програма підтримки талановитої молоді стипендіальна програма «ЗАВТРА.UA»

«Завтра.UA» – це перша в Україні загальнонаціональна програма підтримки талановитої молоді, що здійснюється за рахунок приватних коштів. Вона є частиною комплексу проектів Фонду Віктора Пінчука в галузі освіти й науки.

Переможцям конкурсу – стипендіатам Програми «Завтра.UA» Фонд Віктора Пінчука надає різнобічну підтримку, зокрема – фінансову (у вигляді стипендії Фонду Віктора Пінчука). Програмою також передбачено створення стипендіатам додаткових можливостей для подальшого особистого розвитку, інформаційно-методологічне забезпечення процесу працевлаштування у перспективних галузях в Україні, а також організації неформального спілкування, обміну досвідом та інформацією.

Взяти участь у програмі можуть всі студенти 3-6 курсів денної форми навчання вищих навчальних закладів України 4-го ступеню акредитації.

Головна стратегічна мета Програми – сприяти формуванню та зміцненню нового покоління інтелектуальної та ділової еліти України із середовища найкращих студентів вітчизняних вищих навчальних закладів. Програма спрямована на те, щоб талановита студентська молодь знайшла гідне свого інтелектуального та професійного рівня місце у різних сферах науки, економіки та суспільного життя країни і стала рушійною силою прогресивних змін в Україні.

Програма має позитивний вплив на вирішення важливих, з точки зору стратегічних інтересів українського суспільства, проблем. Зокрема – проблеми збереження статусу і якості вищої освіти, спадковості поколінь у науковій та інших сферах, формування перспектив розвитку в різних наукових і спеціалізованих галузях діяльності суспільства.

Стратегічні цілі Програми досягатимуться шляхом проведення заходів з пошуку та відбору найбільш талановитих студентів вищих навчальних закладів України, які мають високий інтелектуальний рівень, прагнення до отримання знань та самостійної наукової роботи поряд з лідерськими навичками та навичками спілкування. Добір таких студентів здійснюється щорічно на підставі результатів загальнонаціонального конкурсу.

Управління Програмою здійснюється Фондом Віктора Пінчука за допомогою призначеного Фондом Адміністратора Програми. Крім того, Програма має Піклувальну Раду – колегіальний дорадчий орган, створений з відомих науковців, громадських діячів, представників творчих професій, інших загальноновизнаних авторитетів у своїх сферах фахової діяльності, яка приймає рішення щодо низки принципів питань Програми і є гарантом дотримання Програмою заявлених цілей та принципів.

Програма реалізується у тісному співробітництві з вищими навчальними закладами України. Список ВНЗ – партнерів Програми формується Фондом на основі рекомендацій Піклувальної Ради відповідно до критеріїв визнання в суспільстві й академічних середовищах, якості навчального процесу і наукової роботи, необхідності представлення різних регіонів і профілів ВНЗ. За результатами кожного року цей список може переглядатися, виходячи з оцінки ефективності роботи з тією або іншою установою. У 2007 році 33 провідних вищих навчальних заклади України 4 ступеню акредитації стали партнерами Стипендіальної програми «Завтра.UA».

У 2006 році переможцями Програми вже став 201 студент 4-6 курсів вищих навчальних закладів України. Спеціальними гостями церемонії нагородження стали відомий бразильський письменник Пауло Коельо, американська астронавтка українського походження Хейдмарі Стефанишин-Пайпер та ін. Кожного року кількість стипендіатів зростає.

Київська школа економіки (Kiev School of Economics – KSE)

18 жовтня 2006 року Фонд Віктора Пінчука та Консорціум економічної освіти та розвитку (EERC) оголосили про запуск спільного проекту – створення Київської школи економіки (Kiev School of Economics – KSE).

Стратегічна ціль проекту полягає у формуванні нової генерації українських економістів та виконавців-практиків. Згідно з планом засновників, KSE стане найкращою економічною школою в країні, випускники якої будуть відігравати ключову роль у модернізації України. В найближчі роки школа планує стати лідером у Центральній та Східній Європі серед магістерських програм, а також досягнути світових стандартів у сфері економічної освіти. Школа також буде проводити освітню, дослідницьку та інформаційну діяльність.

В рамках KSE Public Lectures Київська школа економіки запрошує до України всесвітньо відомих економістів, політиків та публічних діячів для обговорення сучасних викликів, що постають перед Україною та світом. За час існування проекту KSE Public Lectures з публічними лекціями виступили Роберт Енгл, Нобелівський лауреат з економіки 2003 року, доктор Френсіс Фукуяма, професор з міжнародної економіки Університету Джона Гопкінса, Роберт Піндайк, співавтор підручника «Мікроекономіка», Джеймс Вульфенсон, 9-ий президент Світового банку; Колін Пауелл, 65-ий Держсекретарь США. Крім того, у січні 2007 року було проведено круглий стіл «Економічні перспективи космічних досліджень для України та світу» за участі пані Хейдмарі Стефанишин-Пайпер (Національна адміністрація з аеронавтики та космосу NASA, США), Генрі Хертцфельда, професору Інституту космічної політики Університету Джорджа Вашингтона та ін.

Віктор Пінчук є почесним головою KSE. Співголови Опікунської Ради – Андерс Ослунд (Інститут міжнародної економіки Петерсона) та Регіна Ян (Фонд «Євразія»). Директор KSE – Том Купе. ■

The international platform for young people to discover and develop their potential

Всеукраїнська молодіжна організація «АЙСЕК в Україні»

Адреса: 01133, м. Київ, вул. Щорса, 27, кв. 118,
E-mail: ukraine@aiesec.net
www.ua.aiesec.org

Мета, завдання, методи діяльності організації

AIESEC – це міжнародна організація, що надає можливість молодим людям віднайти і розвинути свій потенціал, щоб позитивно впливати на розвиток суспільства

Сутність: AIESEC – це найбільша у світі незалежна, неполітична, некомерційна громадська організація, керована студентами та молодими спеціалістами, які цікавляться лідерством, менеджментом та питаннями світового розвитку.

Місія – мир та реалізація людського потенціалу
В своїй діяльності організація керується наступними цінностями:

Лідерство – ми надихаємо лідерів через особистий приклад.

Цілісність – ми діємо відкрито, послідовно і базуємо свої дії та рішення відповідно до філософії організації.

Різноманітність – ми навчаємось у інтернаціональному середовищі і беремо до уваги різні точки зору нашого багатокультурного суспільства.

Насолода від участі – ми працюємо активно, енергійно, з ентузіазмом, створюючи динамічну атмосферу в організації.

Досконалість – ми прагнемо забезпечити найвищу якість у всіх аспектах нашої діяльності.

Безперервність – ми приймаємо рішення виходячи з потреб майбутніх поколінь.

AIESEC позитивно впливає на розвиток суспільства у **двох напрямках**. **Непрямий вплив** – розвиток майбутніх лідерів, які хочуть та можуть здійснювати позитивні зміни у різних сферах діяльності суспільства. **Прямий вплив** – організація соціально-економічних проектів на основі програм міжнародних стажувань, які вже сьогодні покликані змінити ситуацію у тій чи іншій сфері.

Досвід, який отримує молода людина в AIESEC, робить унікальним поєднання трьох інструментів: досвід лідерства, міжнародні стажування, освітнє середовище.

Досвід лідерства. Розвиток лідерських якостей – основа того, як AIESEC допомагає молодим людям віднайти та розвинути свій потенціал. Учасники AIESEC щороку мають понад 5000 можливостей спробувати себе в ролі керівника проекту або різних напрямків роботи організації на будь-якому з її рівнів, отримати практичний досвід у плануванні, проектному менеджменті, управлінні людськими ресурсами, маркетингом, роботі в інтернаціональ-

них командах, проведенні тренінгів та взагалі – втілення в життя своїх ідей.

Міжнародні стажування. Стажування закордоном є одним з найбільш цінних та інтенсивних етапів набуття досвіду, до якого можуть долучитися учасники нашої організації у будь-якій зі 100 країн світу. Стажування AIESEC здійснюється в 4 основних сферах: економіка, освіта, комп'ютерні технології та соціальна сфера. Щороку більше ніж 4000 учасників AIESEC проходять професійні стажування.

Освітнє середовище. AIESEC надає численні можливості для особистого розвитку та самопізнання – тематичні освітні дискусії, наставництво, унікальні віртуальні мережі, навчання, спілкування, досвід роботи в команді. AIESEC конференції – ключовий елемент створення міжнародного освітнього середовища. Це можливість проаналізувати отриманий досвід, розробити спільне бачення, спланувати подальшу діяльність, отримати необхідні знання та навички, розширити власні мережі контактів і просто отримати задоволення від спілкування один з одним. Конференції проводяться на локальному, національному та міжнародному рівнях.

Проект AIESEC – це проект, базований на міжнародних програмах стажувань, тривалістю від 2 місяців до півтора року, який має на меті використовувати міжнародний досвід для здійснення позитивних перетворень у сучасному суспільстві. Це поєднання досвіду молодих іноземних спеціалістів AIESEC та представників українського бізнесу для комплексного та інтегрованого впливу на проблеми українського суспільства. Проекти AIESEC здійснюються в 4 основних сферах: економіка, освіта, комп'ютерні технології, соціальна сфера. Проект розпочинається групою учасників AIESEC, які зацікавлені у вирішенні певної проблеми. Вони збираються разом для планування та реалізації Проекту AIESEC. Далі до реалізації Проекту долучаються: іноземні стажери, що беруть безпосередню участь у проекті; представники бізнесу, урядових і неурядових організацій; освітні заклади (ВНЗ, школи, інтернати); молодь, що зацікавлена в освітніх заходах, які проводяться в рамках проекту.

ПІБ і посади керівників організації

До Національного комітету AIESEC в Україні входять:

Президент – **Лисак Ярослав Ігорович**.

Віце-президент з міжнародної програми стажувань – **Богдан Володимир Валерійович**.

Віце-президент з фінансів – **Андрушко Христиня Андріївна**.

Віце президент з розвитку корпоративних відносин – **Пивоварнік Вячеслав Олександрович**.

Віце президент з розвитку людських ресурсів – **Гирла Євгеній Євгенійович**.

Віце президент з розвитку партнерських відносин – **Дручак Ольга Олегівна**.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки

Всеукраїнська конференція з розвитку лідерських якостей Leadership Development Seminar

Всеукраїнська конференція з розвитку лідерських навичок проводиться вже 13 рік поспіль. Метою конференції є вдосконалення лідерських і професійних навичок студентів з подальшим використанням цих навичок для вирішення суспільних проблем.

Кожного року учасниками конференції стають близько 150 активних молодих людей із усіх кутків України.

Формат конференції передбачає лекції, семінари, робочі групи за участю представників провідних компаній та організацій.

Традиційно конференція складається з трьох-чотирьох паралельних блоків, присвячених лідерству, маркетингу, управлінню людськими ресурсами.

Освітній проект «Світ без кордонів»

Проект направлений на школярів старших класів. У проекті беруть участь представники AIESEC з різних країн світу, які допомагають реалізувати основну мету проекту «Світ без кордонів»: активізація потенціалу та лідерських якостей, мотивація школярів до змін у суспільстві, ознайомлення української молоді з іншими культурами, розширення її світогляду, перелом хибних стереотипів щодо людей з інших країн та відкриття всієї нескінченності і краси нашої планети через живий діалог з молоддю з різних країн.

Акцент робиться на тому, щоб учні робили своє життя більш активним, брали участь у процесах життєдіяльності суспільства. Кінцевим результатом даного проекту і початком активного, небайдужого життя молоді є задум та реалізація маленьких проєктів самими учнями та створення клубу Лідерства.

В Україні проєкт організовувався вже чотири рази (2002 – 2006 рр.). За цей період більше 100 стажерів з 25 країн світу взяли участь у проєкті.

За цей час концепція проєкту еволюціонувала і від подолання негативних стереотипів ми перейшли до зміни світогляду молодих людей, розвитку у них лідерських якостей, підштовхування до активної участі у житті суспільства.

Дискусійні клуби

Дискусійний клуб представляє собою освітній центр для студентів, зацікавлених певною суспіль-

но важливою темою. Проводиться в форматі круглого столу з деяким модифікаціями. За логікою це тренінг, на якому даються теоретичні знання і практичні навички.

До участі у дискусійних клубах долучаються студенти різних курсів та спеціальностей, які цікавляться різними суспільними проблемами (наприклад, удосконалення освіти, підприємництво, соціальна відповідальність, ВІЛ/СНІД, енергозбереження) або сферами діяльності (маркетинг, фінанси). Це молодь, що прагне більш глибоко дослідити та вирішити ці проблеми, отримавши знання і навички від обізнаних у цих сферах професіоналів.

Метою дискусійних клубів є:

- більш глибоке розуміння проблеми молоддю та пошук шляхів її вирішення;
- отримання теоретичних знань та практичних навичок;
- поява ідей нових соціально орієнтованих проєктів.

Дискусійний клуб передбачає представлення певної проблеми експертом-професіоналом (це представник компанії, державної або недержавної організації, що обізнаний у певній сфері) з наступним обговоренням даної теми студентами в робочих групах. Експерт має працювати з групами, надавати їм консультації, виходячи з власних знань та досвіду. ■

Молодіжна громадська організація «Молодіжний рух «МОДОС»

Адреса: вул. Седова, 117-а, м. Маріуполь Донецької області, Україна, 87526

Тел.: + 38 (063) 845-86-33; + 38 (068) 167-72-36

E-mail: modos.org@gmail.com

www.modos.at.ua

ICQ: 320587765

Мета, завдання, методи діяльності організації

Метою роботи Молодіжного руху «МОДОС» є презентація нового, динамічного, яскравого формату роботи молодіжної організації та виховання свідомих громадян. Така концепція має бути привабливою для сучасної молоді і створювати альтернативу дешевій споживачькій молодіжній субкультурі. Найкраще ця ідея відображена у назві організації «МОДОС» (грецьк. «модний»). Кожна молода людина у рамках «МОДОСу» має можливість реалізувати свій проєкт, знайшовши однодумців та підтримку у зв'язках із владою, бізнесом, громадськістю.

Головні завдання: створення умов для самореалізації молоді, сприяння утвердженню громадянського суспільства.

Методи діяльності: громадянські кампанії, культмасова робота, правозахист, благодійництво, освітня, оздоровчо-профілактична робота, сприяння розвитку учнівського та студентського самоврядування.

Коротка історія організації

Молодіжний рух «МОДОС» постав у березні 2006 р., як ініціатива студентів спеціальності «Міжнародні відносини» Маріупольського державного гуманітарного університету. Це була реакція на апатію молоді, що пізнала смак громадської роботи у молодіжних структурах політичних партій, проте по завершенні парламентських виборів-2006 стала знову нецікавою можновладцям. За неповний рік роботи ініціатива набула популярності серед молоді України. Створені Київський та Харківський осередки організації, ініціативні групи «МОДОС» у містах Донецьку, Луганську.

ПІБ і посади керівників організації

Тетяна Варужанівна Ватинян – Голова ради Молодіжного руху «МОДОС»;

Світличний Василь Миколайович – заступник Голови ради – уповноважений представник Молодіжного руху «МОДОС» у м. Києві;

Михайлов Олег Ігорович – заступник Голови ради Молодіжного руху «МОДОС»;

Василенко Антон Андрійович – керівник Київського осередку Молодіжного руху «МОДОС» – координатор проекту «Маріуполь-на-Дніпрі» (маріупольське земляцтво Києва).

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки

Програми з лобювання освітніх ініціатив у органах влади, розвитку молодіжної політики, екологічної освіти, енергозбереження, розвитку студентського та учнівського самоврядування, проєвропейського інформування, функціонування банку даних освітніх та наукових закладів, запровадження освітніх ініціатив у ВНЗ, розповсюдження знань щодо гендерної рівності.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері мистецтва

Функціонування театральної студії, організація концертних заходів, фестивалі КВН, авторські культурно-розважальні проєкти «Містер Студент» та «Битва статей». ■

Донецька міська громадська організація «Альянс»

Адреса: 83015, м. Донецьк, пр. Мира 8, оф. 406,
Тел. (062) 338-40-83
Тел./факс. (062) 381-36-00
моб. (050) 470-88-17
E-mail: alliancecenter@mail.ru
 www.alliance.iatp.org.ua

Мета, завдання, методи діяльності організації

Місією та головною метою ДМГО «Альянс» є підтримка прав молоді та жінок, рівності, свободи вираження та економічного потенціалу як інтеграційної частини демократичних процесів в Україні. Громадська організація ставить перед собою завдання сприяти поінформованості молоді та інших цільових груп щодо їх прав та можливостей персонального та професійного розвитку, а також кооперація з іншими українськими та закордонними організаціями для обміну досвідом щодо соціальної роботи з молоддю.

З метою досягнення поставлених завдань «Альянс» виконує наступні довгострокові програми:

- 1) створення Центру молодих лідерів та лідерів громадських організацій, який підтримує як лідерів-початківців серед молоді, так і робітників регіональних громадських організацій з метою підвищення ефективності діяльності неприбуткового сектору;
- 2) інформаційного центру, що пропонує базу даних українських та донецьких громадських організацій, контакти з молоддю через Інтернет, бібліотеку, розповсюдження брошур та забезпечення матеріалами про всі вище названі центри та проєкти, а також займається перекладом цікавих ресурсів та розповсюдженням перекладених книжок та журналів;
- 3) бізнес-центру, що проводить тренінги з підприємництва та бізнесових навичок для безробітної молоді та молоді, зайнятої некваліфікованою роботою;

«Альянс» виконую цілу низку проєктів в рамках програм як українських, так і європейських фондаций.

ПІБ і посади керівників організації

Закревська Світлана – президент ДМГО «Альянс»
Каравай Альона – виконавчий директор ДМГО «Альянс».

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки

«Альянс» займається організацією та проведенням науково-практичних конференцій, круглих столів, тренінгів та семінарів в сфері євроінтеграції, економіки, фінансового менеджменту.

Ми працюємо з молоддю у сфері освіти, просвітництва та інформаційних технологій з метою виховання відповідального громадського життєвого кредо. ■

Луганська обласна молодіжна громадська організація «Молодіжний тренінговий центр «АПЕЛЬСИН»

Адреса: 91029, Україна, м. Луганськ, кв. Щербакова, б. 5, кв. 97;

Тел.: 8 (0642) 31 85 37, 8 (066) 319 69 30;

E-mail: mtc-apelsin@mail.ru;
apelsin.civicua.org.

Мета, завдання, методи діяльності організації:

Метою діяльності є: впровадження оздоровчої, аматорської спортивної, культурної, просвітницької, освітньої та наукової діяльності серед молодих громадян, сприяння їх повноцінному, всебічно-гармонійному розвитку та соціальному становленню через об'єднання зусиль усіх членів організації для спільного задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, духовних та інших спільних інтересів.

Основними завданнями МТЦ є:

- захист прав та інтересів членів МТЦ, надання їм інформаційної, консультативної та методичної допомоги;
- сприяння створенню умов для становлення та саморозвитку молодих людей, як особистостей, членів суспільства, громадян України;
- пропаганда принципів молодіжної соціальної тренінгової роботи;
- вивчення, обробка та реалізація членами МТЦ кращого міжнародного досвіду з питань розвитку тренінгової роботи з молоддю;
- побудова діяльності МТЦ на принципах транскультуральної етики та моралі;
- проведення моніторингу, соціологічних опитувань та досліджень соціальних потреб молодих громадян;
- створення «Школи молодіжних соціальних тренерів» та «Школи волонтерів»;
- організація та проведення консультацій, семінарів, конференцій, прес-конференцій, круглих столів, конкурсів, фестивалів, тренінгів, марафонів, благодійних акцій, заходів та інших форм

індивідуальної, групової та масової роботи, у тому числі виїзних, що відповідають меті МТЦ;

- участь у ініціюванні, розробці, реалізації і проведенні молодіжних та громадсько-соціальних програм, проектів, заходів, акцій творчого, просвітницького, розвиваючого, виховного, оздоровчого, освітнього та культурно-розважального характеру, що відповідають меті МТЦ.

ПІБ і посади керівників організації:

Соколов Андрій Федорович, Голова Правління громадської організації «Молодіжний тренінговий центр «АПЕЛЬСИН», методист, тренер;

Бережна Ольга Ігорівна, заступник Голови Правління громадської організації «Молодіжний тренінговий центр «АПЕЛЬСИН», керівник проектів, тренер.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки:

Підготовка, написання та друк наукових статей:

- «Причини виникнення психологічних проблем у волонтерів та шляхи їх подолання»;
- «Соціальне проектування – «Молодіжний табір для волонтерів «Школа правових тренерів»»
- «Тренінг – як ефективний метод соціально-педагогічної роботи з дітьми групи ризику»;
- «Соціальне проектування – як напрямок діяльності соціального працівника»;
- підготовка та захист магістерських робіт на тему: «Соціальне проектування – як напрямок діяльності соціального працівника»;
- «Тренінг – як ефективний метод соціальної роботи з молоддю».

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері мистецтва: на стадії розробки знаходиться майстер-клас «Танцювальна терапія» та «Арт-терапія в житті молоді».

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері спорту: участь у підготовці та проведенні заходів, які організують інші державні та недержавні організації. Організація та проведення спортивно-ігрових тренінгових модулів під час проведення молодіжних тренінгових таборів. ■

Всеукраїнська молодіжна громадська організація «ВСЕУКРАЇНЬСЬКА АСОЦІАЦІЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Костьольна, 10, офіс 5;

Тел.: (044) 270-54-95

E-mail: zel@ukr.net;

www.vamn.org.ua

Зареєстрований ВАМН 06.01.2000 р.

Голова Ради: Зелінський Сергій Володимирович.

Основоположне кредо Асоціації – «Вік живи – вік навчайся!». Метою її діяльності є сприяння розвитку науки в Україні як визначального джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти. ВАМН прагне сприяти створенню необхідних умов для реалізації інтелектуального потенціалу українських науковців, підвищенню престижу наукової праці, максимальному використанню можливостей світової науки та наукового співробітництва. Для виконання вищезазначених завдань Асоціація проводить наукові конференції, семінари, симпозіуми, підтримує наукові видання для студентів і аспірантів, проводить соціологічні опитування, бере участь у розробці та реалізації проектів міжнародного обміну між ВНЗ України та ВНЗ іноземних держав. ВАМН втілює національну програму «Політологічні дослідження», організував та провів всеукраїнський конкурс бізнес-планів підприємницької діяльності серед молоді, міжнародну конференцію «Форум НДО», науково-практичну конференцію «Молодь III тисячоліття: гуманітарні проблеми та шляхи їх вирішення». Асоціація підтримує видання науково-популярних журналів таких як: «Пульсар» та «Науковий Вісник». Вже другий рік поспіль Асоціація займається реалізацією програм спрямованих на збереження здоров'я молоді української нації, також проводить історико-етнографічні табори для студентів та старшокласників, з метою культурно-патріотичного виховання молоді. У подальшій діяльності ВАМН має наміри доносити досягнення науки до широких верств населення, залучати молодь до навчання та інтелектуального розвитку, допомагати у виході українських науково-технічних розробок на світовий ринок. ■

Асоціація молодіжних організацій України «СПЕКТР»

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Костьольна, 10, оф.5;
Тел.: (044) 270-54-95

Президент: Рябіка Ігор Леонідович

Зареєстровано: 03.07.2001 р.

«Боротися, досягати і, не здаватися!» – під таким девізом діє Асоціація молодіжних організацій України «Спектр». Метою її діяльності є об'єднання зусиль молодіжних громадських організацій України для всебічного сприяння підвищенню суспільної, політичної та наукової активності молоді, її розвитку та інтеграції у міжнародну спільноту. АМОУ «Спектр» розробляє та рівноцінно реалізовує програми на всеукраїнському, регіональному та міжнародному рівнях. Профільні напрями роботи – просвітницький та науковий, історико-культурологічний, робота із соціально незахищеними категоріями населення, формування здорового способу життя. Організація брала участь в організації та проведенні чисельних міжнародних проектів. Серед найбільш резонансних можна відзначити міжнародну молодіжну конференцію EFYSO «Youth, Europe, Safety – YES!», «європейську молодіжну інформаційну кампанію «Молодь за мир та між культурний діалог», «Різдвяний караван – 2004», «Мобільність в Україні», «Мова серця», «Молодь – школярам» та інші. У планах – втілення практичної моделі системи мікрокредитування малого бізнесу у східних регіонах, розробка та реалізація мистецького проекту для молодих фотографів, європейська театральна прем'єра та багато іншого не менш цікавого та інноваційного.

АМОУ «Спектр» є повноправним членом Європейської федерації молодіжних сервісних організацій (EFYSO) з 2002 р., співпрацює більш як з 30 молодіжними громадськими організаціями Західної та Східної Європи. ■

Добровільне молодіжне об'єднання «Гурток плекання української мови»

Адреса: м. Севастополь, вул. Хрустальова, 45

Тел. 45-15-90; 8-068 877-45-25

E-mail: ww1126@yandex.ru

Гурток плекання української мови (ГПМ) – це добровільне об'єднання школярів та студентів Севастополя.

Мета ГПУМ – сприяння творчому розвитку молоді Севастополя в україномовному середовищі. Нажаль, в Севастополі немає жодної школи, жодного ВНЗ, де б навчання велось виключно українською мовою. Для компенсації цієї суттєвої прогалини, 14 жовтня 2001 року було створено ГПУМ. Це різновікове об'єднання дітей та молоді (учні 5-11 класів, студенти, курсанти військово-морського інституту), в якому спілкуються українською мовою, вивчають історію, культуру, звичаї українського народу.

Гуртком керує вчитель біології гімназії №8 Вевдюк Надія Онисимівна, також їй допомагає самоуправління на чолі з гетьманом ГПУМ, що демократично обирається таємним голосуванням кожні три роки з числа членів гуртка-учнів. Протягом 2007/2008 навчального року обов'язки гетьмана ГПУМ виконує Заєць Дмитро Петрович. ГПУМ має свою символіку: посвідчення, нашивку, значок, клятву, Золоту Книгу української еліти, своєї традиції.

Гуртківці традиційно беруть участь в міській творчій конференції старшокласників «Молодь в науці і творчості», піднімають питання лихослів'я серед молоді та вплив пива на молодь. Члени ГПУМ регулярно перемагають на міських конкурсах наукових робіт, зокрема, з еколого-біологічної та історико-краєзнавчої тематики. З конкретними пропозиціями гуртківці виступають на міському радіо і телебаченні «Бриз». Багато років підряд гуртківці – переможці конкурсу з української мови ім. Петра Ячика.

В гуртку проводяться цікаві вечори, дискотеки, конкурси (зокрема свято Св. Миколая, тиждень ук-

раїнської мови). Варто також відзначити такі гуртківські заходи як спектакль «За двома зайцями», літературний вечір «Лірика Сосюри», конкурс Наталок Полтавок, свято матері, конкурс писанок. Найбільші дотепники з-поміж членів ГПУМ гуртуються у клубі гумористів «Магари».

Під керівництвом досвідченого краєзнавця Стрелені Миколи Миколайовича активісти ГПУМ регулярно здійснюють кількадевні походи до Кримських гір. До популярних місць відпочинку на природі часто вирушає екологічний десант ГПУМ, учасники якого безкоштовно прибирають сміття та допомагають рослинам і тваринам. Результати діяльності Гуртка можна побачити на регулярних фотовиставках.

Дуже важко в умовах російськомовного Севастополя поширювати ідеї ГПУМ, на жаль, односторонців серед дорослих мало. Допомагають переважно офіцери Військово-Морських Сил України та друзі з Івано-Франківська (професор Прикарпатського університету Гречаник Василь Петрович, ректор університету ім. Д.Галицького Луцький Іван Михайлович). ■

Молодіжна громадська організація «Ліга політологів-міжнародників «ДИПКОРПУС»

Адреса: пр-т Будівельників, 129, к. 204, м. Маріуполь Донецької області, Україна, 87556

Тел.: + 38 (0629) 52-99-47; + 38 (097) 380-64-86

E-mail: dipcorpus-mdgu@ukr.net

www.dipcorpus.at.ua

ICQ: 484294679

Мета, завдання, методи діяльності організації

Мета діяльності – сприяння професійному вдосконаленню молодих спеціалістів у сфері міжнародних відносин, розвиток науки та практики

міжнародних відносин, пропаганда іміджу України у світі, сприяння вихованню політичної свідомості населення.

Завдання – об'єднання зусиль студентів спеціальності «Міжнародні відносини», усіх зацікавлених у міжнародних справах осіб задля реалізації інтересів, розбудови громадянського суспільства, посилення впливу громадськості на міжнародні відносини, розбудова народної дипломатії.

Методи діяльності – встановлення потужних контактів між організаціями та групами зацікавлених громадян, компетентних державних органів, іноземних структур задля розбудови прозорої зовнішньої політики України, просвітництво (семінари, стажування, конференції, конкурси), громадянські кампанії, дискусії та дебати, соціологічні дослідження, наукова робота.

ПІБ і посади керівників організації

Балабанов Костянтин Васильович – Почесний президент Ліги, ректор Маріупольського державного гуманітарного університету, професор, доктор політичних наук, Почесний консул Республіки Кіпр у м. Маріуполі;

Фомічов Андрій Леонідович – виконавчий секретар Ліги;

Трофименко Микола Валерійович – І секретар Ліги, представник у Всеукраїнській студентській раді при Міністерстві освіти і науки України.

Світличний Василь Миколайович – II секретар Ліги, уповноважений представник Ліги у м. Києві;

Гусев Валерій Михайлович – директор політичного департаменту;

Іванців Олена Василівна – директор інформаційного департаменту Ліги;

Саул Павло Федорович – директор департаменту євроінтеграції;

Янченко Антон Олексійович – директор департаменту безпеки та трансатлантичного співробітництва.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки

Політичний департамент координує роботу Диспут-клубу «Виклики XXI ст.» та студентського наукового товариства «Україна і світ», науково-дослідних, видавничих проєктів, організовує робочі зустрічі, семінари, стажування, конференції.

Інформаційний департамент проводить збір та розповсюдження інформації про заходи з міжнародної проблематики з метою участі у них делегатів (учасників Ліги «ДИПКОРПУС» та інших зацікавлених осіб).

Департамент безпеки та трансатлантичного співробітництва і департамент євроінтеграції проводять тематичні заходи щодо діяльності ЄС та НАТО, а також відносин України в контексті реалізації зовнішньополітичних інтересів.

Департамент стратегічних ініціатив сприяє якнайширшій участі делегатів у інтелектуальних іграх «Брейн-Ринг» та «Що? Де? Коли?», що поєднує форми дозвілля та професійного вдосконалення,

адже дипломатичне мистецтво вимагає всебічно розвинутого світогляду.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері мистецтва

Департамент стратегічних ініціатив Ліги опікується діяльністю у сфері мистецтва, зокрема видається постійно оновлювана збірка афоризмів про дипломатію та дипломатів.

Щорічно організуються святкування з нагоди «Дня Української дипломатії», заходи до Дня Європи (Євромістечко, конкурси та змагання), КВН на політичну та міжнародну тематику. ■

Дитяча громадська організація «Дитячий альпійський рух України»

Адреса: Київ, 03148, вул. Акад. Кіпріанова, 2.

E-mail: daru@ukr.net, dar_of_ukraine@mail.ru

Мета, завдання, методи діяльності організації

Залучення дітей та молоді до здорового активного способу життя, сприяння розвитку альпійських видів спорту (альпінізм, гірські лижі, сноубординг, туризм, маунтінбайк, сплави по річках тощо), розбудова мережі дитячих відпочинкових таборів зі спортивним напрямом, відродження Табору юних альпіністів України на Кавказі (був заснований у 1936 році).

ПІБ і посади керівників організації

Стефанович Олександрович Васильович – Голова правління.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері мистецтва

Проводяться щорічні конкурси дитячого малюнку «Гори і я».

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері спорту

Організація дитячо-молодіжних відпочинкових навчально-спортивних таборів у Карпатах та на березі Чорного моря. Робота за програмами: «Дитячі альпійські ігри»: «Саламандра», «Тигри скель» (альпінізм, скалолазання), «Гадкий утенок» (гірські ли-

жі, сноуборд, маунтінбайк); впроваджуються екологічно-виховна програма «Юні альпіністи України – за чисті гори»; літні ігри на свіжому повітрі «Стежка Хитрого лиса» (берег моря); комплексна програма «Перша вершина» (на завершальному етапі сходження на першу вершину, нагородження значком «Юний альпініст України»), національно-патріотична програма «День Незалежності» (поєднання фестивалю повстанської пісні з мультиспортивною пригодницькою гонкою у формі наметового туристичного табору).

Важливою складовою роботи ДГО «ДАР України» є застосування наробків та досвіду щодо соціально незахищених категорій дітей: в заходах щорічно беруть участь понад 200 дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування (з нами співпрацюють 15 шкіл-інтернатів, Центр соціальної опіки благодійного фонду «Отчий Дім»); дітей, які відстають у розвитку, з Центру інтенсивної педагогічної корекції «Мрія», дитячого будинку «Берегиня», Школи-інтернату №12. Юридичний ліцей направляє до нас дітей міліціонерів, які загинули. Окремо вирізняється робота з залученням до альпійського спорту дітей «вулиці». Всім цим дітям теж потрібні лижі, туристичні походи, відпочинок у горах. ■

Харківська міська молодіжна організація «Асоціація молодих професіоналів «Клас»

Адреса: 61034, м.Харків-34, а/с 3058

Тел.: 8 (057) 757 34 65

Факс: 8 (057) 760 26 45

E-mail: contact@class.org.ua

www.class.org.ua

Мета, завдання, методи діяльності організації

Метою Асоціації є залучення молоді до активної участі в суспільному житті, посилення її освітнього, лідерського, творчого та соціального потенціалу, допомога та соціально-психологічна підтримка молодих людей, що опинилися в тяжких життєвих умовах. Робота Асоціації будується на засадах соціальної відповідальності, інтеграції та рівної соціальної участі.

ПІБ і посади керівників організації

Президент – **Кочемировська Олена Олексіївна**, к.психол.н., доцент кафедри психології НАУ «ХАІ» імені М. Є. Жуковського.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки, мистецтва та спорту

Одним із напрямків діяльності АМП «Клас» є залучення молоді до інтелектуальних ігор та організація заходів, які з цим пов'язані. Інтелектуальні ігри включають у себе компоненти наукової, спортивної

та мистецької діяльності, тому кожен вирішує для себе сам, що для нього є ця діяльність, – спорт, наука чи мистецтво.

Серед проектів, які було реалізовано в межах цього напрямку, є такі:

Чемпіонати України «Що? Де? Коли?» серед студентів (2005-2006 рр);

Відкритий Міжнародний фестиваль «Партизанські Ігри», який щороку, починаючи з 2002, збирає лідерів та активістів молодіжного руху країн СНД;

Міжнародний Кубок АМП «Клас», що набув статусу етапу Кубка Світу зі «Що? Де? Коли?» (25-26 листопада 2006 року);

Кубок України зі «Що? Де? Коли?» (26-27 травня 2007 року). ■

Клуб молодих дипломатів України

Адреса: м. Київ, вул. Котельникова 87, кв. 157

Тел.: (044)450-10-96,

E-mail: dip-club@ukr.net,

www.dip-club.pp.net.ua

Активізація ролі публічної та народної дипломатії як складової зовнішньополітичної діяльності держави, концентрація та координація діяльності фахівців-міжнародників, сприяння розбудові позитивного іміджу держави на світовій арені – мета організації.

Клуб молодих дипломатів України був створений у 2007 році як осередок об'єднання студентів та молодих спеціалістів з міжнародних відносин з активною життєвою позицією.

Координаційна Рада: *Заводовський Ілля, Темнюк Тетяна, Світличний Василь, Пейтер Руслан*

Організація участі молодих фахівців-міжнародників в українських та міжнародних представницьких, наукових та навчальних форумах з міжнародної проблематики, участь у проведенні заходів до Дня Європи у м. Києві, проведення соціопитування на тему «Імідж України в Європі», забезпечення участі українських міжнародників у Літній академії з геополітики, Форумі молодих економічних лідерів, Школі громадських лідерів, участь в укладанні збірки-піврічника «Український монітор» (відносини Україна-ЄС), всеукраїнське опитування

молодих експертів «Україна на шляху Європейської інтеграції». ■

Молодіжна громадська організація «Комітет підтримки студентського самоврядування»

Адреса: м. Львів, вул. Сніжна 6, офіс №5.

E-mail: kpss_lv@ukr.net, kpsslv@gmail.com

www.kpss.lviv.ua

Мета, завдання, методи діяльності організації

Мета організації: надання ресурсної допомоги для розвитку потенціалу студентських самоврядувань, створення умов для реалізації прав та інтересів студентів та студентського самоврядування.

Діяльність МГО здійснюється за такими основними напрямками та виконує такі завдання:

- надання правової, соціальної, інформаційної, організаційної, аналітичної та іншої ресурсної допомоги органам студентського самоврядування та ініціативним групам студентів, які мають намір створити студентське самоврядування у вищих навчальних закладах,
- аналітичні дослідження правової регламентації, діяльності органів студентського самоврядування та їхніх об'єднань в Україні та закордоном, підготовка пропозицій, матеріалів, проектів нормативно-правових актів,
- проведення соціологічних досліджень з діяльності органів студентського самоврядування та інших студентських питань,
- представництво і захист прав, свобод та інтересів своїх членів у державних та громадських органах,
- участь у формуванні та реалізації регіональних та національних молодіжних програм,
- співпраця із органами студентських самоврядувань, громадськими організаціями, вищими навчальними закладами України та закордону у вирішенні проблем студентського значення, обміну досвідом,
- створення та сприяння розвитку незалежних місцевих та всеукраїнських об'єднань студентських самоврядувань, молодіжних організацій,

- надання допомоги та сприяння розвитку студентських засобів масової інформації та підтримка їхньої незалежності.

ПІБ і посади керівників організації

Голова Комітету підтримки студентського самоврядування – **Яцків Тетяна Геннадіївна**

Заступник голови Комітету – **Хауляк Ярослав Володимирович**

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки (освіти)

У період 2005–2007 рр. реалізовано такі проекти:

Спільно із Центром «Меридіан» проведено соціологічне дослідження, під час якого опитано 400 студентів денної форми навчання всіх факультетів та коледжів ЛНУ ім. І. Франка стосовно перспектив та проблем впровадження студентського самоврядування.

У травні 2005 року Комітетом спільно з Центром «Меридіан», Центром «Громадська ініціатива» та управлінням у справах сім'ї та молоді ЛОДА проведено круглий стіл «Студентське самоврядування: стан і перспективи розвитку».

У липні 2005 року експертами Комітету підготовлений посібник «Теорія і практика студентського самоврядування».

20 грудня 2005 року спільно із Спілкою ініціативної молоді (м.Київ) проведено мастер-клас «Підвищення ефективності студентських ЗМІ».

Проведено дослідження передвиборчих програм партій стосовно того, що вони пропонують студентам та молоді.

Разом із студсамоврядуванням Вроцлавської Політехніки, Вроцлавського Університету проведено круглий стіл «Болонський процес і студентське самоврядування: досвід Польщі та України» 8 квітня 2006 року.

Тренінги для студентів, студсамоврядування, МГО «Школа лідера студентського самоврядування», перший з яких проведений спільно із студрадою У-ту «КРОК» у м. Києві.

Експертами Комітету проводиться дослідження становлення, функціонування та розвитку студентського самоврядування в Україні та закордоном, результати якого висвітлюються в аналітичних матеріалах.

24–29 вересня 2006 року спільно з студентськими самоврядуваннями Ягелонського у-ту та

м. Бон (Німеччина) проведено обмін досвідом на тему «Побудова структур студентського самоврядування» між студентськими самоврядуваннями України, Росії, Польщі, Литви та Німеччини у м. Кракові.

Реалізовується з вересня 2007 року проект «Посилення ролі та підвищення потенціалу студентського самоврядування в Україні» за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США.

З вересня 2007 року Комітет розпочав реалізацію проекту «Міжнародний досвід участі студентського самоврядування та його структур у формуванні та реалізації молодіжної політики на рівні адміністративно-територіальних одиниць та держави» за підтримки Міжнародного Фонду «Відродження».

21 вересня 2007 року проведено круглий стіл «Проблеми і перспективи розвитку студентського самоврядування» у м. Львові спільно із Спілкою ініціативної молоді, Інформаційно-правовим Центром «Наше право», громадською організацією «Національний Альянс» за участю експерта із питань студсамоврядування США Вероніки Ауелз. ■

Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Клубу міжнародного співробітництва «Мандри»

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Костьольна, 10 офіс 5

Тел.: (044) 270-54-95

E-mail: club_mandry@ukr.net

«Робіть добрі справи і гарні вчинки не заради користі, а просто так!» – кредо КМС «Мандри». Мета діяльності організації – представництво, реалізація та захист членами Клубу своїх спільних інтересів, здібностей, прав і свобод, розширення дружніх зв'язків і контактів між молоддю в різноманітних сферах, всебічне сприяння інтеграції молодіжного руху України у загальносвітовий. Клуб організовує та проводить семінари, конференції з питань міжнародного молодіжного співробітництва, сприяє забезпеченню прийому в Україні закордонних делегацій, знайомству з життям молоді Украї-

ни. Клуб всебічно сприяє впровадженню прогресивних форм навчання та підготовці спеціалістів широкого профілю, розробці та реалізації проектів міжнародних обмінів. Робота КМС «Мандри» спрямована і на розвиток молодої людини як особистості, пошук ефективних шляхів вирішення соціальних молодіжних проблем, тощо. Формування лідерських якостей та естетико-культурне виховання сьогоденного покоління є надзвичайно важливим і пріоритетним напрямком молодіжної політики та України в цілому. Саме тому ініціативною командою Клубу була розроблена низка проектів, а саме: «Розвиток комунікативних навиків у молодіжному просторі», «Майстерня ефективних комунікацій», спрямованих на подолання низької самооцінки, відчуження, замкнутості в молодіжному середовищі та стимулювання розвитку самостійності та творчості молодих людей. З метою підтримки міжнародних ініціатив молоді, зміцнення зв'язків між молоддю України та країн Східної та Західної Європи, культурного розвитку, КМС «Мандри» розробив низку проектів спрямованих на всебічне сприяння створенню необхідних передумов для успішної інтеграції України до Європейського Союзу, а молоді до Європейського Молодіжного Форуму.

«Мандри» планують збільшити кількість проектів, спрямованих на підвищення культурного рівня молодих громадян, організувати молодіжний пробір шляхами Європи, провести низку тренінгів спрямованих на розкриття молодої людини, як особистості із застосуванням інновацій в сфері психології та коучменеджменті.

Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Клубу міжнародного співробітництва «Мандри» зареєстрована Міністерством юстиції України 9 січня 2002 року.

Керівники організації: Іщук Оксана Валентинівна
Президент «Клубу міжнародного співробітництва «Мандри».

Молодіжна громадська організація «Українська молодіжна фондація політико-правових досліджень «МАТЕЗІС»

Адреса: 54025, м. Миколаїв, провулок Парусний, 9-Б/8

Тел.: (0512) 421905

E-mail: mathesis@ukr.net
www.mathesis.org.ua

Мета, завдання, методи діяльності організації – є об'єднання студентів-правників і молодих вчених для сприяння розвитку їх професійних можливостей та науково-практичних здібностей, сприяння розбудові правової держави і становленню громадянського суспільства на засадах принципу верховенства права в державному, суспільному та громадському житті, сприяння формуванню індивідуальної правової і політичної свідомості і культури членів української молодіжної спільноти, сприяння розвитку юридичної професії, а також неформальному спілкуванню її представників, задоволенню їх професійних і наукових інтересів.

Фундація створена з метою провадження культурної, освітньої та наукової діяльності.

Для досягнення своєї мети Фондація поставила перед собою такі завдання:

- 1) поширення правових і політичних знань серед молоді;
- 2) сприяння стимулюванню соціальної і політичної активності молоді;
- 3) сприяння зростанню політичної і правової свідомості молоді;
- 4) сприяння розвитку політичної та правової культури молоді;
- 5) сприяння формуванню досвіду спільної ділової, гуманітарної та науково-практичної діяльності молоді у політико-правовій сфері;
- 6) участь у проведенні громадської роботи у молодіжному середовищі;
- 7) участь у виробленні та реалізації державної молодіжної політики;
- 8) створення сприятливих умов для активного залучення молоді до наукової діяльності, а також соціально-економічного і суспільно-політичного життя країни;
- 9) всебічна підтримка молоді у розробці та впровадженні в життя їх прогресивних ідей щодо вдосконалення та модернізації вітчизняної сфери наукових досліджень і політичного менеджменту в управлінській діяльності;
- 10) сприяння професійному розвитку, підвищенню кваліфікації, здійсненню науково-освітніх та навчальних програм і проектів для членів та партнерів Фондації.

ПІБ і посади керівників організації

Теліпко Владислав Едуардович – Президент Фондації «МАТЕЗІС»

Рижова Тетяна Ігорівна – Віце-Президент

Теліпко Лариса Веніаминівна – Виконавчий директор

Піуніна Марина Володимирівна – Виконавчий секретар

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки

Одним з провідних напрямів діяльності Фондації «МАТЕЗІС» є проведення самостійних наукових досліджень у політико-правовій сфері. Необхідність розвитку молодіжної науки в Україні Фондація вбачає у тому, що рівень сучасної науки, а також ступінь активності у її розвитку молоді не задо-

вольняє вимоги сучасних реалій в Українській державі, а також не відповідає тим стандартам, які існують у цій сфері у країнах Західної Європи і Північної Америки. ■

Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Молода Просвіта»

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 10-б, оф. 608
Тел.: (044) 33-197-33,
E-mail: veresay@ukr.net
 www.molodaprosvita.org.ua

Мета, завдання, методи діяльності організації

Основна мета «Молодої Просвіти» – задоволення та захист законних національно-культурних, соціальних, економічних, творчих, вікових, спортивних та інших спільних інтересів членів «Молодої Просвіти», сприяння вихованню у молоді національної свідомості, політичної, правової культури та розбудові державності України.

Основним завданням «Молодої Просвіти» є:

- сприяння впровадженню новітніх методів в освітньому, науковому, навчальному та мовознавчому процесах, а також співпраця з навчальними закладами для підвищення суспільно-політичної, культурної та наукової активності молоді;
- сприяння пропагуванню та відродженню національної культури, духовності українського народу;
- сприяння організації та проведенню конкурсів, змагань, фестивалів, концертів, семінарів для реалізації молоддю своїх здібностей та інтересів, а також забезпечення соціальних умов розвитку та функціонування своїх членів;
- сприяння участі у загальнодержавних, регіональних, місцевих та міжнародних програмах, поліпшення культурного, наукового, спортивного та соціально-економічного розвитку населення, історико-етнічного середовища українського народу;
- сприяння організації, будівництву та утриманню культурних, навчальних, спортивних закладів;
- сприяння підвищенню культурної, суспільно-політичної активності молоді в розвитку української мови, утвердженню її як єдиної державної мови в усіх сферах суспільного життя України;
- сприяння всебічному захисту прав та інтересів молодих громадян України.

Для виконання своїх статутних завдань «Молода Просвіта» в установленому порядку:

- бере участь у поширенні своїх цілей та завдань через електронні засоби масової інформації та пресу;
- бере участь у конгресах, конференціях, семінарах, фестивалях, концертах, зустрічах молоді та оздоровчих таборів;
- проводить благодійні акції та заходи;
- бере участь у політичній діяльності, проводить масові заходи (збори, мітинги, демонстрації та ін.);
- отримує від органів влади, управління та місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей та завдань;
- організує для членів «МП» поїздки по Україні та за кордон з метою обміну досвідом роботи наукових спілок, навчання, стажування, туризму, відпочинку, лікування, тощо;
- засновує засоби масової інформації;
- бере участь у створенні підприємств, організацій та установ у порядку, встановленому законодавством України.

ПІБ і посади керівників організації

Голова Правління – **Мороз Віталій Андрійович**, член Правління – **Букет Євген Васильович**, член Правління – **Дюженко Михайло Михайлович**.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки

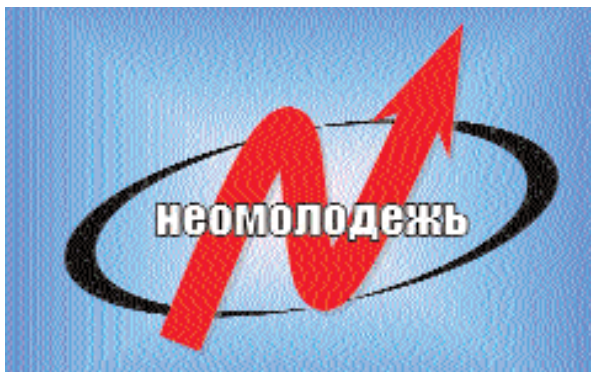
Історичне краєзнавство. Макарівський районний осередок займається дослідженням історії району.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері мистецтва

На базі Стрітівського вищого професійного училища кобзарського мистецтва діє осередок ВМГО «Молода Просвіта»

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері спорту

«Молода Просвіта» спільно зі Спілкою харцерства польського (ZHP) з 2004 року реалізує проєкт «Україна-Польща-Так!», який має на меті відновлення могил вояків армії УНР на території Польщі. ■

Харківська обласна молодіжна громадська організація «НЕОМОЛОДЬ»

Адреса: 61045, м. Харків, вулиця Малоджанкойська 3, к. 9.

Тел.: (057) 340-76-49, 8-097-97-00-517.

E-mail: neomolodej@gmail.com

Основною метою діяльності НЕОМОЛОДІ є сприяння розвитку демократії, формуванню та розвитку громадського суспільства, впровадженню у практику суспільного життя науково обґрунтованих та рефлексивно обміркованих інновацій, ідей, ініціатив, пропозицій у громадській, суспільно – політичній, культурній, освітній та просвітницьких, молодіжній та інших сферах, залучення до сучасного життя системи ефективного громадського контролю над виконанням рішень органів влади та за самими рішеннями на будь-якому рівні, донесення та відстоювання позиції молоді щодо існуючих проблем життєдіяльності молоді, створення умов для реалізації талантів та здібностей молоді.

НЕОМОЛОДЬ ставить перед собою наступні завдання:

- захист прав та представництво інтересів членів організації;
- сприяння об'єднанню, консолідації та координації діяльності молодіжних і дитячих організацій Харкова та Харківської області;
- поширення інформації з питань освіти, соціального забезпечення, праці та культурного дозвілля молоді, проведення громадської кампанії щодо сприяння утвердженню інститутів громадського самоврядування;
- представництво позицій молоді перед органами державної влади та органами місцевого самоврядування, іншими публічними інституціями, громадськими та політичними структурами, що мають вплив на прийняття рішень, котрі безпосередньо стосуються молоді;
- участь у розробці та обговоренні проектів рішень з питань державної політики щодо молоді;
- сприяння залученню молоді до активної участі у політичному, економічному і соціальному житті

Харкова, Харківської області та України в цілому;

- реалізація (співучасть у реалізації), міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних, державних і недержавних програм, які сприяють соціальному становленню та розвитку молоді;
- сприяння міжрегіональному та міжнародному співробітництву в галузі освіти, соціального забезпечення, праці та культурного дозвілля молоді.
- сприяння розвитку громадянського суспільства, поширення ідей демократії та патріотизму серед молоді.

Як молодіжний рух організація НЕОМОЛОДЬ з'явилася 10 листопада 2006 року, як об'єднання активних членів громадської діяльності, які мали єдиний світогляд у цій сфері, розвитку громадянського суспільства та демократії в Україні. Костяк організації склали як просто активісти громадської діяльності, так і активісти різних студентських, шкільних та молодіжних організацій, таких як: Студентське наукове товариство ХНУ, первинна профспілкова організація студентів, аспірантів і докторантів ХНУ, шкільна організація «Лідер – XXI», Студентська Рада Харківського автомобільно-дорожнього технікуму, міжнародна молодіжна організація студентів-правників «Elso» та інші.

Ткачов Андрій Сергійович – Президент.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки і освіти є одним із програмних пріоритетів діяльності організації. Члени організації мають багатий досвід у проведенні різноманітних заходів наукового і освітнього характеру. Прези-

дент НЕОМОЛОДІ декілька років очолював Студентське наукове товариство Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна і за цей час організував та провів разом із своїми колегами більше 10 міжнародних, 8 всеукраїнських та 4 регіональних конференцій, 8 круглих столів і багато інших заходів наукового плану. Пізніше члени Студентського наукового товариства виступили одними із засновників НЕОМОЛОДІ і зараз готують одразу 5 науково-практичних конференцій із різноманітною тематикою як то: Науково-практична конференція «Економічна наука сьогодні: аналіз та перспективи розвитку», Наукова конференція «Національна ідея як фактор єдності та розвитку держави», Науково-практична конференція «Література – важливий чинник розбудови української держави», Науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих учених «Молодь проти корупції та хабарництва». Також ми постійно проводимо шкільні та студентські конкурси, конкурси наукових робіт і т.д.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері мистецтва також є досить важливим напрямком. НЕОМОЛОДЬ співпрацює з багатьма Харківськими та всеукраїнськими організаціями у цій сфері. Серед заходів організації у сфері мистецтва можна назвати: акцію з популяризації української культури, мови, мистецтва, пісень, музики, кіно «Сильний народ», Проведення конкурсу-показу «Слобожанське мистецтво», постійну організацію виступів молодіжних колективів та молодіжних театральних постанов.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері спорту відображена у таких діях: реконструкція та будівництво невеличких спортивних майданчиків у Харкові, проведення змагань шкільних, дворових команд, команд молодіжних організацій з різних видів спорту. ■

Всеукраїнська Молодіжна Громадська Організація «Пласт-Національна Скаутська Організація України»

Адреса: м.Київ, вул. Січневого повстання, 11А/27,

Тел./ф. (044) 280-85-55,

E-mail: kps@plast.org.ua

www.plast.org.ua

Мета Пласту – сприяти всебічному патріотичному вихованню та самовихованню української молоді на засадах християнської моралі; виховати молодь свідомими, відповідальними повновартісними громадянами місцевої, національної та світової спільноти, провідників суспільства на ідейних засадах Пласту.

Пластова метода виховання полягає у добровільності членства в організації, вихованні і навчанні через гру та працю, поступовій програмі занять і випробувань, гуртковій системі самоорганізації, заохоченні ініціативи і самоврядування, пізнанні природи і житті серед природи, підтримці спеціальних зацікавлень і здібностей дітей та молоді.

Пласт зародився у Львові у 1911 році. Засновниками організації були педагог Олександр Тисовський, педагог Іван Чмола та син Івана Франка, науковець Петро Франко. 12 квітня 1912 року пластуни вперше запряглися на вірність Богові і Україні, що вважається днем народження Пласту. Українські скаути національним відповідником англійському «скаут» («scout»), у перекладі – розвідник, обрали термін «пластун». Таким чином, Пласт є українським виявом світового скаутського руху, який у 1907 році започаткував англієць Роберт Бейден-Пауел. З приходом у 1939 року радянської влади на Західну Україну українські організації були заборонені, в тому числі й ті, в чиїх структурах продовжувалась діяльність Пласту. По закінченні війни Пласт відновив свою діяльність в країнах, де є укра-

їнська діаспора. Починаючи з 1950 року український Пласт розгорнув активну діяльність в Австралії, Аргентині, Канаді, Великобританії, США, Німеччині. Пласт почав відроджуватись в Україні у 1989 році, коли з'явилися перші пластові осередки на Львівщині. На сьогодні Пласт є найбільшою скаутською організацією України: він об'єднує 10 тисяч пластуниів різного віку – від наймолодших 6 річних пластуниів до пластуниів-сеніорів, які допомагають у виховній праці та у всіх ділянках діяльності Пласту. На сьогодні 120 осередків Пласту діють у 24 областях України, Автономній Республіці Крим, а також у містах Києві та Севастополі.

ПІБ і посади керівників організації

Голова Крайової пластової ради – **Гаврилишин Богдан Дмитрович**.

Голова Крайової пластової старшини – **Яковчук-Бесараб Костянтин Валерійович**.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері мистецтва

Щороку Пласт організує ряд мистецьких заходів. Найбільшими такими акціями є всеукраїнський літній мистецький табір «Метаморфози», всеукраїнське мистецько-інтелектуальне змагання «Орліада», інтелектуальне змагання для молоді «ПлаЗма» та інше.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері спорту

Значну увагу Пласт приділяє фізичному розвитку своїх членів. Тому щороку відбуваються акції спортивного напрямку – всеукраїнський спортив-

но-вишкільний табір «Калиновий оберіг», спортивне змагання «Спартакіада», новацька «Спартакіада» (для дітей 6-11 років) та інше. ■

Харківський міський Центр реабілітації молодих інвалідів та членів їх сімей «Право вибору»

Адреса: 61022, м. Харків, вул. Данилевського, 2

Тел.: (057)756-18-76

E-mail: choice@vk.kh.ua

ЗАВДАННЯ ЦЕНТРУ:

- розвиток творчого потенціалу обдарованої молоді з обмеженими фізичними можливостями, створення умов для реалізації її нахилів і здібностей у різних сферах гуманітарної діяльності, віри у свої можливості, задоволення духовних потреб;
- популяризація творчості обдарованої молоді;
- підвищення культурного рівня через ознайомлення із здобутками національного та світового мистецтва;
- психологічна реабілітація та підтримка обдарованої молоді, прищеплення їй культури спілкування, розвиток навичок будувати свої відносини з іншими людьми на конструктивних засадах;
- організація змістовного дозвілля.

Харківська громадська організація Центр реабілітації молодих інвалідів та членів їх сімей «Право вибору» була зареєстрована 17 липня 2002 року в рамках реалізації проекту, який було підтримано грантом Президента України для обдарованої молоді. Зараз організація налічує понад 100 молодих інвалідів: випускників спеціальних шкіл-інтернатів, студентів, аспірантів, які мають обмеження здоров'я, але ведуть активне життя.

Центр «Право вибору» має позитивний досвід реалізації соціальних проектів для молоді з обмеженими можливостями, входить до соціальної мережі міста Харкова. За п'ять років існування ми виконали 8 соціальних проектів для Харківського регіону.

В листопаді 2004 року Центр нагороджений грамотою міського голови за активну участь у громадському житті міста.

ПІБ і посади керівників організації.

Бутенко Валентина Антонівна – голова правління організації, **Ізюмський Михайло Вікторович** – виконавчий директор Центру.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері мистецтва

У 2002 році лідери Центру започаткували Перший обласний конкурс-огляд творчості молодих інвалідів «Маленький Парнас», який заслужив високу оцінку харків'ян. В минулому році 6 переможців вже третього конкурсу були запрошені на міжнародний фестиваль художньої творчості «Квітка Надії – 2005» до Польщі, де отримали високу оцінку журі.

«Літературну студію» Центру очолює харківський поет – Бойко Віктор Степанович, член спілки письменників України, заступник голови обласного відділення Українського фонду культури. У 2006 році за сприяння нашого центру та Білгородської обласної бібліотеки для сліпих людей вийшла російсько-українська збірка літературної творчості молоді з обмеженими можливостями «Летят слова, границ не зная». Три учасниці «Літературної студії» вже стали членами Національної Спілки письменників (Ольга Тільна, Дарина Рижинко, Ольга Тихонова).

Важливу роль в нашому Центрі відіграє робота психологів. Розвиток вміння спілкуватися, впевненості в собі, креативності, опанування соціальних ролей через тренінги, зняття стресів, тривоги необхідний напрямок роботи з людьми, що мають обмеження.

При нашій організації працює ресурсний центр інформаційних технологій для студентів з обмеженими можливостями здоров'я. ■

Рада молодих науковців Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Адреса: 61077, Україна, м. Харків, пл. Свободи, 4, ауд. 5-59.

E-mail: rnm@univer.kharkov.ua
www.rnm.univer.kharkov.ua.

Мета та завдання: Рада молодих науковців Харківського національного університету (РМН ХНУ) імені В.Н. Каразіна є недержавною, неполітичною, добровільною громадською організацією, яка має на меті сприяння організації наукової та викладацької діяльності молодих науковців університету, їхньому особистому та професійному зростанню, вирішення загальних проблем, пов'язаних з професійною діяльністю молодих науковців. Основним засобом повсякденного спілкування членів РМН ХНУ є офіційний інтерактивний сайт Ради, що підтримується командою адміністраторів та редакторів з числа найбільш активних молодих науковців Ради, надаючи інформаційний простір для спілкування, обміну

думками, пошуку колег та обговорення новин у сферах науки, культури, освіти.

Голова Ради: **Домановський Андрій Миколайович**, кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Співголова Ради: **Чабан Віталій Віталійович**, аспірант кафедри неорганічної хімії хімічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Співголова Ради: **Павленко Дмитро Володимирович**, викладач, науковий співробітник кафедри фізичної та біомедичної електроніки комплексних інформаційних технологій радіофізичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Робота організації в молодіжному середовищі

- 1) Надання молодим науковцям інформаційної, методичної, організаційної підтримки для підготовки дисертацій, проведення наукових досліджень, видання наукових праць;
- 2) Сприяння розвитку молодіжних наукових ініціатив;
- 3) Підтримка у проведенні наукових конференцій, шкіл, семінарів, нарад тощо;
- 4) Допомога в організації наукової та викладацької діяльності молодих науковців університету, їхньому особистому та професійному зростанні; вирішення загальних проблем, пов'язаних з професійною діяльністю молодих науковців.

Інформаційний сайт

Сайт РМН ХНУ, що існує з лютого 2006 року, є інформаційним простором для спілкування, пошуку колег та обміну новинами у сферах науки, культури, освіти. Про популярність ресурсу насамперед свідчать понад 100 постійних відвідувачів та стабільні перші місця у результатах пошукових машин за запитом про молодих науковців в українському сегменті Інтернету.

Сайт традиційно підтримує розділи, що присвячені конкурсам, грантам, стипендіям, конференціям, презентаціям нових публікацій у сфері освіти та науки, анонсам культурних подій у Харківському університеті. Кожен активний молодий науковець має право використовувати інформаційний простір РМН ХНУ для розміщення публікацій за вказаними

напрямами, що можуть зацікавити молодих науковців Університету.

Нещодавно на сайті РМН ХНУ для молодих науковців Університету з'явилася можливість створення та розміщення персональної веб-сторінки для презентації свого наукового напряму серед вітчизняних та зарубіжних науковців. ■

Студентська рада Києва

Сайт – www.SRK.kiev.ua

Тел. 80979631229

E-mail: Srk@srk.kiev.ua, info@srk.kiev.ua

Мета, завдання, методи діяльності організації

Студентська Рада Києва (СРК) – це добровільне об'єднання органів студентського самоврядування вищих навчальних закладів міста Києва. Своє основне завдання СРК вбачає у захисті, представництві та реалізації прав та інтересів студентства, розвитку їх потенціалу через залучення до процесу прийняття рішень та реалізації ініціатив кожного студента Києва.

Студентська Рада Києва прагне консолідувати та розвивати студентське самоврядування міста, забезпечити функціонування комунікативної платформи для обміну досвідом та інформацією, налагодити та підтримувати ефективний діалог між органами влади та СРК, реалізовувати проекти, що приносять користь студентській молоді Києва. Це дасть можливість зробити вплив студентів на вищу освіту більш глобальним та реальним, підвищить роль окремого студента у вирішенні питань якою ж має бути вища освіта.

ПІБ і посади керівників організації

Малих Євгенія Михайлівна – координатор Студентської ради Києва

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки

Студентська рада Києва бере активну участь у міжнародних конференціях та семінарах. Є організатором тренінгів та форумів. Студентська рада Києва є ініціатором створення Школи Студентського Самоврядування

Школа Студентського Самоврядування – довгостроковий проект, який проводиться за двома форматами. Раз на місяць проходить одноденний

тренінг для керівників підрозділів органів студентського самоврядування з метою підвищення ефективності роботи саме їх підрозділу. А для активістів студентського самоврядування 2 рази на рік проводиться триденний комплексний тренінг, на якому йде мова про різні аспекти студентського самоврядування. Тематика тренінгів досить різноманітна: фандрайзінг, планування, лідерство.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері культури

Студентська рада Києва є співорганізатором Фестивалю «Студентська республіка». Студентська Республіка 2007 – щорічний студентський фестиваль, який з 1998 року для проводиться для студентів столиці. Щоразу Республіка збирає не менше 5 000 учасників, гостей та глядачів. Це креативний та вільний фестиваль, під час якого учасники створюють країну мрії власними зусиллями та діями.

Головна інтрига Студентської республіки – максимально наближена до реальності політична гра. Не обходиться без справжніх дебатів, передвиборчої компанії та об'єднання у коаліцію. Як у справжньої демократичної держави, у Студреспубліці діє своя валюта – шари. Учасники можуть заробляти шари: надавати послуги, створювати підприємства, найматися на роботу. І звичайно ж, витратити чесно зароблені гроші. Республіка має власні масмедіа – газети, журнали, та інформаційні агенції.

Під час фестивалю проходить ряд субфестивалів: турнір з «Мафії», фестиваль КВН, конкурс «Міс та Містер Студентської Республіки», Квест-футфест, дискотеки та оупен-ейр-батл між найкращими діджеями столиці. Особливо відважні громадяни Республіки грають у футбол проти команди зірок.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері спорту

Члени Студентської ради Києва виступали організаторами футбольного чемпіонату на Всеукраїнському фестивалі «Студентська республіка». Регулярно проводять матчі між командами ВНЗ Києва з футболу, баскетболу та інших видів спорту. ■

Студентська рада Мелітопольського інституту Державного та Муніципального Управління

Адреса: 72316, м. Мелітополь, Запорізька область, вул. Дзержинського, 390.

Тел./факс: 80619272154, 8(067)676555

E-mail: migmu@mail.ru

Кожний студент – це окрема частина великого інститутського світу, і ми працюємо заради загального благополуччя

ХТО ЯК НЕ САМ СТУДЕНТ ЗНАЄ, ЧОГО ВІН ХОЧЕ!

Мета, завдання, методи діяльності організації
– Взаємодія студентства з адміністрацією інституту для забезпечення можливості отримання сучасної освіти та підтримки;

- Взаємодія з органами влади;
- Створення традицій та їх підтримка;
- Створення систем планування для забезпечення роботи студентської ради над проблемами та питаннями, які виникають у студентів;
- Участь студентів у загально студентських республіканських, обласних, міських заходах;
- Гармонізація міжвузівських відносин.

ПІБ і посади керівників організації

Несват Тетяна, голова студентської ради, **Заматаєва Дар'я**, заступник голови студентської ради з наукової роботи, **Макарчук Інна**, заступник голови з мистецької і інформаційної діяльності, **Горшко Андрій**, заступник голови студентської ради з спортивно – виховної роботи.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки

Студентська рада є складовою частиною інституту, який приділяє багато уваги розвитку науки, наукових зв'язків з українськими і закордонними інститутами заради наукових досліджень, обміну досвідом. Студенти вже 7 рік поспіль проводять міжнародну наукову конференцію студентів та молодих вчених «СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР» результатом роботи є видання наукових збірок. Студенти беруть участь у наукових дослідженнях, виступають з доповідями на наукових конференціях України і світу.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері мистецтва

Студентська рада є активним організатором і учасником загальноміських мистецьких заходів:

створення відкритої ліги КВН, танцювального ансамблю «FLASH-DANCE», який є учасником і переможцем обласних конкурсів, вокально-інструментального ансамблю «Настрій». Головне завдання колективів залучення молоді до громадського і мистецького життя.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері спорту

Студентська рада багато уваги приділяє розвитку спорту як у інституті, так і у місті в цілому. Організація спортивних заходів є основою для об'єднання і співпраці спортивних команд міста. ■

Молодіжна громадська організація «Федерація сноубордингу та скі-туру України»

Адреса: 03148, м. Київ, вул. Академіка Кіпріанова, 2.

E-mail: daru@ukr.net, snowboarding@mail.ru

Мета, завдання, методи діяльності організації

Залучення дітей та молоді до здорового активного способу життя, сприяння розвитку олімпійського виду спорту – сноубордингу, а також скі-туру (мандрівки на лижах горами).

ПІБ і посади керівників організації

Стефанович Захар Олександрович – президент, **Стефанович Олександр Васильович** – виконавчий директор і відповідальний за скі-турний напрямок.

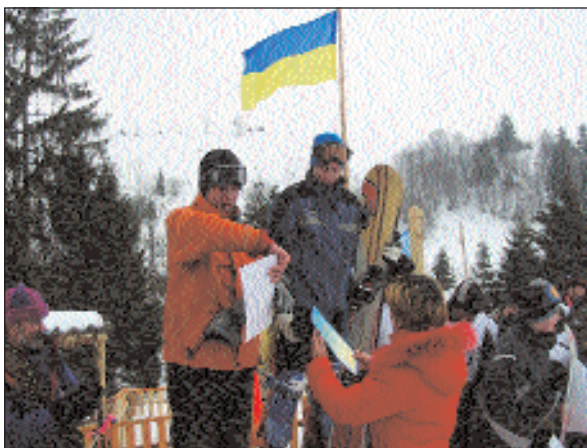
Робота організації в молодіжному середовищі у сфері спорту

Формуємо групи для навчання основам сноубордингу (як спортивного спрямування, так і катання на дошці для власного задоволення та оздоровлення) по всіх регіонах України, організуємо та проводимо любительське змагання з різних дисциплін спортивного сноубордингу (фрірайд, біг-ейр, слалом, слалом-гігант, «китайський» спуск, слоупстайл). Головний захід року – відкритий чемпіонат Міжгірського району Закарпатської області зі сноубордингу «Боржавські полонини». В Міжгірському районі виконуємо програму «Сільська громадська дитяча спортивна школа»: одягаємо і взуваємо місцевих сільських дітей, навчаємо, возимо на змагання. Влітку для сільських дітей діє відпочинковий табір на березі Чорного моря. Серед спортивних досягнень – виконання нормативу Майстра спорту одним із членів організації, призові місця на Молодіжних чемпіонатах України.

Інший напрямок спортивної діяльності – спуски з вершин на сноубордах. Це поєднання альпінізму зі сноубордингом. Серед досягнень – масові спуски з вершин Карпат, спуск з найвищої вершини Європи – гори Ельбрус (5642 м), спроба спуску з піка Ленана

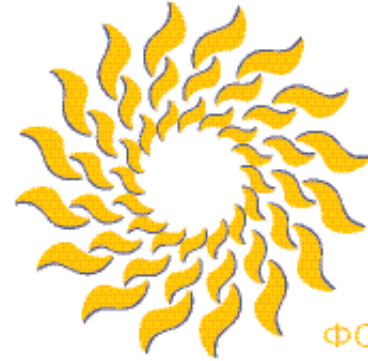
ОБДАРОВАНА МОЛОДЬ УКРАЇНИ

(Памір, 7134 м) – в 2007 році досягли висоти 6700 м (завадили негода, стан здоров'я одного з учасників).

Проводимо скі-турні рейди горами (Карпати, Кримські гори), створили матеріальну базу для прокату та ремонту спорядження. Такий центр єдиний в Україні (в селі Подобовець Міжгірського р-ну

Закарпатської області). Провели перші змагання – «Білий рейд». Намагаємося сформувати збірну команду України зі скі-туру (інша загальноприйнята назва – скі-альпінізм) для участі в офіційних змаганнях Росії та Чемпіонаті світу. ■

ФОРУМ
МОЛОДИХ ЛІДЕРІВ УКРАЇНИ

Форум молодих лідерів України

Адреса: 04071, м. Київ, вул. Межигірська, 3/7 Б, оф. 2.

Тел.: (044) 465 6803

Факс: (044)230 9760

E-mail: info@fmlu.org

www.fmlu.org

Мета, завдання, методи діяльності організації

Головною метою Форуму молодих лідерів України є формування якісно нової моделі українського суспільства, що базується на принципі верховенства суспільних інтересів шляхом:

- формування нової генерації суспільно-свідомих громадян
- виховання соціальної відповідальності
- підвищення соціальної активності
- здійснення громадського контролю за діями органів влади та місцевого самоврядування
- формування професійного кадрового потенціалу, патріотичного виховання

Місією Форуму є координація спільної діяльності учасників ФМЛУ задля покращення життя в Україні для всіх верств населення, в тому числі, шляхом розбудови громадянського суспільства.

ПІБ і посади керівників організації

Ігор Шевченко, засновник Форуму молодих лідерів України

Ірина Нікітіна, виконавчий директор

Наталія Денисенко, заступник виконавчого директора, координатор заходів

Юлія Денисюк, координатор партнерської програми

Олена Овчиннікова, координатор роботи напрямку «Освіта та професійний розвиток»

Людмила Логуш, координатор роботи напрямку «Благодійництво та меценатство»

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки

Одним із напрямків діяльності Форуму є освіта та професійний розвиток.

Мета:

- формування висококваліфікованого кадрового потенціалу України, здатного ефективно працювати заради побудови економічно стабільного та духовно багатого суспільства;
- становлення майбутньої еліти, яка пов'язує власні перспективи з Україною і, відповідно, зацікавлена в її стабільному суспільно-політичному, економічному та культурному розвитку;
- підтримка та сприяння отриманню українцями якісної вищої освіти у провідних університетах світу;
- сприяння доступу молоді до передового міжнародного досвіду в сфері професійних інтересів;

Пріоритетні проекти напрямку:

- Освіта без кордонів;
- Постійно діюча школа лідерства ФМЛУ;
- Зустрічі з відомими українськими та світовими лідерами;
- Умієш сам – навчи друга;
- Дискусійний клуб напрям.

Зустрічі за напрямом:

- Семінари, тренінги, ознайомчі подорожі, робочі зустрічі, наради, круглі столи у рамках проектів напрямку;
- Засідання дискусійного клубу;
- Неформальні зустрічі тощо.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері спорту

Форум молодих лідерів України підтримує різні види спорту у напрямках своєї діяльності.

Одним із напрямків діяльності Форуму є проект «Благодійництво і меценатство», в рамках якого ФМЛУ є організатором/співорганізатором різних спортивних змагань. Одним із останніх заходів, в якому Форум молодих лідерів України був співорганізатором, є Homeless World Cup 2007 (Чемпіонат світу по вуличному футболу). Чемпіонат світу з вуличного футболу серед безпритульних є міжнародним проектом, мета якого – привернення уваги світової спільноти до проблем безпритульності серед дітей та молоді. Участь в таких заходах є своєрідною соціальною адаптацією через спорт, яка ус-

пільно використовується в багатьох країнах і в Україні, зокрема. Форум молодих лідерів України завжди підтримує та сприяє проведенню таких заходів в Україні або залучає представників від України до участі.

Гравці української збірної – молоді люди, які в недалекому минулому знайшли свою «Дорогу до дому», позбулися нарко- або алкогольної залежності та «повернулися» з вулиці. Участь в Чемпіонаті – шанс підняти своє життя на якісно новий рівень розвитку. Відповідальність за свою команду та свою країну сприятиме формуванню почуття відповідальності за свою долю в майбутньому та подальшій успішній соціалізації цих молодих людей. Цього року збірна України зайняла третє місце в кубку Копенгагена та одинадцяте місце в загальному рейтингу чемпіонату серед 49 команд усього світу.

В рамках діяльності проекту «Здоров'я та здоровий спосіб життя» з травня 2007 року започатковано нову програму – «Година здоров'я». Щонеділі відбуваються пробіжки по схилах Дніпра, а також Дні активного відпочинку: гра у пляжний волейбол, бадмінтон, плавання та інші активні пляжні заботи. ■

Громадська організація «ЦЕНТР ДІСКАВЕРІ»

Адреса: 83050, м. Донецьк, вул. Університетська, 27, кв. 20.

Тел.: 8 (062) 304-35-79,

E-mail: discoverycenter@yandex.ru

www.discoverycenter.com.ua

Громадська організація «Центр Діскавері» зареєстрована 06.12.2004 р. і є Донецькою обласною громадською організацією, що об'єднує на добровільних засадах і на основі єдності спільних інтересів суспільно активних громадян України, що бажають духовного, культурного, наукового спілкування та культурно-просвітницької, творчої, наукової діяльності.

Метою діяльності Центру є – надання можливостей для вільної творчої реалізації унікальності кожного.

Основні завдання Центру:

- створення відповідних умов для духовного, культурного, наукового спілкування та культурно-просвітницької, творчої, наукової діяльності членів Центру;
- сприяння підвищенню рівня освіти своїх членів у галузі культурології, мистецтвознавства, релігієзнавства, історії, географії, етнографії, етнопсихології тощо;
- надання допомоги своїм членам в практичних питаннях, пов'язаних з їх особистим духовним зростом;
- захист прав та інтересів своїх членів;
- сприяння об'єднанню зусиль різних організацій і окремих осіб для активних дій по зміцненню дружби і різноманітного співробітництва України з країнами світу.

Козловський Ігор Анатолійович – Президент Центру

Андросова Вікторія Віталіївна – Віце-президент Центру

Алексєєва Лілія Іванівна – виконавчий директор Центру. ■

Кіровоградська обласна громадська організація «Центральноукраїнський центр громадських ініціатив»

Адреса: 25005, м. Кіровоград, вул. Добровольського, 13, кв. 8.

Тел.: 8 066 26 118 16

E-mail: otsytsenko@mail.ru, otsytsenko@ukr.net

Мета, завдання, методи діяльності організації:

Основна мета діяльності.

Основною метою Центру є захист прав та інтересів своїх членів, а також інформаційна, просвітницька та аналітична діяльність.

Завдання діяльності.

Для здійснення своєї мети, Центр ставить перед собою такі завдання:

- об'єднання громадян для проведення спільної інформаційної, просвітницької та аналітичної діяльності, спрямованої на ствердження та популяризацію ідей демократії та громадянського суспільства, дотримання прав та свобод людини і громадянина;
- реалізація та підтримка освітніх, наукових, культурних, молодіжних ініціатив, проектів і програм організацій та окремих осіб, спрямованих на ствердження та популяризацію ідей демократії та громадянського суспільства, плюралізму, дотримання прав та свобод людини і громадянина, інтеграції України у європейські та євроатлантичні структури;
- збір, аналіз та оприлюднення інформації про стан демократії і громадянського суспільства, дотримання і порушення прав і свобод людини та громадянина, реалізацію громадянських ініціатив;
- правове просвітництво, підвищення правової свідомості та культури громадян;
- сприяння демократизації початкової, середньої та вищої освіти, в тому числі сприяння розвитку студентського та шкільного самоврядування;
- всебічне сприяння розвитку громадських організацій.

ПІБ і посади керівників організації:

Циценко Олександр Володимирович – Голова Центру;

Циценко Наталія Володимирівна – заступник Голови;

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері науки:

Представник організації, зокрема, Циценко Олександр Володимирович, у минулому році був інформаційним координатором в Кіровоградській області по проведенню Молодіжного Саміту Цілей Розвитку Тисячоліття; інформуванню членів НГО про тренінги, Всеукраїнські та Міжнародні конференції.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері мистецтва:

Участь у проведенні фестивалів, відвідування тематичних виставок, планування та організація фотовиставок.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері спорту:

Сьогодні, КОГО «Центральноукраїнський центр громадських ініціатив» впроваджує проект «Крок за кроком – до відкриття спортивної секції» в рамках конкурсу малих грантів, організованого Творчим об'єднанням «Технології оптимального розвитку особистості», що фінансується за рахунок коштів Фонду ім. С. Баторія.

Виконання проекту здійснюється в с.м.т. Завалля Гайворонського району (Кіровоградської області) з 20 вересня до 30 листопада 2007 року.

Мета проекту – відкрити в селищі Завалля (Гайворонський р-н, Кіровоградщина) секцію дзюдо, задіяти 75 чоловік, що сприятиме здоровому спо-

собу життя та збереженню здоров'я молодого покоління.

Очікувані результати:

Відкриття спортивної секції з дзюдодопоможе охопити значну групу дітей. Сьогодні таких дітей є 40-50, проте, така тенденція, що за короткий час чисельність зростає до 75-ти чоловік. Пройде зовсім небагато часу перш ніж представники секцій зможуть приймати участь в районних та обласних змаганнях, і показувати гарні результати.

Охоплення вільного часу дітей даним видом спорту сприятиме їх здоровому способу життя та збереженню здоров'я молодого покоління. Велика кількість дітей позбудеться бажання бути активним «шукачем пригод», вживати спиртні напої. ■

Міжнародна громадська організація «Школа Рівних Можливостей» (ШРМ)

Адреса: 03141, м. Київ, вул. Волгоградська, 23/32.

Тел.: 8 (044) 240 43 26, ф. 274 14 68

E-mail: gender@ukr.net, gender-ua.org

Мета, завдання, методи діяльності організації

Мета ШРМ – участь у формуванні гендерно чутливого демократичного соціуму. Діяльність ШРМ спрямована на вирішення таких суспільно-важливих завдань:

- утвердження гендерної рівності;
- подолання всіх форм насильства;
- попередження торгівлі людьми;
- протидія комерційній сексуальній експлуатації дітей;
- створення безпечного середовища;
- боротьба з поширенням ВІЛ/СНІДу;
- формування безпечної поведінки молоді;
- діти з особливими потребами;
- захист ненародженої дитини;
- адвокати без кордонів.

Місія Школи Рівних Можливостей:

Об'єднуємо зусилля заради утвердження гендерної рівності в суспільстві!

Ми хочемо, щоб світ став кращим для людей і щоб люди в ньому не зазнавали дискримінації та насильства.

Ми хочемо, щоб життя стало кращим завдяки нам, нашій праці та нашій творчості.

Ми вносимо свій посильний внесок у заборону торгівлі дітьми і викорінення найгірших форм дитячої праці.

Ми передаємо свій досвід іншим, щоб якомога більше людей включилося у рух за утвердження себе рівними серед рівних.

Методи діяльності: інформаційно-просвітницька робота, проведення тренінгів, інтерактивних інформаційних кампаній, всеукраїнських літніх та зимових лідерських молодіжних шкіл для виховання тренерів та відпрацювання інноваційних методик роботи, підготовка підручників та методичних посібників, діяльність Гендерного інтерактивного театру та форум-театру.

ПІБ і посади керівників організації

Колос Лариса голова правління

Конченкова Ірина виконавчий директор

Юрачківська Ольга директорка Гендерного інтерактивного театру

Немая Яніна режисер Гендерного інтерактивного театру

Ірина Кіца конвент-менеджер, менеджер проєктів

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері освіти і науки

Уся багатогранна діяльність ШРМ націлена на розкриття творчого, організаційного, педагогічного і наукового потенціалу молоді. Це робота тренерів-експертів та юних тренерів і тренерок з розробки нових тренінгів, інноваційних методик просвітницької роботи серед молоді, підготовки методичних посібників, формування навчальних програм. Так експертами школи вироблено програму ген-

дерної освіти молоді, підготовлено унікальний посібник «Нормативно-методичні основи гендерних перетворень», юні учасники й учасниці школи самостійно розробили тренінговий підручник для проведення занять по запобіганню торгівлі людьми.

В організації працює група науковців, серед них доктор педагогічних наук Ольга Хорошковська, кандидат юридичних наук Тамара Мельник, кандидати економічних наук Надія Комарова та Ганна Гонорська, кандидат історичних наук Аліса Толстокорова.

Робота організації в молодіжному середовищі у сфері мистецтва

Мистецькі форми роботи активно використовуються в ШРМ. Вони сприяють кращому усвідомленню молоддю існуючих у суспільстві проблем і пошуку шляхів їх розв'язання. У 2002 році створено власний Гендерний інтерактивний театр, який на сьогодні діє не лише в Києві, а й у цілому ряді регіонів України. В репертуарі театру понад двадцять вистав на гостру соціальну тематику. Двічі перевидавався посібник «Гендерний інтерактивний театр», який широко використовується в роботі з молоддю.

Школою регулярно проводяться соціально-мистецькі акції, спрямовані на протидію торгівлі людьми і зокрема дітьми, на попередження поширення ВІЛ/СНІД, утвердження здорового способу життя, подолання всіх форм насильства. Найбільш масовою є щорічна (з 2005 року) акція «Не продавайся!», в якій беруть участь тисячі представників молоді в Києві та регіонах. Крім Гендерного інтерактивного театру, до виступів на акції залучаються відомі творчі колективи і виконавці.

Новою творчою формою роботи з постраждалими або «групами ризику» є форум-театр. Школою апробовано цю методику, підготовлено посібник «Форум-театр формула виходу з кризи», який за підтримки Британської Ради, виданий трьома мовами: українською, російською та англійською. Зараз ця методика поширюється серед громадських організацій мережі Міжнародної організації з міграції, що працюють з жертвами торгівлі людьми. ■

Спортивно-туристичний клуб ЧДПУ «Горизонт»

Адреса: 14017, м. Чернігів, пр. Перемоги, 45/86

Тел. факс: (04622) 7-17-26, (066) 175-04-34

Голова: Журба Євгеній Леонідович

Сфера діяльності

- Проведення спортивно-туристичних та розважальних заходів.
- Проведення тренувань зі спортивного туризму.
- Участь у змаганнях зі спортивного туризму.
- Надання соціальних послуг з організації дозвілля малозахищеним верствам населення.

Мета: Об'єднання молоді для розвитку туризму як виду спорту, задоволення їх потреб та інтересів

Задачі:

1. Виховання любові до природи, сприяння розв'язанню екологічних проблем регіону
2. Вивчення рідного краю за допомогою туристичних походів, експедицій, екскурсій
3. Встановлення дружніх партнерських відносин з молоддю різних регіонів
4. Організація спортивно-туристичних оздоровчих заходів
5. Підготовка інструкторів туризму для роботи з молоддю та школярами
6. Проведення і допомога у проведенні спортивних, спортивно-туристичних змагань, зльотів, конкурсів

Досвід реалізації проектів та програм

2003 р. – «Робінзонада», підтриманий ЦГТ «Ахалар»

2004 р. – «Чарівними стежками Чернігівщини», підтриманий Східно-європейським демократичним центром

2005 р. – «Темний світ, світлий світ», підтриманий відділом у справах сім'ї, дітей та молоді Чернігівської міської ради

2005 р. – «Соціальним працівникам – ефективні методики», підтриманий ЦГТ «Ахалар»

2005 р. – «Рівні можливості – кожному», підтриманий Чернігівським агентством регіонального розвитку

2006 р. – «Літні ігротеки – відпочиваємо корисно», підтриманий ЦГТ «Ахалар» ■

Житомирське міське Молодіжне об'єднання «XXI ПЛАТФОРМА»

Адреса: 10014, м. Житомир, вул. Мала Бердичівська, 16

Тел./факс: (0412) 471-841

E-mail: spilka@zt.ukrtel.net

Молодіжне об'єднання створене у 2002 році з ініціативи активної молоді міста Житомира.

Входить до складу Коаліції громадських організацій «СРІБНА ВЕЖА», діяльність якої направлена на соціально-економічний розвиток регіону.

Голова Правління – **Ярова Любов Анатоліївна**.
Виконавчий директор – **Ковальчук Ірина Анатоліївна**.

Робота молодіжного об'єднання пов'язана з реалізацією молодіжних довгострокових освітніх та просвітницьких програм, таких як: «Стратегія успіху», «Мій власний бізнес», «Школа місцевого самоврядування», «Школа тренерів» тощо.

Однією з базових програм об'єднання є освітня економічна програма **«Стратегія успіху»**, метою якої є залучення молоді до процесу мотиваційної економічної освіти теоретичного та практичного характеру з застосуванням сучасних інноваційних методик та освітніх модулів. На сьогоднішній день програма включає п'ять освітніх модулів:

I. Основи підприємництва (започатковано у 2002 році).

II. Школа Тренерів (започатковано у 2003 році).

III. Школа місцевого самоврядування (започатковано у 2002 році).

IV. Лабораторія бізнес-моделювання (започатковано у 2006 році).

V. Бізнес-ангели (започатковано у 2007 році).

Освітні модулі програми реалізуються із застосуванням різноманітного інструментарію: просвітницькі програми, освітні курси, тренерські школи, тематичні семінари, інтерактивні тренінги, лабораторія творчих груп, конкурсні презентації авторських проєктів, методика «інтелектуальних кастингів». Методичним забезпеченням програми є авторські розробки фахівців об'єднання, що представлено в посібниках «Шість складових підприємництва», «Сьома складова – мотивація на успіх», «У лабіринтах професійного вибору», «Основи місцевого самоврядування», тематичний збірник для молоді «Стратегія успіху».

З 2004 р. програма «Стратегія успіху» працює на території всієї Житомирської області. В жовтні 2005 року була реалізована в Польщі, в червні 2006 – в Литві. Сьогодні готуються робочі поїздки в Грузію, Білорусію та Молдову.

У 2006 році завершено презентацію програм молодіжного об'єднання «XXI Платформа» у всіх областях України.

Програми об'єднання набули міського та обласного адміністративного статусу і є складовими міської «Програми підтримки розвитку малого підприємництва у місті Житомирі» та регіональної «Програми розвитку підприємництва».

Професійність авторської групи об'єднання та актуальність запроваджуваних програм були відмічені державними на недержавницькими інституціями:

2003 р. – представництвом Організації Об'єднаних Націй в Україні «Стратегію успіху» визнано найкращою молодіжною економічною програмою року.

2005 рік – Почесна грамота Кабінету Міністрів України.

2006 рік – Диплом Міжнародного Академічного Рейтингу Популярності «Золота Фортуна».

2007 рік – Почесна грамота Житомирської обласної держадміністрації.

З 2006 року Молодіжним об'єднанням започатковано традицію проведення молодіжних конференцій, конгресів, спрямованих на вирішення актуальних молодіжних проблем та сприяння інтеграційним процесам в Україні. У грудні 2006 року проведено Міжнародний конгрес «Розвиток українсько-польської та міжнародної молодіжної співпраці в контексті Європейської інтеграції». У жовтні 2007 року – Українсько-Польську молодіжну конференцію «Діяльність молодіжних неурядових організацій Євросоюзу на прикладі польських молодіжних об'єднань» та у листопаді 2007 року – Молодіжний конгрес «Молодіжна політика в контексті євро інтеграційних процесів становлення місцевого самоврядування та регіонального розвитку». ■

Асоціація сприяння міжнародному бізнесу та розвитку (АСМБР)

Адреса: 39614, м. Кременчук, Полтавська обл., вул. Генерала Жадова, 12.

E-mail: info@apibd.com

www.apibd.com

Очолює організацію Президент – **Мельник Андрій Васильович**.

АСМБР заснована у 1996 році за ініціативою колишнього мера м. Кременчука Івана Пономаренка та генерального директора ЦСЕК в Україні Андрія Мельника.

За кількістю членів (більше 700) та співробітників апарату (14 осіб) АСМБР є однією з найбільших регіональних громадських організацій в Україні. Завдяки активній роботі АСМБР, її авторитету, Асоціація прийнята, як колективний член, до ряду українських та міжнародних організацій.

Головною метою створення організації є об'єднання зусиль громадськості навколо ідеї «відкритого міста», пропаганди промислового, економічного, наукового та культурного потенціалу міста і регіону.

Асоціація допомагає середнім і вищим навчальним закладам Кременчука та Полтавської області, міським бібліотекам у формуванні бібліотечних фондів літературою про іноземні держави, їх економіку, культуру, історію. В цьому напрямку найбільш активна співпраця налаштована з Посольствами Польщі, КНР, США, Великобританії, Латвії, Естонії, Індії, Індонезії, Нігерії, ПАР.

Проблеми обдарованої молоді – в центрі уваги організації. З 1996 року щорічно проводяться

ОБДАРОВАНА МОЛОДЬ УКРАЇНИ

вікторини (конкурси рефератів) з історії, географії, культури та економіки іноземних країн. Успішно проведені вікторини, були організовані спільно з Посольствами Естонії, Єгипту, США, КНР, Індії, Індонезії, Словаччини, Нігерії, Польщі, Чехії, Південної Африки, Куби, Росії тощо. Переможці вікторин нагороджувалися грамотами, цінними подарунками, грошовими винагородами, екскурсіями до офісів відповідних посольств чи до самої країни. Наприклад, дев'ять переможців конкурсу рефератів з Історії, географії, економіки та культури Росії отримали можливість взяти участь у безкоштовній туристичній подорожі по «Золотому кільцю Росії». Переможці вікторин про ПАР та Кубу побували в цих екзотичних країнах.

АСМБР є співорганізатором та спонсором ряду навчальних поїздок, фестивалів, конкурсів для дітей та молоді.

Так в грудні 2006 р. було проведено проект «Словацькі реформи очима української молоді»

(м. Братислава, Словаччина). Даний проект відбувся завдяки підтримці Посольства Словацької республіки в Україні.

У квітні 2004 року при АСМБР створено Польсько-Український інформаційно-культурний центр ім. Яна Казимира. З листопада 2005 року Польсько-український інформаційно-культурний центр реорганізовано у міжнародний центр ім. Яна Казимира (МЦНД). На протязі 2004 – 2007 років на базі Центру ім. Я. Казимира проводяться Дні закордонної комерційної інформації, інформаційні заходи, такі як «Словацькі читання», «Московські читання», засідання Прес-клубу тощо.

З грудня 2005 року в рамках діяльності МЦНД ім. Яна Казимира розпочато створення низки громадських культурно-інформаційних центрів (дитячої дипломатії, польсько-український, європейський, міжнародного співробітництва, молодіжний інформаційний центр міжнародної інтеграції України «МІЦЬ») на базі навчальних закладів Кременчука, Комсомольська, Києва та інших міст, а також молодіжних відділень Міжнародного центру народної дипломатії.

Зв'язки, що встановлюються на таких міжнародних зустрічах, сприяють не тільки налагодженню дружніх стосунків між країнами, а й роз-

ширенню імпорту й експорту, розвитку бізнесу, просуванню на ринок продукції вітчизняного виробника, розвитку економічних та культурних зв'язків. ■

3.4. Молодіжні засоби масової інформації

UNISTADY

Електронне видання, засноване у 2006 році Студентською радою Києва

Електронний дайджест новин – 12 сторінок А4

Головний редактор: Сторожук Олеся

Цільова аудиторія: студенти ВНЗ м.Києва

Тематика видання: Можливості навчання та стажування у провідних університетах Європи та Америки, закордонні гранти та стипендіальні програми.

Мета діяльності: Згідно сучасної концепції освіти, щонайменше один семестр ти маєш навчатись у ВНЗ в іншій країні. Команда UNISTADY, що є інформаційним спецпроектком Студентської Ради Києва, двічі на тиждень обробляє 25 інформаційних джерел, які пропонують різні можливості для освіти в Європі та США, та формує цікаву для тебе підбірку пропозицій. Ця інформація відібрана за принципом реалістичності для студентів міста Києва.

Контакти: 8 066 310 31 33 unistudy@srk.kiev.ua ■

StudNews

Електронне видання, засноване у 2006 році Студентською радою Києва

Електронний дайджест новин – 5 сторінок А4

Головний редактор: Петриченко Зінаїда

Цільова аудиторія: активні студенти Києва

Тематика видання: анонси найцікавіших подій Києва, інформація про наукові конференції, курси та можливості

Мета діяльності: StudNews – дайджест студентських новин Києва. Він дозволить вам завжди бути в курсі студентського життя міста, отримувати інформацію про цікаві заходи в інших ВНЗ, а також повідомляти про події у власному університеті і запрошувати на них усіх бажаючих. StudNews – дайджест студентських новин та анонсів, який допоможе Вам активно користуватися Студентським Києвом.

Контакти: 80683518799, info@srk.kiev.ua
www.Studnews.org.ua ■

«Zamolodъ»

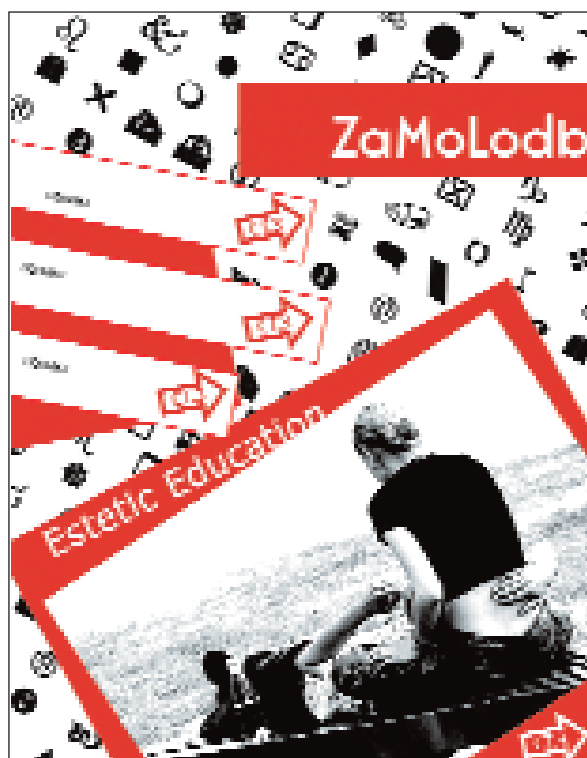
Молодіжна газета, заснована КМДА влітку 2007 року.

Фрмат – А4, 16 сторінок, тираж 40 000 тисяч

Головний редактор: Ковальчук Віталіна

Цільова аудиторія: молода людина 17-25 років, неординарна та активна. Вона знає, чого хоче; з гордістю скаже: «Я – Українець!»

Тематика видання: студентське життя Києва

Мета діяльності: виховання національної ідеї, креативності, професійної досконалості, інформативність молоді, пропагандування здорового способу життя, виховання свого «я».

Контакти:

8 097 977 93 40

8 298 72 4 72

Symish7@rambler.ru

A5

Молодіжна газета м.Одеси, заснована «Центром молодіжних ініціатив А5»

Формат: А5, 16 стор, тираж 7 000 примірників

Головний редактор: Лейвіков Сергій

Цільова аудиторія: молодь Одеси

Тематика видання: молодіжна політика, студентське життя у місті Одеса

Мета діяльності: ми використовуємо невідомі раніше ресурси, максимально задіюємо зворотній зв'язок. Близько третини займають соціально-орієнтовані матеріали освітнього характеру, інформація про громадське життя міста, проблеми молоді та шляхи їх вирішення.

Контакти:

8 097 685 92 91, 8 048 777 64 04,
serl@mail.ru ■

«Vivat Академія!»

Глянцевий повноколірний журнал, заснований проектною групою студентів Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Формат: А5, 28 стор, 1 200 примірників

Головний редактор: Мозкова Ольга

Цільова аудиторія: абітурієнти, студенти, викладачі та друзі НаУКМА

Тематика видання: цікавинки студентського життя Академії, новини та анонси, аналітичні та проблемні статті, інтерв'ю з цікавими викладачами, неординарними студентами та відомими випускниками

Мета діяльності: інформування могилянської спільноти, обговорення та вирішення нагальних питань, формування світогляду та життєвої позиції активного українського студента. Пропаганда принципу: «Не шукай своє місце під сонцем – обирай його!»

Контакти: 8 050 133 11 58, vacademy@ukr.net ■

«Економіст»

Газета Одеського державного економічного університету

Формат: А3, 8 сторінок, 1000 примірників

Головний редактор: Овсянік Світлана

Тематика видання: питання, які стосуються життя нашого вузу, молоді, також підіймаємо на сторінках газети важливі соціальні та економічні питання.

Мета діяльності: підвищення інформаційної забезпеченості студентів ОДЕУ щодо заходів та подій університету, налагодження спілкування із іншими навчальними закладами та молодіжними ЗМІ країни

Контакти: 8 097 141 68 77, 048 750 92 66

Lana-journ@list.ru ■

«Могилянський вісник» студентська газета НУ «Києво-Могилянська академія»

Формат – А3. Наклад змінний: від 300 до 800 примірників

Головний редактор: Морозюк Юлія

Цільова аудиторія: студенти бакалаврських програм НаУКМА

Тематика видання: «МВ» допомагає студентам у їхньому прагненні до професійного зростання; заохочує їх брати участь у культурних заходах НаУКМА та важливих соціальних акціях всеукраїнського масштабу.

Мета діяльності: «МВ» є, насамперед, українським виданням. Також «МВ» надає змогу усім охочим студентам спробувати себе у якості автора статей, редактора, коректора, верстальника, дизайнера та фотокореспондента; сприяє виробленню навичок командної роботи, а також допомагає студентам, які у майбутньому хочуть працювати журналістами, здобути необхідні контакти і зв'язки з представниками різних організацій, культурними діячами та науковцями.

Контакти: 8 067 505 94 45 visnyk@gmail.com ■

Післямова: роздуми Голови Союзу обдарованої молоді

Мене завжди хвилювало питання: обдарована людина – це благо чи проблема для суспільства? І як почуває себе людина, яка має значний творчий потенціал, що міг би прислужитися суспільству, але саме суспільство не сприймає її? Мабуть, щось подібне відчувають високі люди в маршрутках коли хочеться випростатись, та заважає стеля.

У свій час юний Олександр Дюма (батько) сказав: «Я точно знаю, що я – геній, тільки не знаю в чому!». Обдарованість – це дуже делікатна річ, її важко сприймають оточуючі, до неї важко звикнути самому її носію.

Обдарованим людям часто заздрих їх оточення. Проте, на це не варто звертати увагу. Чеслав Віткевич якось сказав: «Якщо тобі перестали заздрити, значить, талант втрачено!».

Ніхто не буде сперечатися, що обдарованість може дати загальносуспільний, або, навіть, загальноцивілізаційний результат, якщо розвивається в своїй «професії» – наука, література, музика, політика тощо. Однак вона часто «ховається глибоко в собі», підкорюючись особливостям характеру людини, або швидше її реакціям на вияви зовнішнього світу.

Обдарованість – це ґрунт, на якому зростає талант, а за талантом іноді ховається геніальність. Обдарованість може розвинути сама «власне з себе». Не дарма ж видатний політичний і військовий діяч, дипломат, письменник, художник, журналіст, полемік і оратор, зрештою просто унікальний кулінар і Лауреат Нобелівської премії з літератури Уїнстон Черчіль мав за плечима лише вельми посереднє навчання у півторарічній кавалерійській школі.

П'єр Буаст якось сказав: «Успіх часто буває єдиною видимою різницею між генієм і безумством.» Дійсно, обдарованість не завжди адекватна масовій освітній практиці чи загальним вимогам педагогічної науки, але, якщо вона помножиться на працездатність і цілеспрямованість, енергійність і здоровий егоїзм, то може стати головною підвалиною професійної кар'єри або визначальним стрижнем всього життя.

Цікаво, що обдарованість може поєднуватись із жадібністю. Наполеон Бонапарт у свій час так говорив про причини відставки міністра закордонних справ, видатного французького дипломата Шарля Моріса Талейрана:

«Це талановита людина, але з ним можна мати справу тільки за гроші. Королі Баварський і Вюртембергський стільки разів звертались до мене із скаргами на його жадібність, що якби не його дипломатичний хист, я б ще раніше відібрав у нього міністерський портфель».

Свого часу, після смерті кардинала Рішельє, Папа Римський Урбан VIII сказав: «Якщо Бог є – його превосвященству багато за що доведеться перед Ним відповісти. А якщо нема... то що ж, він прожив щасливе життя».

В сучасній Україні життя обдарованої молоді людини назвати щасливим аж ніяк не можна.

Без належних умов, без відповідної підтримки – хіба має змогу обдарованість розвиватись, перероджуватись у талановитість? Людина не може тримати в собі свої здібності, у собі вона їх може тільки поховати. Здібності мають іти назовні, у щось втілюватись, чомусь слугувати, давати віддачу.

Особливої сили набуває обдарованість у поєднанні з молодістю. Адже молодь завжди була рушійною силою будь-якого оновлення, будь якого прогресу. В свою чергу, всі оновлення мають ідейну основу, а саме обдарованість є здатністю породжувати нові, унікальні ідеї. Тож оновлення й удосконалення нашого суспільства, яких воно так потребує, може відбутись тільки за участі творчих і талановитих, здібних та молодих.

Ситуація, що склалась у нашому суспільстві на сьогоднішній день, була створена не ними, але саме вони мають її змінювати. І, знову ж таки, має відбутись двостороння творча співпраця з державою: держава підтримує розвиток здібностей, аби ці здібності було спрямовано на її ж піднесення.

Великій державі потрібні великі люди. А у нас?

Не можна сказати, що державної підтримки взагалі не існує. Номінально підтримка є. Та чи знають про неї ті здібні хлопці та дівчата, яким слід розвивати свої таланти, натомість, максимум, що на них чекає – це заробітки у столиці, де вони тягатимуть цеглу на будівництвах, чи вимушено посміхатимуться покупцям на касах у ресторанах швидкого харчування? Хоча могли б розвиватись і самодосконалюватись, досягати вершин, і все це на користь своєї молоді держави. Та ці красиві перспективи засипано брудними уламками цегли, сховано за штучною посмішкою...

Зрештою багато що залежить від самої людини, бо як вважав Франсуа де Ларошфуко: «Недостатньо мати видатні здібності, потрібно ще вміти ними користуватись».

Розвивати свої здібності є особливо проблематичним для людей із особливими потребами. І, здавалося б, існують різні фонди, проводяться акції, виділяються кошти з держбюджету, але проблема талановитих дітей-інвалідів все ж лишається – у них нема можливості належним чином розвивати свої здібності.

Також загальновідомим є те, що неординарність певним чином позначається на психіці. Звичайно, не йдеться про те, що обдаровані люди мають серйозні психічні відхилення, однак, вони потребують особливої уваги.

М. Антокольский писав: «Великі люди близькі до божевілля. Тільки з натягнутої струни ми можемо витягувати дивовижні, гармонійні звуки, але разом з тим щогодини, щохвилини ризикуємо, що струна обірветься».

До виховання здібних дітей слід підходити роздумливо й обережно, аби не нашкодити дитині, натомість розвинути її талант, навчити її втілювати свої здібності в життя. Адже бувають випадки, коли обдаровані діти виростають замкнутими, невпевненими у собі, чи, навпаки, зазнаються, стають занадто егоцентричними.

Батьки часто не проінформовані щодо методів виховання «особливих» дітей, шкільні психологи, на жаль, недостатньо кваліфіковані, а самі діти ще не усвідомлюють свого потенціалу. Вони споживають зомбуючу маячню з екранів телевізорів, зі сторінок новомодних

журналів, із безмежного Інтернет-простору, що через невміле користування стає досить небезпечною іграшкою.

Історія знає багато прикладів, коли геній і злочинство все ж таки сумісні. Російський сатирик Шендерович якось сказав: «Одного юнака не визнали як художника. Став фіюром. Треба бути уважнішими до талантів».

Нині в Україні дуже важко розвивати свої таланти. Хоча, ніхто не буде заперечувати, що здобутки обдарованих молодих людей вкрай необхідні державі. Але тут з'являється сумна нелогічність: здібна молодь не має можливості реалізувати свої таланти. А досягнувши певного рівня, зупинитись і поховати всі свої здобутки жодна нормальна людина навряд чи схотіла б. Талановита молодь прагне подальшого розвитку. І не маючи підтримки на Батьківщині, молоді люди шукають щастя за кордоном. Відбувається так званий «витік розуму»: Україна перетворюється на інтелектуальну пустелю. Шукають кращої долі і молоді художники, і талановиті музиканти, і здібні спортсмени... Україну залишають, можливо, останні люди, які можуть реально змінити ситуацію у всіх сферах суспільного життя.

Ті ж, хто не можуть «втекти», лишаються тут. Деякі з часом гублять усі свої здобутки, а інші продовжують зубами видирати собі гідні місця у суспільстві, аби хоч якось реалізувати свій багатий потенціал.

Тож виходить, що за таких умов обдарована людина стає проблемою для суспільства. Це здається нелогічним, проте в багатьох випадках так воно і є.

Ситуація досить сумна, проте не безвихідна. Допоки в Україні ще формуються основи цілеспрямованої державної політики важлива роль у сприянні обдарованій молоді належить інститутам громадянського суспільства.

Лише невелику частину громадських організацій, що ефективно працюють з обдарованою молоддю, ми змогли охопити в межах даного видання. Мені прикро, що за браком часу ми не змогли підготувати матеріали про такі організації як МБФ «Смолоскип», ВМГО «Фундація Регіональних Ініціатив», ВМГО «Об'єднання студіюючої молоді «Зарево», ВМГО «Федерація сучасної хореографії та вокалу України «Прем'єр Ліга», ВМГО «Спілка творчої молоді України «Ліга Артис», ГО «Європейський діалог», ВМГО «Українська студентська спілка», ГО «Студактив», Фундація ім. Петра Яцика та багато-багато інших громадських об'єднань.

Зрештою, у широкому розумінні, всі громадські організації так чи інакше складаються саме з людей обдарованих, адже не можна

увияти громадську діяльність без творчої інноваційної складової.

Проте, серед багатьох тисяч громадських організацій що зареєстровані в Україні, особливу увагу привертає діяльність Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Союз обдарованої молоді» (СОМ), яка є єдиною організацією, що цілеспрямовано працює для сприяння розвитку усіх видів обдарованості. Книга, яку ви тримаєте в руках, створена завдяки роботі багатьох членів Союзу обдарованої молоді, яким я дуже вдячний.

Загалом, СОМ розробляє і втілює в життя багато різноманітних програм і проектів. Робота проводиться в кількох найважливіших напрямках: працює мистецький відділ, науковий відділ, спортивно-туристичний відділ, відділи інформаційних технологій, психологічної роботи, відділ роботи з дітьми-інвалідами та інші. Станом на початок 2008 року СОМ об'єднує понад 3500 обдарованих і талановитих молодих людей із усіх регіонів України.

На офіційне запрошення Міністерства освіти і науки України громадські експерти Союзу обдарованої молоді взяли участь у розробці проекту Державної програми роботи із обдарованою молоддю на 2007-2010 роки.

На базі Союзу обдарованої молоді традиційно проходять фахову практику студенти-політологи НПУ імені М.П. Драгоманова,

здобуваючи практичні навички діяльності в неурядових організаціях та досвід громадянської активності.

Звернення молодих людей до Союзу, які ми отримуємо щоденно, констатують дві великі взаємопов'язані проблеми – недостатню поінформованість про різноманітні гранти, премії, стипендії для обдарованої молоді та відсутність фахового консультування щодо оформлення документів (подань) на представлення до нагородження. Саме тому були розроблені й останнім часом почали працювати дві нові програми для молоді: Програма захисту прав молоді та інформаційно-консультаційна програма «Гранти. Премії. Стипендії», метою яких є забезпечення гідного відзначення здобутків обдарованої молоді в Україні шляхом інформування, індивідуальних і групових консультацій щодо оформлення

відповідних документів. Якщо звернення надходить від члена Союзу обдарованої молоді, то ми першочергово розглядаємо це звернення та надаємо відповідні рекомендації.

СОМом успішно проведуться конкурси на представлення до Премії Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України та Премії Верховної Ради України за внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування.

Розуміючи важливість об'єднання зусиль з метою підтримки обдарованої та соціально активної молоді, Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Союз обдарованої молоді» та Міжнародний благодійний фонд «Україна 3000» підписали Меморандум про співпрацю у межах конкурсу «Новітній інтелект України».

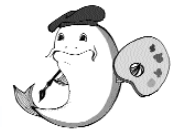
З метою підтримки обдарованих молодих людей СОМ спільно з редакцією науково-популярного журналу для юнацтва «Країна знань» в 2007 році провели Всеукраїнський конкурс для молодих обдарованих журналістів та науковців на кращу науково-популярну або публіцистичну статтю. На конкурс надійшло 175 матеріалів різної тематики. Конкурс довів, що Україна багата на обдаровані особистості в сфері журналістики.

Восени 2007 року Союз обдарованої молоді та Асоціація сприяння міжнародному бізнесу та розвитку за підтримки Посольства Словацької Республіки в Україні успішно провели Вікторину (конкурс рефератів) з історії, географії, культури та економіки Словацької Республіки.

Під час одного із прямих ефірів в передачі «Знакова постать», що її веде прекрасний ведучий, мій друг Дмитро Хоркін, мене запитали чи дійсно Союз обдарованої молоді є єдиною організацією, що працює в даному напрямку. Я відповів, що мені невідомо щоб хтось в Україні до нас дивився на проблему обдарованих із такої точки зору, хоча розвинені країни світу мають колосальний досвід подібної роботи із власними обдарованими дітьми. Для СОМу з самого початку існування орієнтиром діяльності є досвід роботи Всесвітньої Ради для Обдарованих і Талановитих Дітей (WCGTC).

Основна діяльність та місія Всесвітньої Ради для Обдарованих і Талановитих Дітей – сконцентрувати увагу світового співтовариства на обдарованих і талановитих дітях та гарантувати реалізацію їх потенціалу на благо всього людства.

На даний час Всесвітня Рада є найбільш авторитетною організацією, що об'єднує у планетарному масштабі континентальні і ре-

гіональні федерації, національні союзи, а також творчих педагогів, дослідників, батьків, освітні установи, що займаються питаннями обдарованості.

У 2007 році єдиним представником Всесвітньої Ради в Україні та загалом Центрально-Східній Європі стала Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Союз обдарованої молоді».

Напрямок роботи, що ми обрали, важкий, складний, але надзвичайно перспективний для нашої держави, тому що саме обдарована молодь – майбутні вчені, митці, спортсмени, професіонали та лідери – мають вести вперед суспільство нової України.

А як же сама держава ставиться до обдарованої молоді?

Всебічний аналіз та безпосередні спостереження за сучасною державною політикою показують, що потенціал обдарованої молоді ще не до кінця усвідомлюється деякими представниками влади. Існує комплекс проблем, що пов'язані із системною кризою українського суспільства.

У сфері роботи із обдарованою молоддю основною проблемою є відсутність системи виявлення й розвитку обдарованої молоді серед учнів і студентів, особливо сільських шкіл. Не мають державної підтримки унікальні сучасні програми і ефективні методики виявлення здібної та обдарованої молоді.

Низький рівень оснащення навчальних закладів лабораторним обладнанням, комп'ютерною технікою, телекомунікаційними засобами виходу до мережі Internet негативно впливає на розвиток практичних умінь і навичок. Доказом є те, що наші учні та студенти перемагають на міжнародних олімпіадах майже завжди за рахунок теоретичних знань, а в практичних турах значно поступаються своїм одноліткам із розвинутих країн. І не дивно, адже обладнання, яке наявне у кожній загальноосвітній школі розвинутих країн, не завжди знайдеш в українських науково-дослідних інститутах.

Георгій Александров писав: «Геній не з'явиться без талановитих учителів». Але низький соціальний статус педагогів, вчених та ганебний рівень оплати праці закономірно знижують загальну їх мотивацію до роботи із обдарованою молоддю.

Як зазначає ректор НТУУ «КПІ» Михайло Згуровський: «На викладачів окрім надмірного аудиторного навантаження, покладені ще й обов'язки зі складання різноманітних планів, стандартів, виконання іншої бюрократичної роботи. Їм не до науки. Дослідницькою роботою займаються одиниці, та й ті з власної іні-

ціативи». Отож, робота із обдарованими студентами ведеться нині майже на голому ентузіазмі.

Увага до проблем обдарованої молоді не має вичерпуватися періодом її навчання, адже, як свідчить міжнародний досвід, допомога потрібна і в період професійного самовизначення, і подальшого творчого становлення. Але за долями і здобутками обдарованих молодих людей в Україні цілеспрямовано стежать хіба що представники міжнародних корпорацій, які, не витративши ані копійки на навчання, отримують класних спеціалістів.

В Китаї, Індії, Польщі, Росії та багатьох інших країнах існують державні програми заохочення повернення висококваліфікованих спеціалістів, які навчалися в кращих університетах на батьківщину. Таке враження, що в Україні навпаки існує ефективна «програма» сприяння виїзду найобдарованіших і найперспективніших фахівців за кордон. Україну залишають останні, хто ще може щось зробити.

За даними Національного Фонду Науки США більше 45 тисяч учених-емігрантів з України працюють в США. На українських землях народилося шестеро майбутніх лауреатів Нобелівської премії, і всі вони отримали цю престижну премію як представники інших країн.

А в Україні тим часом все тривають розмови про реформування науки шляхом залучення до лав науковців обдарованої молоді.

Наймолодший український професор у США Ярослав Церковник в інтерв'ю виданню «Молодіжне перехрестя» висловив думку, що в Україні для молодого людини фактично нуль шансів зробити щось в науці. «Тут немає до чого прагнути, – говорить Ярослав – Ким я тут можу бути? Академіком? Навіть якби я ним зараз став, ну то й що? Яку мету ставити собі в цій країні в науковому плані? Стати професором – але навіщо? Крім того, один у полі не воїн. Потрібне середовище, колеги, аспіранти. На щастя такої держави, як Україна, наука сьогодні стає інтернаціональною. І є шанс її розвинути, тому що цивілізовані країни згодні підтримувати розумних людей, співпрацювати з ними. Сьогодні величезна кількість науковців з України розкидані по всьому світу. Майже в кожному університеті США та Європи є хоча б один учений з України. І вони абсолютно ніякого внеску не роблять для української науки, тому що не мають змоги робити такий внесок. Я б щось тут робив, навіть безкоштовно. Але я б хотів, щоб в Україні існували хоча б якісь умови, щоб я міг приїхати на півроку і поспілкуватися з зацікавленими людьми, зі студентами, які хочуть займатися наукою. Щоб було якесь ядро, навколо якого розвивалася б наукова діяльність. Але цього немає – просто порожнеча. Я спілкувався з людьми, в яких зараз є подвійні позиції – вони офіційно «числяться» в Національній академії наук України, але більшість часу прово-

дять у якомусь з університетів Європи. Цих людей Європа просто експлуатує. Їм дають неповноцінні позиції, як правило, тимчасові. Іноді їм вдається отримувати постійну посаду, але переважно таким науковцям просто дають грант на три-п'ять років. Тобто, багато людей з України, які в науці якимось котируються, тут перебувають віртуально. Саме тому всі дискусії про реформування української науки я вважаю безглуздими. Який сенс у реформуванні, якщо люди, які щось важать у науці, в Україні не працюють?». Питання, як то кажуть, риторичне.

Ця досить розлога цитата дає уявлення про рівень підтримки нашою державою молодих науковців. Не краща ситуація склалася також із підтримкою молодих українських митців та спортсменів.

Корінь цих проблем лежить в нерозумінні деякими керівниками того факту, що проблеми обдарованої молоді повинні мати найвищий пріоритет, якщо, звичайно, ми не хочемо перетворити Україну в духовну та інтелектуальну пустелю, колонію інших держав.

У прийнятій Радою Європи ще у 1994 р. постанові з питань роботи з обдарованою молоддю наголошується, що ні одна країна не може дозволити собі розкіш розкидатися талантами, а відсутність своєчасного вияву інтелектуального й іншого потенціалу є ганебним для кожного суспільства, тому обдарованим дітям та молоді мають бути створені такі умови, за яких вони могли б повною мірою реалізувати свої можливості для власного достатку і достатку всього суспільства в цілому.

Я не хочу щоб обдарована молодь сприймалась українським суспільством як проблема. Маємо усвідомити ті колосальні можливості, які дає нам цілеспрямована підтримка обдарованих людей, і почати важку, але дуже вдячну роботу в цьому напрямі.

Вірю, якщо всі ми разом будемо наполегливо працювати для підтримки обдарованої молоді, то ми розбудуємо Україну, яку будуть поважати і знати в усьому світі.

Основні використані джерела

Нормативно-правові документи

(з бази українського законодавства
<http://zakon.rada.gov.ua>)

1. Закон України «Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004–2008 роки».
2. Закон України «Про позашкільну освіту».
3. Державна національна програма «Освіта» Україна XXI століття.
4. Конвенція ООН про права дитини.
5. Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо державної підтримки обдарованої молоді» № 612/2000 від 24.04.2000.
6. Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо функціонування та розвитку освіти в Україні» № 1013/2005 від 4.07.2005.
7. Указ Президента України «Про гранти Президента України для обдарованої молоді» № 945/2000 від 2.08.2000.
8. Указ Президента України «Про Положення про щорічну премію Президента України для молодих вчених» № 779/2000 від 12.06.2000 (із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 104/2001 від 21.02.2001 та № 253/2003 від 24.03.2003).
9. Указ Президента України «Про стипендії Президента України для найбільш обдарованих молодих митців України» № 490/95 від 29.06.1995.
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової програми роботи з обдарованою молоддю на 2007-2010 роки» № 1016 від 8.07.2007.
11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження положення про позашкільний навчально-виховний заклад» № 45 від 26.01.1994.
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку типів позашкільних навчальних закладів» № 433 від 06.05.2000.
13. Розпорядження Кабінету Міністрів «Про утворення Інституту обдарованої дитини» № 635-р від 8.08.2007.
14. Спільна постанова Колегії Міністерства освіти і науки України та Президії Академії Наук України «Про шляхи удосконалення діяльності Малих академій наук і наукових товариств учнів як центрів формування наукової еліти України» № 19/3 – 9, № 351 від 22.12.1993.

Інформаційні джерела

1. *Васильюк А., Корсак К. Яковець Н.* Нариси з порівняльної педагогіки: Навч. посібник. – Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2002. – 119 с.
2. *Кошманова Т.С.* Теорія множинного інтелекту // Обдарована дитина. – 2006. – № 10. – С. 11-23.
3. *Кравець В.П.* Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття. – Тернопіль, 1996. – 290 с.
4. *Михайлюк Л.М.* Обдарована дитина у систем державної освіти Франції // Обдарована дитина. – 2005. – № 6. – С. 30-34.
5. *Оконь В.* Введение в общую дидактику: Пер. с польского Л.Г. Какуровича, Н.Г. Горина. – М., 1990. – 382 с.
6. *Пуховська Л.П.* Професійна підготовка вчителів у країнах західної Європи в другій половині ХХ століття: Дис. д-ра пед. наук: 13.00.04. – К., 1998. – 354 с.
7. Рабочая концепция одаренности. / Под ред. Д.Б.Богоявленской, В.Д. Шадрикова, А.В. Брушлинского. – М.: Магистр, 1998. – 66 с.
8. *Савенков А.И.* Одаренные дети в детском саду и школе. – М.: Академия, 2000. – 232с.
9. *Сбруєва А.А.* Тенденції реформування середньої освіти розвинених англосовітських країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ – початок ХХІ ст.). – Суми, 2004. – 500 с.
10. *Степенко Г.В., Бургін М.С.* Обдаровані діти: навчання і розвиток (зарубіжний досвід) // Обдарована дитина. – 1998 – № 3. – С. 6-9.
11. *Теличко Н.В.* Організація навчання обдарованих молодших школярів у США: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.01. – Івано-Франківськ, 2005. – 21 с.
12. *Терепищій С.О.* Феномен обдарованості: проблеми та історії успіху // Демократична Україна. – 2007. – № 125 (23667).
13. Офіційне Інтернет-представництво Президента України – <http://www.president.gov.ua>
14. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
15. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua>
16. Офіційний сайт Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту – <http://www.kmu.dov.ua/sport>
17. Офіційний сайт Всесвітньої Ради для Обдарованих і Талановитих Дітей – <http://world-gifted.org>
18. Офіційний сайт ВМГО «Союз обдарованої молоді» – <http://www.som.org.ua>

Пропозиції Союзу обдарованої молоді щодо практичних заходів з реформування системи державної підтримки обдарованої молоді

1. Загальні положення

Будь-яке цивілізоване суспільство має ставити перед собою високу гуманістичну мету – сприяти безпеці і комфорту, а також якнайкращій реалізації кожного окремо взятого свого представника. Оскільки суспільство є не лише функцією, але й цілісним організмом, для оптимальної життєдіяльності воно має бути влаштоване на оптимальних засадах – тобто ефективно використовувати наявні ресурси, слідувати раціональним моделям організації, вміти ставити перед собою і досягати суспільно-корисні цілі.

Одним з найважливіших ресурсів суспільства є його інтелектуальний потенціал, представлений спільнотою людей, що займаються продукуванням знань, ідей, цінностей. Здатність до збереження і примноження інтелектуального потенціалу є життєво необхідною для суспільства, яке існує в умовах глобалізації та інформатизації XXI століття. Саме продукти інтелектуальної діяльності користуються найбільшим попитом на світовому ринку; вони є основою безпеки і конкурентоспроможності суспільства та держави. Інтелектуальний потенціал – це обдаровані люди, які реалізують свої здібності на користь суспільства. Щоб ця користь була максимальною, необхідно створювати максимально сприятливі умови для творчого, інтелектуального, духовного і фізичного розвитку обдарованих. Підтримка обдарованих повинна здійснюватися, починаючи з ранніх етапів соціалізації – у батьківській родині; в дошкільних, середніх і вищих навчальних закладах, на післядипломному етапі.

Мета цього документу – запропонувати практичні заходи з вдосконалення державної політики підтримки обдарованої молоді в Україні.

До основних завдань належать:

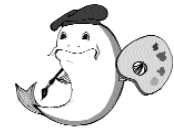
1. Аналіз сучасного стану державної системи підтримки обдарованої молоді в Україні.
2. Визначення недоліків системи підтримки обдарованої молоді.
3. Надання альтернативних пропозицій оптимізації державної системи підтримки обдарованої молоді в Україні.

2. Основні досягнення державної підтримки обдарованих (за офіційними джерелами)

- ◆ Значна кількість школярів залучена до участі у всеукраїнських учнівських олімпіадах, які проводяться з 15 предметів, що вивчаються у загальноосвітніх навчальних закладах.
- ◆ Українські школярі і студенти регулярно займають призові місця у міжнародних олімпіадах з математики, фізики, хімії, біології, екології та інформатики та ін. предметів.
- ◆ Тенденція поліпшення якості досліджень, розширення галузі знань учасників конкурсів-захистів наукових робіт у Малій академії наук.
- ◆ Створення мережі з 27 обласних територіальних відділень Малої Академії наук, в яких діють до 40 типів наукових секцій як складових шести наукових відділень; понад 300 позашкільних навчальних закладів різних типів обласного та міського підпорядкування, що є координаційно-методичними центрами діяльності МАН.
- ◆ Поступове вирівнювання можливостей сільської та міської обдарованої молоді.
- ◆ Тенденція до збільшення обсягів фінансування на програми підтримки обдарованих на місцях, зокрема, у державному бюджеті.

3. Основні прогалини в системі підтримки обдарованих

- ◆ Сприйняття молодими людьми формального визнання обдарованості (золоті медалі, дипломи з відзнакою тощо) як ресурсу в конкурентному змаганні за місце у ВНЗ або під час працевлаштування. Це відкриває можливості для корупції та призводить до девальвації формальних відзнак обдарованості у сфері вищої освіти та на ринку праці.
- ◆ На фоні посиленої уваги до педагогічної складової підтримки обдарованих, атрофовані системи виявлення обдарованих дітей та сприяння працевлаштуванню і соціальній адаптації обдарованих випускників навчальних закладів.

- ◆ Від'їзд обдарованих з України, через низький соціальний статус, відсутність умов для гідного існування та ефективної діяльності (наприклад, за даними Національного Фонду Науки США тільки в цій країні працюють більше 45 тисяч учених-емігрантів з України).

4. Актуальні цілі політики

Виходячи з наявного стану державної системи підтримки обдарованих дітей та молоді, шляхом її вдосконалення є *налагодження ефективних систем відбору та післядипломної підтримки з одночасним поліпшенням матеріально-технічної та теоретичної баз її педагогічної складової*.

Таким чином, актуальними цілями є:

1. Налагодження ефективної системи виявлення обдарованих дітей.
2. Розширення і модернізація матеріально-технічної, організаційної й методологічної бази дошкільних і позашкільних, середніх і вищих навчальних закладів.
3. Розробка і впровадження системних заходів з підтримки обдарованої молоді на післядипломному етапі (працевлаштування, соціалізація, сприяння профільній діяльності).

5. Прогнозні показники результатів

- ◆ створення бази даних обдарованих в Україні;
- ◆ виразна тенденція до скорочення випадків поповнення бази даних обдарованих за рахунок студентської молоді¹;
- ◆ збільшення кількості/якості досягнень обдарованих дітей та молоді (наукові роботи, інші твори, перемоги на міжнародних конкурсах тощо);
- ◆ статистичні підтвердження покращення матеріально-технічної, організаційної й методологічної бази дошкільних і позашкільних, середніх і вищих навчальних закладів, з виразною тенденцією зрушень у сільській місцевості;
- ◆ збільшення відсотку обдарованих випускників навчальних закладів, що працюють в Україні за фахом;
- ◆ виразна тенденція до зменшення виїзду обдарованої молоді закордон у зв'язку з місцем роботи.

6. Порівняння альтернативних стратегій

До розгляду пропонуються три альтернативні стратегії досягнення поставлених цілей – *«Стратегія власних ресурсів»*, *«Стратегія зовнішнього сприяння»* та *«Стратегія збалансованого підходу»*.

В основу концепції *«Стратегії власних ресурсів»* покладений принцип розвитку державних інститутів/програм сприяння обдарованим. Ідея стратегії у державній централізації політики підтримки обдарованих, шляхом створення потужного загальноукраїнського центру з розробки, координації та нагляду за державною підтримкою. Стратегія передбачає уніфікацію державних програм, запровадження передового вітчизняного теоретичного досвіду (залучення провідних психолого-педагогічних фахівців) на практиці, фінансове сприяння модернізації українських навчальних/позашкільних закладів тощо.

Концепція *«Стратегії зовнішнього сприяння»* полягає у поширенні практики делегування державою завдань з підтримки обдарованих недержавним організаціям із збереженням за собою функцій планування, моніторингу та вдосконалення політики. Децентралізація політики дозволяє скоротити фінансові витрати на інституційну розбудову. Стратегія передбачає адресну фінансову допомогу державним/недержавним закладам, що сприяють обдарованим, проведення конкурсів на розробку і впровадження програм серед широкого спектру організацій, спрямування обдарованих до закладів, що мають достатню матеріальну, організаційну та теоретико-методологічну базу (у тому числі сприяння навчанню української молоді у кращих закордонних ВНЗ).

«Стратегія збалансованого підходу» передбачає поєднання елементів двох попередніх стратегій, а саме: розвиток державної інституційної бази та залучення можливостей недержавних і закордонних організацій (інституцій). Одночасне використання обох підходів підіймає питання про раціональний розподіл державних ресурсів. Для цього необхідні, по-перше, детальне вивчення українського й закордонного досвіду, по-друге, розробка гнучкого стратегічного

¹ Дана тенденція буде свідчити, що ефективно працює система виявлення обдарованих. Тобто, що ця система дозволяє виявляти обдарування ще у шкільному віці.

плану. В даній стратегії особливе місце посідають моніторинг політики, оцінка та корекція пропонуваніх напрямків роботи.

Порівняльний SWOT-аналіз

Показники	«Стратегія власних ресурсів»	«Стратегія зовнішнього сприяння»	«Стратегія збалансованого підходу»
Переваги	Наявність власної розвиненої інституційної бази. Кращі умови контролю за виконанням завдань політики.	Економія матеріальних і фінансових ресурсів. Більша гнучкість, та оперативність системи.	Максимально широке залучення суспільних агентів до справи підтримки обдарованих. Рациональне використання фінансових ресурсів.
Відри	Необхідність залучення великого обсягу матеріальних ресурсів. Уніфікація (зменшення) підходів до здійснення політики.	Візуальне самоусунення держави від політики підтримки обдарованих. Гірші умови контролю за виконанням поставлених завдань.	Відсутність підступності єдиної скоординованої політики підтримки обдарованих. Проблема із визначенням оптимального балансу залучення внутрішніх та зовнішніх ресурсів на початковому етапі.
Можливості	Можливість напрацювання власного досвіду, створення власних традицій. Зростання довіри до державної системи підтримки обдарованих у суспільстві.	Можливість використання ширшого досвіду недержавних організацій, а також іноземних та міжнародних організацій. Можливість стимулювання розвитку громадянського суспільства в Україні.	Можливість визначення оптимального балансу залучення внутрішніх та зовнішніх ресурсів. Можливість одночасного розвитку державної та недержавної складових системи підтримки обдарованих.
Загрози	Загроза подальшого відставання матеріально-технічної та теоретичної баз державної системи підтримки обдарованих від світових аналогів. Загроза надмірної бюрократизації, профанції та корупції державної системи підтримки обдарованих.	Загроза нехтування вітчизняними психолого-педагогічними розробками, повне витіснення їх зарубіжними підходами. Загроза неконтрольованого виїзду обдарованих закордон.	Загроза неефективного впровадження стратегічного плану через його складність, зокрема експериментальні методи вдосконалення системи. Загроза непродуктивної конкуренції між державною та недержавною складовими системи.

Порівняння стратегій за критеріями результативності, ефективності, адекватності

Критерії	«Стратегія власних ресурсів»	«Стратегія зовнішнього сприяння»	«Стратегія збалансованого підходу»
Результативність	Досвід інших країн свідчить про достатню результативність розвитку державної бази підтримки (США, Російська Федерація тощо).	Досвід інших країн свідчить про високу результативність залучення недержавного досвіду/ресурсів, за умови поєднання з державним досвідом/ресурсами (Сінгапур, Казахстан)	Більш високі шанси результативності, оскільки стратегія залучає найширші досвід і можливості (країни ЄС).
Ефективність	Рівень ефективності може спадати у зв'язку з відставанням переважно матеріальної бази державної системи у порівнянні із закордонними аналогами.	Більш висока ефективність, оскільки дозволяє заощаджувати державні ресурси на інституційну розбудову.	Достатній рівень ефективності, оскільки значно скорочує державні ресурси на інституційну розбудову.

Адекватність	Адекватна прагненням України до створення конкурентоздатних політичної, економічної і гуманітарної систем.	Адекватна (євро)інтеграційним прагненням України у економічній, політичній і гуманітарній сферах.	Адекватна сучасним науковому, технічному та економічному потенціалам України із врахуванням прагнення до поступального розвитку.
---------------------	--	---	--

За результатами порівняльного аналізу даних стратегій, пропонується до реалізації «Стратегія збалансованого підходу».

7. План дій

Етап	Заходи, що пропонуються	Обґрунтування заходів
Підготовчий етап	Створення державних органів, уповноважених планувати, регулювати і здійснювати моніторинг політики. Визначення повноважень і напрямків діяльності цих органів. Розробка стратегічного плану на 3 роки.	Систематизація політики
Пошук і виявлення	Залучення наддержавних організацій/батьків/педагогів до кампаній виявлення обдарованих дітей. Створення загальноукраїнської бази даних обдарованих дітей та молоді Модернізація бази даних.	Надання допомоги на ранніх етапах
Організаційно-сприяння	Проведення конкурсів серед навчальних/позашкільних закладів, громадських організацій на кращі заходи зі сприяння обдарованим. Модернізація матеріально-технічної, поліпшення кадрової бази державних закладів. Засхочення, у тому числі матеріальне, навчальних/позашкільних закладів, громадських організацій, що сприяють розвитку обдарованої молоді. Налагодження співпраці з іноземними навчальними закладами/організаціями, для спільного сприяння обдарованій молоді України.	Вдосконалення системи навчання
Соціальна адаптація	Стимулювання попиту українського ринку праці на вітчизняні інтелектуальні, мистецькі і т.л. кадри. Створення умов для працевлаштування / діяльності обдарованої молоді в Україні. Соціальна та психологічна підтримка обдарованих кадрів/діячів в Україні	Використання на користь українського суспільства

8. Висновки

Обдарованість – це системна якість психіки, яка розвивається протягом всього життя людини та визначає можливість досягнення більш високих результатів в одній або декількох видах діяльності, порівняно з іншими людьми. Обдарована людина – це людина, яка виділяється яскравою своєрідністю особистісних проявів та визначними досягненнями в тому або іншому виді діяльності.

Політика підтримки обдарованих дітей та молоді є виправданою з економічної точки зору та надзвичайно важливою в умовах зростання ролі наукових знань та запиту на сучасну національну культуру. Обдаровані люди – ресурс економічного та гуманітарного розвитку суспільства у XXI столітті. Цей ресурс можна плекати і примножувати, а можна й втратити через незадовільні умови соціалізації й творчого розвитку, а також через наявність великої диспропорції між національними та закордонними умовами, на користь останніх. Одним з шляхів примноження обдарованого потенціалу країни є заохочення обдарованих людей з інших країн робити вибір на користь проживання і діяльності у власній країні. Для реалізації такого шляху необхідно мати кращі умови для діяльності та усвідомлення необхідності залучення чим раз більшої кількості найталановитіших кадрів/діячів. Цим шляхом ідуть розвинені, успішні в економічному сенсі суспільства. Нажаль, донорами для них виступають такі країни як Україна.

Державна політика підтримки обдарованих дітей та молоді в Україні має помітні досягнення: ґрунтовні теоретичні напрацювання з педагогіки та психології обдарованості, створення

спеціалізованих навчальних закладів/їх підрозділів, діяльність Малої академії наук та інших закладів позашкільної освіти, розвинена система заохочень, власне, творчі здобутки самих обдарованих. *Серед перспективних методів державної політики у сфері роботи з обдарованою молоддю варто виокремити:*

◆ **Розвиток нормативно-правової бази**

Розробка законів, затвердження всеукраїнських та регіональних програм, положень про проведення конкурсів та інших заходів з активізації молоді, визначення способів заохочення.

◆ **Створення спеціалізованих навчальних закладів**

Створення середніх навчальних закладів для обдарованих, створення профільних класів/груп з навчанням за поглибленими програмами. Приклади: гімназії, колегіуми, ліцеї, інтернати для обдарованих дітей; математичні, природничі, гуманітарні класи.

◆ **Організація і проведення заходів**

Проведення шкільних/студентських олімпіад, турнірів, конкурсів, змагань, фестивалів, захистів наукових робіт, конференцій, круглих столів. Приклади: Міжнародний математичний конкурс «Кенгуру», всеукраїнські учнівські конкурси «Левеня» (з фізики), «Колосок» (з природничих наук), конкурс юних дослідників та винахідників «Едісони XXI століття», заочний математичний конкурс «Золотий ключик» тощо.

◆ **Заохочення**

Призначення стипендій, грантів, нагород, призів; встановлення пільгових умов вступу до ВНЗ та інші заохочення за вагомі досягнення та для сприяння подальшим досягненням. Приклади: присудження відзнак, стипендій, грантів Президента України, Кабінету Міністрів України, обласних, районних і міських державних адміністрацій, нагородження цікавими пізнавальними поїздками по Україні, закордон, путівками до МДЦ «Артек» та «Молода гвардія», відзначення вчителів-наставників державними нагородами та іншими подарунками.

◆ **Розбудова позашкільних освітніх закладів**

Розбудова мережі регіональних Малих академій наук (МАН), сприяння науковим (мистецьким, спортивним) гурткам, секціям, товариствам учнів та студентів. Діяльність МАН включає конкурси-захисти учнівських наукових робіт, функціонування Вищої школи МАН з метою забезпечення умов для наукових досліджень тих дітей, які вже мають гарний рівень підготовки і певні досягнення з тих чи інших галузей науки, та «Віртуальної школи МАН», яка спрямована на забезпечення on-line обміну інформацією між учнями старших класів, вчителями та викладачами за програмою навчання у МАН, on-line доступу до бібліотечних ресурсів для місцевостей зі слабкою навчально-науковою базою.

◆ **Створення закладів сприяння державній політиці**

Створення дослідницьких установ на базі середніх загальноосвітніх навчальних закладів, педагогічних лабораторій в університетах, науково-дослідних інститутів. Зокрема, створення Інституту обдарованої дитини для розробки практичних дидактичних рекомендацій, підготовки педагогічних кадрів, проведення наукових заходів і просвітницької діяльності, участі у процесі розробки державної політики.

◆ **Співпраця з підприємствами та громадським сектором**

Спільна участь у проведенні конкурсів, масових заходів, зокрема, конкурсів наукових розробок на замовлення провідних підприємств, запровадження грантів та іменних стипендій. Зокрема, щорічний Міжнародний конкурс з української мови ім. Петра Яцика, організований спільними зусиллями Міністерства освіти та науки України, Лігою українських меценатів та Освітньою фундацією Петра Яцика (Канада).

◆ **Моніторинг і конкурси на краще впровадження політики на місцях**

Зокрема, Всеукраїнський огляд регіональних Програм збереження і розвитку позашкільних навчальних закладів.

Водночас, бракує загальної системності – не всі необхідні етапи підтримки обдарованих забезпечені на належному рівні. Існують великі прогалини у здійсненні пошуку обдарованих дітей та у соціалізації обдарованої молоді на післядипломному етапі. Також дається взнаки відставання матеріальної оснащеності закладів, що займаються підтримкою обдарованих.

Для вирішення цих питань пропонується План практичних заходів з реформування державної підтримки обдарованої молоді. В Плані пропонується до розгляду три альтернативні стратегії («Стратегія власних ресурсів», «Стратегія зовнішнього сприяння» та «Стратегія збалансованого підходу»), аналізуються переваги та недоліки кожної, обґрунтовується необхідність вибору третьої стратегії.

Зміст

Вітальні слова	3
Від керівника проекту	7
Розділ 1. Філософські та психолого-педагогічні основи феномену обдарованості	9
1.1. Екскурс в історію вивчення обдарованості	9
1.2. Сучасне розуміння поняття «обдарованість»	12
1.3. Концепції, види та критерії визначення обдарованості	18
Розділ 2. Обдарована особистість: оцінка сучасного стану проблеми	24
2.1. Державний супровід і підтримка обдарованої молоді в Україні	24
2.2. Міжнародний досвід роботи із обдарованою молоддю	32
2.3. Обдарована молодь України в соціологічному вимірі	40
Розділ 3. Перспективний досвід роботи суспільних інститутів з обдарованою молоддю	45
3.1. Загальноосвітні навчальні заклади	45
3.2. Вищі навчальні заклади	60
3.3. Фонди та громадські об'єднання	108
3.4. Молодіжні засоби масової інформації.....	141
Післямова: роздуми Голови Союзу обдарованої молоді	143
Основні використані джерела	149
Додаток: Пропозиції Союзу обдарованої молоді щодо практичних заходів з реформування системи державної підтримки обдарованої молоді...	150

Науково-популярне видання

**Терещиць Сергій Олександрович,
Антонова Олена Євгенівна,
Науменко Раїса Андріївна,
Пінчук Наталія Іванівна
Майоров Максим віталійович
Решновецький Сергій Леонідович**

Обдарована молодь України: оцінка сучасного стану
та поширення перспективного досвіду роботи
з обдарованою молоддю
в регіонах України

Відповідальний за видання
Терещиць С.О.
Комп'ютерна верстка та дизайн
Корженівська А.В.
Художник
Коблюк Т.

Підп. до друку 20.12.2008. Формат 60х84/8. Папір крейдований.
Друк офсетний. Умов. друк. арк. 11,75.
Тираж 1500 прим. Зам. № 12

www.som.org.ua

Всеукраїнська молодіжна громадська організація «Союз обдарованої молоді»
02156, м. Київ, вул. Шолом-Алейхема, 24, оф. 168

Друк: СПД-ФО Солодкий М.В.
03087, м. Київ, вул. Іскрівська, 9, оф. 27

Видано на кошти Президента Українги для обдарованої молоді
Видання розповсюджується безкоштовно